

Putování duše

Peter Richelieu

„Jako člověk odkládá staré šatstvo a obléká nové, tak lidské já odkládající stará těla přechází do jiných a nových.“

Bhagavadgíta

Předmluva

Ačkoli nejsem spisovatel a nemám v tomto směru žádné nadání, předkládám světu tuto knihu bez omluvy, neboť plním příkazy těch, které je třeba poslouchat.

Pro většinu čtenářů bude nejzajímavější vyprávění, jež začíná čtvrtou kapitolou. Ti, kdo nemají žádné vzpomínky na život a činnost ve spánku, najdou i tam řadu nových poznatků. Poněvadž se pak ale stejně neobejdou bez určitého vysvětlení, nedoporučuji úvodní kapitoly přeskakovat, anebo je číst příliš zběžně. Jsou psány ve formě rozhovorů s indickým guru a podávají důležité informace pro pochopení nejen dalšího textu, ale i toho, co dříve nebo později prožije každý. Kdo je pozorně a pečlivě přečte a bude se k nim občas vracet, získá celkový obraz o tom, jak je svět zařízen, a dobrý základ, který mu umožní porozumět všemu, co následuje.

Své zážitky jsem nijak nezkrášloval. Pomohou-li alespoň některým lidem pochopit, oč vlastně v životě jde, poznat, co je vývoj, a uvědomit si, proč se máme chovat ke zvířatům přátelsky - pak tato kniha nebyla napsána nadarmo.

Peter Richelieu

Úvodem

Bylo 7. července 1941 a já jsem se stále rmoutil nad telegramem, v němž mi před třemi dny ministerstvo války v Londýně oznámilo, že můj milovaný mladší bratr Charles padl v bitvě o Británii. Bylo mu teprve třiatdvacet. O něco déle než před rokem nastoupil k letectvu a stal se pilotem. Byli jsme na něho samozřejmě hrdí - kdo by nechtěl jít ve věku třiatdvaceti let, zdravý jako ryba, k R.A.F. a vykonat něco pro vlast? Věděli jsme sice, že je to riskantní, ale nějak nám vůbec nepřišlo, že by se mu mohlo něco stát. Vůči těm, které máme rádi, se vyskytuje podobný pocit dost běžně a Charles a já jsme na sobě lpěli víc, než je mezi bratry normálně zvykem, přestože byl o deset let mladší.

Vzpomínal jsem, jak mi s pýchou sděloval, že sestřelil své první nepřátelské letadlo. Počáteční otřes ze zprávy o jeho smrti byl obrovský a poprvé v životě jsem zahořkl vůči Všemohoucímu, tomu údajně dobrotivému Stvořiteli, o jehož lásce se pořád tak přesvědčivě hovoří. Jak může milující Bůh připustit zabíjení nevinných?

Byl jsem vychován v katolické víře, možná že ne příliš přísně, a jako mnozí křesťané jsem mnoho věcí považoval za samozřejmé. Náboženství je součástí života a v určité dny se mu nějak musíme věnovat; jindy ovšem není třeba příliš přemýšlet, co se od křesťana, následovníka Kristova, očekává. Modlit se mi nechtělo; nač také? Bůh mi vzal to nejdražší, co jsem na světě měl, a ačkoli jsem ho neproklínal, rozhodně jsem byl velmi blízko tomu, abych ho nenáviděl. Jeden známý mě ujistil, že je mému bratrovi dobře a že onen svět je teď za války určitě lepším místem než ten náš a že bych měl být vlastně rád. Tolik jsem se těšil, že uvidím jeho veselý obličej a uslyším jeho srdečný smích, až bude mít dovolenou, kterou jsme chtěli strávit společně. Teď budoucnost zela prázdnotou.

V takovém rozpoložení jsem seděl toho nezapomenutelného dopoledne před několika týdny - když přišel on. Skoro se mi teď zdá, soudě podle změny, jež se ve mně odehrála, že se to všechno muselo stát v dřívějším životě; nicméně si pamatuji každou podrobnost a budu si ji pamatovat až do smrti. Pokusím se vylíčit, co se přihodilo, ale bude-li mé vyprávění připadat čtenáři nesouvislé, musí mi prominout, protože jsem ještě nikdy žádný příběh nenapsal, a dělám to teprve nyní, abych povzbudil ostatní, tak jako jsem byl povzbuzen sám.

Asi v jedenáct hodin zaklepal na dveře mého pokoje sluha a oznámil mi, že je v předsíni nějaký člověk a že chce se mnou mluvit. "Jak vypadá?" zeptal jsem se. "Takový divný, pane, podle mého asi žebrák." Poslal jsem sluhu, aby se šel zeptat, co ten člověk chce. Když se vrátil, řekl, že prý má pro mne nějakou zprávu, kterou mi musí sdělit osobně, a tak jsem dost nedůtklivě souhlasil, aby ho přivedl.

I když jsem toho muže pak vídal často, připadá mi velice těžké popsat ho - ale pokusím se. Byl vysoký, štíhlý, vousatý, starý asi pětadvacet let. Nepochybně pocházel ze severní Indie, i když měl pleť bílou skoro jako já. Jeho prostý indický šat byl barvy tak neurčité, že mi na první pohled připadal špinavý. Teprve později jsem si všiml, že je bez poskvrny čistý. Měl sandály a turban. Sluhu jsem propustil a návštěvníka požádal, aby se posadil. Sedl si, ale ne na židli, kterou jsem mu nabídl, nýbrž se zkríženými nohama na koberec. Tehdy poprvé jsem si všiml jeho laskavého pohledu, v němž se zračila moudrost věků. Zatím neřekl ani slovo.

"Tak co byste rád?" zeptal jsem se.

Otázka ho zřejmě překvapila a trvalo několik vteřin, než odpověděl. "*Poslal jste pro mě,*" řekl. Což zase překvapilo mne, takže jsem se ohradil: "Prosím vás, co si to vymýšlíte? Vždyť jsem vás nikdy neviděl, tak proč bych pro vás posílal? Řekněte mi stručně a jasně, co ode mne chcete, nemám času nazbyt."

"*Poslal jste pro mě,*" opakoval a mé překvapení se zřejmě muselo projevit ve výrazu mého obličej, protože se usmál a pokračoval: "Zemřel vám bratr. Skrytou Prozřetelnost jste zavalil otázkami a obvinil jste ji, že vás o něj připravila. Opakoval jste mnohokrát: 'Proč se to stalo? Jaký to má smysl? Proč zrovna on a ne jiní? Proč mám věřit v nějakého boha, když se ho nemohu na nic zeptat a dostat od něj odpověď na otázky, které považuji za podstatné?' Poslední tři noci se vám zdálo, že s bratrem mluvíte. Také jste s ním skutečně mluvil; během neklidného spánku jste vyslovil tyhle otázky a mnoho jiných. Přišel jsem, abych vám na ně dal odpověď'. Jsem posel, který dostal za úkol vám tyto věci objasnit. Což neřekl Kristus: 'Proste a bude vám dáno, tlučte a bude vám otevřeno'? Prosil jste, tloukl jste - a teď záleží na vás, zdali stále ještě stojíte o odpovědi, jichž jste se tak naléhavě dožadoval."

"Samozřejmě že je chci slyšet," řekl jsem, "ale kdo vůbec jste a jak víte, že mi dokážete vysvětlit, co chci vědět? Jste přece člověk jako já, žijete a máte tělo, a přesto tvrdíte, že znáte mého bratra, že jste s ním mluvil, že jste slyšel otázky, na které jsem se ptal. Je v tom nějaká magie nebo se mi to jen zdá? Přesvědčte mě, podaří-li se vám to. Budu dobrým posluchačem, i když ne příliš důvěřivým, ale poněvadž toho zřejmě o mně víte dost, vyslechnu vás."

"Bohužel bude nějakou dobu trvat, než to pochopíte," odpověděl, "ale jestli jste tomu ochoten věnovat určitý čas, budu k vám chodit denně tak asi na hodinu a všechno vám povím. Nemohu vám slíbit, že vás přesvědčím, ale slibuji vám aspoň to, že budete šťastnější, než jste teď, takže čas, který mi věnujete, nebude tak docela promarněn. Hodí se vám 11 hodin dopoledne?"

"Ale ano," řekl jsem nevěda, do čeho se to vlastně pouštím, a zároveň jsem se utěšoval, že se ho hned první den, nebude-li to k ničemu, mohu zbavit.

S úmyslem pokračovat v hovoru jsem se na něho chtěl podívat, ale zjistil jsem, že je pryč. Nikdo tam už nebyl, ačkoli jsem nezaslechl, že by někdo otvíral nebo zavíral dveře. Napadlo mě, že se mi to možná všechno jen zdálo, nebo že to byly halucinace následkem stresu a nevyspaní. Dokonce jsem zavolal sluhu a zeptal se, zda opravdu toho člověka přivedl; když to potvrdil, vyzvídal jsem, zda ho viděl odcházet. Řekl, že ne, a rozhodně popřel, že by opustil můj pokoj a vyšel hlavními dveřmi ven, aniž by ho spatřil. To mi ovšem nestačilo a stále jsem si říkal, že to byl jen sen, neboť i sluhovo ujišťování, že ho opravdu přivedl, mi připadalo jaksi neskutečné. Rozhodl jsem se tedy počkat do zítřka: řekl přece, že přijde v 11 hodin, a rozhodně jsem chtěl být ve svém pokoji, abych viděl, zda se dostaví.

Je zvláštní, že jsem se té noci vyspal tak, jak tomu nebylo od onoho osudného telegramu.

Když jsem se ráno probudil, uvědomil jsem si, že se mi zdálo o bratrovi, že jsem s ním hovořil o své zvláštní návštěvě a že ho to vůbec nijak nepřekvapovalo. Také jsem docela určitě věděl, že Ind přijde, jak slíbil, a rozhodl jsem se, že se ho hned na začátku zeptám, jak se mu podařilo odejít, aniž jsem ho slyšel nebo viděl.

Dveře byly zřejmě otevřené, protože přesně v 11 hodin se mi za zády ozval příjemný hlas: "Tak co, ještě chcete znát odpovědi na své otázky?" Neviděl jsem ho přicházet, ale jeho přítomnost mi dodala zvláštní pocit jistoty, že jsem odpověděl: "Samozřejmě, jsem připraven." Bez okolku si pak sedl na zem, já na židli, a začal vyprávět nejúžasnější příběh, jaký jsem kdy slyšel - příběh, který dokonce ani teď úplně nechápu, ale který od prvopočátku zněl velice věrohodně a bude, myslím, znít věrohodně všem, kdo si ho přečtou.

V následujících dnech jsem toho sám moc nenamluvil. Přicházel jako poprvé; někdy vyprávěl hodinu, jindy déle. Když skončil, rozloučil se se mnou orientálním způsobem - se sepjatýma rukama - a odešel. Občas vycítil, kdy toho mám dost, kdy můj mozek vyrovnávající se s nezvyklými fakty už není s to dál vnímat, a končil náhle a bez rozloučení. Druhý den pak bez jakéhokoli úvodu pokračoval přesně tam, kde přestal, jako by k žádnému přerušení ani nedošlo.

Kapitola 1

„Nepřišel jsem vás obracet na nějakou novou víru nebo filozofii. Můj Pán mě neposlal proto, abych vám zodpověděl otázky, které vás zrovna teď trápí. Mohu to učinit jedině tak, že vám povím o základních faktech života v naději, že vám to poskytne určité poznatky, na nichž si pak vybudujete svou vlastní filozofii. Také vám mohu být nápomocen v získání zkušeností, jimiž si ověříte má tvrzení v praxi. Mnohé z toho, co se dozvíte, bude znít nezvykle, ale v předchozích životech jsem hodně studoval a dostalo se mi důkazů, které mě přesvědčily, že určitá fakta jsou nesporná. Nejde mi o to, abyste přijal má slova jako nějakou pravdu; k tomu dojdete teprve tehdy, až se o takových věcech přesvědčíte sám.

To, co se tu snažím vysvětlit, dokládá dávný Buddhův výrok. Kdysi se ho jeden jeho žák dotázal: 'Pane, komu mám věřit? Jeden člověk mi říká to a jiný zas ono a oba tvrdí, že mají pravdu.' Buddha odpověděl: 'Synu, nevěř ničemu, co ti kdo řekne, i kdybych to byl já sám, ledaže to vyhovuje zdravému rozumu. Ale ani pak tomu nevěř, nýbrž to pokládej za přijatelnou hypotézu až do doby, kdy se sám o tom budeš moci přesvědčit.'

Především chci v hrubých rysech popsat cestu, které se říká vývoj, a ukázat, jak různými říšemi přírody prochází onen nedefinovatelný proud, jenž se nazývá život.

O zdroji života mluvit nebudu. Nic o něm nevím a neznám nikoho, kdo by věděl. Ale co na tom záleží? Všichni myslící lidé jsou zajedno v tom, že za vesmírem musí existovat nějaká tvůrčí síla; myslíme-li na ni jako na osobního Boha nebo tvůrčí sílu, je zřejmě jedno. Je ještě mnoho lidí, pro něž je Bůh úctyhodný stařec s vousem, romantická postava, která sdružuje to nejvyšší, co si lze představit, má neomezené možnosti a vyniká spravedlností, jaká se mezi lidmi nenajde. Kdo má právo říci, že je taková představa pošetilá? Uspokojuje jistě mnohé, ale nemá základ v skutečnosti, protože není nikdo, kdo by mohl s patřičnými znalostmi mluvit o stvoření vesmíru nebo o tom, co je život.

Život se sice nedá analyzovat, ale zato s ním přicházíme denně do styku. Kdo by neznal zvíře nebo člověka, který chvíli žije a hned nato umírá? Co se děje při umírání? Rozhodně z těla odchází něco, co je oživovalo, a zůstává hmota, která se takřka před našima očima rozkládá a vrací k matce zemi. Takže poznáváme život jako fakt, ale nejsme s to ho pochopit, natož vytvořit; vytvořit syntetický život - jako tisíce jiných syntetických napodobenin přírody v naší osvětlené době.

Věda nás učí, že život existuje ve všech čtyřech přírodních říších - v nerostné, rostlinné, živočišné a lidské. O životě v živočišné a lidské oblasti se nemusíme přesvědčovat - je vidět všude kolem nás. Už obtížnější je přiznat život nerostům a rostlinám. Ze spolehlivých pramenů víme, že i skály mají život, a když se jim odejme, začnou se rozpadat; drolí se a mění v prach, asi tak jako lidské tělo, jenže to trvá déle. Rozhodně je pro nás přijatelnější představa, že rostliny žijí, než že žijí

skály, protože vytáhneme-li rostlinu ze země, která je zdrojem jejího života, vidíme, že uvadá, a za určitou dobu se rozkládá v prach jako všechno živé, když zmizí životní síla.

Filozofové sledují život ještě do dalších říší, kterým říkají říše nadlidské, neboť když člověk zvládne oblast lidskou, jeho vývoj nekončí, nýbrž postupuje dál, až nakonec dosáhne zdroje, z něhož před nespočetnými věky vyšel. Také nás učí, že život jde neustále kupředu jako ostatně v přírodě všechno a že *cílem života je zkušenost*; tu sbírá a shromažďuje na svém postupu přírodou od nejnižších životních forem až k těm nejvyšším, které lze popsat jako 'dokonalého člověka' nebo 'člověka, který se stal dokonalým'.

Dále musíme také uvážit rozdíl mezi životem, jak se vyskytuje v nerostné říši a jak ho známe u zvířat a lidí. Není pochyby, že podstata je stejná, neboť, jak jsem už zdůraznil, původ všeho života je božský, ale jeho projevy jsou nesmírně rozmanité. Když život začíná fungovat v podobě různých nerostů, nemá ještě individualitu o v tom smyslu, jak ji chápeme na lidské úrovni. Z nižších druhů nerostů přechází životní síla, když získala potřebnou zkušenost, do vyšších forem; pak přechází do nižších a posléze do vyšších forem rostlinné říše. To všechno trvá mnoho tisíc let, počítáno časem běžným pro tuto planetu, a určité dělení je patrné, teprve když se život dostane z rostlinné do živočišné říše. Ale ani v tomto stadiu nejde zatím o individualitu, nýbrž o pouhé skupinové vědomí či skupinovou duši, společnou všem různým zvířatům téhož druhu, která se projevuje a řídí je zvnějšku. Když životní síla vystoupí na úroveň lidských bytostí, v každém jednotlivém těle pak už sídlí imanentní duch neboli ego a ovládá myšlení a jednání každého člověka. Na tomto stupni vývoje mají skupinové duše vliv na celé národy - nikoli však na jednotlivce, kteří teď mají svobodnou vůli.

Pro zvířata je člověk jakýmsi nadzvířetem, jako je dokonalý člověk pro obyčejného člověka nadčlověkem. Toto lidské nadzvíře bohužel až příliš často nejedná se svými mladšími bratry se soucitem a s porozuměním, jak by se slušelo, ale s krutostí, která je hlavní příčinou jejich utrpení. Kdyby člověk zabíjel jako zvířata jenom kvůli obživě nebo v sebeobraně, mohli bychom to považovat za zákon přírody; jenomže on mučí zvířata různým způsobem jenom proto, aby se jeho ženy mohly zdobit kožešinami nebo péry, zabíjí takzvaně 'ze sportu', aby se cvičil ve střelbě bez ohledu na to, jaké utrpení způsobí těm, kdo nejsou vybaveni tak jako on. Všechna tato bezmyšlenkovitá krutost vyvolává *strach*, který působí ve vývoji jako největší retardační faktor. Strach z lidského nadzvířete začíná na nejnižších stupních živočišného světa a postupuje ho celý, dokud zvířata nepřijdou do styku s člověkem v domácím prostředí, kde potom původní strach ustupuje a je pomalu, ale jistě nahrazován láskou. Dokud k tomu nedojde, postupují zvířata na vývojové cestě jen zvolna.

Sledujme stručně, jak prochází životní síla světem zvířat. Můžeme si ji představit jako vodu pomalu plynoucí korytem s břehy po obou stranách, takže vzniká dojem určitého směru a cíle. Pokud prochází nerostnou a rostlinnou říší, proud se v podstatě nemění, jakmile se však vynoří z tohoto koryta do podmínek říše živočišné, dochází k radikální změně.

Jde tu už o složitou strukturu nejrůznějších evolučních rovin od mikrobů a červů přes divoká zvířata v džungli až k domácím, člověkem ochočeným zvířatům. Životní síla tu získává nejrůznější zkušenostní zbarvení. Například v podobě nespočetného množství pulců. Byla skrytá ve vajíčkách, jež nakladly žáby, a po určité době přešla v pulce, kteří se dostanou do styku se životem a získají zkušenost, jež zbarví zmíněný, až doposud čistý vodní proud. Mnoho pulců zahyne v nedospělém věku a žáby se z nich nikdy nestanou; lze říci, že se tato část vodního proudu vrátí do kolektivní duše, která dosud nebyla skoro vůbec zbarvena. Někteří pulci se žábami stanou, a ačkoli následkem nedostatku potravy nebo z tisíce jiných důvodů žijí jen krátce, když nakonec zahynou, vrací se tato skupina mladých žab do své kolektivní duše, trochu zbarvena zkušeností trýzně a trápení, jež byly příčinou jejich smrti. Jiní pulci a žáby žijí déle, až časem dosáhnou lidského života. Žába se naučí bát svých trapičů a utíkat před nimi, všemožně se skrývat a vyhýbat se jim. Pak hyne; buď přirozenou smrtí, což je ve většině případů nepravděpodobné, nebo následkem bezděčné krutosti lidské sféry nebo jako oběť svých přirozených nepřátel, například čápů nebo hadů. Tento díl proudu, původně čistý, teď obsahuje fragmenty života s různými odstíny prožitého utrpení a

vrací se do svého původního řečiště. Voda v řečišti se pak zbarví celkovou zkušeností všech podobných dalších skupin, z nichž ovšem žádná nemá vlastní identitu, nýbrž zůstává stále součástí kolektivní duše.

Po několika životech na této vývojové rovině přechází životní síla s nahromaděnými zkušenostmi do dalšího stádia. Místo miliónů pulců se dělí například na obří množiny krys nebo myši. Krysa má vrozený strach z lidí a z jiných přirozených nepřátel, zděděný z předchozích životů. V nové řadě životů strach neustále roste. Už od začátku ji trpká zkušenost učí vyhýbat se člověku za každou cenu a shánět potravu v noci, kdy se nemusí tolik bát jako ve dne. Podaří-li se jí dosáhnout dospělého věku a stárí, je to rozhodně díky její chytrosti a mistrným metodám úniku před přirozenými nepřáteli."

Zatímco jsem uvažoval o jeho posledních slovech, Ind zmizel. Seděl jsem ještě chvíli v prázdném pokoji, snažil se pochopit, co vlastně říkal, a podařilo se mi na všechno upamatovat. Neuvažoval jsem, zdali tomu věřím; o to zřejmě nešlo. Bylo to všechno tak nové a zajímavé! Přestože jsem byl unaven, začal jsem se těšit na příští den, neboť jsem věděl, že určitě přijde.

Druhého dne jsem seděl za psacím stolem s očima upřenýma na dveře, protože jsem chtěl vidět, bude-li je otvírat nebo zda jimi projde. Očekával-li jsem však něco nadpřirozeného, byl jsem zklamán; přesně v jedenáct hodin se dveře zcela normálně tiše otevřely a on mě pozdravil, jak jsem předpokládal: "Tak budeme pokračovat, nebo jsem vás včera nudil?" Má odpověď ho asi uspokojila, neboť pokračoval, kde přestal.

"Vývojový stupeň životní síly u divokých zvířat je od obyčejného červa vzdálen asi tak, jako je červ vzdálen od světa rostlin. Zvířata se řídí přirozeným zákonem, kde platí, že přežívá nejsilnější, a základním principem jejich říše je pud sebezáchovy. Slabší se stávají potravou silnějších a strach o přežití zabarvuje zkušenost všech od narození do smrti, ať už je to smrt přirozená, nebo ve spárech silnějšího, nebo kulkou lovce. Je možno se divit, že převládajícím instinktem všech divokých zvířat je strach? Strach z větších zvířat a *strach* z nadzvířete, které se jmenuje člověk.

Tato zvířata prožijí mnoho životů se skupinovou duší, protože si v těchto inkarnacích osvojují pud sebezáchovy a činnost potřebnou k přežití, ježto hledání potravy se stává nezanedbatelným denním úkolem. V dobách, kdy je potravy málo, je instinkt nutí hledat nové pastviny a loviště a učí je přizpůsobovat se, což se bude duši hodit, až se jednou stane samostatnou lidskou entitou. V tomto stádiu skupinové duše se také poprvé projevuje mateřský pud.

Divoká zvířata představují vrchol spirály životů v rámci skupinové duše. V dalším vývoji pak tato duše přechází do těl, jež jsou v stále užším styku s lidmi, do jejichž světa musí časem vstoupit.

V divokém stavu se sloni, osli a býci nadvládě člověka úporně brání a v zajetí je lze ochočit jedině laskavostí, aby se vůbec dali domestikovat a používali své síly v zájmu lidského pokroku. Že by chycené divoké zvíře skutečně hned napoprvé zdomácnělo, se stává velmi zřídka. V dalších životech se však rodí většinou v zajetí, takže se vlivem prostředí už od narození učí zbavovat strachu, který si přineslo z minulých životů. Nejvyvinutější v této skupině je skot, protože se často v zimních měsících krmí v chlévě, a všeobecně se uznává, že poskytování potravy je nejúčinnější metodou jak získat důvěru zvířete a zbavit je přírodního strachu.

Pomalou, ale jistě bázeň před člověkem mizí a skupinová duše je připravena vstoupit do poslední oblasti animálního světa, totiž do světa skutečných domácích zvířat - koně, psa a kočky. Skupinová duše, která se zpočátku vydala za zkušeností v podobě asi deseti tisíc pulců, se postupně dělila na stále menší počet částí, až má nakonec v poslední fázi animálního života pouze části dvě: dva koně, dva psy nebo dvě kočky.

Když se skupinová duše vyvine do stavu, kdy je rozdělena napůl, je už v každém směru domestikována a chápe člověka, jaký skutečně je. Může se pak individualizovat jako samostatné lidské já. Kolik životů ještě tato dvojitá skupinová duše musí prožít, závisí zcela na lidech, jimž tato dvě zvířata patří. Není-li jeden z majitelů milovníkem čtvernožců a nakládá se svěřeným koněm, psem nebo kočkou nelaskavě či dokonce krutě, strach, který byl za jejich posledních dvacet životů částečně eliminován, se vrací, a zvíře musí před individualizací prožít ještě další životy. Proto je

nanejvýš nutné neustále a nekompromisně zdůrazňovat, že kdyby lidé věděli, jak je důležité chovat se ke všem domácím zvířatům přátelsky a starat se o to, aby pochopila, kdo je člověk tohoto posledního stádia by bylo dosaženo mnohem dřív, než tomu bohužel většinou bývá.

Proto je třeba si jasně uvědomit: *žádná skupinová duše se nemůže individualizovat na samostatnou duši lidskou, dokud úplně nepřekoná strach z člověka*. Láska není cit, který se týká výlučně lidské sféry; ve svém nejvyšším projevu zahrnuje veškerou přírodu, a proto je úkolem člověka při vývoji zvířat dbát o to, aby 'dokonalá láska zbavovala strachu'. Bez lidského porozumění a pomoci se může postup zvířat na vývojové cestě nebezpečně zabrzdit na neurčitou dobu.

Jak vlastně dochází k individualizaci? Může se to stát dvěma způsoby - citem nebo rozumem, to záleží na druhu zvířete. Pes například přechází do lidské sféry většinou láskou, popřípadě obětí. Často je tak oddán svému pánu nebo rodině, v níž žije, že ho ve chvíli nebezpečí pud sebezáchovy zcela opustí a pes obětuje svůj život, aby zachránil svého pána nebo člena rodiny. Oběť života však není podmínkou. Pokud se pes naučí všemu, čemu se v animální říši měl naučit, a pokud se zcela zbaví strachu z člověka, pak by bylo jen ztrátou času, aby se skupinová duše dál převtělovala do zvířete. Její určení je už jinde, takže vstupuje do nové a osvětenější roviny existence.

První inkarnace nemusí být nutně do nejnižšího typu lidského jedince. Nové ego, jež získalo dost zkušeností v několika posledních zvířecích životech - zvláště když obětovalo svůj život za člověka - může získat právo na lidské tělo, které je o něco vyvinutější než nejméně vyvinuté osoby v našem světě.

Kůň se individualizuje podobně jako pes - význačnou oddaností svému pánu. Často slyšíme, že kůň vyvíjí úžasné úsilí, aby splnil daný úkol, a po jeho splnění hyne.

Zatímco kůň, a pes přecházejí do lidského světa díky své oddanosti nebo oběti, kočka získává právo žít na vyšší rovině tím, že se naučí člověku rozumět. V dávných dobách řada filozofů učila, že pes a kůň uskutečňují svůj pokrok oddaností, kdežto kočka používá chytrosti, což je první záblesk rozumových schopností.

Jsou známy případy, kdy sloni vycvičení k službě lidem a opice žijící ve vhodném typu zoologických zahrad dosahují téhož cíle, neboť se v prostředí, kde nemusí mít strach, naučí používat svůj rozum a chápat tak do určité míry chování člověka. Zvířata, kterým nebyla dopřána domestikace, přecházejí do nejnižších lidských typů. Na druhé straně se skupinové duše některých vysoce vyvinutých psů mohou vyhnout nejnižším formám lidského života a rodí se do vyvinutějších lidských druhů - například do příslušníků domorodých kmenů, které po celé generace prokazují lidstvu platné služby.

Než se budu zabývat počátky života na lidské úrovni, která se už podstatně liší od animálního světa, rád bych se ještě zmínil o případech, kdy se zvíře individualizuje jakožto lidská bytost a přitom zůstává ve zvířecím těle. K přechodu do lidské sféry dochází, teprve když nastanou vhodné podmínky - když zmizí všechny strach a citová stránka zvířete je dostatečně vyvinutá. Jestliže jeden pes, který má polovinu skupinové duše, zahyne přirozenou smrtí a jeho psí partner, druhá část této duše, zůstane naživu, ale nemá se už co učit, stane se tento pes lidskou bytostí ve všem až na zvířecí tělo. Jistě jste se setkal s případy, kdy se pes ke konci svého života chová 'téměř lidsky'. Rozumí skoro každému slovu a myšlenky a jednání člověka chápe s takovou intuicí, která je jinak u zvířete nepředstavitelná. Jde vlastně o 'polidštěného psa', o lidskou inteligenci ve zvířecí formě, jež je schopná myslet a odpovědně se rozhodovat.

Hlavní rozdíl mezi člověkem a zvířetem je ve schopnosti rozumového myšlení včetně daru svobodné vůle. Člověk rozezná rozdíl mezi dobrem a zlem; už v prvních životech na lidské rovině se dovede sám rozhodovat, kdežto zvíře se musí řídit zákony animálního světa. Zvíře žije pudově a mimo rámec svého instinktu myslet nedokáže. Člověk se může vydat cestou zla, i když ví, že jedná špatně, a proti kladným silám, jež vládnu světu, ale zvíře se musí chovat tak, jak mu velí instinkt - neboť takový je Zákon."

Opět jsem ho neviděl odcházet, poněvadž jsem byl plně zaujat těmito zvláštními myšlenkami. Rozhodl jsem se, že napíšu všechno, co si z těchto dvou přednášek pamatuji, a že je

napříště budu zaznamenávat těsnopisem.

Kapitola 2

"Takže jste to všechno napsal; to je dobře."

Dnes jsem ho opět neviděl přicházet, protože jsem pročítal své poznámky.

"Ano, napsal," odpověděl jsem, "ale jak to víte?" "Říkal jste mi o tom v noci, když jste spal a byl mimo tělo."

Ale nebudu vám teď vysvětlovat, jak to bylo. Až skončím své návštěvy, budete všemu rozumět tak jasně, že si na takové otázky odpovíte sám."

Uvítal mé rozhodnutí dělat si poznámky a nabídl se, že přehledne můj záznam z posledních dvou dnů. Všiml jsem si, že nezměnil v rukopisu jediné slovo, ale doplnil prázdná místa, která jsem vynechal, protože jsem si nepamatoval přesně, co říkal.

"Jistě si vzpomínáte, že základní charakteristikou živočišné říše je pud sebezáchovy. V lidské sféře je to úplně jinak: tam je základním příkazem sebeobětování. To je sice důležité v každém lidském životě, avšak existují ještě jiné zákony, kterým ten, kdo chce odhalit tajemství evoluce, musí rozumět. Liší se samozřejmě od zákonů, jimiž se řídí živočišný svět; přesto se však nevyvinutí lidé v počátečních životech podobají spíš zvířatům než člověku. Ačkoli se zbavili strachu, přetrvávají ještě pozůstatky z animální říše, kde brali, nač přišli, buď čirým fyzickým násilím, nebo díky určité lstivosti.

První důležitý zákon, který platí v lidské sféře, je zákon reinkarnace. Podle něho se individualizované ego vrací znovu a znovu do lidského těla, dokud se v různých prostředích nenaučí vše, čemu se lze v hmotném světě naučit. V nerostné a rostlinné říši tento zákon existuje s určitým omezením, ale není příliš zjevný. V animální říši se vyskytuje také, platí však jen zčásti, neboť tu nejde o samostatné entity. Plně se rozvíjí, teprve když se ego individualizuje v lidské sféře.

Druhý důležitý zákon, platící pro lidi, nikoli pro zvířata, je zákon karmy - známý též jako zákon příčiny a účinku. Projevuje se od okamžiku, kdy se skupinová duše stává samostatným egem. Podle tohoto zákona *má každá* lidská myšlenka, slovo nebo čin určitý následek - dobrý nebo špatný - a musíme se s ním v životě na tomto světě vyrovnat. Není v tom nic nespravedlivého: křesťanství přece učí, že co kdo zaseje, to také sklídí.

Podle zákona karmy sobecký čin, který způsobí nevýslovné utrpení druhému, vyvolá určité kvantum zlé karmy, dluh, který člověk musí splatit podobným utrpením buď v současném, nebo v příštím životě. Podobně pozitivní čin znamená určité množství karmy dobré, kterou lze využít buď k smazání karmických dluhů, nebo se nám vrátí v podobě dobra z jiného zdroje. Když nové ego začne žít lidským životem, počet pošetilých nebo zlých činů, myšlenek a slov přirozeně daleko převyšuje ty dobré, a kdyby zákon karmy platil doslova, člověk by žil v ustavičné bídě a trápení, jež si způsobil naprosto po právu svou vlastní vinou. Takový život by byl nesnesitelný a mladé duše by ho končily sebevraždou. Proto se tu uplatňuje poněkud mírnější metoda, podle níž člověk v daném životě netrpí víc, než může snést, a dluhy, které nadělal svou nezkušeností a které nebyly splaceny utrpením nebo anulovány dobrou karmou, se přenášejí do budoucích životů. Výsledkem tohoto opatření, jež lze přirovnat k bankovnímu úvěru, je, že asi tak v prvních dvou stech inkarnací člověk neustále přečerpává svůj účet. Po celou tuto dobu si však zároveň vytváří takzvaný vnitřní hlas. A poněvadž tento hlas vzniká teprve na základě zkušeností z různých životů, je v mnoha případech slabý a není ho dost jasně slyšet.

Uvedu příklad: primitivní člověk, který má hodně zkušeností ze zvířecího světa, ale málo z lidského, zatouží po něčem, co má druhý. Jeho animální instinkt mu radí, aby se toho zmocnil násilím. Je-li dost silný, pokusí se o to; dojde k zápasu, v němž toho druhého zabije. Zasáhne světská spravedlnost: vrah je zatčen, souzen a popraven. Jeho vnitřní paměť však zaznamená

výsledek takového činu a v budoucím životě, když tentýž člověk v jiném těle zatouží po něčem, co mu nepatří, jeho vnitřní hlas, založený na této zkušenosti a zvaný svědomí, ho varuje, že zabije-li svého nepřítele, stihne jej stejný osud. Tím způsobem vznikne určitá zásobárna vědění a zkušeností, kde se zachycuje každá významnější událost, aby v budoucích životech sloužila jako výstraha. Z toho také vyplývá, že člověk, který má citlivé svědomí a naslouchá mu, musí být stará duše. Nemohl by je totiž mít, kdyby si nenastřádal spoustu zkušeností z předchozích životů.

Asi tak ve dvou stech prvních životů vytváří člověk více špatné než dobré karmy. Něco splácí utrpením a neštěstím hned, zbytek se převádí do dluhu. Vyvinutější (tj. zkušenější) ego si uvědomuje, že zlo mu působí nesnáze, kdežto dobré a laskavé jednání přináší štěstí a získává přátele. Tak se dostane do stadia, kdy množství dobré karmy z pozitivních činů převáží karmu zlou; to pak znamená ve vývoji člověka rozhodující obrát, neboť od této chvíle se stává opravdu užitečným a platným členem lidské společnosti. Ve všech dalších životech, než vstoupí do nové inkarnace, dostává k splacení určité malé procento svého dluhu a tento příděl *musí* bezpodmínečně vyrovnat spolu se zlou karmou, kterou si ještě nadto svou neopatrností v daném životě vytvořil. Pozitivní laskavé činy mu však jsou zdrojem štěstí a spokojenosti a pomáhají mu překonat životní potíže.

Takovýmto způsobem zapadají do sebe veškeré přírodní zákony jako nějaká skládanka. Mým úkolem je ozřejmit všechny její díly; celkový obraz si pak už musíte složit sám.

Chceme-li pochopit, jak člověk získává potřebné zkušenosti, je třeba přijmout následující principy:

1. Podstatou člověka je ego neboli duše a během vývoje z nejnižšího primitivního stádia k dokonalému člověku má každý tři těla, jež jsou nositeli vědomí. Je to takzvané tělo duchovní či duchové, astrální neboli emocionální a hmotné čili fyzické. V tom posledním se teď vy i já projevujeme a je také každému viditelné.

2. Tato tři těla se uplatňují na třech různých rovinách vědomí: duchovní, astrální a hmotné.

3. Centrem těchto tří těl je ego, jehož domovem je horní část duchovního světa, takzvaná kauzální rovina.

Když ego přechází z kauzální roviny do nové inkarnace, musí mít tato tři těla. Ego si lze představit jako nahého člověka, který se chystá obléci tři pláště neboli těla. Nejjemnějším a nejřidším tkanivem je tělo duchovní; je to látka, z níž je vybudován duchovní svět. Lze je přirovnat ke spodnímu prádlu. Jeho kvalita závisí na duševním vývoji na konci poslední inkarnace, takže je velký rozdíl mezi duchovním tělem primitivního člověka a staré vyvinuté duše, která má za sebou mnoho životů a získala hodně zkušeností.

Další plášť, kterým se ego zahaluje, tvoří o něco hrubší tělo z látky astrálního světa. Toto tělo určitým způsobem překrývá a obaluje tělo duchovní a jeho typ a kvalita závisí na citovém vývoji příslušné osoby. Lze je přirovnat buď k pánskému obleku, nebo k dámským šatům. Třetí a poslední vrstvu představuje daleko hrubší a hustší tělo hmotné, které v podobě dítěte plodí na hmotné rovině žena za součinnosti muže. Toto nové hmotné tělo též odpovídá zásluhám a karmě, které člověk získal v předchozích životech. Lze je přirovnat k svrchnímu kabátu.

Tak má každý člověk na tomto světě vlastně tři těla vzájemně se překrývající; poněvadž je však hmotné tělo nejhustší, druhá dvě těla nejsou vidět. Smrt znamená pouze to, že se člověk zbaví hmotného svrchního kabátu. Jinak zůstává - oděn astrálním a duchovním tělem. Astrální tělo jako hustší povlak je vně, duchovní tělo je pod ním. Než začnu vykládat, co se děje po smrti, musím říci ještě několik slovo těchto tělech.

Hmotné tělo, které je vidět, se skládá z poměrně husté látky, jeho součástí je však také o něco řidší složka zvaná éterický dvojník (v starém Egyptě ji znali pod jménem Ka), která má velmi důležitou úlohu jak v životě, tak při smrti hmotného substrátu. Nejde o tělo v pravém slova smyslu; nelze v ní žít jako ve hmotném těle a také ji nelze spatřit, leda na nejnižším stupni jasnovidectví, který se nazývá éterickým vnímáním.

Hmota, z níž se éterické tělo skládá, také obaluje nervy. Elektrické proudy našeho těla neprobíhají po dráhách nervů, nýbrž obalem éterické hmoty, která nerv izoluje. Proto odstraní-li se tato izolace hmotného nervu, nic necítíme. To se děje v narkóze. Při místním umrtvení se éterická

hmota, jež zprostředkuje cítění, od příslušného nervu mírně oddálí; bílý nerv sice existuje, je vidět, ale při operačním zákroku pacient netrpí. Při celkové narkóze, jakou vyžadují větší operace, kdy musí být nemocný v bezvědomí delší dobu, se éterická hmota odstraňuje téměř z celého těla. Jestliže se však odstraní úplně, pacient umírá, což se někdy stává, když bylo použito nadměrné dávky anestetika; éterická hmota byla odstraněna úplně a není schopna se vrátit.

Éterická hmota, pavučinkové, nesmírně elastické tkanivo, jež je důležitou součástí fyzického těla, má však ještě jinou funkci. Tvoří spojovací článek mezi hmotným a astrálním tělem ve spánku. Když se ego ve spánku odpojí od hmotného těla ležícího v posteli, šňůra z éterické hmoty spojující astrální tělo s jeho hlavní částí, která zůstala v hmotném těle a kolem něho, se protáhne do jakékoli části světa, kterou se rozhodneme navštívit; ale ať se dostaneme sebedál, toto fyzické spojení s tělem na posteli trvá. A když přijde čas k probuzení, tělo vyšle po této éterické šňůře signál a člověk, ať je kdekoli, se musí vrátit a vstoupit do hmotného těla. Pak se probudí a ujímá se svých povinností na světské rovině.

Když jdeme spát, naše já, ego, opouští hmotné tělo, jakmile ztratíme vědomí; oděno astrálním tělem žije v astrálním světě v podmínkách astrální roviny. Může jít, kam chce, neboť není v hmotném těle, které odpočívá v posteli a sbírá sílu na příští den. Klid potřebuje pouze omezené lidské tělo, tak jako potřebuje pravidelnou výživu, aby se udrželo ve zdraví a při životě; duše, ego, odpočívání nepotřebuje. V astrálním těle se pohybuje velice snadno a může cestovat na jakoukoli vzdálenost. Na astrální rovině zemská přitažlivost neplatí, takže se lze pohybovat bez jakýchkoli zábran po zemi i po moři. Vzdálenost, kterou je možno absolvovat během těch několika málo hodin, kdy hmotné tělo spí, je prakticky neomezená. Když řeknu, že se svět dá obletět asi za dvě a půl minuty, poskytne to určitou představu o dosahované rychlosti.

Astrální tělo, složené z mnohem jemnější látky než tělo hmotné, se nabaluje na ego při jeho sestupu do inkarnace. Vyplňuje takzvané kauzální tělo tvořící světelnou mlhu vejčitého tvaru. Hmotné tělo, protože je hustší, k sobě astrální hmotu silně přitahuje, takže uprostřed onoho oválu vzniká astrální reprodukce hmotného těla, vytvořená z jemnější látky. Když fyzické tělo zemře, astrální tělo se mu už nemusí přizpůsobovat, a tak má snahu zůstat přesně takové, jakým bylo, když hmotné tělo přestalo fungovat, a nezvětšuje se. Nemá totiž žádné orgány ani kosti, maso nebo krev jako tělo hmotné, nýbrž je to jen chuchvalec mlhy.

Během života má člověk příležitost žít na astrální rovině pokaždé, když jeho tělo spí; ve skutečnosti však toho může využít pouze ten, kdo je ve vývoji nad průměrem. Mladá duše, nevyvinuté ego, také vystupuje z těla během spánku - nemůže totiž jinak - ale jeho inteligence (duchové tělo) mu nedokáže poskytnout potřebné informace k plnému využití všech jeho schopností. Proto se obvykle zdržuje v blízkosti spícího těla a čeká na výzvu k návratu, až se tělo vyspí a je připraveno se probudit - takže se nemůže seznámit s astrální rovinou jako ego starší. Když takový člověk zemře a pozbuje hmotného těla, octne se v naprosto neznámém světě. Strašně pak touží po pozemském životě, který zná, ale vrátit se nemůže, neboť veškerá éterická hmota se už nadobro oddělila od jeho hmotného těla.

K smrti fyzického těla dochází z různých příčin: nemocí, kdy tělo není schopno řádně fungovat; stářím, kdy je tělo opotřebované; při nehodách a úrazech, kdy jsou životně důležité části těla nenávratně poškozeny. Ve všech těchto případech musí éterická část hmotné tělo opustit prostě proto, že hmotné tělo už není s to vykonávat svou funkci a bez něho nemůže éterický dvojník žít. V okamžiku smrti propadá éterický dvojník panické hrůze, poněvadž ho smrt vypudila z fyzického těla, a ovine se kolem těla astrálního, v němž člověk nyní existuje. Ví, že zánik hmotné části znamená také jeho konec, a v naději, že přežije, se přimkne k astrálnímu tělu. Silou vůle se člověk této zátěže snadno zbaví.

Dokud to neučiní, zůstává na rozhraní obou rovin vědomí; v hmotném světě existovat nemůže, neboť pozbyl fyzického těla, a v astrálním také ne protože éterická hmota, jíž je obalen, mu znemožňuje pořádně vidět a slyšet.

Lidé, kteří umírají ve strachu před smrtí, často odmítají éterického dvojníka silou vůle setrást, jak jim radí přátelé, kteří jim přicházejí v astrálním světě naproti. Ponechávají na sobě

poslední částičky fyzické hmoty a doufají, že budou moci pokračovat v dosavadní existenci, neboť hmotný život je to jediné, co znají. Jejich úsilí je ovšem marné, protože dříve nebo později se podobných snah musí vzdát a udělat, o čem jsem se zmínil - neboť odpor proti tomu, co je nevyhnutelné, pouze prodlužuje jejich pobyt mezi oběma světy na dobu delší, než je nutné. Člověk, který získal určité znalosti o povaze smrti studiem příslušné tematiky ještě za života, se okamžitě osvobodí od tohoto balastu a začne žít nepřetržitým astrálním životem. Nepřetržitým proto, že bez hmotného těla, které dostane, až dozraje čas k nové inkarnaci, v níž stráví další krátkou dobu v hmotném světě, bude žít na astrální rovině, kde se nestřídá den a noc. Jakmile se rozhodne zbavit se éterického dvojníka, éterická hmota odpadne a začne se rozkládat asi tak, jako se rozkládá hutné fyzické tělo. Na rozdíl od něj se však rozpadá na prach téměř okamžitě, protože je mnohem jemnější a lehčí. Ego pak existuje pouze v astrálním těle, a to tak dlouho, pokud se zdržuje na astrální rovině.

Astrální svět je světem emocí a iluzí; skládá se z hmoty, která je jemnější než jakýkoli známý plyn o nejnižší hustotě. Astrální tělo je nositelem emocí, které vznikají vibracemi astrální hmoty. Takzvané vyšší emoce -láska, vděčnost, nesobeckost a podobně - se jeví pohledu jasnovidce jako vibrace jemné hmoty, kdežto nižší emoce -lakota, závist, žárlivost, sobectví, pýcha atd. - se projevují jako vibrace hmoty poměrně mnohem hrubší a hustší. *Jaký je člověk před smrtí, takový bývá i po smrti, samozřejmě zbaven fyzického těla a bez omezení, které mu kladl hmotný svět.* Jeho přednosti a nedostatky, ctnosti a neřesti zůstávají stejné, avšak následkem fluidické povahy astrálního těla se projevují jako mocné síly dobra nebo zla. Tak antipatie, která se zdála v hmotném světě zcela neškodnou, se zde promění v čirou nenávisť, ovlivňující neblaze obě strany, zatímco mírná tělesná náklonnost vyvolá odezvu horoucí lásky, jež vytváří úžasné ovzduší souladu a klidu. Poněvadž astrální svět je světem iluzí, na nic není třeba vynakládat čas ani námahu; všechno - šaty, jídlo a podobné věci - vytváří myšlenka. Život tu připomíná dlouhé prázdniny. Každý může dělat, co chce, a do sytosti se věnovat svým zálibám. Neexistují omezení, která by bránila získávat vědomosti, jako třeba nedostatek času ke studiu nebo únava či slabý zrak. Astrální tělo se totiž vyčerpat nemůže.

Zatímco naše fyzické tělo spí, pohybujeme se na astrální rovině v astrálním těle a setkáváme se s přáteli a příbuznými, kteří nás předešli, takže je pošetilé snažit se na ně ve dne zapomenout, neboť jsou všichni kolem nás a jedinou překradou je odlišná rovina vědomí. Je rozhodně škoda, že si tak málo lidí pamatuje, co dělají v noci; kdyby to věděli, nebáli by se tolik smrti - a zlé zkazky o pekle a věčném zatracení by na ně neměly větší vliv než pohádky o lidožroutech a ježibabách na dospělého čtenáře.

Velmi málo lidí si uvědomuje, že na tomto hmotném světě stráví průměrný člověk většinu času prací v kanceláři nebo v obchodě či na poli nebo vůbec v zaměstnání, které by si nevybral, kdyby nemusel vydělávat peníze na živobytí a na ošacení - pro sebe i pro ty, kdo jsou na něm závislí. Možná že je to tak dobře, protože jinak by byli velice nespokojení; a to by bránilo vývoji a působilo by to všude jen potíže. Pouze několik šťastlivců se může zaměstnávat tím, co se jim líbí. Malíř nebo hudebník, i kdyby zdědil velké jmění, neopustí svou práci, protože patří k jeho osobnosti a baví ho.

Popíšu v hrubých rysech způsob života na astrální rovině. Tomu, kdo celý život myslel převážně jen na obchod, bude tento život připadat zprvu nudný, zvláště měl-li rád peníze pro ně samotné. Peníze jsou čistě hmotná záležitost a na astrální rovině ztrácejí smysl. Takový člověk si musí najít nějaký jiný zájem, chce-li být na onom světě skutečně šťastný. Kdo naopak měl za života rád hudbu, bude ji mít rád i po smrti a najde daleko víc příležitostí než předtím jak uspokojit svou zálibu. Bude-li chtít, může trávit veškerý čas posloucháním nejkrásnější hudby, jakou svět může nabídnout. Vzdálenost nehraje roli. Jednou si může jít poslechnout operu do Londýna, pak zase ani ne za minutu může sledovat jiné představení v New Yorku či v Austrálii. Může se setkat s velkými hudebníky minulosti - pokud se znovu nepřevtělili. Může zkoumat mohutné myšlenkové útvary, které hudba hmotného světa buduje z jemné látky na astrální rovině. I když v pozemském životě nedovedl hrát, může teď skládat hudbu na základě své fantazie. Na tomto světě je mnoho lidí, kteří si dovedou představit nádhernou hudbu, ale nemají možnost ji realizovat pro nedostatek

technických prostředků. Na astrální rovině lze takovým lidem vskutku závidět, neboť jejich přirozené záliby a sklony nezávisí na hmotných podmínkách.

Pro toho, kdo má rád výtvarné umění, jsou k dispozici světová mistrovská díla jak v galeriích, tak v soukromých sbírkách. Leckterý milovník umění už chtěl dávno jet do Říma. Teď tam může trávit neomezenou dobu a obdivovat jeho jedinečné památky. Může se setkávat s umělci z minulých dob, neboť tím, že zemřeli, nikterak nepozbyli zájmu o svou práci. Naopak, vytvářejí překrásné myšlenkové formy a nepotřebují k tomu štětec ani plátno. To byly jejich nástroje v hmotném světě. Myšlenkové formy, které tvoří po smrti, jsou stejné jako obrazy a stejně viditelné, jenomže mnohem krásnější. Mnozí umělci se na světě vyjadřovali, že nejsou spokojeni se svými díly, i když lidé uznávali jejich génia. Chtěli vyjádřit na plátně přesně to, co jim diktovala jejich fantazie, ale nikdy se jim to přesně nepodařilo. Na astrální rovině zpodobují obrazy přesně to, co malíř zamýšlí, a proto jsou výtvořiny jejich představivosti *daleko lepší* než nejvzácnější hmotné obrazy. Milovníci knih si také přijdou na své, protože mají volný přístup do všech knihoven světa.

Jako příklad toho, co se děje po smrti, vezměme člověka orientovaného výhradně na pozemský život. Vůbec nemusel být zlý nebo nemorální. Naopak, mohl být velmi oblíbený, měl spoustu přátel a každý si ho vážil. Jeho potěšením bylo dobře jíst a pít, chodit do divadel, do společnosti a podobně a měl mnoho zájmů, ze kterých se skládá život takzvaně "úspěšného" člověka. Byl to zřejmě zdatný obchodník a vzorný manžel, nicméně jeho celý život - práce i zábava - se točil kolem věcí, jež může poskytnout výhradně pozemská rovina. Takových lidí, jak víme, je hodně.

Po smrti je čeká s největší pravděpodobností nevýslovná nuda a prakticky nebudou mít co dělat. Brzy si uvědomí, že vytvářet myšlenkové formy opulentních hostin či složitých obchodních transakcí není ten nejlepší způsob, jak si ukrátkat čas, protože se nedostávají hmotné výsledky. Dobré jídlo a vybraná vína je neuspokojí, i když si je mohou představit a dokonce ocenit jejich chuť, z níž měli na zemi vždycky takový požitek. Ať pijí a jedí sebevíc, známý pocit naplnění se prostě na astrální rovině nedostaví. Také nemají nic z úspěšného obchodu, který si vykonstruovali ve fantazii, poněvadž na astrální rovině se nic nekupuje ani neprodává, takže utržené peníze jim nejsou k ničemu. Mohou si myšlením vytvořit tisíce zlatáků, ale co s nimi? Podobají se člověku, který ztroskotal na pustém ostrově obklopen poklady nesmírné ceny, pokud by je dokázal převézt do nějaké civilizované země, ale bezcenné tam, kde je nikdo nekoupí a kde není co koupit. Trosečník má nad člověkem na astrální rovině jedinou výhodu v tom, že je vždycky naděje, že se snad zachrání a vrátí do své vlasti, kde bohatství využije. "Mrtvý" v něco takového doufat nemůže, protože až se vrátí na zem, bude jen chudým dítětem, vyjma zkušeností získaných v předešlých životech, jež jsou uloženy ve vyšším já v rezervoáru vědění a jež postupem vývoje bude moci přenášet na pozemskou rovinu. Podobné zklamání zažijí i ti, kdo pěstovali různé sporty. Někdo hrál třeba golf; může ho samozřejmě hrát i nadále, ale brzy ho to znudí, protože všechny zásahy dosáhnou přesně svého cíle tak, jak si to představoval. Každá hra je dokonalá a vůbec se neliší od předchozí. Míček vždy zapadne přesně do jamky, protože fluidická astrální hmota provede okamžitě vše, co si přejeme. Lze si tedy snadno představit, jak nudná je každá taková hra a jak odlišná od her na pozemské rovině, kde se jednou dá hrát mistrovsky a jindy naprosto břídilsky. Právě nejistota je půvabem každé hry a tato nejistota na astrální rovině už neexistuje.

Představte si člověka, kterému celý život vtloukali do hlavy, že údělem všech, kdo nevyhoví určitým měřítkům konvenční dokonalosti, je pekelný oheň a věčné zatracení. Po smrti se jen těžko zbavuje takových představ a to mu způsobuje značné trápení. Neustále ho mučí pomyšlení, že jde o špatný vtíp, ačkoli ho všichni ujišťují, že jeho víra je nepravdivá. Dokud nezmoudří, není schopen se přizpůsobit novému životu, kde lze tolik vidět a tolik se naučit.

Také jiní se trápí, když pohlédnou z této vyšší roviny zpět na svůj pozemský život a uvědomí si, kolik promarnili příležitostí. Působí to na ně různě. Někteří mají výčitky svědomí, jiní, rozumnější, se rozhodnou, že příště už žádnou příležitost nepromeškají. Také se vyskytne třeba člověk, který před smrtíivil velkou rodinu. Pravděpodobně se o ně řádně nepostaral a teď si dělá starosti, jak to s nimi dopadne. To je dost přirozené, ale zároveň také bohužel dost pošetilé. Jakmile jednou odložil své fyzické tělo, nemá už na pozemské rovině žádnou odpovědnost. Žádné podobné

úvahy už nikomu nepomohou a pozůstalým to působí jen větší sklíčenost, než je nutné. Místo aby jim ulehčil trápení, ještě je zvětšuje; měl by si spíš uvědomit, že ti, které opustil, mají samostatné ego a každý z nich se musí nějak vypořádat se svou karmou a že potíže, s nimiž se setkávají, jsou vlastně příležitostí k splacení určité části karmického dluhu, kterou musí v daném životě vyrovnat.

Někteří lidé si zase sami způsobují různé potíže tím, že se rmoutí nad věcmi, na něž nemají vliv, nebo že hledí do budoucnosti pesimisticky - s pocitem, že je stihne to nejhorší. Jejich sklíčenost z nich vyzařuje, kdekoli se octnou. Bohužel se takoví lidé sdružují podobně jako na pozemské rovině a tvrdošijně věří, čemu kdysi věřili, ačkoli mohou na vlastní oči vidět, že to není pravda. O jejich pošetilosti je však dříve nebo později přesvědčí ti, kdo mají podobné tristní případy na starosti; tito učitelé musí ovšem vyplnit mezeru po jejich bludu tak, že jim nabídnou něco rozumnějšího a povzbuzujícího, co vysvětluje nejen přítomnost, ale i minulost a budoucnost.

Nikdy bychom neměli odmítat myšlenku jenom proto, že je nezvyklá; spíš bychom měli prozkoumat problém ze všech stran a utvořit si vlastní názor. Možná že máte teď zatím v hlavě zmatek; ale určitě najdete světlo, které vás vyvede na cestu k vědění a posléze k moudrosti dokonalého člověka. *Zbavte se představy o nějaké odměně nebo trestu. Není odměny ani trestu, zato však existuje rezultat, zákon příčiny a účinku, který platí ve vyšších světech zrovna tak jako na této pozemské rovině.* Jak žijeme teď a jací jsme teď, takoví budeme na druhé straně smrti a náš život tam bude ovlivněn myšlenkami, kterými se tady dole obklopujeme. Proto se zabývejme vyššími inteligentními zájmy, vědou, výtvarným uměním, hudbou, literaturou, čímkoli, co není čistě hmotné, a v příštím světě budeme žít šťastným životem a budeme se moci těšit z příležitostí, které by nám nebyly nic platné, kdybychom se na ně nepřipravili tady."

Kapitola 3

"Včera jsem vám začal stručně popisovat, co se děje na astrální rovině - dnes budu pokračovat.

Velká církev římská učí velmi stroze a věčně, že zatvrzelí hříšníci přijdou po smrti okamžitě do pekla, kdežto velcí světcí se dostanou hned do nebe. Obyčejný člověk, ani příliš zlý ani příliš dobrý, zůstává delší či kratší dobu v přechodném stadiu - zvaném očistec - kde se zbavuje svých chyb. Jak jsem již řekl, věčné peklo neexistuje - už jen z toho důvodu, že konečná příčina nemůže mít nikdy nekonečný účinek - a ti, kdo přijdou na astrální rovinu zatížení takovýmto strachem, to rozhodně nemají v první chvílích lehké. To už věrohodnější se zdá výrok církve o velkých světcích, neboť skutečně existuje stav zvaný nebeská blaženost a je docela možné, že několik málo velkých světců projde rychle prostředím astrálního světa přímo do světa duchového, aby tam pokračovali ve svém vývoji. Pro většinu lidí však cesta do pekla nebo do nebe nepřichází v úvahu; procházejí totiž dvěma stavy, z nichž nižší je znám jako očistec. O tom chci dnes pohovořit.

Na římskokatolické nauce o očistci jako přechodném stavu, kde se člověk dost bolestně, symbolickým ohněm, zbavuje svých chyb, je dost pravdy, až na to, že ji snižuje směšná teorie o odpustcích: jako by se člověk mohl vykoupit z tohoto obtížného stavu a vyhnout se účelu, kterému má tento proces sloužit. Nic takového samozřejmě možné není; sebevětší peněžní obnos nemá vliv na to, co se děje s člověkem po smrti. Pomocí peněz snad lze obejít za života zákony pozemské roviny, ale jakmile člověk opustí tento svět, peníze ztrácejí hodnotu a vše, co v tomto ohledu na zemřelého vynaloží pozůstalí příbuzní a přátelé, přijde nazmar. Vždycky mi připadalo k smíchu, že by peníze mohly změnit přírodní zákon. Nelze přece zrušit zákon přitažlivosti tím, že ho podplatíte, a ještě méně lze odvrátit božskou spravedlnost úplatky svíček, modliteb a obětín.

Očistec není jméno nevhodné, protože je to stav vědomí, kde dochází k velké očistě a nápravě. Nalézá se na nižších rovinách astrálního světa - v té části, kudy člověk prochází téměř bezprostředně po smrti. Je to místo, kde se zbavuje oslepujících nižších sklonů, jež by ho trvale připoutávaly k žádostivosti těla. Vývoj vyžaduje, aby postoupil výše; a aby to dokázal, musí podstoupit stejné utrpení, jaké připravoval v pozemském životě svou nepoctivostí, věrolomností a krutostí jiným. Čas a bolest ho poučí o důležitosti čestného a spravedlivého jednání, o snášenlivosti a podobně, a když se vytríbí, postupuje dál. Do další inkarnace se rodí bez hříchu - i když tendence

podlehnutí scestným sklonům existuje dál - a každý zlý skutek, kterého se v dalším životě dopustí, bude už z jeho svobodné vůle. To se opakuje, dokud si na základě očistných zkušeností neuvědomí, že musí být tolerantní a prokazovat druhým dobro bez ohledu na to, jak s ním nakládají. Odjakživa platí určité nezměnitelné zákony a musíme se jim snažit porozumět. Kdyby jich nebylo, octli bychom se brzy v naprostém zmatku a nemohli bychom se o nic opřít; *tyto zákony* však existují a jsou výrazem božské vůle.

Pokusím se vysvětlit na několika příkladech, co se děje v očistci. Nejběžnější a nejpochoptitelnější je případ člověka, který propadl *nadměrnému pití*. Každý ví, jakou kletbou se právě tohle může stát. Velmi často podobná vášeň člověka úplně zničí; vede k tomu, že se nestará o ženu a děti a dokonce se dopouští i zločinů jenom proto, aby ukojil svou potřebu alkoholického opojení. Kdyby pil jenom pro žízeň, pak by mu to po smrti vůbec nevadilo - neboť žízeň i hlad jsou v astrálním světě neznámé - jenomže *příčinou jeho touhy není žízeň, nýbrž žádostivost určitého příjemného pocitu*. Po smrti se tato žádostivost, jež ho dohnala k žalostnému konci, stane daleko mocnější, ale bez hmotného těla ji opilec není s to uspokojit. Nepatří totiž výlučně jen k hmotnému tělu, nýbrž je jednou z funkcí takzvané apetitivní složky člověka. Jiná jména pro astrální roviny jsou rovina touhy či rovina emocionální a právě na této rovině žádostivost a emoce existují v koncentrovaném stavu; u jedince, který ve fyzickém těle cítil jen asi setinu skutečné touhy, se pak tato žádostivost projeví v plné síle. Znamená to nepochybně utrpení, ale nelze říci, že je to trest. Jde v podstatě jen o to, že se uplatňuje zákon o příčině a účinku, a člověk sklízí, co zasel. Cítí následky svých činů z pozemského života - ale trestán není. Vypěstoval si žádostivost a teď trpí. Doba utrpení se mu může zdát jako věčnost, i když jde vlastně jen o několik dní, týdnů nebo měsíců. Určitým velmi omezeným způsobem může ukojit svou touhu fantazií. Může si vytvořit myšlenkovou formu alkoholu a představit si, že ho pije. Může si dokonce představit i jeho chuť, ale nedokáže si přivodit následek, totiž pocit, kvůli němuž pil dříve. Aby se tomu pocitu přiblížil, může nanejvýš navštěvovat na světě hospody a pokusit se čichat alkoholické výpary, což ho ovšem uspokojí velice málo. Mnoho z toho nemá, ale je to lepší než nic a představuje to maximum, co si teď bez hmotného těla může opatřit.

To je tedy případ člověka, který, kdyby mohl mluvit o svých zážitcích, rozhodně by je popsal jako peklo. Nikoli ovšem věčné, ale dost dlouhé a trýznivé, aby si myslel, že to je, byť i dočasná, věčnost. Problém je v tom, že mu vlastně nikdo nemůže pomoci, neboť se těmto trapným zážitkům nedá nijak zabránit. Lze mu jediné trpělivě vysvětlovat, co se děje a jaký to má důvod, a přesvědčit ho, že jediné východisko je zbavit se žádostivosti, protože dokud nevyhasne nebo dokud ji neodloží, bude trpět. Dříve nebo později to pochopí a jeho očistec tím skončí.

Další případ je *lakomec*, který shromažďoval peníze a schovával je, aby je nikdo nenašel. Za života s velkou rozkoší navštěvoval svou skrýši a probíral se bankovkami a zlatáky, které nechával prokluzovat v prstech a padat zpět na hromadu ostatních. Plakal radostí, že všechno je jeho a nikdo jiný se toho nemůže dotknout. Z astrální roviny pak zjistí, že jeho poklad byl odkryt a šťastní nálezci ho pravděpodobně bez rozpaků utratí. Lakomec tomu nemůže zabránit, i když se zřejmě ještě dlouhou dobu po smrti zdržuje poblíž skrýše. Snaží se ovlivnit pátrací četou, aby hledala jinde; nepochybně udělá vše, aby je svedl ze stopy, ale není schopen se s nimi dorozumět, leda ve spánku a krátce, na své rovině. Většinou si však z takových rozhovorů nepamatují nic, a tak je veškeré jeho úsilí marné. Opět je nutno zdůraznit, že tohoto člověka nikdo netrestá: *trpí sám jen svou bezbřehou chamtivostí a lakotou*. Má-li dojít klidu a štěstí, musí se přestat starat o čistě světské záležitosti.

Jiný velmi častý případ je *žárlivec*, který si myslí, že někoho miluje, zatímco ve skutečnosti ho chce jenom mít s duší i s tělem pro vlastní uspokojení. Člověk, který opravdu miluje, by měl být rád, pozoruje-li, že se milované osobě dostává obdivu a pozornosti též od ostatních. Ale žárlivec to nedokáže. Protože žárlil celý život, žárlí i po smrti a trýzní se ustavičně a zbytečně tím, že sleduje, jak se k jeho údajné lásce chovají jiní, nenávidí je a snaží se je všemožně ovlivňovat. Nikdo ho samozřejmě za jeho žárlivost netrestá; on sám pouze sklízí plody vlastní pošetilosti podle karmického zákona příčiny a účinku. Jediný způsob pomoci je snažit se ho dobrou radou a rozumovou úvahou přesvědčit o nesmyslnosti jeho počínání. Vysvětlit mu, že musí zbavit svou

lásku sobectví a uvědomit si, že nikdo nemůže druhého vlastnit, i když by si to velmi přál.

Ještě jeden příklad a tím s očistcem skončím. Jistý obchodník zničil svého konkurenta, a když mu to jeho přátelé vytýkali, prohlásil, že bezohledné jednání je v obchodě nutné a že taková lekce jeho soupeři nakonec jen prospěje. Za několik let se zruinovaný člověk vskutku opět vzchopil, dokonce se stal mnohem úspěšnějším než ten, co ho kdysi zničil. Obchodník to často uváděl jako důkaz, že měl pravdu, a že bezohledný postup vůči konkurenci je vlastně štěstí v neštěstí. Jinak o tom už během svého života neuvažoval.

V takzvaném očistci se mu ale celá záležitost začala jevit trochu jinak. Tam spatřil, jak se ten chudák tenkrát vrátil domů a řekl své ženě o svém neštěstí. Také viděl, že syn postiženého, který studoval na univerzitě, musel studií nechat a přijmout první špatně placené místo, které se naskytlo. Otec začal znova a za nějaký čas, jak jsem už řekl, opět zbohatl, ale synovi už prospět nemohl. Co se s ním stalo? Zklamán svým osudem, místo aby se přizpůsobil novému zaměstnání a snažil se poctivě uplatnit, chytil se špatné společnosti, pokusil se získat peníze podvodem a skončil ve vězení, což přivedlo jeho matku předčasně do hrobu. Z tohoto širokoúhlého pohledu se pak jeví celá záležitost jako skutečná tragédie a lze si představit utrpení onoho bezohledného obchodníka, když si uvědomil, že jeho *hrabivost*, kterou si tenkrát vůbec nepřipouštěl, nejenom na čas zničila jeho soupeře, ale zavinila též smrt jeho manželky a zmařila životní vyhlídky jednoho mladého člověka.

V astrálním světě vidíme jasně všechny následky svých činů; jen málokdo je ušetřen utrpení při takovémto pohledu a každý si umínuje, že bude v příštím životě jednat jinak. O to také v očistci jde, a jakmile se náš pohled změní, očistcová muka skončí. Vezmeme-li si příslušná naučení k srdci, pak nás po absolvování dalších životů nemusí při průchodu nižšími oblastmi astrálního světa zdržovat obtíže, o kterých jsem mluvil. Jediná taková lekce by měla stačit, a změní-li se tím naše povaha, vyhneme se v budoucnosti mnoha potížím a dočasnému trápení.

Jako odpovídají astrální zkušenosti průměrných a podprůměrných lidí jejich pozemskému životu, tak také *intelektuálové*, to jest lidé nadprůměrní, sklízejí, co zaseli. Většinou procházejí rychle nižšími oblastmi do vyšších rovin, kde nejenom mohou pokračovat v experimentech, na nichž pracovali, ale mohou se též obklopit žáky podobných zájmů. Taková shromáždění lze vidět dosti často. Pro fyziky a matematiky se skupinami studentů je astrální prostředí mnohem vhodnější než země, protože mohou studovat čtyřrozměrný svět a dělat různé pokusy. Také malíři a sochaři tu mají své žáky, kteří se snaží napodobit jejich umění. Hudebníci mají obrovskou příležitost poslouchat jednak světová hudební díla, jednak hudbu přírody, moře a větru a zejména hudbu sfér, neboť něco takového skutečně existuje, planety obíhající po svých dráhách ve vesmíru skutečně zpívají. Všechny kosmické světy mají svou hudbu a barvy, jenomže my jejich velikoleposti rozumíme asi tak jako mravenec lidskému životu a činnosti. Hudebníci se mohou setkat s velkými muzikálními anděly, kteří žijí pro hudbu a vyjadřují se hudbou a pro které je hudba tím, čím je pro nás řeč. O tom všem se dozvíte později.

Duchovně orientovaného člověka, který o těchto věcech hodně přemýšlel, čeká bezmezná štěstí. Za života se musel spoléhat na víru a rozumové schopnosti, ale teď si může ověřit pravdivost mnoha teorií, kterými se na světě zabýval, a lze si jen mlhavě představit radost a uspokojení, jež mu takové poznání přinese. Až dosud tápal v temnotě: teď alespoň do určité míry nalezl světlo.

Laskavý člověk, který měl za života jedinou myšlenku a jediný cíl - pomáhat druhým - tu má snad vůbec největší příležitost: věnovat veškerý čas těm, kdo ho potřebují. Rozhodne-li starat se o ty, kdo právě zemřeli, bude mít celý astrální život co dělat. Zejména za války je takových lidí třeba, neboť neinformovaných je mnoho a pomocníků málo. Kdo se k takové práci hodí a chopí se této příležitosti, získá velký karmický kredit.

Proto musíme usilovat o vědění, ne pro sebe, ale abychom pomáhali svým bližním v nouzi a měli svůj podíl jako průvodci a rádci tápajících ve velkém díle kosmického vývoje. To by mělo být úkolem každého myslícího člověka."

"Dnes mě čeká příjemný úkol popsat astrální svět dětí, neboť je to skutečně svět sám o sobě. Stačí přece strávit vánoce s bezdětnou rodinou, abychom si uvědomili, jak šťastné dětské hlásky a skotačení dovedou tyto největší svátky roku proměnit. U bezdětné rodiny probíhá všechno úplně

jinak; o vánocích je dům bez dětí prázdný a ze světa jako by vymizela pravá radost a štěstí. Dětský smích je ta nejpodivuhodnější věc na světě a tomu, kdo ho zbožňoval, se po něm stýská, když děti vyrostou a zmizí v obrovském kadlubu dospělé společnosti. Jako by děti byly jedinými normálními obyvateli našeho světa - jedinými lidmi, kteří ví, co je radost.

Je to tím, že se teprve nedávno vrátily na svět a ještě úplně nezapomněly na život v nebeské slávě, kde vládne jednota se všemi oblastmi přírody, s říší vil a s krásou. Dospělí lidé obalení společenskou konvencí a respektabilitou o tom nemají tušení. Něco podobného pozorujeme též u zvířat. I lvíčata jsou roztomilá; když se narodí, vůbec se nebojí, protože právě přišla z astrálního světa, kde strach neexistuje. Za několik měsíců však podlehnou svému instinktu, který je součástí jejich skupinové duše, projeví se strach a odpor k lidem a už se s nimi přátelit nelze.

Obyčejně se soudí, že je velice smutné, když se zmaří mladý život, zejména ve věku kolem tří čtyř let, kdy je dítě nejroztomilejší. Doba, kdy děti přestávají být dětmi, nezávisí na věku; některé se změní, jakmile začnou chodit do školy, u jiných přetrvává dětské chování až do puberty. Smrt dítěte se vždy zdá zbytečnou tomu, kdo nechápe alespoň elementární zásady evoluční teorie, a je naprosto přirozené, že se ptá, proč musí rodiče tímto způsobem trpět a k čemu je život, který končí, sotva začal. Lidé, kteří něco vědí o evoluci, si však uvědomují, že dítě je člověk, který sestoupil na tento svět, aby získal zkušenost a pracoval na svém vývoji. Zemře-li v mládí, získá zkušeností málo a nemusí se dlouho přizpůsobovat po odchodu z pozemské roviny, takže je pravděpodobné, že se opět brzy převtělí. Předčasnou smrtí tedy nic neztrácí a nijak netrpí. Kdyby se průměrní lidé snažili v této věci získat víc informací, svět by byl mnohem šťastnější.

Je-li nebezpečí, že dítě odejde předčasně z tohoto světa, mělo by se pokřtít. Křtem se stane členem posvátného bratrstva, získá určitou ochranu a vydá se cestou dobrých vibrací, které je uchrání různých škodlivých vlivů.

Když se děti dostanou do astrálního světa, žijí neobyčejně šťastným životem, neboť je nic neomezuje. Dostává se jim veškeré péče, poněvadž je tam mnoho matek, které zemřely a touží se starat o dítě, jež opustilo svět v útlém věku. Mateřské city na astrální rovině jsou stejné jako na zemi. Chudoba, nedostatek jídla, bolest a podobné věci nemají v myšlení astrální matky místo. Spát se nemusí, takže má spousty času, aby se věnovala adoptovanému dítěti, má radost, že mu nic nechybí a že se baví, a kromě toho se může věnovat jeho výchově a seznamovat je s rozmanitými krásami kolem. Takové vyučování zanechá na dítěti stopy a může způsobit, že se v příští inkarnaci začne zajímat o umělecké stránky života. Mimo tyto pěstounky, které jsou *vždycky* k dispozici, tu existuje celá armáda astrálních pomocníků připravených provést nově příchozího počátečním obdobím nového života.

Stejně jako dospělí se děti přechodem do tohoto nového světa nezmění. Mnoho lidí se s nadšením účastní jejich her a jsou tu i přírodní duchové, kteří se na nich významně podílejí. Dítě s bujnou fantazií se obklopí podivuhodnými věcmi, o nichž slyšelo v pohádkách, a nemusí nic předstírat. Jakmile si něco představí, uskuteční se to, protože látku astrálního světa lze ztvárňovat pouhým myšlením a myšlenkové formy existují tak dlouho, jak chceme. Dítě, které si přeje veslovat na řece, si prostě představí loďku a vesla, a může se projíždět po vodě, aniž by sedělo jen v obyčejné vaničce s dvěma klacíky místo vesel a předstíralo, že někam pluje. Touží-li napodobit smyšlené hrdiny, stačí si pomyslet, že tím hrdinou je, a fantazie se okamžitě změní ve skutečnost. Plastické astrální tělo přijme jakýkoli tvar a dítě se tak na chvíli stává vším, co je napadne. Změní se v Herma s okřídlenými opánky nebo v Iásóna, který řídí loď Argo nebo v Robina Hooda, hrdinu Sherwoodského lesa. Nač si vzpomene, tím se stává, a znudí-li je to, stačí si jen představit něco jiného a plastické astrální tělo uposlechne. Žít mezi postavami vlastní fantazie je podivuhodný způsob výchovy, neboť touto metodou se lze naučit mnohému, co by bylo v podmínkách pozemské roviny nemožné.

Víme, že se děti ustavičně na něco ptají. Také jsme se proto často octli před nezdolatelným problémem, jak vysvětlit malému tazateli něco, nač jeho nevyvinutý mozek a primitivní intelekt nestačí. Někdy jsme zašli dokonce tak daleko, že jsme se na něj obořili ve snaze ho odradit od dalších otázek. Nechtěli jsme bránit jeho vývoji, jenom jsme měli pocit, že naše odpovědi jsou tak

nedostatečné, že by bylo lépe mlčet, abychom nevyvolali nesprávný dojem. V podmínkách astrální roviny je všechno jiné. Lze odpovědět tím, že vytvoříme obraz, na který se dítě může podívat. Živý model/ je živý, pokud se na něj soustředíme/ a má oproti slovnímu výkladu velké výhody.

Někdo by mohl namítnout: "A nestýská se dětem po rodičích a kamarádech?" Nestýská, a to z následujícího důvodu: Každý tráví určité hodiny spánku v tomtéž světě jako mrtvé děti. Otcové i matky, kteří se rmoutí, protože myslí, že své dítě ztratili, se s ním shledávají, jakmile usnou a vystoupí mimo tělo. Hovoří s ním, hrají si s ním a pokračují v jeho výchově. Mohou prakticky navázat tam, kde na zemi přestali, je jen škoda že si nic nepamatují, když se ráno probudí. Dítě je po smrti průměrným rodičům, kteří nemají jasnovidickou schopnost, neviditelné, zatímco ono je může vidět stále. Vidí v podstatě astrální protějšky jejich fyzického těla, a když oplakávají jeho smrt, stojí vedle nich a snaží se s nimi všemožně komunikovat. Jeví se mu v tomto ohledu značně hloupí a zaostali, neboť si neuvědomuje, že je sice samo vidět může, ale oni své dítě prostě nevidí.

Naskytá se otázka, zda děti v astrálním světě také rostou. Na to není snadné odpovědět, přestože dítě obyčejně řekne, že vyrostlo hodně. Jak jsem už řekl, astrální tělo po smrti neroste, neboť i když se dítě myšlenkově vyvíjí a učí, tělesně zůstává takové, jaké bylo v okamžiku smrti. Růst je nutný jen na hmotné rovině; když se člověk narodí, roste a dosahuje dospělosti, pokud jeho fyzický růst nezastaví smrt. A protože pak už neexistuje hmotné tělo, kterému by se astrální tělo přizpůsobovalo, přestane růst i astrální tělo. Když dítě tvrdí, že vyrostlo, znamená to, že si 'myslí', že vyrostlo; plastické astrální tělo okamžitě reaguje na tuto myšlenku a dočasně se zvětší; jakmile však na to dítě přestane myslet, tělo opět nabude skutečné normální velikosti. Není na tom nic záhadného; projevují se tak pouze přírodní zákony a vyšší hmota se podle nich řídí právě tak, jako se podle nich řídí hmota na nižší úrovni.

Kdysi jsem byl svědkem zajímavého případu, kdy jistí manželé zahynuli při automobilové nehodě. Deset let předtím přišli o pětiletou dcerku. Muž, který studoval okultní nauky, věděl, že jeho dcera bude vypadat přesně tak, jak ji znal zaživa, a tak ji při setkání vzal do náručí, jak to dělával, když přicházel domů z kanceláře. Jeho žena, která o těchto věcech nebyla informována, si připočetla všechna uplynulá léta a předpokládala, že se na onom světě setká s patnáctiletou dívkou. Nezklamala se; spatřila vytáhlou osůbku s půvabným obličejem a zářícíma očima a zvolala: 'Ty jsi ale vyrostla! Vždyť už jsi úplně dospělá!' Manžel věděl, že jde jen o klam způsobený zvláštními vlastnostmi plastické astrální hmoty, ale nechtěl své ženě kazit radost vysvětlováním, že vlastně vnímá jen svou vlastní myšlenkovou formu, za níž se skrývala jejich skutečná dcera, kterou neviděli celých deset let, leda ve spánku. Což ukazuje, že i když je nesporné, že na astrální rovině lidé nerostou, těm kdo tomu nevěří nebo nechtějí rozumět, úplně stačí neškodná iluze.

Než skončím svůj výklad o životě dětí na astrální rovině, rád bych uvedl ještě jeden příklad, z něhož plyne, že předčasná smrt bývá obyčejně pro dítě velkým dobrodiním. Dva chudí manželé toužili po dítěti. Narodil se jim syn, který však žil jen dva roky. Rodiče propadli hlubokému zármutku a nedali se nijak utěšit. Život, který se dřív zdál téměř dokonalý, zel prázdnotou a jejich domov byl pustý a sklíčující. Někdy sice ztráta bolela méně, ale trauma zůstávalo a oba svou frustraci ještě zhoršovali tím, že smrt dítěte bylo tabu, o němž se nesmělo mluvit. Svým neštěstím se tím častěji a intenzivněji zabýval každý sám. Dítě, které tak milovali a pro které plánovali budoucnost, jim bylo odňato. Měli pocit, že byli podvedeni samotným Stvořitelem, o němž se říká, že je laskavý a milosrdný.

Zármutek působil na každého z nich jinak: žena se starala o domácnost a modlila se, aby mohla jednou počít další dítě, kdežto muž se plně věnoval obchodu, neboť zcela správně předpokládal, že práce mu pomůže zapomenout. Za pět let po smrti prvního dítěte porodila žena dalšího syna a jejich radost neznala mezí. Novorozeně mělo stejné ego jako chlapec, který jim předtím zemřel. Díky otcově pracovitosti se hmotná situace rodiny značně zlepšila, takže se druhému dítěti mohlo dostat prvotřídního vzdělání, na něž by bývaly dříve nebyly peníze.

Význam této zdánlivě nesmyslné smrti byl za prvé v tom, že manželé splatili svým utrpením řadu karmických dluhů, a za druhé, že dítě, které svými skutky v předchozím životě získalo právo na dobré vzdělání, muselo první tělo pro nedostatek vhodné příležitosti opustit, pět let počkat a znovu se vtělit do téže rodiny. Ego dítěte tím žádnou škodu neutrpělo; naopak, v druhém těle

získalo lepší možnosti. Neboť narodit se o několik let později neznamená v celkovém evolučním plánu vůbec nic; těch několik let však někdy bývá rozhodující pro situaci v určité rodině a může mít na ego, jež se do takového prostředí narodí, dalekosáhlý vliv.

Abych to tedy shrnul: *obecně platí, že se ego vrací do svého domova, který je na vyšší duchovní rovině, pouze pokud prožilo v hmotném světě průměrně dlouhý život. Musí strávit určitou dobu v astrálním světě, pak astrální tělo odkládá a přechází na duchovní rovinu. V duchovém těle konsoliduje všechny mentální zkušenosti a intelektuální snahy z posledního pozemského života. Pak duchové tělo také zaniká a ego dostane nové duchovní a astrální vybavení teprve tehdy, až přijde čas pro novou inkarnaci.* Zmiňuji se o tom, abyste si uvědomil, že krátký život na hmotné rovině často znamená, že dítě, poněvadž má buď málo, nebo vůbec žádné zkušenosti, jež by muselo po krátké pozemské existenci konsolidovat, se vrací na několik let pouze do astrální roviny, pak dostane nové hmotné tělo, ale ponechá si stejná těla astrální a duchovní, která mělo v nedávném krátkém životě.

Jak zřejmě začínáte chápat, evoluce je pomalý proces; porozuměli bychom jí snáze, kdybychom mohli spatřit její celkový plán a nikoli jen nepatrnou část, kterou většina z nás zahlédne z pozemského života. Musíte se ještě důkladněji poučit o životě na astrální rovině a budete mít příležitost se ptát na všechno, co vám doposud není jasné. Než odejdu, navrhnu vám experiment, s nímž myslím budete určitě souhlasit. V noci jsem dostal dovolení od svého Pána, jenž je jedním z velkých adeptů neboli dokonalých lidí, kteří pomáhají řídit tuto planetu, abych vám poskytl příležitost vidět na vlastní oči něco z toho, o čem jsme mluvili. Byl to totiž především on, kdo mě za vámi poslal.

Chci vám nabídnout, abyste se se mnou vydal na cestu astrálním světem. Budete-li se řídit přesně podle mých rad, pomohu vám zapamatovat si hodně z toho, co uvidíte a zažijete ve stavu mimo tělo. Zítra dopoledne nepříjdu. Místo toho si pročtete všechny poznámky z minulých šesti dnů. Osvěžte si v paměti pokud možno veškeré podrobnosti, protože má-li mít to, co navrhuji, nějaký užitek, musíte si zapamatovat, co jsem vám řekl. Doufám, že vám to pomůže objasnit mnoho věcí, které zatím ještě nechápete.

Zítra a pozítří nejezte maso a nepijte žádný alkohol. Víím, že jste i jinak v tomto ohledu velmi střídmy, ale i malá dávka alkoholu by nám způsobila potíže, poněvadž mým úkolem bude donutit vaše mozkové buňky, aby si při návratu do fyzického těla zapamatovaly, co jste dělal, když jste byl mimo ně. Nemusí se to podařit úplně, ale pokusíme se o to, a protože můj Pán s tím souhlasí, nepochybuji, že nám pomůže. Zítra večer jezte naposled v sedm hodin; pak jděte do svého pokoje a ve tři čtvrtě na deset ulehněte do postele. Tady máte tabletku, která zajistí, že v deset hodin přijdu, budete už spát. Než usnete, zkuste si představit, jak vypadáte, když ležíte v posteli. Nejjednodušší způsob je myslet si, že na stropě nad vámi je obrovské zrcadlo, a to, co byste tam uviděl, se pokuste udržet v mysli při usínání, protože to bude obraz, který spatříte, až se odpoutáte od těla.

Nejprve budete asi dost překvapen, až se uvidíte na posteli (*vaše skutečné já se vlastně bude dívat jen na vaše fyzické tělo*), a strach by vás mohl zahnat zpátky, takže byste se probudil. Tomu se chceme vyhnout, a proto vám popisují, co vás čeká. Mimo tělo vystupujete sice každou noc, ale nic si z toho nepamätujete, poněvadž se to neděje vědomě. Teď se ovšem vynasnažíme, aby k přerušení vědomí nedošlo. Pomohu vám udržet kontinuitu vědomí od okamžiku, kdy usnete až do chvíle, kdy se ráno zas do těla vrátíte. Nebudete mít pak žádné potíže upamatovat se a podrobně popsat, co jste dělal v astrálním těle v době, kdy vaše fyzické tělo odpočívalo. Bez této kontinuity vědomí byste si pamatoval málo nebo vůbec nic, jenom by vám zůstalo několik útržkovitých dojmů, které byste pravděpodobně popsal jako sen. U většiny lidí jsou sny mozkovými buňkami zkomolené fragmenty toho, co dělal ve spánku. Zapamatovat si každou podrobnost správně je velice těžké a dosáhnout slušnějších výsledků vyžaduje mnoho let studia, koncentrace a praxe. Proto vám nemohu zaručit, že si na všechno vzpomenete, i když vám pomůže můj Pán. Jestli se nám naopak poštěstí něco dokázat, nesmíte být potom zklamán, až se jindy probudíte a zjistíte, že si nepamätujete vůbec nic. Teď vás opustím a sejdem se zítra večer. Pozítří nepříjdu, to budete zapisovat své astrální zážitky. Pohovoříme o nich třetí den, kdy vás navštívím jako obyčejně v jedenáct. Důvěřujte si a všechno

dobře dopadne."

Kapitola 4

Podle instrukcí jsem měl sepsat všechno, co si zapamatuji z událostí předchozí noci. To se ovšem snáz řekne, než udělá. Experiment se rozhodně podařil; jenomže nevím, zda si dokážu vzpomenout opravdu na všechno, protože toho bylo tolik, že budu muset uspořádat své myšlenky velmi pečlivě, abych na nic nezapomněl. V každém případě doufám, že můj učitel dnes zápis ještě doplní, popřípadě opraví.

Byla tmavá bezměsíčná noc. Ulehl jsem podle návodu ve tři čtvrti na deset, vzal jsem si tabletku a snažil se představit, že se vidím ve fiktivním zrcadle nad postelí. Vedle ní mám malé francouzské hodiny, kterých si velmi cením, neboť jsem si je koupil za nemalý peníz ještě jako nemajetný cambridžský student. Odbíjejí jemným stříbrným tónem každou čtvrt hodinu a nikdy mě ve spánku nerušily. Včera večer jsem je slyšel odbíjet tři čtvrti na deset, pak jsem si vzal pilulku, a zrovna když začaly odbíjet deset, měl jsem pocit, že se se mnou děje něco neobyčejného. Jako bych náhle vyklouzl z těla, octl se asi pul metru nad ním a díval se na sebe v posteli. Teprve později jsem si uvědomil, že je tomu přesně tak, jak mi řekl můj učitel. Srdce mi začalo bušit, ale strach jsem neměl a rozhodně jsem se netoužil vrátit zpět. Říci, že jsem byl překvapen, je slabý výraz; byl jsem rozechvěn a rozčilen a možná že jsem se také trochu bál – byla to bázeň z neznámého a neobvyklého.

Ke svému úžasu jsem zjistil, že je světlo jako ve dne. Bylo to vlastně to první, čeho jsem si všiml: na astrální rovině je světlo všude a pořád; že je modrošedé, jsem si uvědomil až později - asi takové jako v pokoji za úsvitu, jenže mnohem jasnější. Za sebou jsem zaslechl veselý smích, který mě kupodivu vůbec nevyděsil. Otočil jsem se a spatřil svého bratra Charlese, který vypadal přesně tak, jak jsem ho viděl naposledy. Mé překvapení a nedůvěřivý výraz ho zřejmě bavily a jeho obličej s několika charakteristickými vráskami se na mě usmíval jako za dobrých starých časů. Popadl jsem ho za ruku a okamžitě poznal, že jeho stisk je stejně pevný, jak býval. Můj indický přítel, kterého jsem si předtím nevšiml a který byl v pokoji též, poznamenal: "No, je to on, jak jsem vám říkal, a protože teď máte oba tělo stejného druhu, je pro vás samozřejmě právě tak skutečný jako vy pro něj." Má radost, že vidím bratra, neznala mezí: chvíli jsem ho držel za ruku, pak jsem mu položil ruce na ramena a vůbec jsem se snažil všemožně ujistit, že je to opravdu on. Bylo to dost těžké, protože astrální tělo vypadá sice ve všem úplně jako tělo hmotné, ale v pozemském smyslu hmotné není a nemá svaly ani kosti ani tkáň. Nicméně Charles byl pro mě dostatečně reálný, a tak jsem ho zahrnul množstvím otázek, jak tomu bývá, když se setkáme s někým, koho máme rádi a koho jsme delší čas neviděli. Chtěl jsem vědět, jak se má, co dělá, je-li šťasten a podobně. Když se konečně dostal ke slovu, řekl, že nemusím mít obavy, že se má dobře, jak ostatně brzy uvidím. Podivil jsem se, že stále ještě nosí uniformu. "Opravdu?" odpověděl a poznamenal, že vůbec nemyslí na to, co má na sobě.

Můj indický přítel mi vysvětlil, že vidím Charlese ve vojenském, protože jsem ho tak viděl při posledním setkání, a že to je moje představa, jíž se plastické astrální tělo okamžitě přizpůsobí. Dodal, že i kdyby Charles myslel na to, co na sobě má, stejně bych to neviděl, pokud by mi to sám nepopsal, a že bych vždycky vnímal jeho oblečení jen podle vlastní představy. Můj indický přítel se mě zeptal, co chci podniknout. Charles navrhl, že bychom mohli začít astrální večeří, a doporučil, abychom se podívali do grilu Trocadero, kam jsme s oblibou chodívali, když jsme byli v Anglii. Samozřejmě jsem souhlasil a byl jsem zvědav, jak to uděláme; poněvadž jsem se ale přesvědčil, že je Charles naživu - a vlastně velmi reálně naživu - usoudil jsem, že není nic nemožného. "Tak jdeme," řekl Charles a zamířil ke dveřím. Chtěl jsem je otevřít, ale začal se mi posmívat. Na astrální rovině si prý musím zvyknout procházet bez otvírání, a ačkoli to bylo divné, zjistil jsem, že tomu opravdu tak je, neboť dveře pro mne nebyly vůbec žádnou překážkou. Můj pokoj je v prvním poschodí, a tak jsem jako obvykle začal sestupovat po schodech. Všiml jsem si ale, že Charles, který šel první, se schodu vůbec nedotýká, nýbrž pluje asi tak třicet centimetrů nad nimi. Zkusil jsem to a povedlo se mi totéž. Zprvu mi to připadalo dost zvláštní, ale nedostatek zemské

přitažlivosti se brzy ukázal velmi výhodný, takže jsem si na něj záhy zvykl. Pohybovali jsme se zřejmě velkou rychlostí. Po mé pravici byl Charles a vlevo můj indický přítel. Zeptal jsem se bratra, zná-li cestu do Anglie, na což odpověděl, že se zakrátko naučím spolehlivě orientovat. Minuli jsme přístav a pluli asi deset metru nad mořskou hladinou. Když jsem se ohlédl, spatřil jsem, jak v dálce mizí světla cejlonského hlavního města Kolomba a pak jsme několik vteřin neviděli téměř nic. Konkrétní místa bylo velice těžké rozeznat, protože sotva se něco objevilo na obzoru, už to bylo daleko za námi. Obrovskou rychlost jsme však nevnímali, neboť neexistoval odpor větru, jaký vzniká při velkých rychlostech v normálním světě. Astrální hmota je totiž tak jemná, že si závratné tempo člověk prostě neuvědomuje.

Asi za stejnou dobu, jakou mi teď trvá popsat tuto cestu, jsme dorazili k cíli. Byla to, jak mě informoval Charles, naše "stará dobrá Anglie". Řekl, že jsme letěli v podstatě přímou čarou, a že jakékoli okliky byly samozřejmě zbytečné, neboť v astrálních podmínkách je jedno, zdali se cestuje po souši či přes moře. Když jsme zpomalili, poznal jsem, že máme pod sebou Dover, a lehkost, s jakou jsme se pohybovali, mě naplnila obdivem. Normálními slovy se to dá těžko popsat; pouze si člověk může představit, jaké by asi bylo, kdyby se směl pohybovat libovolnou rychlostí pouze silou myšlenky. Už jsme se nevznášeli nad hladinou moře, vystoupili jsme výš a pluli několik metrů nad nejvyššími londýnskými budovami.

Cejlon jsme opustili v deset hodin večer - v Anglii teď bylo teprve půl šesté. Když jsme se dostali nad Hyde Park, snesli jsme se na úroveň ulice. Věděl jsem, že je tu dosud den, neboť pouliční lampy nesvítily, ale světlo astrálního světa tu bylo stejné jako na východě, kde teď byla noc. Zmínil jsem se o tom a byl jsem poučen, že astrální tělo nevyžaduje odpočinek a že na astrální rovině není ani noc ani den. To byl další z podstatných rozdílů mezi oběma světy, který na mě udělal hluboký dojem.

Charles navrhl, že bychom se mohli jen tak pro zajímavost projít po Oxford Street a Regent Street. Šel jsem tudy naposled někdy v roce 1939, těsně před začátkem války a dnes to bylo vskutku velice zajímavé. Jak se dalo v této denní době předpokládat, po chodníku proudily davy lidí, což nám ale vůbec nevadilo, přestože jsme se pohybovali v protisměru. Nedá se říci, že jsem jimi prostupoval bez povšimnutí; pokaždé jsem měl pocit, že procházím jakýmsi chuchvalcem mlhy, která mě na chvíli obalí a pak se zas rozptýlí. V chůzi mi ale nijak nepřekážela, pouze jsem ji vnímal, a rovněž kdykoli jsme se setkali s jinými lidmi v astrálním těle, trochu jsem je cítil, ale zase ne tak, aby mi to bránilo v pohybu. V pozemském životě jsem byl často svědkem, jak se lidé otřesou a jakoby žertem prohodí, že na ně sáhla smrt. Ted' vím, že tento pocit vzniká dotykem fyzického těla s astrální bytostí. Struktura astrálního těla je sice tak jemná, že projde hmotným tělem bez obtíží, přesto však zanechá určitý nepatrný vjem.

Napadlo mě, že můj indický přítel vypadá ve svém východním šatu asi dost neobvykle, a zmínil jsem se o tom. Odpověděl, že jsem si asi nevšiml jeho evropského vzezření. A opravdu: turban zmizel a pleť měl teď skoro tak bílou jako my. Vypadal jako jeden z indických studentů, kterých je v Londýně mnoho. Poněvadž mě na to upozornil, viděl jsem ho tak; jak si sám sebe představoval. Vysvětlil mi, že si člověk musí na takové převlékání zvyknout, protože to vyžadují okolnosti; plastická astrální hmota se přizpůsobuje našemu myšlení okamžitě.

Řekl jsem, že bych se rád podíval do obchodního domu Selfridges, který jsme právě míjeli. Nebylo námitek, a tak jsme vešli a já jsem se zastavil v oddělení knih. Vybral jsem si jednu a listoval v ní. Přitom jsem si všiml, že v regálu, odkud jsem ji vzal, po ní nezůstala žádná mezera, a když jsem se dotazoval po příčině, bylo mi řečeno, že držím v ruce myšlenkovou formu té knihy a že její hmotná varianta zůstala na polici netknutá. Procházel jsem obrovským prázdným obchodním domem, protože tou dobou se právě zavíralo, a ze sousedního oddělení jsem jasně slyšel hodiny odbíjet šest. Co všechno se odehrálo za pouhou půl hodinu od doby, kdy jsem vystoupil z těla na Cejlonu vzdáleném deset tisíc kilometrů! Mí společníci pobaveně sledovali můj zájem o všechno, s čím jsem se setkával, a Charles se zřejmě vyžíval v nové roli průvodce tak, jak se to často stává nám na "tajemném východě", když provázíme po různých pamětihodnostech přátele, kteří právě přijeli zdaleka obrovským parníkem na svou první návštěvu.

Řekl, že mi chce ukázat škody, které v Londýně způsobily nálety, a vzal mě na různá místa,

například k svatopavelské katedrále, kde bylo vidět strašné účinky německých bomb. Abychom všechno dobře viděli, museli jsme se pohybovat nad střechami domů, ale astrální těla všechno hravě zvládla. Když jsme se pak zase dostali na ulici, Charles se vznášel nad hlavami chodců a já, sotva jsem si pomyslel, že ho chci následovat, už jsem plul pohodlně a elegantně vedle něho. Navrhl, že bychom se mohli podívat do našeho starého domu ve Warwickshiru, kde jsem už léta nebyl, a během několika vteřin jsme tam pod jeho vedením dorazili. Obdivoval jsem ho, jak snadno našel správnou cestu, přestože žije na astrální rovině poměrně krátce. Odpověděl, že tu má řadu přátel, kteří ho ochotně instruovali o nových podmínkách, a kromě toho že se jako bývalý letec dovede poměrně dobře orientovat.

S potěšením jsem sledoval řeku Avonu, jak se vine krásnou krajinou warwickského hrabství, brzy jsme se spustili k zemi poblíž místa, kde býval náš domov. Dobře jsem to tam znal, i když za posledních několik let vyrostlo v jeho bezprostředním okolí několik nových domků. Náš dům se nezměnil, dokonce i trávník kolem vypadal stejně, jako když jsme si na něm oba ještě jako kluci hráli. Byl jsem zvědav, kdo tam teď bydlí; matka totiž po smrti mého otce dům prodala, poněvadž neměla dost peněz na jeho udržování, a já, starší syn, jsem se usadil na Východě. Vešel jsem dovnitř - tou dobou mi už bylo jasné, že dveře nejsou překážkou - a zjistil jsem, že tam jsou úplně cizí lidé. Bylo to ode mne asi velmi pošetilé, ale připadali mi jako vetřelci; v pokojích, které jsme kdysi milovali, byl jiný nábytek a vůbec se celá atmosféra domu velmi změnila.

Nezůstali jsme tam dlouho, brzy jsme se vrátili do Londýna a octli se uprostřed náměstí Piccaddilly Circus, kde v mírových dobách prodavačky nabízely květiny. Teď už tam nebyla ani socha Eróta; z obavy před poškozením ji odvezli do bezpečí. Lidí bylo všude plno a autobusy a taxíky jezdily jako normálně. Jediný nápadný rozdíl byl v tom, že skoro každý měl uniformu a civilisté byli v menšině. Teprve teď jsem si pořádně uvědomil, nejenom že je válka, ale že se tady každý zdravý a schopný člověk nějakým způsobem účastní obrany vlasti.

Bylo už skoro sedm hodin, když Charles prohlásil, že půjdeme na večeři do grilu Trocadero. Když jsme ale vstoupili do restaurační haly, zjistili jsme, že je většina stolů obsazena. Můj indický přítel řekl, že mě zatím přenechá Charlesově péči, poněvadž musí něco zařídit, a že se vrátí později. Ujistil mě, že se můj bratr v tomto druhu zábavy na astrální rovině dokonale vyzná, popřál nám příjemný večer a odešel.

Charles poukázal na jednu velmi důležitou okolnost, s níž je třeba počítat v restauraci existující na fyzické rovině na rozdíl od míst, jež bychom si vytvořili pouze vlastní fantazií. Řekl, že není příliš rozumné sedat si k hmotnému stolu, poněvadž jsme neviditelní, a když někdo spatří volný stůl, pochopitelně se k němu posadí, což by pak bylo pro nás poněkud nepříjemné. Naši přítomnost by sice nevnímal, ale došlo by k něčemu podobnému, jako když jsme "procházel" davem lidí na ulici. Jestliže se totiž hmotný člověk posadí na židli, na které je astrální bytost, vyvolá u ní určitý pocit, který nemusí být vysloveně protivný, ale také není nijak příjemný. Tomu se lze vyhnout, že si myšlenkou vytvoříme tam, kde je místo, stůl vlastní. Také to hned učinil a vyzval mě, abych se posadil.

Prozradil mi, že vytvoří obsluhu, která bude úplně stejná jako ta, co pobíhá mezi hosty, jenom s tím rozdílem, že ji na hmotné rovině nebude vidět. Sotva to dořekl, přistoupil k našemu stolu číšník a zeptal se, co budeme pít, přesně tak, jako bychom byli v normálním světě. Charles si objednal suché sherry a já whisky se sodou. Ujistil mě, že zákaz alkoholu, který jsem dva dny před tímto experimentem dostal od svého průvodce, tady neplatí. Když jsem se pak napil doneseného nápoje, zjistil jsem, že chutná přesně tak, jak jsem čekal, ale dověděl jsem se, že kdybych nikdy whisky na světě neokusil, na astrální rovině by mi vůbec nic neříkala. Když ho prý kdysi můj indický přítel poučoval o těchto věcech, Charles ho vyzval, aby si dal něco k pití. Dal si jen sklenici vody, poněvadž by prý nemělo smysl objednávat si whisky, sherry nebo vodku, které nikdy v přítomném pozemském životě nepil, takže by z nich žádný požitek mít nemohl. Totéž platí o kouření. Můj indický přítel nekouří, proto i když jsem mu na astrální rovině nabídl cigaretu, vždycky ji odmítl, neboť pouhé vdechování a vyfukování kouře by pro něj nemělo žádný půvab. To znělo naprosto logicky a já jsem ani moc nelitoval, že vím co je pít a kouřit, protože to mám občas docela rád.

Seděli jsme nad skleničkami a pozorovali lidi. Všude kolem zazníval hovor, což potvrzovalo můj dřívější poznatek, že každý pozemský zvuk má svůj astrální protějšek slyšitelný astrálním tělem. Všichni se nenuceně bavili a smáli, jako by si ani neuvědomovali, že Anglie právě bojuje o holou existenci bez možnosti ústupu.

Charles zavolal na mladého muže v letecké uniformě, který zrovna vstoupil do haly. Nadšeně se pozdravili a můj bratr ho přivedl k našemu stolu a představil ho jako Roye Chapmana, letce, který padl v bitvě o Británii loni na podzim. Byl to sympatický mladý muž, a když jsem se ho zeptal, jak se mu líbí v astrálním světě, jeho odpověď byla velmi poučná. "Jde to," řekl, "ale po určité době je tu nuda. Zpočátku se mi to samozřejmě líbilo, protože se tu dostane zadarmo všechno, co si lze přát, ale časem vás to přestane bavit. Mám-li být upřímný, mnohem raději bych zase sloužil jako dřív u své eskadry." Napadlo mě, že se tu naskytá jedinečná příležitost dovědět se něco víc, a tak jsem se ho zeptal, co dělá s časem. Odpověděl, že více méně to, co ho napadne; teď že zrovna čeká na jednu dívku, kterou pozval na večeři. Zeptal jsem se, zdali je mrtvá nebo živá, a on řekl: "No, samozřejmě mrtvá, pokud trváte na tomto ne zrovna výstižném označení. S lidmi, kteří žijí na světě, nemá cenu se stýkat, protože zrovna když jste v nejlepším, musí se vrátit do těla."

Během několika minut, než přišla jeho dívka, jsem se dověděl, že vyzkoušel všechny možné sportovní hry, ale že ho to znudilo. Hrát golf se v podstatě nedá (za života v něm příliš nevynikal), protože co si člověk představí, toho dosáhne. Nějaká soutěživost nebo snaha zvítězit tu prostě neexistuje; stačí, když si přejeme vyhrát, a stane se to. Totéž platí o kulečnicku. Ani z velké série karambolů nemá člověk žádné potěšení, poněvadž ji může uskutečnit kdykoli. Chyběl zkrátka prvek náhody, bez něhož všechny soutěživé hry ztrácejí půvab. Uvědomil jsem si, že můj indický přítel měl plnou pravdu, když řekl, že pro ty, jejichž zájmy závisejí výhradně na podmínkách hmotného světa, může být život na astrální rovině dost nudný. Zeptal jsem se Roye, jestli měl za života rád hudbu, a on odpověděl, že nikoli. Bavilo ho tancovat, hudbu občas poslouchal, ale zvláštní pozornost jí nikdy nevěnoval. Usoudil jsem, že až se jednou nabaží společenského života na okraji pozemského světa; bude si muset najít nějaký jiný zájem, jinak se mu zdejší život zprotiví.

Tou dobou přišla jeho dívka a ukázalo se, že si Roye dovede vybrat. Byla neobyčejně krásná, a když spolu odcházeli do místnosti, kde se podávají jídla na grilu, tvořili dokonalý pár. Řekl jsem 'bratrovi, že bych se byl Roye rád zeptal na jeho první dojmy z astrální roviny, ale on odpověděl, že by o tom asi nechtěl moc mluvit, že o tom nikdo rád nehovoří. Napadlo mě proč asi, ale raději jsem tu otázku nevyřekl.

Pak jsme se vydali za nimi, vybrali si místo v rohu, kde bylo volno, a Charles pro nás vytvořil stůl. Sotva jsme dosedli, objevil se číšník a zeptal se, co si dáme. Charles mi řekl, abych si objednal, nač mám chuť. Hlad jsem neměl, ale jen tak pro zajímavost jsem si poručil mořský jazyk á la Bonne Femme a kuře Maryland a pak zmrzlinový pohár PěPche Melba a šálek černé kávy. Charles si objednal dvojité sherry Bristol Cream a láhev chambertinu ročník 1933, který je prý velmi dobrý. Zeptal jsem se, zdali se tyto nápoje teď za války opravdu prodávají, ale Charles řekl, že neví a že je to ostatně jedno, protože na astrální rovině lze mít všechno, ať je to na světě k dostání nebo ne. Večeře mi chutnala, neboť jídlo bylo samozřejmě, jak se dalo předpokládat, bezvadné. Jenom jsem se nemohl dost dobře přenést přes to, že teď sedím ve společnosti zemřelého bratra v londýnské restauraci a kolem nás jsou lidé, kteří sem pravděpodobně chodí téměř každý večer.

V té chvíli jsem zahlédl jednoho starého známého, kterého jsem neviděl léta. Naposled jsme se setkali na lodi v roce 1935, když jsem se vracel z dovolené na Cejlon a on do Malajska. Zvedl jsem se a zamířil k němu. Můj známý byl ve společnosti ještě tří osob a zřejmě se výborně bavil, neboť měl jako obvykle hlavní slovo. Poklepal jsem mu na rameno a vyjádřil překvapení, že ho tady vidím, ale vůbec si mě nevšímal a vykládal klidně dál. Byl skutečně ve svém živlu a slyšel jsem všechno, co říkal, i smích jeho společníků. Usoudil jsem, že je naprosto nemožné se s ním nějak dorozumět, a znechuceně jsem se vrátil k našemu stolu, odkud můj bratr rozveselen sledoval mé marné pokusy. "Jak mám k čertu rozeznat, jestli je skutečný nebo neskutečný?" protestoval jsem. Charles prohlásil, že se mým výrazům "skutečný" a "neskutečný" může jen smát, protože tady prostě nic takového neexistuje. Jisté rozdíly ovšem jsou, jenomže začátečník je nepozná: astrální

tělo nemá totiž jasné obrysy, pokud člověk žije ve fyzickém těle; jde-li však o trvalý pobyt, nebo přechodnou funkci na astrální rovině během spánku, obrysy bývají mnohem zřetelnější. Další rozdíl je v tom, že k dočasným návštěvníkům vede tenká hedvábná šňůra z éterické hmoty a že tito lidé nevyjadují tak živí jako trvalí obyvatelé astrální zóny. Hedvábná šňůra není vždycky vidět, ale toho prvního rozdílu si prý brzy povšimnu. Mohu například srovnat Roye Chapmana s ostatními hosty v této místnosti. Rozhodně je mezi nimi rozdíl. Kontury jeho těla jsou mnohem určitější než u ostatních. Je to patrně tím, že používá astrálního těla trvale a jeho ego nemá dvojí existenci jako u lidí, kteří ještě žijí v hmotném světě.

Dojedly jsme, a když jsem si nakonec objednal ještě koňak, zjistil jsem, že se chystá kabaretní představení. Bylo to rozptýlení, které lidé žijící v neustálém stresu totální války nepochybně potřebují. Kolem nás tato válka sice vidět nebyla, ale její hrozba ležela jako závaží i na zdánlivě bezstarostné zábavě a všichni přítomní si uvědomovali, že budoucnost je strašně nejistá a že jejich život i život jejich blízkých visí na vlásku. V kabaretu vystupovaly také velmi spoře oděné tanečnice, jež při svém programu využívaly veškerého neobsazeného prostoru včetně místa, kde byl náš astrální stůl. Opět jsem měl příležitost zakusit zvláštní pocit, který vznikne, když astrálním tělem prostoupí tělo hmotné.

Po kabaretu mě Charles vzal do malého nočního klubu, jehož byl členem, než ho sestřelili. Nevzpomínám si, v které ulici to bylo, vím jen, že někde mezi Leicester Square a Soho. Udělali jsme totéž co v Trocaderu: Charles vytvořil stůl a objednal pití u číšníka, který byl také výplodem jeho fantazie.

Bylo asi deset hodin anglického času, když se celá situace znenadání změnila. Noční klub byl přeplněn: většinou samé uniformy a mezi nimi pár civilistů. Náhle se ozvaly sirény oznamující útok nepřátelských letadel. Se zájmem jsem sledoval, jak všichni ukázněně a bez jakékoli paniky odcházejí okamžitě do krytů na nejrůznějších místech zejména v podzemní dráze, jež se stala při náletech poměrně bezpečným útočištěm Londýňanů. Vyšli jsme z klubu a dali se po Piccadilly. Tou dobou už byla tma, ale my jsme se pohybovali v stejném modrošedém světle, jako když jsme opouštěli Cejlon. Bylo už slyšet padající bomby a soustavnou palbu protiletadlových děl. Pak nastala pauza vyplněná hukotem útočících stíhaček.

Tou dobou se opět objevil můj indický přítel. Řekl, že bychom se měli podívat, nebude-li nás někde zapotřebí. Nevěděl jsem sice, co tím míní, ale šel jsem. Vystoupili jsme nad město a vznášeli se mezi německými bombardéry a britskými stíhačkami. Všiml jsem si, že Charles už s námi není, a vyslovil jsem obavu, jestli se nám neztratil. Dověděl jsem se však, že zmizel úmyslně, když viděl, jak dochází k vzdušnému boji protože vzpomínka na to, jak byl nedávno sám sestřelen, ještě nepřebolela. "Uvidíme ho pravděpodobně později," řekl můj indický přítel ale teprve teď si uvědomuji, že jsme ho vlastně pak už neviděli.

Pohybovali jsme se v infernu vybuchujících bomb a štěkajících kulometů. Poprvé v životě jsem poznal, co znamená být stíhacím pilotem a uvědomil si, že různé nezodpovědné činy, jichž se dopouštějí, když zrovna nebojují ve vzduchu, jsou vlastně jen přirozeným důsledkem nervového vypětí při útočných akcích. Pochopil jsem, proč si myslí, že se na ně zvlášť hodí staré úsloví "Jezme, pijme, veselme se, zítra tu už nebudeme." Kdo by jim mohl zazlívát, že se v krátkých chvílích, kdy se mohou volně bavit, snaží o jakoukoli relaxaci? Můj indický přítel se zvlášť soustředil na jednu stíhačku, která se zrovna dostala do nejprudšího boje, jako by věděl, co se stane; a také za několik málo vteřin náhlá salva z kulometu způsobila, že se letadlo řítilo k zemi. Sledovali jsme stejnou rychlostí jeho točivý a krouživý pád a plameny, které vyšlehly z motoru, postupně zachvátily celý stroj. S úděsným rachotem dopadl na zem a pilot byl vymrštěn z kabiny na hořící trosky. Několik okamžiků vládlo pravé peklo, a i když sanitky přijely téměř okamžitě, bylo zřejmé, že nešťastnému letci už není pomoci.

„Teď uvidíte, jak může pomoci, kdo se vyzná“, řekl můj indický přítel, když jsme se opět octli na zemi. Pilotovo tělo, bylo strašlivě popálené a znetvořené k nepoznání, jeho vlastník však stal v astrálním tele vedle a vypadal vyděšeně a zuboženě. Můj průvodce k němu přistoupil a oslovil ho, ale on ho zřejmě neslyšel, nebo si ho nevšímal. Viděl jsem, jak se mu ovíjí kolem astrálního těla, které stálo před námi, jakýsi plášť z husté hmoty. Připomínal tlustou, velice pružnou a

přizpůsobivou gumu a téměř úplně zakrýval výrazné obrysy astrálního těla. Za několik vteřin ho ovinul úplně. Bylo to, jako by z mrtvolky ležící na zemi vystoupil nějaký přízrak a přimknul se vši silou k stojícímu člověku. Později jsem se dověděl, že tomu tak skutečně bylo, že šlo o éterického dvojníka, jenž je přinucen v okamžiku smrti opustit hmotné tělo a ve snaze udržet se nějak při životě se ovine kolem astrálního těla, protože smrt hmotného těla znamená též zánik éterického dvojníka, který je jeho součástí.

Můj indický přítel vynaložil velké úsilí, aby letce, který byl velmi mladý, zbavil strachu. Domlouval mu, že se není čeho bát a že všechno bude v pořádku. Chlapce zřejmě zaujaly akce probíhající kolem něj na fyzické rovině. Sledoval četou, která hasila hořící zbytky jeho stíhačky, a sanitáře, jak zvedají jeho mrtvolu a nesou ji uctivě do čekající ambulance. Viděl jsem, jak sebou trhnul, kdykoli poblíž vybuchla bomba. Chtěl odjet současně se svým mrtvým tělem, ale můj původce mu to rozmluvil, snaže se ho klidným a konejšivým hlasem přesvědčit, že všechno trápení už skončilo. Někteří trvalí obyvatelé astrálního světa, kteří tu také byli, snadno rozeznatelní od zdravotníků a pomocného personálu, nám nabízelí pomoc. Můj přítel jim řekl, aby se postarali o ostatní postižené, že zůstane a dohlédne na "naš případ" sám.

Neslyšel jsem všechno, co chlapec říkal, ale za chvíli se objevil jeho tváří určitý výraz porozumění a éterická hmota, která ho obalovala, začala odpadávat. Zřejmě mu vysvětlil, že se jí musí silou vůle zbavit. Krátkou dobu ležela na zemi a pak se vypařila do okolního kouře a prachu. Později jsem se dověděl, že se rozpadá velmi rychle, protože srovnání s fyzickým tělem je poměrně velmi jemná. Hoch očividně ožil. Seděl na zemi, hlavu v dlaních, a vzlykal. Můj přítel ho chvíli nechal, neboť, jak mi vysvětlil, astrální tělo prožilo těžký otřes a musí se vzpamatovat. Chlapec si zřejmě myslel, že nějakým způsobem selhal, a vůbec si neuvědomoval, že je mrtev a že navždy unikl z válečného pekla. "Pojďte se mnou a pohovoříme si," řekl můj přítel, vzal ho za ruku, a aniž si to mladík uvědomil, zmizeli jsme rychle ze scény; během kolika vteřin jsme byli daleko na venkově.

V tichu, které nám po děsivé vřavě připadalo přímo nebeské, jsme se posadili na krásném místě u lesa na břehu potoka vinoucího se loukou k vzdálené řece. Můj přítel vyložil mládenci stručně, co se stalo a podařilo se mu ho tak zbavit zbývajících pocitů strachu a hrůzy. Nejprve nechtěl uvěřit, že je mrtev, a stále opakoval: "Jak mohu mrtvý, když se cítím tak živý?" Pak jsme se zeptali, kde bydlí, a řekli mu, že se půjdeme podívat, zdali jeho rodiče už spí. Nemohl to vůbec chopit, ale ukázal nám domek poblíž Finchley; jeho otec a matka leželi v posteli, ale ještě nespali. Hoch si zřejmě neuvědomoval, že domě chodí cizí lidé a pozorují jeho rodiče, a můj přítel s ním proto neustále hovořil, aby odvedl pozornost od této dosti trapné situace. Po určité době usnul otec, po něm i matka, a když vystoupili z těla, měli obrovskou radost, že vidí svého syna. Můj přítel jim řekl, co se stalo, a snažil se je připravit na zprávu, která je čeká druhý den ráno. Zpočátku byli samozřejmě zděšeni, ale když si uvědomili, že o syna v žádném případě nepřišli a že se s ním mohou stýkat ve spánku, když vystoupí z těla, zármutek, který na ně dopadl jako kladivo, odezněl.

Je velká škoda, že si lidé nepamatují, co viděli a dověděli se v stavu mimo tělo. Obvykle si nevpomenou na nic. Na druhé straně teď chápu, jak vzniká předtucha zlých událostí, například neštěstí nebo smrti v rodině. V noci se to dovědí na astrální rovině a ráno jim zůstane ve vědomí nepatrná vzpomínka.

Určitou dobu se jim můj přítel snažil vysvětlit, co smrt ve skutečnosti je, a pak navrhl, aby chlapec šel s ním, že ho seznámí s jakousi "sociální pracovníci" astrální roviny, která mu ochotně ukáže, jak se nejlépe přizpůsobit životu ve změněných podmínkách. Když jsme odcházeli, rodiče seděli ještě ve svém astrálním domě a přemítali o tom, co jim bylo řečeno. Nebyli ve vývoji nijak zvlášť pokročilí, takže se nevzdalovali od těl, která ležela klidně v posteli v šťastné nevědomosti o tom, co je čeká, až se ráno probudí.

Můj indický přítel se pak na chvíli zastavil a vydal zvláštní zvuk, který se trochu podobal zahvízdnutí. Na tuto výzvu okamžitě jakoby z mlhy vystoupila asi pětaticetiletá žena. Dostalo se mi vysvětlení, že chceme-li na astrální rovině někoho přivolat, stačí na něj intenzívně myslet, a pokud je to naléhavé, lze toto myšlení podpořit ještě zvláštním zvukovým signálem, specifickým pro každého jednotlivce, a ten dotyčnou osobu přitáhne magnetickou silou na určité místo v

nejkratší možné době. V daném případě šlo o jednoho z četných, lze říci dobrovolných 'sociálních pracovníků' astrální sféry, kteří se věnují lidem, co právě zemřeli a ocitají se v nové nezvyklé situaci. Jejich práce je nesmírně užitečná a záslužná. Bez nich by zemřelým trvalo mnohem déle zbavit se éterického dvojníka - dokud to neudělají, jejich život na astrální rovině nemůže řádně začít - a také by neměli nikoho, kdo by je instruoval o odlišných podmínkách nového života. Žena se rychle seznámila se všemi podrobnostmi našeho případu a hoch, který se v její přátelské péči brzy zcela uklidnil, odvedla na další školení. Žádný nově příchozí není nikdy ponechán sám sobě; pokaždé se ho někdo ujme, takže se v novém životě, který musí nastoupit po ukončení starého, vždycky zorientuje.

Byly dvě hodiny po půlnoci, což znamenalo, že od počátku náletu uplynuly čtyři hodiny a že na Ceyloně je teď půl sedmé ráno. Můj průvodce řekl, že nám zbývá něco přes hodinu a že se budu muset vrátit v osm hodin do svého těla v Kolombu. Slíbil, že mi ještě ukáže jiné druhy života na astrální rovině, které nejsou vázány na zázemí hmotného světa. Vydali jsme se opět na cestu a vznášeli se nad širým mořem. Zeptal se mě, zda jsem se někdy zajímal, co je pod hladinou, a já jsem upřímně doznal, že jsem o tom příliš nepřemýšlel. Vysvětlil mi, že se lze v astrálním světě setkat s bytostmi, které mají s námi paralelní vývoj. Například ryby a ptáci: neprocházejí na cestě k dokonalosti lidskou sférou, nýbrž sledují zcela odlišnou linii děvického vývoje. Než však dosáhnou dokonalosti děvů, musí projít stadiem elementálů, přírodních duchů a jiných podobných bytostí, a pokud bych se chtěl trochu seznámit s jejich evolucí, že bychom mohli začít u nejnižších forem a probrat je po pořádku.

Navrhl, abychom se ponořili pod vodu, ale upozornil mě, že ať se přihodí cokoli, že nesmím podlehnout strachu, jinak že se okamžitě vrátím do fyzického těla a z toho, co jsem viděl a zažil této noci, si nezapamatuji vůbec nic. Zdůraznil, že se nesmím bát ničeho, co souvisí s životem mimo hmotný svět, a zeptal se, zdali myslím, že to zvládnu. Nikdy jsem nebyl proti tomu získat jakýkoli nový poznatek, a tak jsem řekl, že to zkusím. Ujistil mě, že pohyb pod hladinou astrální tělo nijak neovlivňuje, protože není třeba dýchat, takže je zcela lhostejné, kde se octneme.

Snesli jsme se na hladinu, a ačkoli bylo moře dost rozbouřené, nikterak nám to nevadilo. Styk s vodou byl trochu jiný než se zemí. Nevníмали jsme ale žádnou změnu teploty, a když jsme se velmi zvolna ponořovali, abych neznervózněl, nepůsobilo to na mě nijak nepříjemně. Ani světlo se nezměnilo. Bylo to stále totéž šedomodré světlo, na které jsem si už začínal zvykat. Všude kolem se pohybovali tvorové, které jsem identifikoval jako ryby, ale nebylo jich tolik, kolik bych čekal. Čím hlouběji jsme se ponořovali, tím se jich vyskytovalo méně a ty, které jsem spatřil, měly daleko větší rozměry a pohybovaly se pomaleji než ryby poblíž hladiny. Některé se podobaly obrovským, nemotorně plujícím balvanům, ale když jsem se k nim přiblížil, zjistil jsem, že mají světélkující oči, což svědčilo o jistém druhu života. Můj průvodce mi vysvětlil, že jde skutečně o živé tvory, kteří procházejí přechodným stadiem z rybí říše do světa elementálů, že se nikdy nedostanou k hladině a nikdy nespátrí člověka, neboť žijí v takových hloubkách, kam žádná rybářská síť nedosáhne.

Za velmi krátkou dobu podle našeho pojmu času, jsme se dostali na mořské dno, kde jsme opět měli pevnou půdu pod nohama, kamenitou, skalnatou a hrbolatou. Ale takovou krásu jsem dosud nespátril. Celé mořské dno se podobalo zahradě s kvetoucími keři, mořskými rostlinami všech možných druhů a skalami, které hrály nejrůznějšími barvami. Tu a tam jsem viděl jeskyně, v nichž sice nebyla úplně tma, ale určitě méně světla než venku. Do jedné z nich jsme vstoupili. Byl to domov jednoho z mořských elementálů, kterých je na dně oceánu spousta. Při pohledu na tohoto tvora mi přeběhl mráz po zádech. Byl velký asi jako půl dospělého slona a oči mu v šeru jeskyně žhnuly fosforeskujícím, téměř hypnotizujícím světlem. Tito tvorové prý skutečně, lákají magnetickou silou svého pohledu různé mořské živočichy, kteří jim slouží za potravu. Cítil jsem tu přitažlivost a začal se trochu bát; ale můj indický přítel, který byl stále v mé blízkosti, mě ujistil, že se mi nemůže nic stát. Zvíře si zřejmě uvědomovalo naši přítomnost, i když to, co jsme viděli, bylo jeho astrální tělo.

Když jsme vyšli z jeskyně, opět jsem se rozhlédl a nemohl se vynadívat na všechnu tu krásu, jež mě obklopovala. Zároveň jsem zaslechl tlumené rytmické zvuky, které se trochu podobaly hudbě. Stávaly se stále zřetelnějšími a za chvíli jsme spatřili skupinu asi dvaceti divných

tvorů, kteří se nepodobali ani rybám, ani zvířatům, ani lidem. Jejich hlavy měly sice lidské rysy, ale těla byla úplně zahalena v jakési překrásné vlnící se a plynoucí chaluhy. Vznášeli se nad mořským dnem a zpívali píseň, kterou někteří doprovázeli na zvláštní píšťaly vydávající kvílivý tón ne nepodobný větru. Celkový dojem byl úžasný a já jsem se dověděl, že to jsou duchové, kteří obývají mořské hlubiny. Jejich hudba mě velice zaujala; určitý motiv se neustále vracel, nešlo však o jednotlivé tóny, spíše o jakousi skladbu, v níž jsou všechny prvky spojeny ve víceméně harmonický celek. Byla to opravdová mořská symfonie, kterou se mi chtělo poslouchat delší dobu, ale bylo mi řečeno, že to mohu snadno učinit jindy; teď že je na čase, abychom už pomýšleli na návrat.

Držel jsem se svého průvodce a zakrátko jsme se vynořili nad hladinu, vznesli do vzduchu a pokračovali v cestě. Pohybovali jsme se opět podle pozemských měřítek obrovskou rychlostí, ačkoli jsme ji vlastně vůbec nevnímali. Asi za minutu jsme zpomalili a já jsem spatřil pod sebou kolombický přístav, hned nato jsme propluli oknem ložnice mého bungalovu, kterou jsem opustil před méně než deseti hodinami.

Mé tělo stále ještě spalo v posteli, ale pohnulo se a převrátilo z boku na záda. Můj průvodce poznamenal, že si začíná uvědomovat, že nastal čas k probuzení a že za několik minut vyšle signál, a i kdybych byl deset tisíc kilometru daleko, že bych se okamžitě musel vrátit, poněvadž se vyspalo a je opět připraveno pustit se do normální práce.

Zeptal jsem se, jak lze zaručit, aby spalo určitý počet hodin. Odpověděl, že je to dost těžké, ale při určitém úsilí a soustředění že je možné ukáznit tělo tak, aby se podřídilo mé vůli, ale toho že lze dosáhnout jen dlouhým výcvikem. Také jsem se zeptal, zda s tím má co dělat tableta, kterou jsem si vzal včera před spaním, a on řekl, že v tomto případě ano. Šlo prý o zvláštní druh uspávacího prostředku vyrobeného podle tajné formule a zaručujícího, že člověk usne téměř okamžitě a že bude spát po dobu deseti hodin, pokud ho ovšem neprobudí nějaký silný hluk nebo mimořádná událost. Zdůraznil, že pokud budu chtít takto experimentovat a převést do normálního vědomí, co jsem dělal ve stavu mimo tělo, musím přikázat všem v domě, aby po dobu mého spánku nedělali v blízkosti mé ložnice nadměrný hluk.

Pak mi řekl, že už je čas, abych se vrátil do těla a že se vynasnaží působit na mé mozkové buňky, abych si zapamatoval, co jsem v noci zažil. Doporučil mi, abych si, jakmile se probudím, udělal poznámky o všem, co si bude pamatovat, a až se vykoupu a nasnídám, abych neprodleně všechno podrobně vypsál.

Sotva skončil, pocítil jsem, že se opět zvolna zasouvám do těla, a probudil jsem se bez přerušení vědomí, jak jsem doufal. Posadil jsem se na posteli, vzal blok a tužku a začal dělat poznámky o všem, co se v noci událo. Bylo štěstí, že jsem si hlavní body napsal hned, protože později, když jsem chtěl všechno vylíčit dopodrobna, jsem zjistil, že si jen s obtížemi vzpomínám, jak to přesně bylo. Stejně ale uvidím, nakolik má paměť selhala, až zítra ukážu svému průvodci, který slíbil, že přijde a bude pokračovat ve výkladu.

Kapitola 5

Nepovedlo se: včera večer jsem udělal všechny možné přípravy, koncentroval se na svůj obraz v imaginárním zrcadle, ale dnes ráno si nevzpomínám vůbec na nic. Usnul jsem, sotva jsem ulehl, protože jsem byl zřejmě unaven po všem tom soustředění na svůj zápis, a připadalo mi, že jsem spal jen chvíli, a pak jsem se po bezesné noci brzy ráno zcela svěží probudil. Nezdál se mi ani jediný sen a musím konstatovat, že jsem zklamán, ačkoli jsem pravděpodobně čekal příliš mnoho. Za hodinu přijde můj indický přítel a snad mi vysvětlí, proč všechno tak hanebně selhalo.

Přesně v jedenáct hodin, když jsem ještě znovu prohlížel svou zprávu s obavami, co jí asi řekne, vstoupil do pokoje. Zřejmě věděl, jsem trochu nervózní, protože když se mě zeptal, zdali to mám hotové, v očích mu šelmovsky zajiskřilo. Určitě měl vysoce vyvinutý smysl pro humor, ale vždycky se smál jen očima.

Přečetl si můj záznam a pochválil ho: na to, že jde o můj první pokus, je prý vysloveně nadprůměrný. Zeptal jsem se, jestli jsem hodně vynechal, a on řekl, že při naší podmořské návštěvě mi toho hodně uniklo a že jsem také zapomněl řadu podrobností o sestřelení mladého stíhače; to je

ale prý všechno nedůležité; hlavní je, že jsem sám sobě dokázal, že je možné si zapamatovat činnost "mimo tělo"; zdokonalení této techniky je už jen otázkou času a koncentrace.

"Proč jsem si ale nevzpomněl na nic dnes ráno?"

Usmál se a řekl, že nelze čekat úspěch okamžitě a že musím být připraven na mnohá zklamání, chci-li však opravdu, aby se to podařilo, je ochoten mi poskytnout potřebnou pomoc.

"Zážitky z předminulé noci rozhodně usnadnily můj úkol popsat astrální svět, protože teď znáte z vlastní zkušenosti alespoň něco z toho, co jsem se vám snažil vysvětlit pouhými slovy. Byla to první lekce takzvaných tajných nauk, ale *nepřijímejte nic nekriticky. Také to zásadně neodmítejte, bylo by to pošetilé. Jediný správný přístup je brát to jako možnost a pak se to pokusit nějak sám sobě dokázat.*

Naskytá se ovšem otázka, co se nám vlastně zatím podařilo dokázat. A právě tady bych chtěl začít. Uvědomil jste si, že je možné prožít určité události mimo tělo. Že smrt není to, zač jste ji považoval, neboť jste se setkal se svým bratrem a zjistil jste, že žije, i když ho tělesným zrakem nevidíte. Mluvil jste s ním a to by mělo být dostatečným důkazem, že existuje v oblasti, kde ho můžete za určitých podmínek navštívit. Také jste poznal, že ačkoli ví o astrální rovině ještě velice málo, rozhodně netrpí a nestrádá, abyste ho snad musel nějak litovat. Učinil jste první krok k tomu, abyste se zbavil strachu před smrtí, kterému podléhá tolik lidí na tomto světě. Už teď víte, že *smrt není žádná tragédie, jak se často soudí, a že v některých případech ji lze považovat dokonce za velké dobrodiní. Sám jste viděl, že způsob posmrtné existence závisí do značné míry na tom, jak člověk žil na světě. Uznáváte, že o osoby, které mají vztah k umění, jako například k hudbě, malířství a literatuře, nebo se zajímají o filozofii, je po smrti dobře postaráno. Na druhé straně též chápete, že lidé orientovaní čistě hmotně, jejichž zábava a zájmy se týkají fyzického těla, kteří vsadili především na sport, tělesné požitky a získávání peněz, si nevědí se svým časem na onom světě rady a prožívají určitou frustraci, dokud si nenajdou nějaký nový zájem.*"

"Jak ale může člověk rozvíjet nové zájmy po smrti?"

"Stejně jako za života na zemi, pokud měl dostatek času a peněz na potřebnou výuku. Na astrální rovině existují i školy, třebaže jste je dosud neviděl. Mezi obyvateli onoho světa, poněvadž mají život před sebou, je totiž po nich velká poptávka. Školy slouží dvojímu účelu: jednak podávají informace o různých podmínkách astrálního života a o způsobu jak je nejlépe využít, jednak se tu vyučuje předmětům, pro které pozemský svět nehodí.

Většina dobrých hudebníků, výtvarníků, filozofů a bývalých učitelů či profesorů velmi ráda předává své zkušenosti všem, kdo mají zájem a jsou ochotni se učit. To, že tu vlastně neexistuje čas, totiž nutnost spát osm hodin ze čtyřadvaceti, je neobyčejně výhodné. Jestliže se odborníci věnují žákům alespoň tři nebo čtyři hodiny denně, nijak je to nezatěžuje, neboť každý den jim zbývá na vlastní práci ještě dvacet hodin. Ve skutečnosti však tyto bývalé profesory či specialisty práce s novými lidmi neobyčejně baví, takže do škol docházejí dobrovolně a často tráví víc než polovinu svého času výukou základů svého umění a někdy pomáhají i těm, kdo už dosáhli určité zručnosti, aby se v příznivých podmínkách astrálního světa stali skutečnými mistry.

Tyto školy mají velký význam nejenom pro život v astrálním světě, ale ovlivňují výrazně i budoucí život žáků. Jestliže si někdo na astrální rovině zamiloval určité umění či vědu, rodí se v příštím pozemském životě s touhou pokračovat ve studiu. Proto se vyskytují děti, které už v útlém věku projevují značné nadání v určitém oboru, který třeba vůbec nesouvisí se založením jejich rodičů. Podobné sklony je třeba vždycky podporovat. Rodiče často namítají, že jde o pouhý rozmar a že se sami při úspěšném životě bez podobných věcí obešli. To je ovšem velký omyl, a pokud zjistí, že zájem dítěte je naprosto přirozený, že chce vlastně jen pokračovat v tom, co začalo v posledním astrálním bezstarostném životě, měli by si uvědomit, že taková touha se potlačovat nesmí. Na tomto i na onom světě totiž neustále postupujeme a činíme svůj život šťastnějším a plnějším.

Obyvatelé astrálního světa se setkávají s těmito školami různým způsobem a na takovém stupni, kde jich mohou nejlépe využít. Na začátku jejich pobytu nemá smysl se o nich zmiňovat; většinou totiž prohlásí, že už nechťejí chodit do žádné školy. Chtějí se pouze bavit. Mají příležitost

cestovat po celém světě a navštívit země, kde za života nebyli, což je většinou na čas uspokojí.

Pamatujete se, že přítel vašeho bratra Roy Chapman přiznal, že se chvílemi nudí. Tohle všechno už dělal; získal několik přátel, chodil s nimi po restauracích, do divadla a na výlety, ale za čas ho to omrzelo. Za pozemského života hrál rád golf, ale ten přestává být v astrálním světě zajímavý. Člověk jako Roy začne mít po půl roce všeho dost a neváhá o tom vyprávět ostatním. Pak se mu jednou někdo zmíní, že by mohl rozšířit své vědomosti ve vědách nebo v umění. Zprvu tím není nadšen, ale brzy si uvědomí, že učit se něčemu úplně novému mu vyplní dlouhé hodiny nudy. Začne se zajímat a zakrátko přejde z materialistického stadia k životu, pro který je pobyt na astrální rovině příliš krátký.

Jsou ovšem i jiní, pro něž tyto nové zájmy nemají přitažlivost. Obyčejně jde o staré manžele, kteří lpí na společném rodinném životě. Vždycky si přáli mít domek se zahrádkou a nějaké ty přátele. Poslouchají rozhlas, mají televizi a podobné věci. Jejich štěstí záleží v tom, že jsou spolu. Tímto způsobem mohou bez potíží žít i na astrální rovině. Když muž umře dřív, čeká nešťastný a osamělý, až jeho žena usne, vystoupí z těla a setká se s ním. Doporučovat mu nějakou školu, kde by se snad mohl něco naučit, je obvykle ztráta času: o nic takového nestojí, jeho jediným přáním je žít bezstarostně doma s manželkou. Vynaloží vše, aby pro sebe a pro svou ženu, až za ním přijde, připravil pohodlný život. Získat dům a zahradu podle vlastních představ je velice snadné. Stačí si je vymyslet. Zvolí nejpůvabnější místo, jaké je schopen vynalézt, a tam postaví se svou ženou svůj vysněný dům a zařídí ho tak, jak by ho zařídili na světě, kdyby na to měli. Ted' si ovšem mohou dovolit všechno, a tak pilně vytvářejí nejrůznější podivuhodná zařízení a přístroje do domácnosti. Někdy je dokonce navštíví obchodníci, které to inspiruje, a v příštím životě pak podobné věci realizují. Tito staří manželé mají ultramoderní stereosoupravu a přidávají si k tomu patřičný počet služebního personálu, který vykonává jejich příkazy. Na zahradě mají všechny možné květiny a ovocné stromy, neboť podnebí je tu univerzální. Zvou si přátele, vychloubají se svými vymoženostmi a žijí šťastným životem. Často si opatří také psa nebo kočku nebo jiná domácí zvířata, na jaká byli zvyklí na světě.

Blažený stav takovýchto manželských dvojic se však nevyskytuje tak často, jak by se dalo předpokládat. Sňatky se totiž uzavírají z různých důvodů; někdy to bývá tělesná přitažlivost, jindy majetek a bohatství; občas hraje významnou úlohu i osamělost. Ideální pár - dva lidé, jejichž názory se doplňují, kteří jsou na stejné vývojové úrovni a vzájemně si rozumějí - se vyskytuje velmi zřídka. Taková spojení jsou vzácná a ani ne příliš žádoucí, poněvadž je z evolučního hlediska mnohem výhodnější, aby pokročilejší partner měl méně pokročilý protějšek.

Často slyšíme názor: „Jak si mohl Jan vzít Marii? Ti dva se přece k sobě vůbec nehodí.“ Kdyby ten, kdo to říká, měl víc zkušeností, věděl by, že oběma mladým lidem těch několik let, co budou spolu, vývojově značně prospěje. Z jejich zdánlivě nevhodného spojení vznikne pro obě strany řada potíží. Jejich zájmy se budou střetávat. Na mladíka možná zapůsobil dívčin půvab. Po určité době to sice zevšední (*většinou však nikdy úplně*) a pak zbude jediné pouto, které je spojuje - společný život. Ten však při rozdílném vkusu a zájmech není snadný. Pokud je muž pokročilejší a zajímá se o knihy, hudbu a vážné stránky života, zatímco žena se chce bavit s přáteli, dojde nutně ke kolizi zájmů, jejichž výsledkem je nesouhlas a hádka. Je-li manželství bezdětné, zpravidla se následkem nesourodosti povah rozpadne. Je to však velká škoda, protože právě nerovnost partnerů může vést k určitému poznání a zkušenosti. Muž se musí naučit vycházet své ženě vstříc na půl cesty. Bude-li o tom trochu přemýšlet, uvědomí si, že je třeba zvýšit úroveň jejich zájmů a vzdělání, ale zároveň musí dbát, aby jeho snažení nepostřehla, jinak bude trpět pocitem méněcennosti. Musí být trpělivý, když jeho žena z nezkoušenosti začne prosazovat něco, co se mu jeví nemoudré nebo zbytečné. I když se mu to přičí, musí občas ustoupit, aby poznala následky svého omylu. Žena nechce být vždycky vedena, i když podvědomě ví, že její manžel je moudřejší. Dokáží-li takoví lidé prožít společně celý život, je to pro oba nesmírně užitečné, neboť jeden může využívat pro vlastní rozvoj vyšší inteligence a větší zkušenosti druhého, zatímco druhý pozná cenu trpělivosti a ohleduplnosti a naučí se vidět věci z jiného zorného úhlu, což by jinak asi nedokázal.

Po smrti takoví lidé spolu obvyčejně nežijí. Muž chce být ve společnosti významnějších lidí,

kdežto žena, která musela mnoho pozemských let žít pod tlakem a přizpůsobovat se s námahou manželově úrovni, si teď trochu oddychne. Po krátkém období relativní nečinnosti však většinou zjistí, že setba z pozemského života vzklíčila a že touží pokračovat na cestě vzhůru. Povrchní zábavy, o něž kdysi stála a k nimž nutila svého jinak založeného manžela, ji už tak docela neuspokojují. Její požadavky se zvýšily a vracet se na úroveň z doby manželství považuje za nemožné. Uvědomuje si, že v životě nijak zvlášť šťastná nebyla, ale je nakonec ráda, že se jí dostalo i této zkušenosti.

Často se stává, že dva lidé, kteří spolu žili celý život, se ani po smrti, ani v budoucích životech nesetkají. Vzájemně si posloužili, oba měli z dočasného spoluzítí prospěch, ale jejich životní názory jsou příliš rozdílné, než aby mohli nějakým způsobem nenuceně pokračovat. V takovém případě muž pravděpodobně prožil alespoň o padesát životů víc než jeho manželka; celkovému plánu kosmického vývoje rozumí pochopitelně lépe a nashromáždil v minulých životech víc poznatků a zkušeností, takže je po všech stránkách bytostí pokročilejší. Nesmíme ovšem zapomínat, že na tom byl kdysi stejně, jako je teď jeho žena, a že mu patrně prospělo soužití s někým, kdo byl tenkrát na vyšší úrovni.

Obvykle se soudí, že pro každého existuje jakýsi ideální partner a že by ho měl hledat. Takové spřízněné duše určitě existují, neboť už od počátku se podle božího plánu životní síla projevuje dvojčinně jako mužský a ženský element. Obě složky se však vyvíjejí samostatně, každou čeká určité množství životů v samčím či samičím těle, ale za zvláštních okolností, když je třeba uskutečnit něco významného, se někdy setkávají, protože inspirace jedné umožní druhé vykonat daný úkol. O velkých lidech, kteří dosáhli svého cíle, se často říká, že by se jim to nikdy nepodařilo, kdyby jim při tom nepomáhala, neradila a nedodávala síly a odvahy manželka. To ovšem ještě neznamená, že jde o tento typ spřízněných duší; ale může tomu tak být, kdykoli oba v dokonalém souladu myslí a jednají stejně a vědí instinktivně, co je pro oba dobré. Dochází pak k vzácné jednotě protikladů, mužského a ženského prvku. Nicméně žít stále s ideálním partnerem není výhodné, poněvadž by se tak člověk stal nadmíru sobeckým. Nenaučil by se dívat na věci z hlediska druhých, respektovat odlišné názory a ustupovat, aby něčeho dosáhl. Ustrnul by na jednom místě a nic by nedokázal.

Tímto výkladem jsem chtěl připomenout, jaké pomoci se lidskému já dostává na evoluční cestě. Právě potížemi při soužití s lidmi, kteří s námi nemusí ve všem souhlasit, se učíme pravé toleranci. *Příjemný a klidný život není nutně ten nejlepší; nejrychlejšího postupu se docíluje utrpením a tvrdými, bezohlednými metodami.* Každý život je jedním dnem ve škole evoluce, a máme-li dosáhnout svého inkarnačního cíle, nesmíme promarnit žádnou příležitost. Zítřka vám povím něco o jiných než lidských obyvatelích astrální roviny a pak se vydáme na další astrální cestu, abyste se sám na vlastní oči přesvědčil, že astrální lidské bytosti reagují v podstatě stejně jako lidé na této zemi.

Kapitola 6

Vyhlídka na další astrální cestu, kterou jsem měl podniknout se svým indickým učitelem, mě vzrušovala a pomyšlení, co asi tentokrát zase zažiji, trochu zmírňovalo mé zklamání, že to ještě nedokážu sám. Včera večer jsem se soustředil jako poprvé na svůj obraz v předpokládaném zrcadle nad postelí. Když jsem se ráno probudil, byl jsem vyspalý a vzpomněl jsem si, že mi trvalo dlouho, než jsem usnul; ale z toho, co se dělo, když jsem ztratil vědomí, jsem si nepamatoval naprosto nic. Rozhodl jsem se, že za každou cenu musím přijít na to, jak se to dělá. Víím, že nemá smysl se rozčilovat, že se mi to nepovedlo hned, protože rozčilování spíš škodí, než pomáhá. Jediné, co mohu dělat, je nadále cvičit koncentraci, která je prý pro celý postup nejdůležitější, až se mi podaří něco třeba úplně nepatrného, na čem bych mohl začít stavět.

"Zklamání nikam nevede." Můj indický přítel stál za mnou, zatímco jsem psal; ani jsem ho neslyšel otvírat dveře. "To se stává velice často. Lidé na okamžik zahlédnou pravdu, a poněvadž se jim hned nedaří to, co dokáží jiní, ztratí odvalu a přestanou se snažit. Často říkají: 'Tenhle okultní

život zřejmě není pro mě“. A přitom je vlastně třeba jen trochu trpělivosti a odhodlání proniknout přehradou, která odděluje naši světskou existenci od života, který vedeme ve spánku. Ale nečekejte příliš mnoho. Neměl byste zapomínat, že ještě před dvěma týdny jste tu seděl v naprostém zmatku a sklíčenosti a ani jste pořádně nevěděl, že smrt je logickým pokračováním života. Teď víte aspoň něco a budete mít příležitost se dovědět víc.

Divíte se, proč tyhle věci nezná víc lidí. Asi proto, že *nežádali o znalost, o pomoc* jako vy; asi proto, že *jsou spokojeni s jedním z mnoha ortodoxních náboženství, které jim říká, že mají důvěřovat a věřit*, že všechno pochází z vůle boží. To je sice pravda, ale je snazší, když si uvědomíme, proč takové věci jsou. Je snazší, když máme na každou otázku - *logickou odpověď*, když si každý, kdo si dá tu práci, může různé věci *zdůvodnit sám*, aniž by je musel *přijímat jen na základě víry*. *Věřit je dobré, ale vědět je lepší*. Když člověk získává vědomosti, musí mít víru, a ať se děje cokoli, *nesmí klesat na mysli*. Vývoj je zdlouhavý proces a zřídka se dá urychlit, i když naši činnost může řídit odvaha a přispět nám v pravý čas ku pomoci.

Zatím jste viděl jen nepatrný úsek astrálního světa, úsek, kde, obyčejně zdržují ti, kdo teprve nedávno odešli ze světa branou, které se říká smrt. Ale kdo se v astrálním světě už zabydlil, navštěvuje takové místa jen vzácně, i když tam samozřejmě může jít, kdykoli se mu zachce. Občas se to stává, zejména když je třeba jít naproti přátelům nebo příbuzným, kteří zemřeli a potřebují pomoc: asi tak, jako potřebujeme pomoc od přátel v cizině, když se tam octneme jako turisté nebo přistěhovalci.

Astrální svět se dělí na takzvané sféry neboli roviny. Je nutné vědět, že existují, jinak nepochopíme, jak pracuje soustrojí kosmu. Nejhustší sféra je při zemi. Tam má svůj protějšek všechno, co se vyskytuje v hmotném světě; kde je na zemi město nebo budova, v astrální hmotě existuje duplikát či analogie, což jste zažil nedávno. Spatřil jste astrální protějšek Londýna, Piccadilly Circus, které patří do hlučné nejnižší sféry. Pak si představte podobný svět, asi tak míli nad nejnižším, kam se lze přenést během vteřiny silou vůle; je to druhá rovina astrálního světa, řídkší než ta první, ale stále ještě dost hustá a příbuzná podmínkám fyzického světa. V této výši je ještě slyšet hluk velkoměsta, například Londýna, ale ve srovnání s "přízemím" je už velmi slabý. Ještě o míli výš je další, třetí rovina vědomí, která je od hmotu velkoměst v první sféře už natolik vzdálená, že o něm tamější obyvatelé vlastně ani nevědí.

Takových rovin je v astrálním světě sedm, každá méně hmotná než ta spodní, a trvalí obyvatelé mohou žít na kterékoli z nich. Tak například někdo stráví prvních několik týdnů na první rovině, pak dva roky na druhé a později, když se jeho zvyky a záliby ustálí v duchovní, myšlenkové a umělecké oblasti, přejde na třetí nebo čtvrtou. Tím je též zajištěno, že *astrální svět není nikdy přelidněn*.

V hmotném světě je výběr bydliště omezený. Práce, kterou si člověk vydělává na živobytí, ho nutí žít na místech, které by si jinak nezvolil. Mnoho končin je neobyvatelných kvůli podnebí nebo jiným potížím. Nelze žít trvale na severním nebo jižním pólu, na poušti, v džungli. Astrální svět taková omezení nezná. Podnebí je stejné na severním i jižním pólu a také všude jinde; všude je světlo čtyřicet hodin denně; na poušti není zapotřebí voda; a pokud se někdo rozhodne žít v astrálním protějšku džungle, nemusí se bát divokých zvířat, protože stejně jako on nemůže škodit jim, tak tato zvířata nemohou v astrálním světě škodit jemu. Kromě toho si lze vybrat ze sedmi rovin vědomí, takže je možné žít takovým životem, jaký si přejeme, v prostředí, jež odpovídá našemu citovému, rozumovému a duchovnímu vývoji. Až poznáte tyto různé druhy existence posmrtného života, uvědomíte si, že všechny části této obrovské skládky zapadají dokonale do sebe a že vývojová cesta je logickým sledem událostí podle přírodních zákonů, které jsou teoreticky i prakticky bezchybné.

To všechno vysvětlují školy, které existují v některých astrálních sférách a o nichž se člověk v pravý čas doví. Tam také vzniká touha postoupit výš a astrální bytost se naučí silou vůle přenášet z jedné sféry do druhé. Hmota každé jednotlivé sféry je sice jiná, ale astrální tělo se skládá z prvků všech sfér, takže stačí aktivovat atomy příslušné roviny a můžeme plně fungovat na kterékoli z nich. Ti, kdo žijí v druhé sféře, nemohou komunikovat se sférou první a podobně bytosti z třetí sféry nemají spojení s druhou. Pokud si někdo z třetí roviny přeje z nějakého důvodu navštívit

osobu na první rovině, musí, rovněž silou vůle, sestoupit na první rovinu, při čemž, jak jsem už poznamenal, se aktivují atomy první sféry. Totéž platí pro každý pohyb "nahoru" nebo "dolu". Život v jednotlivých sférách je totiž v podstatě uzavřený a v každém směru soběstačný - asi tak jako život v Anglii na rozdíl od Indie: země jsou odlišné: i když patří do téhož hmotného světa; a právě i všechny tyto sféry jsou součástí astrálního světa, jenomže z velmi konkrétních důvodů fungují odděleně.

Nejhmotnější a tedy nejhustší část astrálního světa je sféra, v níž se člověk octne bezprostředně po smrti. Její obyvatelé vidí všechny kolem sebe tak, jak je viděli za života v hmotném světě. Kdo například žil v Londýně, zůstane po smrti s největší pravděpodobností v astrálním protějšku tohoto města už jen z toho důvodu, že chce zpočátku zůstat ve spojení s něčím, čemu rozumí; chce vidět kolem sebe lidi, mít útulný domov a zvat si tam přátele. Pak mu třeba někdo řekne, že žít ve městě není nejvýhodnější a že je to na venkově lepší. Rozdíl mezi přelidněnou metropolí s několika milióny obyvatel a poměrným klidem vesnice, kde bydlí jen dva tucty venkovanů, si lze snadno představit. To je druhá sféra, kterou jsem umístil asi míli nad první, poněvadž nedovedu lokalizovat lépe. Žije tam bezstarostně mnoho rodin, stýkající se s přáteli a zabývající se věcmi, jež podle jejich představ patří k spokojenému životu.

Na těchto rovinách může člověk žít, jak dlouho chce. Nejvíce vyhovují hrubým a materialistickým povahám, které tu pokračují ve své omezené existenci, protože jde o nejhustší oblast astrálního světa, velmi podobnou světu fyzickému, na němž tito lidé velmi lpí. Nejsou to sféry, kde by se vyvinutější člověk s určitým duchovním zázemím cítil zvlášť šťasten, pokud by tam musel zůstat delší dobu. Ale nemusí; když projde obdobím očistce, kde se seznámí s výsledky dobrých a zlých skutku posledního života - což ovlivní jeho budoucí povahu - začne pociťovat touhu odpoutat se od všeho, co souvisí s minulým životem, a uvědomí si, že ho ve vyšších a méně hustých sférách čekají nesmírně zajímavé a užitečné zkušenosti. Nakonec se usadí v podmínkách, které odpovídají jeho skutečnému vývoji, což může být v třetí sféře, kde se setká s různými typy tvůrčích osobností - s hudebníky, výtvarníky, vědci a podobně - nebo ve čtvrté, kde může hovořit o světových problémech a podobně s lidmi, kteří toho vědí víc než on.

Když se astrální bytost lidského původu dostane do těchto sfér, setká se tam s jinými bytostmi, které nepocházejí z člověka. Než získáte další astrální zkušenosti, musím vám o nich něco povědět. Představují paralelní vývojovou linii, která se jmenuje říše dévů nebo andělů. Vytvářejí se podobně jako lidská říše; nejde tu však o proměnu zvířat v lidi, nýbrž hmyzu, ryb a ptáku v takzvané elementály, přírodní duchy a dévy nebo anděly. Ptáci a ryby postupují, když přijde jejich čas, na další vývojový stupeň a stávají se buď elementály, nebo přírodními duchy podle svého druhu ve fyzickém světě.

Jistě si vzpomínáte, jak jsem vám nedávno pod mořskou hladinou ukazoval elementály žijící na dně oceánu. Původně to byly ryby a na své přirozené cestě k dokonalosti se musí změnit v elementály asi tak, jako se psi, kočky a koně mění v nevyvinuté typy lidí, jak je známé zde na světě. Ptáci se například stávají přírodními duchy - někdy se jim říká víly - a obě tyto kategorie, elementálové i přírodní duchové, dosáhnou po řadě vzestupných životů úrovně, kdy se mění v bytosti, jež svět nazývá dévy nebo anděly.

Mezi oběma evolučními směry je však velký rozdíl. Jakmile se ryby nebo ptáci změní na elementály či přírodní duchy, jejich vývoj opouští hmotný svět a odehrává se na astrální a duchové rovině. S výjimkou nižších elementálů a mladších přírodních duchů nežijí tyto bytosti pod třetí sférou astrálního světa. Proto o nich vědí lidé v hmotném světě tak málo. Normální jedinci s nimi v podstatě nepřijdou do styku, ale jasnovidci, kteří si vypěstovali latentní šestý smysl, tyto tvory samozřejmě vidí dokonce z pozemské roviny, protože pro ně neexistují překážky mezi vědomím tohoto a astrálního světa. Ale jak jsem se už zmínil, průměrný člověk takové znalosti nemá a zvěřím o existenci takových bytostí se většinou posmívá.

Jen ve víceméně primitivních zemích, kde lidé žijí blíž přírodě, se uznává existence tohoto "nárůdku" skřítků, gnómů, vil a přírodních duchů, jak jim říkají například v Irsku (*i když je většina tamějších lidí nikdy neviděla*). Dodnes odmítá mnoho sedláků rozorávat určité plochy půdy, protože tam podle lidové tradice bydlí víly. Vypráví bezpočtu příběhů, kde materialistické moderní

statkáře, kteří zlehčovali tyto staré zkazky jako nesmysl a pověru, stihlo neštěstí, v čemž místní obyvatelé viděli trest za urážku zmíněného drobného národa elfů. Nemohu pochopitelně říci, co je na tom pravdy, protože jakýkoli obecný závěr tu není na místě. Každý případ by bylo nutné zkoumat zvlášť, to však není mým úkolem. Mohu vás však ujistit, že na astrální rovině tyto bytosti nejenom existují, ale hrají důležitou roli v životě astrálního světa. Až se po smrti dostanete do třetí sféry a výše, nejenže je sám uvidíte, ale budete se s nimi stýkat.

Kdo se dostane do čtvrté sféry, všimne si především zvláštního klidu, který mu bude připadat jako naprostý nedostatek aktivity. Setká se tam samozřejmě s lidmi, a pokud je nezná z pozemského života, je jim představen jako v hmotném světě. Trvalí obyvatelé této sféry ho uvítají mezi sebou jako člověka podobných zájmů, protože vědí, že by se na čtvrtou rovinu nedostal, kdyby k tomu neměl potřebnou vůli a před poklady. Místo fyzické činnosti tu existuje převážně činnost myšlenková, neboť hlavním zájmem zdejších obyvatel jsou mezinárodní a evoluční otázky; zabývají se pokrokem vědy, paralelním vývojem dévické říše a její velkou odlišností od naší vývojové linie, nebo formulují teorie, které se snaží vyzkoušet. To vám možná připadá dost nudné, ale pro intelektuální typy to ani zdaleka nudné není. Zdejší lidé mají samozřejmě různou úroveň a ti nejbystřejší - jde o staré a zkušené duše - v těchto jednáních a debatách pochopitelně vedou. Často se diskutují účastní i dévové, při čemž se ovšem nekomunikuje slovy. I když tu ještě nejde o čirý mentální svět, kde všechno ovládá myšlenka, lze na vyšších rovinách astrálního světa vést rozhovory bez použití slov. Život je zde totiž odkázán na hmotu daleko méně, takže výměna myšlenek se stává zcela přirozenou a nikomu to nepřipadá zvláštní nebo dokonce zázračné.

Nesmíte zapomenout, že dévové, kteří sídlí v čtvrté sféře astrálního světa, jsou také velmi pokročilé bytosti; že se liší od prostých elementálů a přírodních duchů, tak jako se vyvinutí lidé liší od primitivních kuliů na tomto světě. Duševní obzor dévů je úplně jiný než u člověka, nejvíc se zajímají o děje v přírodě. Jejich život je těsně spjat s přírodou a jejími jevy – s oceány, horami, stromy, květinami, počasím a podobně – takže se zdá, jako by se jich životní problémy lidstva v podstatě netýkaly, kromě zvláštních případů, které vyžadují jejich pomoci. Vzestup a úpadek národu je nevzrušuje, zato vývoj rostlin a vědecký výzkum přírody, která poskytuje člověku prostředky k živobytí, je zajímavá nesmírně. Jednotliví dévové mají na starosti různé druhy stromu, keřů nebo květin. Pod jejich dozorem pracuje tisíce pomocníků, kteří mají zvláštní úkoly. Kdekoli takzvaná civilizace způsobí úbytek stromu, dévové se snaží pokácené stromy nahradit. Také je velmi zajímaví pokusy moderní vědy zvládnout počasí a snaží se svým způsobem tuto lidskou činnost ovlivnit a dát jí správný směr.

Říše dévů se vyjadřuje barvou, a kdo rozumí krajinářské architektuře, žasne nad podivuhodnými výsledky jejich činnosti na třetí a čtvrté rovině astrálního světa. Jako se botanikové na tomto světě snaží důmyslným křížením a opylováním vytvořit květiny různých barev, tak experimentují i dévové, jenže jejich výsledky jsou mnohem krásnější, poněvadž toho znají víc a jsou přírodě blíží než jejich lidské kolegové. Působení jejich květin nelze popsat slovy, neboť mají mnoho set barevných odstínů, zatímco my jich máme pouze několik desítek a pro jejich jemné variace základních barev postrádáme výrazy.

Dévové se také vyjadřují tóny, jejichž cílem je ovlivnit různé projevy života. V podstatě jde o "vytvoření správné atmosféry", to znamená navodit harmonickou duševní pohodu. Dévové mají mnohem bohatší výrazové prostředky a výsledkem je tak zvaná dévická hudba. Scházejí se v lesích a v roklinách a vyluzují na své zvláštní dřevěné nástroje překrásné melodie. Jejich hlasy jsou vyšší než lidské a mnohem příjemnější; neužívají slov v našem smyslu. Zpívají většinou v obrovských sborech, ale existují také sólisté, kteří sedí opodál sboru na vysokých stromech. Když zpívají, sbor zmlkne. Je to úžasně krásné. Tomu, kdo to neslyšel, je naprosto nemožné takové koncerty popsat; bezpochyby však vytvářejí atmosféru, která působí na celé lidstvo. Vyjadřují tak po svém pokoj a dobrou vůli všem lidem, neboť nechápou, proč různost názorů musí na světě vést k něčemu takovému, jako jsou moderní války.

Dévové nemají žádný majetek v našem smyslu slova, a také žádný nepotřebují. Už od počátku své existence jako přírodní duchové nemusejí vydělávat peníze na živobytí a v tom ohledu jsou zřejmě šťastnější než jejich lidské protějšky.

Ačkoli se nesmějí a nebaví tak jako my, jsou velice ochotní a přátelští, kdykoli se na ně člověk obrátí. V určitém smyslu se o lidské záležitosti nezajímají vůbec, ale ve zvláštních případech, například po zemětřesení nebo výbuchu sopek, mají plno práce, neboť jejich oborem je příroda, země, moře, flóra a fauna. Zemětřesení nebo sopečný výbuch jsou přírodní jevy, které postihují část zemského povrchu. Když k těmto tragédiím dojde, jdou celé pluky dévů na pomoc. Co přesně dělají, vám neřeknu, ale rozhodně mají své úkoly v celkovém plánu a jednou budeme vědět o jejich práci víc, než víme dnes.

Dékové také pomáhají lidem zvládnout emoce. Jak jsem už řekl, tělesné nemoci jsou v astrálních podmínkách zcela neznámé, ale citové výkyvy, duševní zmatky a deprese se vyskytují, protože astrální svět je světem emocí a astrální tělo je nositelem emocionálního vědomí. Dévové vracejí lidem postiženým sklíčeností duševní rovnováhu. Utěšují je svou božskou hudbou, která má na nešťastné jedince pozoruhodné účinky. Skutečně nešťastní lidé se v astrálním světě vyskytují jen zřídka, poněvadž už samo prostředí je povzbuzující, takže vlastně nelze být nešťastný; přesto však takové případy jsou a dévové pak působí velmi příznivě jako lékaři a ošetřovatelky.

Máte teď o čem přemýšlet, než se vydáme na druhou astrální cestu. Zítřka vás nenavštívím, ale přijdu pozítří. Nechám vám tady zase tabletku, kterou si vezmete zítřka před spaním. V deset hodin už budete určitě spát a já se objevím. Nejezte do té doby maso a nepijte žádný alkohol, a až se pozítří ráno probudíte, sepište všechno, co si budete pamatovat. Pomohu vám, abyste si vzpomněl, jako jsem vám pomohl už předtím. Dnes si poznamenejte, o čem jsem hovořil; zítřka si své poznámky přečtete a večer se vydáme na cestu. Pozítří přijdu v jedenáct hodin, kdy už pro mne, doufám, budete mít napsanou celou zprávu."

Překrásný den! Je neobyčejně teplo a vlhko. Můj indický přítel mluvil déle než obvykle a to, co řekl, bylo ještě zajímavější než posledně. Pokud je to všechno pravda, otvírá se tu nový pohled na život. Pokud je to všechno pravda, otvírá se tu nový pohled na život a kontakt se světem, který nás čeká, se stává mnohem zajímavějším než předtím. Myšlenka na další astrální výlet mi nepopřává klid, a bude-li tak dobrodružná jako minulý týden, pak se vskutku mám nač těšit. Bratra jsem od té pamětihodné noci neviděl, ale vlastně mi to ani moc nevádí, protože teď vím, že je v pořádku. Jeho tělesnou přítomnost už nepostrádám a nejsem smutný. Jsem přesvědčen, že se s ním mohu kdykoli setkat, bude-li to opravdu nutné, a kromě toho mám pocit, který se rovná jistotě, že od nás neodešel, ale že stále existuje v plném smyslu toho slova v zemi živých. Co to pro mě znamená, je těžké popsat, ale chce se mi mluvit s jinými lidmi, kteří se rmoutí z téhož důvodu, jako jsem byl sklíčen já, potěšit je a pokusit se jim vysvětlit něco z tohoto plánu, který zřejmě platí ve vesmíru. Možná že je to jeden z důvodů, proč se mi dostalo pomoci; neboť si velmi přejí sdílet tyto informace druhým a přesvědčit je konkrétním důkazem, tak jako můj indický přítel přesvědčil mne. Snad se mi to jednou podaří.

Večer jsem šel do biografu na detektivní film, který mě na dvě hodiny zaujal. Když jsem se vrátil, lehl jsem si hned do postele a snažil se před usnutím představit si svůj obraz v zrcadle nad postelí. Tentokrát se přece jen určitý výsledek dostavil, protože si vzpomínám, jakmile jsem ztratil vědomí, že jsem se octl vedle postele, na níž klidně odpočívalo mé tělo. Chtěl jsem otevřít dveře na chodbu, ale ruka jimi bez jakékoli zábrany prošla a já jsem si uvědomil, že dveře nejsou pro astrální tělo překážkou, a tak jsem vyšel ven a snesl se asi tak třicet centimetrů nad schody do přízemí. Jasně se na to pamatuji, poněvadž jsem sklonil hlavu, abych se vyhnul sníženému stropu. Samozřejmě že to bylo zbytečné; udělal jsem to zcela podvědomě. Pak jsem prošel hlavními dveřmi a pohyboval se lehce k přístavu a k moři. Pak už si pamatuji jen, jak jsem se druhý den ráno v obvyklou hodinu probudil. Chvilí jsem ležel a kotal usilovně v paměti, ale přišel jsem už jen na několik málo podrobností, jimiž začala má noční procházka. To ale nevádí; i to málo je určitý úspěch: vždyť se mi podařilo udržet kontinuitu vědomí alespoň na několik chvil po usnutí a dokonce jsem si zapamatoval i první kroky astrální toulky.

Je půl desáté večer. Lehce jsem povečeřel a teď si vezmu tabletku a půjdu spát. Co mě asi tentokrát čeká?

Kapitola 7

Tentokrát jsem zřejmě vůbec nespál! Když jsem si ráno uvědomil, že jsem zase ve svém těle, všechno, co se událo, jsem si pamatoval zcela jasně - jako bych byl v divadle a měl pak dopodrobna popsat celou hru. Vzal jsem si tedy blok a tužku a zaznamenal pečlivě, jak to všechno bylo.

Když jsem spolkl tabletu, podíval jsem se na své francouzské hodiny a zjistil, že ukazují 9 hodin 42 minut. Ani jsem se nesnažil usnout a za několik minut jsem vyklouzl z těla a stál vedle postele, kde spala má fyzická schránka. Znovu jsem se podíval na hodiny. Bylo za pět minut deset. Chodil jsem po pokoji a uvažoval, jak je vlastně velice jednoduché to, co se mi zdálo při první astrální cestě tak nesmírně komplikované. Z pokoje jsem neodcházel, protože mi můj indický přítel slíbil, že přijde v deset hodin, a tak jsem čekal. Bylo už deset a stále nešel. Když uplynulo dalších pět minut, začal jsem už pochybovat; že se dostaví. Byl jsem čím dál tím nervóznější, ale pokusit se o něco na vlastní pěst jsem si netroufal. Zrovna když jsem se chtěl znovu podívat na hodiny, ozval se za mnou známý hlas: "Myslel jste si, že vás zklamou?"

Za zpoždění se omluvil tím, že pomáhal jednomu známému, který ráno zemřel. Prý se strašně bál smrti, a ačkoli byl nemocen už delší dobu, vzdoroval jí houževnatě až do samého konce. Bylo to úplně zbytečné, protože přišel jeho čas, a ačkoli si pravděpodobně silou vůle prodloužil život o několik týdnů, smrt nakonec zvítězila. Nemoc, kterou několik měsíců trpěl, oslabila v poslední fázi jeho fyzické tělo natolik, že neudrželo éterickou hmotu. Pomáhal mu zbavit se éterické složky, od níž se umírající nechtěl odloučit, neboť to byl poslední pozůstatek hmotného života, který jediné uznával. Přimět ho, aby setřásl éterického dvojníka ovíjejícího se kolem astrálního těla trvalo déle než obvykle. "Teď už je to dobré," řekl můj přítel, "předal jsem ho astrálním pomocníkům, kteří se o něj postarají, dokud se sám z praktické zkušenosti nepoučí o novém způsobu existence."

Zeptal jsem se, co tentokrát podnikneme, a dostal jsem odpověď, že bych měl především zkusit, jak se přechází z nižší roviny do vyšších. Nato mi zevrubně vysvětlil, že sice mluví o vyšších rovinách, ale že ve skutečnosti nejsou nad sebou, nýbrž všude kolem nás, protože jde vlastně jen o jinou hustotu.

Východiskem naší výpravy měla být opět Anglie, a tak jsme se dali na cestu jako posledně a zakrátko jsme zpomalili nad obrovským městem, které jsem rozpoznal jako Londýn. Při letu jsem nezachytil vůbec žádné podrobnosti; rozeznal jsem pouze pevninu a moře - bylo to jako film, který se promítá velkou rychlostí. Pohyb nevyžadoval žádnou námahu, a ačkoli jsme byli na místě za necelou minutu, necítili jsme se ani v nejmenším unaveni.

Přistáli jsme jako minule v Hyde Parku. Můj přítel mi vysvětlil, je to tak lepší, i když se chceme dostat na Piccadilly Circus, protože silný dopravní ruch a obava (*zcela neopodstatněná*), že mě něco přejede, mě snadno mohly vyvést z míry, a to by se přeneslo na mé spící tělo v Colombu, které by se okamžitě snažilo stáhnout svého vlastníka zpět. Následkem toho strachu bych se pak musel vrátit a probudil bych s bušícím srdcem pravděpodobně z nějakého ošklivého snu, který by asi vůbec nepodobal mým skutečným zážitkům.

Když jsme se snesli na zem, spatřil jsem známé prostředí, v ně jsem se v minulých letech tak často vyskytoval. Byl slunný večer a v parku bylo mnoho lidí. Matky a chůvy dohlížely na hrající si děti a nedaleko na Park Lane se pohyboval nepřetržitý proud aut, taxíků a autobusu k Piccadilly a Hyde Park Corner.

Navrhl jsem, abychom šli po Oxford Street, a ačkoli byly na chodníku davy posledních kupujících a končících prodavačů, kteří právě vycházeli z obchodních domů postupovali jsme bez překážek. Pouze jsem cítil jako posledně zvláštní pavučinový dotek, kdykoli jsem byl nucen projít hmotným tělem, a málem jsem se silou zvyku pokaždé omluvil. Můj přítel, který davy nesnášel, plul asi dva metry nad hlavami chodců. Brzy jsem ho následoval a na zem jsme sestoupili až na Piccadilly Circus. "Nechcete se zase podívat do Trocadera?" řekl. „Třeba tam najdete nějakého známého.“ Souhlasil jsem. Hala se právě zaplňovala lidmi, kteří , čekali na své známé, číšníci pobíhali sem a tam a vyřizovali objednávky. Žádného známého jsem neviděl; po Charlesovi nebo Royovi Chapmanovi nebylo ani památky. Napadlo mě, že je možná už přestaly bavit opakované

večeře, za které se nemusí platit, ale nezmínil jsem se o tom. Můj přítel mi pokynul, abychom šli nahoru. Šel jsem za ním, aniž jsem se ho ptal na důvod, a brzy jsme se octli na chodbě, kde bylo několik dveří. Jedněmi jsme prošli do pokoje, který byl neobývanou ložnicí. Klíč jsme samozřejmě nepotřebovali.

"Tak teď se vydáme na cestu," řekl. "Vybral jsem tenhle pokoj, abychom měli klid. Chci vám ukázat, že přechod z nejnižší sféry do sféry řidší je zcela snadný; vyžaduje to pouze určitou vůli a soustředění. Vezměte mě za ruku a prostě si přejte dělat, co dělám já. Žádné zvláštní pocity mít nebudete, ale zjistíte, že se všechno kolem vás začne postupně měnit. Stěny pokoje se rozplynou, nábytek zmizí jakoby v mlze. Uvolněte se a spoléhejte na mě. Nesmíte znervóznit ani zpanikařit, jinak se probudíte v Colombu. Jste připraven?" Přisvědčil jsem. Ničeho jsem se nebál, byl jsem pouze zvědavý. Uchopil jsem ho pevně za ruku a snažil se poddat jeho vůli. Téměř okamžitě začaly být stěny i nábytek nezřetelné a neurčité a za dobu kratší, než potřebuji, abych to popsal, jsme se octli pod širým nebem na poli a na obzoru bylo vidět nějakou, zřejmě anglickou, vesnici. "Ted' se trochu zaposlouchejte," řekl můj přítel, „uslyšíte vzdálený, ale rozeznatelný hukot. To je Londýn a jeho hluk je sem slyšet, protože jsme pouze o jedno poschodí výš, než je astrální protějšek velkoměsta, které tak dobře znáte. Je to druhá rovina astrálního světa a už teď vidíte, že je mnohem méně hmotná než první nejhustší sféra, kam se člověk dostává bezprostředně po smrti. Trochu se tu rozhlédneme a pochopíte, co mám na mysli."

Letěli jsme zvolna asi metr nad zemí až k vesnici, kterou jsem viděl z dálky. Byla to zcela normální vesnice s obchody, dvěma biografy a velkolepým hotelem, na vesnici až příliš velkým, a na jejím okraji jsem všiml nejméně tří budov, což byly zřejmě kostely. Na všech stranách kolem vesnice se táhly do daleka překrásné domy. Některé byly malé, jiné větší, ale všechny měly zahradu s množstvím pestrých květin. Viděl jsem tam pracovat muže i ženy, ale práce jim byla zřejmě zábavou, nikoli povinností. Na trávníku dováděli psi a porůznu bylo slyšet dětské hlásky. Domy se lišily od svých protějšku na světě tím, že neměly garáž na ulicích také nebyla žádná auta. Dostalo se mi vysvětlení, že doprava není zapotřebí; z místa na místo se lze pohybovat mnohem jednodušší způsobem: stačí, když se myšlenkou vyjádří přání, kam se chceme dostat, a okamžitě plujeme na dané místo. Na otázku, proč tam jsou obchody, když peněz není zapotřebí, mi bylo řečeno, že lidé, kteří se cítí šťastni na této rovině, chtějí žít tak, jak to na světě považovali za ideální. "Někteří právě používají peněz vytvořených fantazií, a kupují si potraviny, které si připravují a dokonce jedí, protože se jim to tak líbí. Všechno je to ovšem jen čirá představa." "Ale obchody jsou přece naprosto zbytečné," namítl jsem, "když si člověk pouhou myšlenkou může doma sám vyrobit všechno, co potřebuje." "Tyhle obchody," odpověděl můj průvodce, "jsou myšlenkovým výplodem zdejších obyvatel. Žádný takový na světě neexistuje tím méně jejich prodáváči. Jsou to všechno výtvořky fantazie včetně zboží, jež se tu prodává, ale pokud lidé ty obchody chtějí, mají je protože si je představují. Totéž platí i o kostelech. Lidé tu udržují své náboženské smýšlení a zvyklosti, i když po smrti často zjistí, že mnohé výroky jejich kněží či pastora nebyly úplně správné. Stavějí je trvalí obyvatelé této zóny a bývalí kněží a kazatelé vykonávají dál své povolání a sdružují kolem sebe věřící, tak jak to dělali za života, který skončil. Velmi oblíbené jsou též biografy, ale zatímco v první sféře je jich obrovské množství, na druhé rovině nejde úplně o totéž. Nejsou totiž astrálním protějškem běžných kin, nýbrž myšlenkovými výtvořky obyvatel druhé zóny. Žijí tu bývalí profesionální i amatérští režiséři a předvádějí své myšlenkové kreace ostatním. Představení jsou v mnoha směrech lepší než na světě a v první astrální rovině, neboť zde má fantazie větší možnosti a o finanční krytí se nikdo starat nemusí. Ve velké oblíbenosti tu jsou také divadla. Bývalí herci a herečky jakož i divadelní ochotníci uvádějí pro přátele a známé jednu hru za druhou, což je velice snadné neboť neexistují potíže s obstaráváním kostýmů, kulis nebo orchestru. To všechno se dá vytvořit fantazií a nic to nestojí."

Někteří lidé si potrpí na bydlení v hotelu. Za života to zřejmě považovali za vrchol blahobytu, který si nemohli dovolit. Teď ho mají. Proto je také tenhle hotel na zdejší poměry tak velký. Na světě by se v normální vesnici nevyplatil, ale tady na sebe vydělávat nemusí. Lidé v něm bydlí a vybavení a obsluha jsou prostě věci fantazie, takže jsou šťastni – alespoň načas." "Po určité době je to asi začne nudit?" zeptal jsem se.

"Určitě," odpověděl, "a pak začnou hledat něco lepšího, jak ještě uvidíte. Jakmile totiž přestanou toužit po konkrétních věcech, jsou schopni se změnit v něco jiného a dosáhnout toho, co chtějí. Mnozí lidé jsou v tomto idylickém životě dokonale šťastní, zejména pokud to neměli na zemi lehké - často stráví i devadesát procent své astrální existence v těchto podmínkách, kde mají přátele, domácí zvířata, krásné domy a zahrady, a přecházejí do myšlenkového světa, jen když je k tomu víceméně donutí jejich ego, které chce postupovat na cestě vývoje."

Pak mě vyzval, abych ho uchopil za ruku a přál si společně s ním přejít z druhé roviny na třetí. Učinil jsem to; naše okolí se začalo ihned měnit a za chvíli jsme se octli úplně jinde. Byla to otevřená krajina uprostřed lesu, něco jako obrovský park, kde se skupiny stromu střídaly s travnatými plochami a zarostlými údolíčky. Na našem světě bychom asi nenašli nic podobného. Při pohledu shora tu byly mýtiny nejrůznějších tvarů a rozměru, od zcela úzkých až po lány dlouhé několik kilometru. Celá scenérie hýřila pestřými barvami: všude byly rozkvetlé keře, v trávě kvetla spousta pomněnek a narcisu. Domy jsem zprvu žádné neviděl, ale pak jsem si všiml několika velmi zajímavých a velkých, které připomínaly anglická aristokratická letní sídla či zámky.

Na otevřených prostranstvích stály skupiny lidí. Přiblížili jsme se k jedné z nich a zjistili, že je jich asi sto a že pozorují malíře, který maluje obraz na obrovském plátně asi desetkrát patnáct metru. Zřejmě byli jeho prací plně zaujati, protože si nás vůbec nikdo nevšiml. Umělec nepoužíval štětců, nýbrž dlouhé hole podobné rybářskému prutu, a kdykoli jí ukázal na různé části plátna, objevil se obraz, nejprve v hrubých rysech, pak detailně. Při své práci občas vysvětloval, co právě dělá. Šlo mu zřejmě o to, aby okolostojící řádně pochopili smysl díla, a jednou dokonce část obrazu tou svou holí vymazal - jinak se to nedá nazvat s odůvodněním, že předchozí myšlenková forma nepůsobila tak, jak si to přál. Pak se opět soustředil, udělal holí několik tahů a vznikl no detail, který se ihned začlenil do celku malby a přesně vyhovoval tomu, co malíř několik okamžiků předtím tvrdil, že je třeba provést. Jeho výkladům jsem moc nerozuměl, protože používal výrazů běžných jen odborníkům. Byl to prý jeden z velkých malířů minulých dob. Můj průvodce řekl, že umělec tu cítí stejnou potřebu tvořit jako na světě, ale nepotřebuje štětec ani barvu, protože vše lze vyjádřit pouhou myšlenkovou projekcí. Fluidická astrální hmota pohotově reaguje na myšlení a to přímo vytváří, jakoby kouzlem, příslušný obraz. Ačkoli je plátno ve srovnání s obrazy v našich galeriích obrovské, v astrálním světě to nevadí, protože obraz přechází z umělcevy mysli na určitý úsek plátna pouhou koncentrací. Nádherné barvy obrazu nelze popsat, protože na to chybějí slova. Viděl jsem aspoň třicet různých odstínů červené. Můj průvodce řekl, že mnoho velkých malířů minulosti, pokud se ještě zdržují v astrálním světě, žije na této rovině a tvoří obrazy podle nápadů, jichž mají nepřeberné množství. Zároveň také vyučují každého, kdo má zájem. Namalovat obrovský obraz trvá jen několik hodin a umělec se často pouští hned do dalšího. Zeptal jsem se, zdali ten první obraz nezmizí, když mu tvůrce už nevěnuje pozornost. "Nikoli," odpověděl můj přítel, "trvá tak dlouho, dokud se na něj někdo dívá, dokud je na něj soustředěna alespoň jediná myšlenka. Jakmile ale zůstane bez povšimnutí, rozplyne se pozvolna do obecného astrálního prostředí a ztratí se buď navždy, nebo do té doby, než ho nová myšlenka opět vytvoří jako nový obraz."

Sledoval jsem obraz až do jeho dokončení, zaujat malířovou dovedností i výsledkem jeho práce. Když poodstoupil a začal hovořit s jedním z obdivovatelů, kteří ho obklopovali, všiml jsem si, že někteří z přítomných, zřejmě jeho žáci, začali podle mistrova díla malovat vlastní výtvoř. Rozdíl mezi jejich snahou a obrazem velkého malíře byl okamžitě naprosto zřejmý. Bylo mi vysvětleno, že příčinou je nedostatek znalostí žáku ve srovnání s velkou zkušeností mistra. Žáci si neuměli vytvořit jasnou představu toho, co chtěli realizovat na plátně, a proto byly jejich výsledky vysloveně amatérské. Na plátně se zřejmě mohlo objevit jen to, co dokázali vyjádřit v myšlenkách, a přesvědčil jsem se, že tomu tak opravdu je. I v normálních galeriích na světě míváme pocit, že chtěl umělec obrazem něco sdělit; na astrální rovině je tento dojem tisíckrát silnější, takže bez jakéhokoli stínu pochybnosti chápeme smysl použitých barev a tvarů.

Šli jsme dál a viděli četné podobné skupinky obklopující další výtvarníky. V jednom údolí sedělo na břehu klidného potoka několik desítek lidí, kteří zdánlivě nedělali nic. Když jsme se dostali blíž, uvědomil jsem si, že vyluzují hudbu ne nepodobnou symfoniím, jaké hrají naše světoznámé orchestry. Vnímal jsem to všechno jasně, až když jsme se octli docela blízko; byla to

nejkrásnější hudba, jakou jsem kdy slyšel.

Zatímco jsem okouzlen naslouchal, všiml jsem si na protějším břehu potoka několika éterických postav, které zřejmě nějak spolupracovaly na symfonické básni. Můj přítel mě upozornil, že to jsou dévové, o kterých jsme už mluvili jako o paralelním vývoji. "Co tady dělají?" zeptal jsem se. "A proč vypadají úplně jinak než lidé na naší straně potoka?" Vysvětlil mi, že jsou opravdu jiní. Jejich tělo je následkem odlišného vývojového procesu éteričtější, a méně hutné než naše astrální tělo, i když se také skládá z astrální hmoty. Dověděl jsem se, že jde o hudební dévy, bytosti které žijí a vyjadřují se tóny, a že tady právě pomáhají skladateli sedícímu na našem břehu vyjádřit hudební myšlenky. Jak to dělali, ovšem nevím. Nepromluvili jediné slovo, pouze se asi soustřeďovali na tvůrce a svým myšlením mu umožňovali detailně propracovat to, co chtěl zvuky vyjádřit. Hudba zněla naprosto jasně, ale když jsme se vzdálili asi na padesát metrů, nebylo slyšet už vůbec nic.

Popsat obyvatele dévické říše srozumitelnými slovy je velice těžké. Jsou půvabní, při pohybu se však jejich tvar rozptyluje jako pára; o určitém obrysu lze mluvit, jen když setrvávají v klidu. Snad nejmystičtější bude, řeknu-li, že mají tělo z mlhy, jež zachovává určitou podobu pokud se nehýbají. Přešli jsme na druhý břeh, ale jakmile jsme se k nim přiblížili, vytratil se jako plachá zvířata. Nebáli se nás, ale zřejmě chtěli vyhnout komunikaci. Měl jsem dojem, že kdybychom se k nim přiblížili s úmyslem se nějak domluvit (*neměl jsem ovšem nejmenší představu jak*), byli by se rozplynuli do vzduchu, Můj přítel mi potvrdil, že nejsem daleko od pravdy.

Pokračovali jsme dál a brzy jsem zjistil, že míříme k mohutnému stavení, které vypadalo jako nějaký zámek. Byla to budova velice výstavná s dlouhými balkónovými okny, z nichž byl pěkný výhled kraje. Kolem domu, který stál na vyvýšeném místě, byl rozsáhlý, mírně se svažující park. Všude kolem kvetly nejrůznější rostliny a keře a v dálce, nějakých deset patnáct kilometrů, jsem viděl moře. Bylo to nádherné místo a napadlo mě, kdo tam asi bydlí a proč. Snesli jsme se na terasu a vstoupili širokými dveřmi do prostorné haly, zařízené běžným způsobem až na jeden pozoruhodný detail- rostly tam totiž malé stromy a květiny, hlavně růže, a jejich kořeny pronikaly podlahou. Nebylo na tom nic umělého - šlo vlastně o jakousi zimní zahradu, jež vy tváře velice příjemné prostředí.

Můj první dojem byl, že je dům prázdný, protože se nikde nic nehnulo. Průvodce mě však zavedl k jedněm dveřím, které vedly z haly, otevřel je a já jsem najednou slyšel hudbu. V místnosti byl pouze jediný člověk a hrál na klavír způsobem, který prozrazoval, že jde o mistra. Plně se soustředil a nás vůbec nevnímal. Naslouchali jsme oslnění dokonalostí, s níž ovládal nástroj. Pak jsme se usadili do křesel, která byla připravena zřejmě pro posluchače, a hra pokračovala ještě asi čtvrt hodiny. Měl jsem dojem, že se podobá Chopinovým Preludiím, a zeptal jsem se šeptem svého přítele, kdo je ten hudebník. "Nepoznáváte ho: odpověděl. "Je to slavný Chopin, který i tady vyjadřuje své velké nadání tóny, tak jako to dělával zaživa. Všimněte si, že už nevypadá tak nezdravě jako na zemi, kde hodně zkusil následkem své choroby. Tady všechno změnilo: už není unaven a tvoří spousty nádherné hudby, již občas dovoluje naslouchat i jiným hudebníkům. Na této rovině se pořád konají koncerty a každý se jich může zúčastnit, pokud má skutečný zájem a dovede ocenit krásu přírody, kterou se skladatel snaží převést do tónu. Zadíval jsem se pozorně na umělce, zjistil jsem však, že mi jeho zjev vůbec nepřipomíná velkého pianistu, jehož obraz jsem sice kdysi viděl, ale pamatoval si jen matně. Přestál hrát a otočil se k nám. Naše přítomnost ho zřejmě nerušila, ani mu nevadila. Předpokládal, že máme rádi hudbu, a tak nám vysvětloval, co chtěl svou hrou vyjádřit, a jeho výklad, i když obsahoval řadu odborných výrazů, mě velmi zaujal. Podle jeho názoru popisuje každý zvuk barvu, nebo pohyb. Pasáže a akordy jsou zvukovými obrazy krásných zahrad a hudební kadence by měly vyvolávat představu pomalu plynoucích říček, například mezi dvěma dokonale upravenými zahradami. I když se sám považuji za muzikálního, uvědomil jsem si, jak málo znám z pravého umění, a rozhodl se, že po smrti budu patřit k těm, kteří se zde cele věnují studiu hudby. Škoda, že na světě jsou tito hudební velikáni pro obyčejné lidi, kteří si musejí vydělávat na živobytí, zcela nedosažitelní.

Když jsme odcházeli, aniž bychom se nějak zvlášť loučili, Chopin se obrátil ke klavíru a začal znovu hrát. Octli jsme se opět v hale a tam už nebylo slyšet nic než zpěv různobarevných

ptáků, kteří poletovali na zahradě i v domě. Můj přítel mi řekl, že tento rozlehlý palác je jedna ze zdejších velkých škol umění a že tu tráví většinu času stovky obyvatel astrálního světa, aby se naučili něco z oboru, o který mají zvláštní zájem. Získat učitele není problém, protože všichni velcí mistři jsou ochotni věnovat se těm, kdo se chtějí něco dovědět, a příležitost se naskýtá neustále, neboť činnost není omezena ani únavou ani střídáním dne a noci.

"Ale tito lidé, namítl jsem, "přece nestudují a necvičí bez přestání ve dne v noci, celé týdny, měsíce a roky?" "Ale ano, a jak jsem už zdůraznil, pokud je jejich práce zajímavá a upoutává, vyčerpání se necítí a čas si neuvědomují. Je přece známo, že se ani na fyzické rovině čas nikdy nevěleče, zabýváme-li se něčím, co nás baví. Únava se sice dostaví a musíme přestat, ale tady to neplatí, tady se nikdo neunaví a čas tu v běžném smyslu slova neexistuje. Člověk se nemusí vracet domů k obědu, nemá ženu, která na něj čeká, nemá žádné povinnosti ani odpovědnost. Taková omezení astrální rovina nezná a každý se může podle libosti zabývat prací, nebo zábavou a vůbec se nemusí starat, kolik času smí čemu věnovat." Po těchto slovech mě upozornil, že musí něco krátce zařídít a že mě na chvíli opustí. "Můžete jít, kam chcete," řekl, "nikdo vám nebude překážet. Doporučuji, abyste si prohlédl jednotlivé místnosti, všude se vám dostane vlídného a přátelského přijetí. Tato budova je jedna z mnoha podobných na této rovině a bude dobře, když se s jejím prostředím blíže seznámíte. Vráťím se, jakmile skončím svůj mimořádný úkol. Doufám, že se během mé nepřítomnosti nebudete nudit."

Zvenku jsem si všiml, že budova má nejméně tři poschodí, a umí si, že je trochu prozkoumám, jak mi navrhl. Začal jsem v přízemí. V jedné místnosti jsem narazil na sochaře, který vysvětloval třídu jako křivku. Chvilí jsem naslouchal jeho výkladu a přitom se na mne někteří žáci mlčky usmívali: má přítomnost jim zřejmě vůbec nevadila. V jiné místnosti cvičilo kvarteto; jinde zas houslista přehrával z not stále tutéž pasáž. Bylo to jako na konzervatoři, s tím rozdílem, že tady nikdo nespěchal a nikdo se nerozčiloval a že tu byly zastoupeny všechny druhy umění. Každý, přestože se usilovně soustředil na studium, byl očividně šťastný. Po nějaké nervozitě či napětí, jimiž trpí studenti Královské hudební akademie v Anglii, tu nebylo ani stopy.

V jednom z horních poschodí jsem zažil příjemné překvapení. Otevřel jsem dveře jednoho pokoje (*tady se jimi nedalo procházet jako světě*) a spatřil dívku sedící za otevřeným klavírem. Studovala nějaké noty. Když vzhlédla, uvědomil jsem si, že ji znám. Byla to Daphne Hillierová, s kterou jsem se setkal v Anglii v roce 1935 v jednom golfovém klubu. Kamarád, s nímž jsem tenkrát hrál, ji dobře znal, představil nás a dali jsme se do hovoru. Pak jsem se s ní setkal ještě několikrát během dovolené a velmi jsme se spřátelili. Dokonce jsem uvažoval, že ji požádám o ruku, protože jsem si myslel, že ji miluji, ale nemohl jsem k tomu odhodlat. Za prvé jsem věděl, že nemám dost peněz, abych ji uživil, a za druhé jsem chtěl ještě předtím získat ve svém zaměstnání nějakou slušnou pozici. Vrátil jsem se na Ceylon a dva roky jsme si pravidelně psali; pak to všechno skončilo, poněvadž dostala zápal plic a k mému velkému žalu mi její matka napsala, že zemřela. Poslal jsem kondolenci a ponenáhlu jsem s rodinou ztratil kontakt. Teď, když jsem ji spatřil živou a zdravou - vypadala přesně tak, jak jsem ji zažil naposled, ale měla šťastnější výraz - její celý obličej zářil radostí a spokojeností a já jsem si domýšlivě namlouval, že je to možná částečně tím, že mně vidí.

"Daphne, jsi to opravdu ty?"

"Ano, jsem to já," odpověděla, "ale co tady děláš ty? Víš, že jsi ještě neopustil starý svět. Co tě sem přivedlo? Snažil jsem se jí vysvětlit aspoň z části, jak se to stalo, a proč jsem tam, kde jsem. Řekla, že jí to překvapuje, protože většina lidí, kteří jsou natolik vyvinutí, že dokáží opustit tělo ve spánku, se potuluje pouze po první astrální rovině, ale na třetí sféru obvykle nikdo z živých nepřijde. Ani nevědí, jak by se sem mohli dostat, a velmi málo jich o různých rovinách existence vůbec ví. "Ale teď, když jsi tady, mě budeš moci navštěvovat a uvidíme se hodně často. Mohu ti toho mnoho ukázat. I když jsi mě za života nikdy nepožádal, abych si tě vzala, věděla jsem, že mě miluješ, a já tě taky mám ráda."

Uvědomil jsem si, že jí vůbec nepřipadám cizí, že se jako kdysi oslovujeme křestním jménem a že mě opět přitahuje a že jsem rád v její společnosti jako před lety. "To je úžasné," řekl jsem, "a rozhodně nebude mou vinou, nebudeme-li se v budoucnosti vídat opravdu hodně často."

Možná že bys mi v tom mohla pomoci, poněvadž nevím, jestli se sem dokážu dostat sám, i když se to zdá dost snadné, když má člověk průvodce." Vyprávěl jsem jí o svých nedávných pokusech, a jak se mi kromě první astrální cesty vlastně nepodařilo vůbec nic. Příště si budu muset celý postup důkladně zapamatovat. Jsem zvědav, zdali se mi to povede.

Zrovna v té chvíli se objevil můj indický přítel. "Tak jste se našli," řekl, "předpokládal jsem to, ponechám-li vám dostatek času. Je to dobře, protože Daphne vám může velmi prospět a vzájemná láska umožní mnohé, co by bylo jinak velmi obtížné. Předně budete mít na téhle rovině určitý kontakt, na který se můžete soustředit, jakmile se po usnutí octnete mimo tělo. Pomyslíte-li na ni, Daphne se to okamžitě doví, neboť myšlenka je velmi mocný prostředek komunikace a koncentrované myšlení není vázáno na hmotnou rovinu. Takže Daphne – dovolí-li, abych ji tak nazýval - pozná naprosto bezpečně, kdykoli se na soustředíte, asi tak, jako lidé, když jim zatelefonojete, vědí, že s ní chcete mluvit. Sice vám dost dobře nemůže přijít naproti, když vystoupíte z těla na první astrální rovině, ale může vám pomoci dostat se s na třetí rovinu přesně tak, jako když jste se mě držel za ruku a přecházeli jsme spolu nejprve do druhé a pak do třetí sféry. Nebude to vůbec těžké, pokud na to soustředíte svou vůli a budete mít spojení s někým, kdo to tu zná.

Vy toho totiž ještě moc nevíte o zákonu karmy, který do značné míry tohle spojení umožňuje a nabízí vám různé příležitosti, které jsou velmi důležité pro váš vývoj. Zákon karmy neboli zákon příčiny a účinku, jak se mu obyčejně v křesťanských zemích říká, se na rovině světa týká každé vaší myšlenky, každého slova a činu. Už jen to, že jste se do Daphne kdysi zamiloval a ona váš cit opětovala, i když nedošlo k naplnění, jemuž svět říká manželství, znamená, že mezi vámi dvěma existuje pouto, které se dříve nebo později musí projevit. *Mít někoho rád je už samo o sobě velmi cenné, poněvadž v tomto stavu - i když si třeba lásku jen namlouváme - je člověk ochoten dávat a nic za to nechít. Jinými slovy: vyzařuje z něj to nejvzácnější, co může nabídnout. Toto dávání je pak příčinou, jež musí mít svůj účinek, zákon karmy se musí nějak projevit. Ze skutečné vzájemné lásky vzniká ideální vztah umožňující dalekosáhlý pokrok, neboť každý z partneru je ochoten a má zájem pomáhat tomu druhému ve všem a v maximální míře. Proto vaše setkání vítám a přiznávám se, že jsem doufal, že k němu dojde.* Rovnou jsem je dohodnout nemohl, protože to bych zasahoval do přirozené působnosti karmického zákona, o němž jsem se zmínil. Bylo vám patrně souzeno, abyste se znovu setkali za těchto odlišných podmínek, a teď je na vás, jak toho využijete. Řízení osudu, či chcete-li boží, jsou podivuhodná. Kdyby Charles nepadl ve válce, nebyl byste tak nešťastný a já bych nebyl pověřen úkolem vám pomoci. Díky vašemu úsilí pochopit něco z evolučního plánu jste se teď mohl setkat s bytostí, o níž jste se domníval, že jste ji ztratil navždycky - nebo alespoň na zbytek svého fyzického života.

Nemohu vám zaručit, že si ráno po naší společné výpravě do astrálního světa pokaždé dokonale zapamatujete všechno, co jste prožil, poněvadž vycvičit si k tomu účelu spolehlivou paměť vyžaduje hodně práce a vy jste zatím ještě velmi nezkušený. Pomohu vám zapamatovat si, co jste dnes v noci viděl, a až o tom napíšete zprávu, uvědomíte si, jak je důležité přenést do mozkových buněk výsledky svého putování, pravděpodobně se o to budete v budoucnosti velmi snažit a to vám časem umožní dosáhnout kontinuitu vědomí, která je tak důležitá. Už to, že jste v astrální sféře našel někoho, koho jste měl na světě rád, vám pomůže vyvinout herkulovské úsilí, abyste překonal své omezení. Daphne vám může hodně pomoci, protože tu žije už několik let a zná sílu myšlenky. Ví, čeho lze dosáhnout na astrální rovině a čeho nelze dosáhnout u vás. Budete-li se nadále snažit zapamatovat si, co děláte v době, kdy jste mimo tělo, budete žít jakýmsi druhým životem, který se uskutečňuje ve spánku."

Daphne se vmísila do rozhovoru obracejíc se k mému příteli: "Ale Acharjo, když říkáš, že teď mohu být Henrymu velmi, užitečná, proč jsem se s ním nemohla spojit dřív? Strašně jsem se o to snažila od začátku, co jsem tady, dokonce už na první astrální rovině, ale vůbec to na něj nepůsobilo." Než mohl odpovědět, přerušil jsem je: "Jak to, vy se znáte? Říkáš mému příteli Acharja, ale on mně své jméno nikdy neprozradil, i když jsme se posledních několik dní stýkali tak často. Opravdu se jmenujete Acharja?"

"Ano i ne," odpověděl můj indický přítel. "Je to rozhodně část mého jména a obvykle mi tak

na této rovině říkají. Pro náš účel to stačí a vy mi můžete taky tak říkat, jestli chcete, ale brzy zjistíte, že jména a zvláště příjmení, jimiž jsou lidé na světě známí, nejsou vůbec důležitá. A vy, Daphne, jste se nemohla spojit s Henrym – pozorujete, Henry, že jsem poprvé vyslovil vaše jméno? - poněvadž nebyl ještě v okultním a duchovním směru probuzen, a následkem toho si nepamatoval nic, co prožíval ve stavu mimo tělo, kromě zmatených a neúplných snů. Když vystoupil z těla, neměl představu, co by měl dělat. Mluvila jste s ním, to vím, ale jak říkáte, nejevil takový zájem, jako když jste spolu hovořili na světě; doufala jste, že si bude pamatovat, o čem jste se bavili předešlou noc, ale on nic nechápal a na nic si nevzpomínal. *To proto, že nebyl probuzen; bylo zapotřebí nějaké velké tragédie, například smrti jeho milovaného bratra Charlese, aby pátral po světle, po tom, co je skryté; bylo zapotřebí krize, neboť touha vědět je nám vrozena - to, co člověk opravdu chce, dostane, pokud je ochoten o to usilovat. "Tlučte a bude vám otevřeno. Hleďte a naleznete," řekl Kristus, velký Mistr, a jeho výzva platí doslova.* Ale teď už musíme pokračovat v cestě, poněvadž vám chci ještě něco ukázat, než se budete muset vrátit do těla. Nešla byste, Daphne, s námi?"

"Ráda," odpověděla, "protože vím, že s vašimi vědomostmi a pomocí se dostanu na místa, která jsem při svých omezených znalostech dosud neviděla."

"Nejdřív se ale podívejte na hodinky," doporučil mi Acharja, "a zjistíte, kolik času uplynulo od doby, co jste opustil tělo." Podíval jsem a shledal, že ciferník je podivně rozmazaný. Snažil jsem se odhadnout kolik by asi mohlo být hodin, ale ručičky se pokaždé nastavily podle toho, co jsem si myslel. "Bohužel to nevím," odpověděl jsem, "poněvadž hodinky mění čas podle toho, co mě napadne." "To je pravda," pokračoval Acharja, "vy se totiž nedíváte na astrální hodiny, nýbrž na hodinky, které si představujete na zápěstí. Jste na ně zvyklý, a když chcete vědět, kolik je hodin, díváte se na ruku; už to, že je tam předpokládáte, působí, že se tam skutečně objeví, protože jsme ve světě iluzí, a co si zrovna myslíte, to je. Teď chvíli počkejte a já zjistím přesný čas, poněvadž nás zajímá pouze ten, co platí v místě, kde spí vaše tělo a kam se musíte vrátit." Po těch slovech zmizel a ani jsem se nestačil vzpamatovat z údivu, když se zase objevil. "Byl jsem u vašeho těla v Colombu a hodinky, které máte na zápěstí, ukazují 11,30." "Určitě se zastavily," namítl jsem, "vždyť jsme tady už strašně dlouho a ne jenom hodinu a půl." "Brzy poznáte, odpověděl, "že tady je čas úplně jiný. Že uplynulo pouze půl druh hodiny, je skutečně pravda, a zítra, až budete sepisovat své zážitky, uvědomíte, co jsme všechno za tak krátkou dobu stihli. Určitě si pamatujete, že jste se dřív mnohdy probudil v šest hodin ráno, a uvědomil si, že nemusíte vstávat ještě aspoň hodinu. Převrátil jste se na druhý bok, usnul a zdálo se vám něco velmi komplikovaného, co v tom snu zabralo celý den. Pak jste se probudil a zjistil, že jste spal pouhých dvacet minut. Bývá to tak a nesmíte zapomenout, že na astrální rovině čas vlastně neexistuje."

Vyšli jsme z pokoje na chodbu a snesli se přes schodiště do hlavní haly na zahradu. Potkali jsme pouze jediného člověka, který pospíchal do Akademie zřejmě studovat, neboť měl v podpaží pouzdro na flétnu. Když jsme se míjeli, usmál se, ale nepromluvil.

Acharja prohlásil, že nás chce zavést na zvláštní symfonický koncert děvů v hlubokém lese v odlehlé části astrálního světa, kam lidé vkročí jen zřídkakdy. Řekl, že pro mne a pro sebe získal povolení vstupu a že nepochybuje, že tam pustí též Daphne, zvláště když věnuje větší část své astrální existence studiu hudby. Vysvětlil nám, že se koncert bude lišit od všeho, co jsme kdy předtím slyšeli, protože jeho účelem nebude pouze provozovat báječnou hudbu, nýbrž především vytvořit mohutný vír energie, jímž bude možno působit na důležitou konferenci, která se právě koná v hmotném světě. Nezmínil se sice, o jakou konferenci jde, ale dovtípili jsme se, že se týká války a že co se tam rozhodne, bude mít velký vliv na její výsledek a na datum, kdy svět konečně přestane bojovat a pokusí se řešit spory jednáním místo zbraněmi a násilím. Dodal, že takovou sílu lze získat dvojím způsobem: buď hlubokou koncentrací, nebo zvukem. V tomto případě směr hlasů různých hráčů a zpěváků soustředěných na daný úkol vytvoří energetický vír, který se myšlenkově přenesne na místo jednání a ovlivní účastníky. Aby ozřejmil, co má na mysli, uvedl jako příklad zasedání, na němž se sejdou lidé víceméně podráždění, rozhněvaní a rozčilení. Než se začne jednat, předseda nabídne každému občerstvení, popřípadě cigaretu nebo doutník, usadí ho do pohodlného křesla, postará se o přiměřenou teplotu místnosti; zkrátka udělá všechno, aby se účastníci cítili dobře.

Jednání zahájí anekdotou nebo zajímavým příběhem, pak následuje přípitek a přikročí se k jednotlivým bodům jednání. Následkem toho lidé, kteří původně neměli nejmenší chuť se dohodnout, se do určité míry uvolní a sblíží, což umožní rozumnou výměnu názorů a usnadní předsedovi jeho úkol. Stejným způsobem, jenomže mnohem intenzivněji, bude působit síla vyvíjená dévickými bytostmi na skupinu lidí, kteří dnes na světě rozhodují o osudu miliard. Výsledek jejich rozhovorů bude mít vliv na budoucnost lidstva, takže se úsilí děvů rozhodně vyplatí.

Pak jsme se vydali bez dalších průtahů na cestu. Vznášeli jsme se asi pět metrů nad zemí a pohybovali se osmdesátikilometrovou rychlostí. Zdálo se, že v této části astrálního světa nikdo nebydlí; alespoň si nevzpomínám, že bychom byli někoho viděli nebo potkali. Krajina byla neobyčejně půvabná a občas jsme poblíž nebo v dálce zahlédli budovy, které se podobaly Akademii. Všude byla spousta květin a mnoho osamocených stromů. Tu a tam se objevil les, ale pohybovali jsme se příliš rychle, než abych si povšiml něčeho zvláštního. Nejvíce, myslím, hovořil Acharja, který popisoval krajinu, ale já jsem nemohl nemyslet na všechny ty podivuhodné věci, které jsem zažil a které mě ještě čekají, a tak si z jeho slov mnoho nepamatuji.

Po deseti či patnácti minutách jsme před sebou spatřili rozsáhlý hustý les a Acharja prohlásil, že je to cíl naší cesty. Nesnesli jsme se však na zem na jeho okraji, nýbrž pokračovali nad vrcholky stromů ještě tak pět šest kilometrů dál; pak jsme podstatně zpomalili a Acharja nás zavedl cestou mezi stromy na překrásnou kruhovou paseku v průměru asi padesát metrů.

Všude bylo ticho a prázdno. Došli jsme k obrovskému stromu, usadili se pohodlně mezi jeho kořeny a čekali, co se bude dít. Asi bych se měl zmínit o osvětlení. Všude kolem byly jako v indické džungli husté stromy, jejichž vrcholy vzájemně souvisely, takže se zdálo, že prostor nahoře je mnohem menší než kruh, na jehož okraji sedíme. Jak jsem se už zmínil, světlo astrální roviny je modrošedé, mnohem jasnější než jasné měsíční světlo, ale není to přímé záření, jaké vydává slunce. Proto byla celá mýtina rovnoměrně osvětlena jako celek. Kdyby byl přes ni přeběhl králík, museli bychom ho vidět, dokud by nezmizel v houští. Měli jsme proto dokonalý přehled o všem, co se děje, a současně jsme byli obklopeni hustým lesem, do něhož pronikalo jen velice málo světla.

Za několik minut jsem si všiml, jak se z lesa vychází skupina mužičků podobajících se trpaslíkům. Se zkříženými nohama se usadili do půlkruhu vlevo na protějším okraji mýtiny. Pokud se pamatuji, bylo jich asi deset a každý si nesl hudební nástroj, který vypadal jako kříženec mezi tympány a bubnem. Měli hnědé oblečky, sytě zelené botky a čepice, mnohem zelenější než listí okolních stromů. Co se týče stáří, byli tak asi dle světských měřítek - ve věku mezi čtyřiceti a sedmdesáti. Kdo viděl film Walta Disneye "Sněhurka a sedm trpaslíků", bude mít přibližnou představu o jejich vzezření. Chovali se naprosto tiše a nenápadně.

Brzy nato se vynořily z lesa mnohem vyšší, mužské i ženské postavy zcela jiného druhu. Podobaly se více lidem, ale byly to vysloveně éterické bytosti. Ženskou část tvořily dívky mezi osmnácti a pětadvaceti lety. Všechny měly dlouhé vlasy, které jim buď volně splývaly na ramena a po zádech, nebo byly svázané modrou či zelenou stuhou. Mužů i žen bylo celkem asi pětadvacet a všichni měli nástroje připomínající housle, violoncella, klarinety a flétny. V naprostém tichu se seřadili podle nástrojových skupin a vytvořili kompaktní orchestrální těleso asi patnáct metrů od skupiny trpaslíků.

Vrcholky obrovských stromů se mírně kymácely, ale jinak se nehnul ani vánek. Asi dvě minuty panoval úžasný klid a pak najednou mužičci začali bubnovat. Téměř současně se dali tiše do zpěvu a jejich hlasy se mísily s duněním bubnů, aniž to rušilo půvab zpívané melodie. Byla to zřejmě nějaká duchovní píseň či mantra, neboť i vzduch byl prosycen jejím kouzlem, což bylo zřejmě účelem. Asi po šesti verších začal hrát orchestr. Velkolepost těch zvuků je však naprosto nemožné popsat: tvořily dokonalý soulad se základním zpěvem a tlumeným bubnováním. V žádném případě nešlo o hudbu nadměrně hlučnou. Byla to symfonie okouzlující čistoty a krásy o čtyřech větách, v nichž se občas opakovalo hlavní téma. Uprostřed třetí části zazněl náhle líbezný lidský hlas. Zdálo se, že přichází shora. Okamžitě jsem vzhlédl. Zprvu jsem nikoho neviděl, až za chvíli mě Acharja upozornil na strom na protější straně mýtiny, na jehož vrcholku jsem spatřil neobyčejně půvabnou dívku. Seděla na větvi a vlasy jí volně splývaly dolů. Jasným sopránem nevelké síly, ale křišťálové čistoty zpívala sólo v této úchvatné skladbě, která mě dojmala k slzám.

Tato třetí věta trvala asi deset minut. Orchester zahrál několik taktů, pak zpívala dívka nejdřív bez doprovodu, později se přidali hráči. Tím způsobem vytvářeli energii, kvůli níž se tato hudba provozovala. Čtvrtá věta shrnovala myšlenky všech tří předchozích a byla čistě orchestrálním finálem symfonie. Nakonec všechno zmlklo a já jsem si uvědomil, že nás opět obklopuje nápadné ticho. Podíval jsem se na vrcholek stromu, kde seděla zpěvačka - už tam nebyla. Hráči orchestru i trpaslíci zůstali na svých místech, ale sedli si. Z hloubi lesa se vynořil stařec s vlajícím vousem a v obřadní říze. Pomalu a vážně došel doprostřed paseky a tam, zvedaje prosebně ruce k nějakému božstvu, pronášel jakousi modlitbu, neboť obě skupiny hráčů sklonily hlavu a naslouchaly zbožně jeho slovům. Nerozuměl jsem, co říká, ale věděl jsem, že je to prosba, aby se uplatnilo právě dokončené dílo. Byla to také výzva ke koncentraci vůle a obě skupiny hudebníků se hluboce soustředily na dosažení daného cíle. Pak všechno náhle a tiše skončilo; stařec zmizel do hustého lesa, hráči vstali, rozptýlili se po mýtině a rovněž zmizeli z dohledu. Byl jsem tak dojat tím, co jsem slyšel, že jsem se nechtěl hnout, a když Acharja řekl "Tak to je pro dnešek všechno. Jsem zvědav, kolik si toho ráno budete pamatovat," zapůsobilo to na mne jako šok.

Když jsme se vydali na zpáteční cestu, byl jsem ještě jako ve snách. Acharja se mi snažil vysvětlit smysl obřadu, kterého jsme byli svědky, ale já jsem ho moc nevnímal, protože jsem se v myšlenkách stále vracel k úžasnému duchovnímu zážitku, kterým koncert od začátku do konce bezpochyby byl. Přesto si ale pamatuji, co říkal o jednotlivých hráčích: malí mužíčci byli přírodní duchové, kdežto orchestr se skládal z obyvatel dévické říše, která tvoří paralelní vývojovou linii k říši lidské; vývojově byli asi na takové úrovni jako Daphne nebo já. Sólistka patřila do kategorie velmi pokročilých děvů a vývojově odpovídala mimořádně vyspělým jedincům naší evoluční linie. Postava starce by mohla být nejhodněji vystižena slovem kněz, neboť zastával v dévické říši kněžské funkce a vyvíjel se v nich, podobně jako je tomu u lidí.

Zanedlouho jsme byli opět u Akademie a zastavili se na trávníku před vchodem, poněvadž Acharja prohlásil, že si musím pro budoucnost pořádně zapamatovat, jak tato budova vypadá. Zeptal jsem se Daphne, jak ji najdu, za předpokladu, že se mi podaří dostat se až sem. Acharja odpověděl za ni, že ji většinou určitě najdu v téže místnosti, kde jsem se s ní setkal poprvé, protože v astrálním světě nějaké přelidnění zásadně neexistuje a každý má své pracoviště zcela pro sebe. Nicméně doporučil, aby mi Daphne ukázala, kde bydlí. Za jejího vedení jsme se vznesli na druhou stranu Akademie, kde jsem k svému překvapení spatřil v kotlině asi půl kilometru za budovou jakési miniaturní „zahradní město“. Domky byly sice malé, ale dost daleko od sebe, takže každý měl alespoň akr nezastavěné plochy. Bylo zřejmé, že si tu každý vlastník sám navrhl dům i zahradu podle své povahy a vkusu, takže výsledek byl neobyčejně půvabný. Některé chalupy mohly být přeneseny přímo z malebných venkovských oblastí Anglie, jinde drobné vilky připomínaly francouzský jih. Také zde byly stavby čistě italského slohu a nejméně dvě se podobaly východním chrámům. Acharja si všiml, že mám zájem o různé architektonické typy, a ukázal mi dva domy, které měly kopule jako mešity. Řekl, že patří lidem, kteří si zvlášť potrpí na prostor s dokonalými akustickými vlastnostmi.

Byl bych si všechno prohlížel strašně dlouho, ale vycítil jsem, že Daphne nám chce ukázat především svůj domov, a tak jsme se vydali za ní asi dvě stě metrů dlouhou pěšinou. Zavedla nás brankou do zahrady, která přímo zářila barvami. Dům se mi okamžitě zalíbil. Bylo to něco, o čem jsem dosud mohl jen snít. Před krytým vchodem rostl uprostřed trávníku strom, pod jehož stinnými rozložitými větvemi bylo několik proutěných židlí s pestrými kretonovými polštáři. Vypadaly neobyčejně pohodlně a vyzývaly k posezení. Okamžitě jsem si uvědomil další výhodu astrálního světa: věci lze bez omezení nechávat venku, protože tu neprší ani neexistuje nebezpečí, že by je mohl někdo ukrást.

Vešli jsme dovnitř a Daphne nás nejprve uvedla do největší ze čtyř místností; byla zařízena jako hala s pohovkami a křesly, stolky a židlemi a s pianinem v rohu. O nějaké snaze po okázalosti nemohlo být řeči, nicméně bylo zřejmé, že majitelka popustila plně uzdu své představitosti a zálibám, což na světě bývá takřka nemožné, protože věci, které bychom chtěli mít, jsou příliš drahé, nebo nedostupné. Tady takové omezení neplatilo a celkový vzhled místnosti svědčil o tom, že dívka má vybraný umělecký vkus, ale že na sebe nechce nijak zvlášť upozorňovat. Hala měla několik

velkých oken sahajících od podlahy až skoro ke stropu a jimi pronikalo jasné astrální světlo na půvabnou směsici barev na čalounění židlí a pohovek a na vzory perského koberce, podivuhodně sladěné s odstíny tapet, pokrývek a záclon. Uvědomil jsem si, že dokonalosti lze na této rovině dosáhnout velmi snadno, má-li o ní člověk správnou představu. Na světě by bylo nutné pátrat celá léta, ale ani pak bychom nemuseli najít perský koberec, který by se tak perfektně hodil k vybavení celého pokoje. Stěny, které měly barvu slonoviny byly holé až na několik leptů a obrázků malovaných vodovými barvami. Bylo to zkrátka místo, odkud se člověku nechtělo; domov a ne ukázkový pokoj. Řekl jsem si, že dům je skutečnou vizitkou své majitelky a pochopil, proč nám ho chtěla ukázat.

Druhá největší místnost byla zařízena jako ložnice, typicky ženská, s pohovkou v rohu a dalšími kusy nábytku, jež se obvykle vyskytují v takovýchto pokojích. Překvapilo mě, že je vůbec zapotřebí mít ložnici v astrálním světě, kde spánek nepatří k normálním zvyklostem. Daphne mi vysvětlila, že přece existují chvíle, kdy si člověk chce lehnout a uvolnit se třeba jen proto, aby přemýšlel nebo četl. Řekla, že na pohovce strávila mnoho šťastných hodin, kdy uvažovala, četla nebo dělala plány do budoucna.

Zbýlé dvě místnosti byla knihovna a kuchyně. Knihovna byla zařízena se stejným přepychem a vkusem jako oba předchozí pokoje, police vyplněné v kůži vázanými knihami zakrývaly dvě stěny. Už pouhý pohled na svazky vybízel k posazení a k četbě. Kuchyně byla vybavena nejmodernějším zařízením, a když jsem namítl, že je tu asi zbytečná, Daphne odpověděla, že někdy docela ráda nabídne svým hostům malé občerstvení. Acharja k tomu poznamenal, že lidské návyky mají železnou košili a na astrálním světě obvykle odumírají až za mnoho let.

Byl bych rád zůstal mnohem déle, ale viděl jsem na Acharjovi, že je na čase, abychom se vydali na cestu. Projevil jsem ještě poslední přání a to bylo strávit několik minut na zahradě. Chodil jsem mezi záhony a zkoumal vůni jednotlivých květin. Zjistil jsem, že je stejná jako na světě, jen možná trochu pronikavější. Acharja ovšem poznamenal, že určuji vůni sám podle toho, co čekám; u květiny, kterou jsem nikdy předtím neviděl a jejíž vůni neznám, bych čichal pouze vůni předpokládanou, přičemž, ta skutečná by se pravděpodobně od mé představy značně lišila.

Daphne nás vyprovodila k brance, kde jsme se rozloučili. Ujistil jsem ji, že ji určitě opět navštívím, dokážu-li najít cestu. Opět jsme se přenesli přes střechu Akademie a na úpatí vyvýšeniny, kde stála, jsme se znovu zastavili. Acharja mě ještě jednou požádal, abych si vštípil do paměti obrys a podobu budovy tak, abych si ji mohl bez potíží vybavit, kdykoli se sem budu chtít dostat. Učinil jsem to. Potom řekl, že je na čase, abych se vrátil do fyzického těla v Colombu a že způsob přechodu jednotlivými sférami je stejný jako na cestě sem. Ubezpečil mě, že se nemusím ničeho obávat, pouze se mám soustředit a snažit se představit si trávník před svým bungalovem v Colombu. Vzal mě za ruku jako předtím, ale zdůraznil, že je to jenom kvůli tomu, abych neztratil sebedůvěru, jinak že je to úplně zbytečné. Soustředil jsem se s maximálním úsilím a současně jsem pozoroval, že se okolí okamžitě začíná rozplývat, a ačkoli jsem necítil odpor vzduchu, měl jsem dojem, že se pohybuji prostorem. Instinktivně jsem zavřel oči a myslel na svou zahradu a za několik vteřin jsem zjistil, že pohyb ustává. Otevřel jsem oči a spatřil Acharju, jak stojí vedle mně na trávě před mým bungalovem v Colombu a usmívá se mému zřejmému překvapení. Ihned jsme vešli zavřenými dveřmi do domu a vystoupili rovněž zavřenými dveřmi do mé ložnice. Že dveře nekladou odpor, mě už nepřekvapovalo. Jak se dalo čekat, na posteli spalo mé tělo, které jsem opustil před několika hodinami, ale jevílo určité známky neklidu, jež Acharja vyložil jako normální fyzickou reakci před probuzením. Upozornil mě, že se teď probudím každou chvíli a že mám hned sednout a zaznamenat události minulé noci. Položil ruku na temeno mé tělesné hlavy a zřejmě se koncentroval na mozkové buňky, aby podpořil mé vzpomínání. Nepamatuji se, že bych se s ním byl rozloučil nebo že vůbec odešel, protože za několik vteřin jsem ucítil velmi silné nutkání se vrátit do těla a klouzavým pohybem, který jsem znal už od dřívějšíka, jsem tam opět vstoupil a okamžitě se probudil.

Naštěstí mě vzpomínky na prožité události dosud neopustily, a tak jsem bez váhání vstal, oblékl si župan a zasedl za stůl, abych napsal zprávu o své cestě. Bylo teprve tři čtvrtě na šest, takže jsem musel rozsvítit, poněvadž jsem pořádně neviděl na psací stroj. Zpráva mi trvala

dost dlouho, ale už předtím jsem zařídil, aby mě nikdo nevyrušoval. Dokončil jsem ji v klidu a bez rozptylování.

Když jsem posnídal, znovu jsem si ji přečetl, abych se ujistil, že jsem nic nezapomněl. Dnes večer se chci pokusit sám na vlastní pěst dostat se do třetí sféry do Akademie, kde bude mým opěrným bodem Daphne.

Tentokrát mě to skutečně baví, protože mám o čem psát. Ne že bych dokázal něco zvlášť světoborného, ale určitý úspěch to přece jen byl. Když jsem se vrátil z procházky, padla na mě únava, a řekl jsem si, že půjdu spát. Několik minut jsem četl, pak jsem zhasl světlo a chystal se usnout. Pamatuji si zcela jasně, jak vypadá mé tělo na posteli, takže už nebylo zapotřebí představovat si ho v pomyslném zrcadle, jak mi bylo až dosud doporučováno. Nevzpomínám si, jak jsem se z těla dostal; najednou jsem stál na podlaze a ono jako minule odpočívalo na posteli. Vyšel jsem z ložnice dolů po schodech a hlavními dveřmi ven na trávník, kde jsem nedávno stál s Acharjou. Mohlo být teprve asi půl jedenácté, protože na silnici ještě chodili nebo jezdili lidé. Uvědomil jsem si, že vidím-li lidi a auta, jsou to vlastně jejich astrální protějšky, a že jsem tedy na nejnižší neboli první rovině astrálního světa.

Teď šlo o to jak se dostat na třetí sféru, kde žije Daphne. Soustředit se a představit si Akademii, jak mi radil dnes ráno Acharja. Zavřel jsem oči a zmobilizoval veškerou vůli, kterou mám. Dostavil se známý pocit pohybu bez odporu vzduchu. Akademii jsem si dokázal představit velmi jasně a současně jsem si přál dostat se tam. Najednou pocit pohybu přestal a já jsem otevřel oči. Díky Bohu! Povedlo se! Předě mnou na kopci se tyčila ona známá budova, jak jsem ji viděl minulou noc. Byl jsem nemožně rozčilen. Zřejmě jsem byl nadšením bez sebe, neboť se najednou všechno kolem mne včetně Akademie začalo rozplývat a pak už se pamatuji jen na to, jak jsem se probudil v posteli v Colombu a srdce mi bušilo jako blázen.

Svým rozčilením jsem všechno úplně zkazil! Vždyť já tam byl! Dospěl jsem až na místo, kam jsem se chtěl dostat, ale nedostatkem kázně a sebekontroly jsem zase tam, odkud jsem vyšel, a zcela probuzen! Ležel jsem bez spánku nejméně dvě hodiny a proklínal svou hloupost a neukázněnost. Pak jsem se trochu uklidnil a začal znovu usínat. Rozhodl jsem že to zkusím ještě jednou a že si dám tentokrát dobrý pozor, abych se nevrátil předčasně.

Tentokrát byl můj výstup z těla trochu jiný než při první příležitosti. Vůbec se nepamatuji, že bych stál vedle postele jako poprvé, nýbrž jsem se k svému velkému překvapení a radosti octl hned na místě, odkud jsem byl před několika hodinami následkem ztráty sebeovládání tak nemilosrdně odvelen. Tentokrát jsem úzkostlivě dbal o sebekontrolu. Sedl jsem si na trávu a nikam jsem nespěchal, nýbrž jsem se snažil uklidnit, soustředit a znormalizovat svůj tep.

Pak jsem vstal a vznášel se k hlavnímu vchodu Akademie a po schodech vzhůru ke dvěřím místnosti, kde jsem se minulou noc sešel s Daphne. Uvědomil jsem si, že tady dveřmi jako na fyzické rovině neprojdou, protože budova byla z astrální hmoty, takže pro moje astrální tělo byly dveře skutečnou překážkou. Zaklepal jsem, ale nic se nedělo. Pak jsem si řekl, že mě třeba neslyšela a zaklepal jsem znovu, ale bylo ticho jako předtím. Nato jsem otevřel dveře a nahlédl dovnitř. Nikdo tam nebyl. Bez dalšího otálení jsem zavřel, vyplul z budovy a vznesl se přes střechu směrem k zahradnímu městu v naději, že najdu Daphne tam. Na jeho okraji jsem sestoupil na zem a znovu chvíli obdivoval jeho krásnou polohu. Připadalo mi, jako bych byl v ráji. Vůbec jsem se nedivil, že se mi tu včera v noci chtělo zůstat delší dobu. Bylo tu daleko víc různých architektonicky zajímavých staveb, než jsem si včera stačil uvědomit, a celé prostředí bylo tak nádherné, že jsem lítoval, že nejsem malíř, abych mohl, až se vrátím na zem, aspoň z části zobrazit to, co jsem zde viděl.

Zahradní město se rozkládalo ve zvlněném údolí, jehož okraje tvořily mírné kopce táhnoucí se až k horskému hřebenu na obzoru. Nemohl jsem se vynadívát na krásné zahrady, které mohly existovat jen tam, kde pracovní síly a peníze nejsou problémem. *Právě tady jsem si uvědomil, jak je důležité rozvíjet fantazii už během života na světě, i když tam taková činnost nemusí vést přímo k praktickým výsledkům; schopnost detailní imaginace se rozhodně uplatní v plné míře v astrálním světě.* Zde stačí si věc představit a na svou představu se soustředit a stane se ihned skutečností, jež vydrží tak dlouho, jak si přejeme. Je to opravdu zázrak a napadlo mne, že teď, když vím, co mě

čeká, se nebudu rmoutit, až se dovím, že je na čase opustit hmotný svět; podle toho, co jsem viděl a poznal, lidé kteří zemřeli, mohou být šťastni, pokud o to skutečně stojí. Pak mě také napadlo, že je poměrně snadné si utvořit úsudek skoro o všech zdejších obyvatelích. Na zemi by bylo určitě přehnané hodnotit člověka podle vzhledu jeho zahrady, protože s ní nemusí mít vůbec nic společného. Ale tady není třeba zahradníků, každá zahrada je osobitým výtvozem svého majitele a z ní lze usuzovat na jeho charakteristické vlastnosti. Škoda, že jsem si tuto teorii nemohl ověřit v praxi.

V té chvíli upoutala mou pozornost postava v bílém; běžela ke mně a volala na mne. Byla to samozřejmě Daphne. "Ty ses sem dostal, Henry! Jsem tak ráda!" vítala mě nadšeně. "Už se ti několik hodin usilovně snažím pomoci a už jsem si myslela, že marně. Ale před chvílí jsem cítila, že jsi tady někde blízko, a byla jsem si téměř jista, že se ti podařilo proniknout astrální bariérou, jenomže pak ten pocit pozvolna slábl a já se vzdala naděje. Ale potom jsem si znovu uvědomila, že jsi tady, a šla jsem sem, vůbec nevím proč, a když jsem tě tu spatřila, jak stojíš jako ve snách, ale přesto skutečný, srdce se mi na okamžik zastavilo samou radostí."

Zadíval jsem se na její půvabnou postavu a nemohl jsem neobdivovat její krásu. Byla štíhlá jako proutek, v mušelínových šatech, které zdůrazňovaly její kouzelné dívčí rysy. Tmavě hnědé vlasy se zlatistými odstíny tvořily dokonalý rámec oduševnělého výrazu její hezké tváře a z očí jí zářila láska tak čistá, s jakou se na světě setkává málokdo. Všechno, co bylo ve mně nejhodnotnější, teď vyplulo na povrch a pocítil jsem prastarou touhu ochraňovat, vlastnit a držet, která charakterizuje vztah muže k jeho vyvolené. Nechtělo se mi mluvit; pouze jsem ji něžně, ale pevně vzal do náruče a s úctou líbal na obličej a na vlasy. V mém objetí nebyla vášeň. Zřejmě tu pro ni nebylo místa. Existovala pouze hluboká touha sblížit se s tímto dítětem mých snů, touha poznat ji lépe a pokud možná ještě rozmnožit blaženost, kterou cítila. Opětovala mé polibky a vůbec nebyla překvapena mým počínáním. Na chvíli se jí v očích zaleskly slzy, které jsem se okamžitě snažil slíbat snad ještě dřív, než se utvořily. Pak si zakryla tvář a pomalu jsme se vydali, já s rukou kolem jejího pasu, k jejímu domovu.

Když jsme vstoupili do haly, zavedl jsem ji k pianu a poprosil ji, aby hrála. Přisunul jsem si židli a posadil se vedle ní. Hrála - už nevím co, ale bylo to plné radosti. Zavřel jsem oči jako v extázi a na několik okamžiků jsem pocítil blaženost, kterou nelze vyjádřit slovy a s níž je jakýkoli jiný zážitek nesrovnatelný.

Nevím, jak dlouho jsme hovořili, ale pamatuji se, že jsem ji vyprávěl o svém zármutku kvůli Charlesovi a jak ke mně přišel Acharja a o tom, co jsem prožil, než jsem se s ní setkal v Akademii. Rozhodli jsme se, i když nás dělí různé roviny vědomí, které nám nedovolí žít společně normálním životem, že si vytvoříme svůj vlastní společný život, tak jak to bude podle okolností možné, a že dokážeme, že smrt není v žádném případě překážkou pokroku a štěstí. Věděli jsme, že náš vztah mi určitě umožní proniknout astrální bariérou, kdykoli budu chtít, a že i když ona za mnou nemůže, já za ní přijdu.

Zmínala se také o obyvatelích údolí. Měla mezi nimi mnoho přátel a navrhla, abych se s nimi seznámil. Vysvětlila mi, že se sice na této rovině sdružují lidé podobných zájmů, nicméně manželství v normálním smyslu že tu neexistuje. Lidé se znají jmény, ale jsou to buď křestní jména, nebo přezdívky. Uvedla několik příkladů jako třeba dívku, které říkají Sluníčko, protože se stále spokojeně usmívá. Jiné, která má ráda modré šaty, říkají Modráček, a muž, který se neustále snaží pomáhat druhým, si vysloužil přezdívku Doktor. Rekl jsem, že se s jejími přáteli rád setkám, ale že si nejsem jist, jak na mě budou reagovat, když sem nepatřím. "Uvidíš," odpověděla, "tady se setkáš se samými slušnými lidmi, kteří nejsou malicherní nebo žárliví jako na světě. Každý tu může mít vše, co mají druzí, stačí chtít; takže soutěžít v životní úrovni je tu zhola zbytečné. Lidé tu jsou zcela sví, a až je poznáš, uvědomíš si, že jsou takoví, jací skutečně jsou. I tady platí staré přísloví, že i na tom nejhorším je něco dobrého a i na tom nejlepším něco špatného."

Nemám tušení, jak dlouho celý tenhle rozhovor trval, ale vzpomínám si, že jsem pocítil jistý neklid, který neklamně naznačoval, že se mému tělu už dostalo potřebné množství spánku. Měl jsem ještě kdy se s Daphne rozloučit, když se bez jakéhokoli varování stěny místnosti, začaly měnit v mlhu, která se vzápětí vypařila, a opět jsem cítil, že se pohybuji prostorem. Téměř současně jsem

se probudil na své posteli v Colombu. Tentokrát se všechno odehrávalo bez přerušení; neoctl jsem se napřed v ložnici před postelí, kde spalo mé tělo; rovnou jsem se probudil a podíval na hodinky. Bylo sedm hodin a do pokoje svítilo slunce. Vstal jsem a okamžitě sedl ke stolu, abych napsal zprávu o událostech dnešní noci. Právě jsem ji dokončil. Je deset hodin a zbývá se oholit, vykoupat a nasnídat, než přijde Acharja. Jsem zvědav, co řekne, až mu ukážu, co jsem napsal. Potěší ho pokrok jeho žáka, nebo se vyjádří, že je to jen bouře ve sklenici vody a že je velmi nepravděpodobné, že bych takovou cestu mohl na vlastní pěst podniknout znovu, protože je k to mu třeba dlouhého úsilí a učení? Zakrátko se to dozvím. Obraz Daphne mám ještě velmi živý v paměti. Možná že jsem si ji měl vzít, když k tomu byla v Anglii příležitost. Nevím, ale ničeho nelituji. Myslím, že máme před sebou budoucnost, která je daleko úchvatnější a krásnější než vše, co bychom mohli prožít na tomto světě.

Kapitola 8

Bylo asi jedenáct hodin. Posledních deset minut jsem seděl u stolu a četl poznámky o událostech minulé noci, když mé přemýšlení přerušil známý příjemný hlas.

"Tak vidíte, Henry, konečně se vám podařilo něco podstatného. Teď jste si alespoň sám na sobě ověřil, že co jsem Vám zpočátku říkal, platí." Byl to pochopitelně Acharja, který vstoupil do pokoje svým obvyklým nevtíravým způsobem.

„ Ano musím uznat, že jste měl pravdu. A začínám si uvědomovat, že i ty vaše výklady, které jsem si dosud nemohl spolehlivě ověřit, lze bezpochyby při větší zkušenosti také potvrdit. Předpokládám, že víte, co se v noci stalo a že vám nemusím svou zprávu ukazovat; ale stejně byl bych rád, abyste si ji přečetl a řekl mi, jestli jsem zapomněl něco důležitého."

Acharja odpověděl, že je samozřejmě ochoten ji přečíst, ale že by také rád viděl záznam o druhé astrální cestě, kterou jsme podnikli spolu. Dodal, že by o nich chtěl trochu pohovořit, než přejde k dalšímu. Když oba zápisy dočetl, bylo vidět, že je spokojen - zřejmě ho neobyčejně těšilo, že jsem prakticky uskutečnil to, čemu mne poslední dobou trpělivě učil. Ujistil jsem ho svou velkou vděčností za jeho nesobeckou a velmi potřebnou pomoc, ale on mě naopak ubezpečil, že mu nemusím být nijak zvlášť vděčný, poněvadž případy, jako byl můj, jsou jeho životním úkolem a největší odměnou pro něj je, když jeho žáci mají z jeho výkladů skutečný praktický prospěch.

Pak začal se svými připomínkami a já jsem ho velice pozorně poslouchal. "Nejprve musím vysvětlit, proč jsem vás vzal do třetí sféry astrálního světa přes Londýn; víte přece, že to bylo zcela zbytečné. Udělal jsem to proto, že jsem chtěl, abyste si uvědomil, že každé město, které navštívíte v astrálním těle, vypadá stejně jako hmotné město tohoto světa, jenže to, co vidíte, není fyzické město, nýbrž jeho astrální protějšek existující na první astrální rovině. V budoucnosti bude lepší, zvolíte-li si za východisko svých cest Colombo. Stejně snadno se dostanete i do vyšších rovin, než je třetí, kde jste se setkal s Daphne, poněvadž tu funguje tentýž mechanismus; musíte mít ovšem na každé sféře určitý opěrný bod, který si představíte a k němuž se vaše astrální tělo přenese během několika vteřin, pokud bychom to chtěli vyjádřit pozemským časem.

Čekal jsem, že se možná budete trochu bát, až se všechno kolem vás začne rozplývat a až zjistíte, že se pohybujete. Musím vám blahopřát, že jste neselhal, jak se to často stává mým žákům. Dostanou strach a skoro současně se s bušícím srdcem probudí ve fyzickém těle. Vy jste tohle všechno také zakusil; dnes v noci jste se vrátil proti své vůli do těla, poněvadž jste podlehl přílišnému rozrušení.

O druhé rovině astrálního světa mnoho říkat nemusím; je velmi podobná první, pouze méně obydlená a méně hlučná. V těchto dvou sférách, které jsou nejbližší fyzickému světu, žijí trvalí obyvatelé víceméně tak, jak jim to vždycky vyhovovalo tady na světě. Ve většině případu tam ale po celou dobu své astrální existence nezůstávají. Jsou sice výjimky, které lpí na materiální existenci natolik, že po vyšších sférách naprosto netouží - ale i u nich nakonec dochází ke změně, a to po období asi tak dvou nebo tří set let, kdy ego donutí svého nositele projít takzvanou "druhou smrtí" do mentálního světa. Tento postup ovšem není obvyklý a vás se týkat nebude. Vy už jste si uvědomil, když jste navštívil třetí sféru, že tamější život by vám vyhovoval daleko víc než

opakované návštěvy restaurací, divadel nebo biografů.

V třetí sféře jsem vám ukázal malíře a hudebníky při práci. Tato sféra ovšem není vyhrazena jen malířům a hudebníkům; našel byste tam i vynikající inženýry a řemeslníky, kteří se věnují svým profesím, a vůbec všechny odborníky, jejichž činnost se neomezuje výlučně na hmotné zájmy a povyražení.

Všiml jste si, že se na třetí sféře účastnili hudební produkce u potoka dévové. Ve vyšších sférách jich najdete čím dál tím víc, a čím víc se vzdalujeme od hmotného života, tím víc jich spolupracuje s lidskou vývojovou linií. Možná že si řeknete, že byste dal jejich způsobu existence přednost před naší. Že byste se raději vyvinul z ryby, motýla a ptáka do stadia elementálu, přírodních duchů a nakonec i dévů, kteří hráli na lesním koncertě. Náš způsob evoluce ovšem změnit nelze, leda ve velmi výjimečných případech.

Možná že jste si říkal, proč trávíme tolik času v Akademii a proč vám ukazuji, jak se tam pracuje a studuje. Ze dvou důvodů: za prvé, abyste si uvědomil, že to je jen jedna z mnoha škol, kde se lidé mohou naučit určitému umění, o něž mají zájem - narodí se pak s nadáním a touhou pokračovat v tom, co se naučili, a přinejmenším několik z nich se stane ve svém oboru velkými mistry, kteří se pak zaslouží o kulturní a vědecký pokrok světa. Můj druhý důvod jste patrně už uhádl. Tím, že jste si vštlpil do paměti jasný obraz Akademie, takže se nevytratil ani po návratu do fyzického těla v Colombu, jste se pak dokázal velice snadno na to místo vrátit; odtud jste se mohl spojit s Daphne a pokračovat v průzkumu astrální roviny. Pamatujte si to dobře pro budoucnost. Zafixujte si v mysli určitou budovu nebo krajinu a tu si pak představte, kdykoli se k ní budete chtít na dané rovině vědomí dostat.

Doufám, že jste náležitě pochopil, jak je váš pobyt na astrální rovině omezen časově. Už jsme o tom mluvili a předpokládám, že si budete vědět rady.

Naše cesta na lesní koncert nevyžaduje komentáře. Usadili jsme se mezi kořeny jednoho ze stromů na okraji mýtiny a upozornil jsem vás, že bychom neměli mluvit. To proto, že dévové sice v podstatě proti přítomnosti lidí na svých obřadech nic nenamítají, ale nepřejí si být nějak rušeni. Určitě jste si všiml, jak intenzívně všechno prožívali. Gnómové, kteří hned na začátku vyšli z lesa a zahájili koncert zpěvem a bubnováním, byli na mnohem nižší vývojové úrovni než vy i Daphne nebo členové orchestru. Ale jedno muselo být zvlášť nápadné: všichni se nesmírně hluboce soustředili na to, co dělají. I před koncertem se chovali velice ukázněně a nikdo si nedovoloval ani sebemenší poznámku, natož obyčejný hovor, jak tomu bývá ve zdejších divadlech nebo koncertních sálích. To je pozoruhodný rozdíl, na který vás chci upozornit, protože pokud chcete dévům porozumět a, jak doufám, s nimi časem spolupracovat, musíte si uvědomit, že berou život velmi vážně a že lehkomyšlné neseriózní jednání je jim v podstatě cizí. Ne že by se nedovedli zasmát: jsou to vlastně velmi šťastné bytosti, jež mají smysl pro radost a prosté půvaby přírody, ale nedovolí, aby vnější vlivy kazily dokonalost jejich práce.

Abyste pochopil můj další výklad, musím na chvíli odbočit. Pravděpodobně jste slyšel, že mezi lidmi existují takzvaní zasvěcenci, adepti či osvícení. Tyto výrazy se vyskytují v okultních knihách, ale málokdo ví, co znamenají. Zatím vám o nich mohu stručně říci toto: člověk procházející svou individuální vývojovou cestou je ve skutečnosti veden a kontrolován skupinou adeptů, což jsou dokonalí lidé, kteří před mnoha tisíci lety byli takoví, jako jste vy teď. Tito lidé dokončili cyklus životů na fyzické rovině, protože se naučili všemu, čemu se na světě měli naučit. Poněvadž milují lidstvo jako celek, rozhodli se (*na úkor určitých výhod, jak se dovíte později*) zůstat ve spojení s touto planetou a napomáhat jejímu vývoji. Těmto adeptům se také někdy říká Učitelé nebo Mistři, protože mají žáky, žijící na tomto světě, zdaleka ne dokonalé, kteří jim pomáhají. Tito žáci mají lepší příležitost k vývoji než lidstvo obecně. Nejde však o žádnou protekci a to, že takovou možnost dostali, si musí nějak zasloužit. Jejich úkoly jsou obtížné a namáhavé a oni se vzdávají mnoha věcí, kterými by se na světě rádi zabývali. Místo toho se učí jak pomáhat ostatním, což potom dělají bez nároku na jakýkoli hmotný prospěch. Je to nesobecká služba a jejich jedinou odměnou je, že se smějí ve spánku v astrálním těle stýkat s dokonalými lidmi, pro něž pracují.

Žáci jsou po mnoha životech naplněných prací a učením zralí pro iniciační obřad. Ten jim propůjčí schopnosti, jimiž se liší od běžných lidí. Naučí se číst myšlenky druhých, neboť dosáhli

takového stavu, kdy nepoužijí svých mimořádných schopností na nic jiného než na pomoc ostatním. Naučí se kontinuitě vědomí na všech rovinách - já vás vedu k tomu, abyste ji udržel alespoň mezi astrální a fyzickou rovinou. Ale o tom později. Dokáží, je-li třeba, dělat i to, čemu svět říká zázraky, ale jen na příkaz některého z adeptů, kteří pomáhají řídit naši planetu. Zasvěcení má pět stupňů a až na pátém dosahuje člověk dokonalosti a nemusí se už převtělovat do hmotného světa. U některých zasvěcenců se životy prodlužují nad normální rozsah, ale jen ze zvláštního důvodu, nebo když je jich třeba v určité zemi, aby svým vlivem působili na budoucí generace.

Na koncertě děvů jste si zajisté všiml, že dívka, která zpívala v symfonii sólový part, seděla na vrcholku jednoho z nejvyšších stromů na okraji mýtiny a nikdy se nepřiblížila členům orchestru, ani nesestoupila na zem. Bylo to proto, že tyto bytosti, speciálně školené, žijí stranou od ostatních děvů a věnují se vlastně jen svým povinnostem. Musí si vypěstovat nesmírně citlivé tělo i mysl, která dovede souznít se vším, čeho se zúčastní. V tomto případě šlo o velmi vyvinutou osobnost, dívka byla de facto dévickým zasvěcencem se znalostmi a schopnostmi, jež daleko přesahují běžný typ děvů, s nimiž se občas setkáte.

Pak ten stařec, který zakončil celý obřad a vzýval bytosti řídící vesmír, aby přispěly započatému dílu. Zde šlo také o velmi vyvinutého jedince, ale zdaleka ne o zasvěcence a pravděpodobně ani ne o žáka. Byl povoláním kněz, který se naučil shromažďovat energii vytvořenou hudbou a soustředěným myšlením přítomných a vysílat ji do světa, v daném případě na konferenci, která se právě konala. Možná že nevěříte, že jsou takové věci možné, a já vás k tomu také nijak nenutím; ale myslet si, že je to nesmysl, je zrovna tak pošetilé, jako když tomu věříte jenom proto, že vás někdo ujistil, že je to pravda.

Byl jsem rád, když nám Daphne ukázala, kde bydlí, protože jsem věděl, že ji vždycky v Akademii nenajdete. Také bylo dobře, že jste viděl, že v údolí žije hodně lidí, protože bych chtěl, abyste se s některými setkal. Budete-li jim vyprávět o svých snahách žít současně ve světě hmotném a astrálním, bude to pro ně nejen zajímavé, ale také jim to v určitém směru prospěje. Někteří nejsou na takovém stupni vývoje jako vy a neměli v minulých životech příležitost dovědět se to, co vy. Poněvadž se vám dostalo zvláštní výsady, měl byste se snažit předávat své znalosti též druhým. Váš úmysl zveřejnit v knize obsah těchto hovorů a zkušenosti z astrálních cest je sice chvályhodný, ale pomůže jen těm, kdo žijí na světě. Moje výklady nejsou jen pro vás, ale pro každého, kdo má zájem a touží po vědění. Pokud se někdy dovíte něco takzvaně tajného, je to tajné proto, že by toho mohlo být zneužito ke škodě lidstva pro sobecké cíle, a já vás ujišťuji, že ve vývojovém stadiu, kdy se s takovými věcmi seznámíte, nebudete na pochybách, co máte dělat.

Tím končím svůj komentář k vaší zprávě a gratuluji vám, že se vám podařilo podržet v paměti takové množství podrobností. Důvodem vašeho úspěchu je to, že jste se pevně rozhodl si zážitky zapamatovat; a uvědomíte-li si, že se *většina potíží dá řešit v podstatě silou vůle*, budete mít úspěch i v budoucnu.

Jediný důležitý detail, který jste si patrně nezapamatoval a v té době možná ani neuvědomoval, je, že se nad mýtinou a nad vrcholky okolních stromů během obřadu vznášely stovky děvů. Nebyli to pouzí diváci nebo náboženské shromáždění, jako bývá v kostelech, nýbrž velice aktivní účastníci celého podniku, kteří zachycovali vznikající energii, o níž jsem se zmínil. Bylo to nesmírně zajímavé. Když vousatý kněz končil svou invokaci, posbírali poslední zbytky energie a jako kompaktní celek ji okamžitě transportovali patrně přímo na místo, kde měla vyvolat žádoucí účinek. S tím se ovšem netrapte; celkově vzato jste si vedl opravdu výborně.

To, že jste chtěl včera v noci vyzkoušet astrální let na vlastní pěst, je naprosto přirozené. Když vás příště něco podobného napadne, ihned to realizujte. Ten impuls vám dává vaše ego a ego má velký zájem o jakýkoli pokrok v tomto směru. Aktivita na vyšších nehmotných rovinách je pro ně mnohem zajímavější než umělé zábavy a běžná rutinní činnost, kterým se musíme věnovat tady. Ego si samozřejmě uvědomuje, že žít na hmotné rovině je nezbytné pro náš vývoj; ale cíl jeho touhy je neměnný: *člověk se musí osvobodit a naučit se co nejrychleji všemu, co se během svých nespočetných životů naučit má. O to dřív se zbaví nutnosti se znovu a znovu převtělovat a začne novou a mnohem zajímavější existenci, která je pro toho, kdo prošel s úspěchem školou fyzického světa, jediné možná.*

Sám vidíte, jak je pro mě mnohem snazší takové věci vysvětlovat, když máte určitou představu o životě v první, druhé a třetí sféře posmrtného světa. Na třetí sféře, jak jste poznal, jsou školy, kde se lze vzdělávat v různých druzích umění, a velmi brzy vám ukážu čtvrtou, která je v podstatě pokračováním třetí. První a druhá sféra tvoří jeden stupeň, třetí a čtvrtá druhý, pátá a šestá třetí a sedmá sféra je hranicí mezi světem astrálním a mentálním.

Ve čtvrté sféře najdete mnoho hudebníků a výtvarníků, kteří pracují sami a nechtějí učit nebo vyučování na čas přerušili. Jsou tam i lékaři, kteří provádějí výzkum. Mnoho nových léků totiž objevuje astrální rovina. Výzkumníci se scházejí a vyměňují si názory. Ačkoli neexistují pokusná zvířata, pracují na různých problémech a výsledky vstěpují do mozkových buněk lékařů, kteří se na světě zabývají stejnými obory. Kdybyste se někdy takového vědce zeptal, zdali ho někdy ráno, když se probudil, nenapadlo řešení problému, na kterém pracoval celé měsíce a který znamená velký pokrok, možná že by vám dal za pravdu. Jsou tam také budovy, velké i malé, které by bylo možno popsat jako ústavy choromyslných. Ačkoli astrální život umožňuje každému normálnímu člověku, aby byl zcela šťasten, přece jen se tu vyskytuje hodně lidí, kteří by chtěli modré z nebe a usilují o nemožné. Rmoutí se, jako se rmoutili v pozemském životě, což většinou vede k určité formě neurózy. Astrální tělo totiž zahrnuje nejenom protějšek lidského mozku, ale i mentální složku, které se běžně říká mysl. Ta může dělat potíže i po smrti; z minulého života si vyčítá ukvapené činy a slova, která nelze vzít zpět, což bývá zdrojem určitého trápení, podle toho, jak je kdo citlivý. Takovými případy se pak zabývají specialisté na duševní choroby k velkému prospěchu lékaře i pacienta.

V páté a šesté sféře najdete další výzkumníky, například psychiatry, odborníky na mozkové a srdeční choroby a podobně.

Je dost obvyklé, že se tyto vědci věnují svému oboru řadu životů po sobě; dovedete si představit, jaký má pro ně význam, když se setkají se svými kolegy na astrální rovině, kde každý dává v zájmu lidstva k lepšímu své nejdůležitější poznatky a objevy. Existují tam skupiny filozofů, kteří také chtějí svým způsobem světu pomáhat. Jsou přesvědčeni, že kdyby se myšlení světa dalo produktivnějším směrem, než je válčení a nacionalismus, život by se stal daleko snesitelnějším a dokonce žádoucím. Jsou tu i mystikové, kteří věří, že by světu nejvíc prospěla meditace, třeba na téma jednoty všeho živého. Jiní, hluboce nábožensky založení jednotlivci soudí, že člověk je schopen pokroku, pouze přijme-li nějakou víru či dogma; tyto lidé se snaží vytvořit dokonalé náboženství tak, že ze všech velkých dosavadních náboženství vyberou, co považují za nejlepší, a sloučí v jednu novou filozofii. Dévové se o všechny tyto snahy hluboce zajímají, jak ostatně uvidíte sám.

Na těchto rovinách se také projednávají a zpracovávají - na měsíce a roky dopředu - hospodářské problémy světa. Když odborníci dojdou k určitým závěrům, pokouší se o nápravu tím, že své myšlenky vnukají mozkovým buňkám lidí, kteří jsou svým postavením schopni v žádoucím směru ovlivnit běh světa. Neboť lidstvu je nutno pomoci, kdykoli se octne v situaci, jejíž řešení je nad jeho síly. V období velkých světových krizí se často dostane na vrchol společenské pyramidy zcela obyčejný politik nebo vůdce strany, a náhle zazáří státnickou moudrostí, kterou by od něj normálně nikdo nečekal. Když nebezpečí pomine, jeho úkol skončí a politik upadá do zapomnění a bezvýznamnosti, z níž vyšel. Takoví lidé jsou zvláště vybíráni a dostává se jim pomoci od mocných bytostí, které bdí nad vesmírem pro dobro lidstva. Pokud pomoc trvá, jeví se jako nadlidé; když však ohrožení ustoupí, pomoc musí přestat, protože každý člověk má svobodnou vůli a smí být řízen jen do určité míry.

Jiní lidé se na těchto rovinách zabývají rostoucím nedostatkem potravin pro lidstvo, kterého každoročně přibývají milióny. Pomáhají jim dévové vymyšlením nových kultivačních metod; tyto myšlenky se pak přenášejí na svět do mozku těch, kdo mají podobné otázky v jednotlivých krajích na starosti. Tak vznikají nové myšlenky a nové způsoby práce a lidstvo si je postupně osvojuje. Budete mít příležitost se zúčastnit konferencí, které se konají v těchto sférách, abyste poznal, že mluvím pravdu; závěrů se ale pravděpodobně nedočkáte, protože, měřeno vaším pojmem času, trvají často celé týdny nebo měsíce a vy se budete muset vrátit za několik hodin. Na těchto konferencích se dosahuje významných objevů, které se předávají lidstvu, jež je pak v různých

oborech uplatní.

Možná že vás někdy napadlo, proč se svět v jednom století vyvíjí rychleji než v předchozím. Je to nejenom tím, že se vzdálenosti zkracují, nebo vůbec mizí, například díky letecké dopravě nebo rozhlasu, nýbrž prostě tím, že se lidstvo pomalu, ale jistě začíná zajímat o řešení existujících problémů, z čehož mají samozřejmě prospěch široké masy obyvatelstva. Jinými slovy, vyvinutější lidé se stávají méně a méně sobeckými, což dokazuje, že alespoň oni se naučili něco z toho, čemu nás má naučit hmotný svět.

Dévicou říší je těžké popsat, protože je tam všechno úplně jiné, než jsme zvyklí. Chceme-li jí vůbec alespoň trochu porozumět, musíme si uvědomit, že dévové ovládají převážně tu část života, kterou nazýváme příroda; moře, země, vzduch a sluneční svit, rostliny, keře, stromy a jejich pěstování jsou jejich zvláštní doménou. Spolupracují s členy naší evoluční linie, kteří využívají jejich odborných znalostí a zkušeností. Myšlenky většinou sdělují nikoli slovně, nýbrž telepaticky - ale když je to nutné, používají i řeči. Občas se na světě vyskytne tornádo, větrná smršť či zemětřesení, které způsobí velké ztráty na životech, zpusťší krajinu a zničí tisíce lidských příbytků. První, co vás napadne, je, jak mohla dobrotivá Prozřetelnost něco takového dopustit; ale snažil jste se přijít na skutečný důvod těchto tragédií? Není to spíš tím, že tu lidé žili v prostředí, jež místo pokroku plodilo zločiny? Událost měla možná za účel vyburcovat z letargie vládu, aby si uvědomila svou odpovědnost a podnikla nějaká opatření, aby alespoň ti, kdo přežili, mohli existovat za snesitelnějších podmínek. Dévové sledují tyto katastrofy a vím z vlastní zkušenosti, jak velice litují lidstvo, které si svou zaslepeností vysluhuje takové pohromy. Vysílají ze svých řad zachránce, kteří pomáhají obětem při přechodu z fyzického do astrálního světa, snaží se zmírnit jejich strach a vysvětlit jim nové podmínky existence. Totéž platí, když vypukne světová válka a zbraně hromadného ničení pošlou na onen svět spoustu lidí. Lidští astrální sanitáři nezvládnou obrovský příliv, takže s nimi spolupracují i dévové a snaží se pomoci ustrašeným padlým a zabitým v okamžiku jejich smrti. Je vsutku pravda, že v určitých dobách lidé i andělé (*tj. dévové*) spojují své síly sloužíce Bohu, jak nejlépe dovedou.

Ted' vám musím povědět něco o sedmé a poslední zóně astrálního světa. Především vám bude nápadné, až ji navštívíte, že tam neexistuje ani jediný dum. Nejsou tam žádné stopy po lidském osídlení, ale přesto zjistíte, že tam žijí trvalí obyvatelé, kteří se však snaží vyhnout se za každou cenu styku s jinými lidmi. Jsou toho názoru, že vývoj a pokrok lze uskutečnit pouze v naprosté samotě a mlčení. V hmotném světě se vyskytují svatí mužové, kteří žijí jako poustevníci na odlehlých místech na úpatí nebo na vrcholku nějaké hory, kam lidská noha vkročí jen málokdy. Věnují svůj život meditaci, postům a takzvanému asketickému životu. Takoví lidé se po smrti nezmění a za čas se dostanou do sedmé sféry, kde v meditativním životě pokračují. Najdete tam mnichy a řeholníky různých řádů, které vyžadovaly od svých členů absolutní mlčení a život oddělený od normálních lidí. Natolik si zvykli žít vnitřním životem a modlit se za ostatní, že nacházejí útěchu v tomto způsobu existence i po smrti. Na astrální rovině není třeba hledat jeskyni nebo stavět poustevnu. Nepotřebují ani jídlo, ani střechu nad hlavou, a tak žijí venku, v lesích nebo na odlehlých místech, kde mohou být sami a nerušení.

Kromě lidí najdete na této rovině nespočetné množství vysoce vyvinutých dévů, kteří se věnují svým úkolům, ale nemají žádný kontakt s naší evoluční linií.

Jsou tam také lidské bytosti, které svůj pobyt na astrální rovině končí a musí projít sedmou sférou do mentálního světa, aby se vrátily ke svému vyššímu já, egu, jež má svůj přirozený domov ve vyšších sférách mentálního světa, na takzvané kauzální rovině. Tyto poutníky většinou doprovázejí do sedmé sféry průvodci, lidé jako oni, jenže vyvinutější a starší duše. Jejich úkolem je vysvětlit zejména, co znamená "druhá smrt", Cesta z astrálního do mentálního světa je naprosto bezbolestná, jde pouze o odložení dalšího obalu. Průvodci mají předejít jakýmkoli obavám, neboť přesto, že touto cestou prošel po dokončení jednotlivých inkarnací každý už mnohokrát, nikdo se na to nepamatuje, protože pro každou další fyzickou inkarnaci dostáváme zcela nové duchovní, astrální a hmotné tělo, v němž podrobné vzpomínky na předchozí životy nepřežívají. Přechod z astrálního do mentálního světa nezávisí na vůli jednotlivce. Když přijde jeho čas, je prostě nucen se svého astrálního těla vzdát, poněvadž na astrální rovině už nemůže získat žádnou další zkušenost; musí

postoupit do mentálního světa, aby tam konsolidoval duchovní zisk, jehož dosáhl během fyzické existence, a přidal ho k rezervoáru vědění obsaženého v trvalém atomu, který představuje všechny jeho dřívější životy. Když byl o své proměně náležitě poučen průvodcem, kandidát "druhé smrti" usne a probudí se téměř okamžitě v mentálním světě, při čemž během tohoto krátkého spánku opustí své astrální tělo navždy. V mentálním světě mu přijdou naproti přátelé stejně jako kdysi při přechodu z fyzického do astrálního světa. Začne zcela nový způsob života; v případě průměrného člověka je obvykle mnohem kratší než v astrálním světě; u vyvinutých lidí trvá déle.

Opuštěné astrální tělo se delší dobu rozpadá, až nakonec splyne s obecnou astrální hmotou. Během rozkladu podržuje podobu svého nositele. Je to však pouze slupka, ovšem díky fluidické povaze astrální hmoty se může pohybovat a na toho, kdo je nezkušený, působit zdáním života. Znáám lidi, kteří během své pozemské existence navštívili sedmou sféru, a zmátlo je, když zjistili, že se s těmito schránkami, jež tam poletují, vůbec nedomluví. Nejde o mrtvolu ve fyzickém smyslu jako při smrti, i když už neexistuje žádné spojení se skutečným individuálním egem, které se tohoto obalu zbavilo; přesto však v něm ještě zbývá trochu života. Slupka se vlastně musí, dokud se nerozpadne, považovat za člověka, protože je to zbytek, stín člověka, který odešel. Ve spiritistických seancích se média často dostávají do styku s podobnými slupkami - děje se to hlavně, když jde o osobu, jež zemřela před delší dobou - je vyvolán známý některého účastníka seance, ovšem nejeví se tak bystrý, jak býval za života, změnil se k horšímu, degeneroval. To ovšem není možné. Za prahem smrti člověk nedegeneruje, nýbrž se naopak rozvíjí a postupuje; takže pokud se s takovým případem setkáme, můžeme s určitostí říci, že nejde o skutečného člověka, nýbrž pouze o jeho zbytek, obal či slupku, kterou opustil. Ačkoli je neživá, mohou se do ní nastěhovat různé jiné entity, použít jí jako dočasného těla a hrát si na původního nositele. Dělají to často astrální lidské bytosti, které si potrpí na aprílové žerty, nebo hrají přírodní duchové, kteří si obal oblečou jako nějaký kabát a vydávají se pak za někoho jiného. Ten, kdo hraje tuhle komedii, je dokonce schopen "prokázat svou totožnost" neboť všechno, co vstoupilo do mozku původního nositele za pozemského života, přešlo i do jeho astrálního protějšku a je novému majiteli k dispozici. V mnoha případech vyřeší problém jasnovidce, který zjistí, co se v obalu skrývá; je však třeba postupovat velice opatrně, poněvadž tato slupka může ve styku s aurou spiritistického média vyvinout pozoruhodnou energii. Pravděpodobně se s nimi co nejdříve setkáte; chtěl bych vás ujistit, že nejsou nebezpečné a že vám nemohou uškodit.

Tím pro dnešek končím. Podal jsem vám, jak jste si zajisté uvědomil, stručný celkový přehled o různých rovinách posmrtného světa. Na zítřek dopoledne byste si mohl připravit nějaké otázky a pak, až budete mít za sebou několik dní vlastního experimentování, vás znovu navštívím a povím vám něco o životě mentálního světa. Nebude to tak podrobné jako dosud, protože analogií s mentálním světem je málo a nelze ho dost dobře porovnávat se světem fyzickým. Život je tam zcela jiný, protože všechno souvisí s myšlenkou. Tady máte stoly, židle a domy. V astrálním světě jsou stoly, židle a domy myšlenkami - nic jiného než myšlenky tam vlastně neexistuje - takže chápete, v čem je potíže. Pravděpodobně spolu krátce navštívíme i mentální rovinu a doufám, že si zapamatujete něco z toho, co jste tam cítil, spíše než viděl. Ale o tom až později.

Zítřa přijdu v obvyklou dobu a prosím, abyste měl připravené ty otázky."

Kapitola 9

Vyspal jsem se báječně; ráno jsem se probudil v obvyklou hodinu, ale co se dělo v noci, jsem si nepamatoval. Otázky jsem měl připraveny, jenom jsem doufal, že Acharja nebude namítat, že je jich příliš mnoho.

Ještě jednou jsem si je pročítal, když se otevřely dveře a Acharja místo pozdravu řekl: "Za to, že je jich hodně, se nemusíte omlouvat; nedal jsem vám příležitost ptát se přímo při výkladu, poněvadž jsem věděl, že se vám leccos objasní přímou zkušeností na astrální rovině, a kromě toho příliš časté přerušování neprospívá ani žáku, ani učitelí. Ted' se ale vynasnažím vám všechny otázky zodpovědět co nejsrozumitelněji."

Otázka: Ve svých výkladech jste se vůbec nezmínil o nebi, tak jak v něj věří většina

křesťanů. Existuje takové místo skutečně, nebo jen v představách kněží a duchovních příslušných náboženských denominací?

Odpověď: Místo zvané nebe neexistuje, ale je stav vědomí, kterému lidé žijící v takovém prostředí říkají nebe. Někteří tvrdí, že takový stav vědomí existuje na vyšších stupních astrálního světa, kdežto jiní ho umísťují pouze do světa mentálního. Někteří soudí, že je rozdíl mezi takzvaným nebem a rájem. Jistě si vzpomínáte, že Kristus na kříži řekl kajícímu se lotru: 'Ještě dnes budeš se mnou v ráji.' Rájem nazývali Řekové horní oblasti astrálního světa a učili, že nebe je ve světě mentálním, že je to domov duše neboli ega, kam člověk přichází z astrálního světa. Na těchto vyšších rovinách se někteří lidé obklopují myšlenkovými formami serafínů a cherubínů, přesně podle starých hebrejských písem. Pro ně je ta představa naprosto reálná a nikomu tím neškodí, tak proč bychom jim to měli vyvracet? Mnozí si vytvářejí myšlenkové formy Boha nebo svatého Petra a nic je nepřesvědčí, že jde o iluzi. Jednou se jejich intelekt vyvine o něco dál a oni zjistí, co je skutečnost a co je klam.

Ptal jste se sice na nebe, ale o pekle jste se nezmínil. To samozřejmě neexistuje o nic víc než nebe; lidé v astrálním světě si však netvoří myšlenkové formy pekla a také v žádném pekelném prostředí nežijí; nikdo totiž není tak sebekritický, aby si přiznal, že jediné, co si zaslouží, je peklo. Lidé žijící v představách konvenčního nebe jsou šťastni, že existují v takovém prostředí, a mají dojem, že si je buď zasloužili, nebo že ho jsou sice nehodní, ale měli velké štěstí, že se tam octli. Konvenční nebe vytvořené lidmi na mentální rovině je zcela jiné povahy, slouží však stejnému účelu.

Otázka: Ve svém třetím výkladu jste slíbil, že mi vysvětlíte rozdíl mezi životem zvířat v astrálním světě a životem lidí. Jak to je?

Odpověď: Rozdíl je velký. Zvířata zřídka obývají vyšší sféru než třetí, protože život, kterým žije člověk ve vyšších sférách, je nezajímavý. Jen ve výjimečných případech si s sebou člověk bere oblíbené zvíře, když přechází do vyšších rovin. Zvířata rozhodně pobývají po každém fyzickém životě určitou dobu v astrálním světě, ale jejich pobyt obvykle trvá jen asi deset až patnáct let. Když se skupinová duše, jejíž součástí zvíře je, má opět převtělit, jednotlivé živočišné entity, které na astrální rovině žily nezávislým životem, se opět spojí ve skupinovou duši a pozbudou své samostatnosti. Skupinová duše se pak zabarví zkušenostmi svých jednotlivých navracených částí a životní síla, která je základem skupinové duše, se pak opět rozdělí na části, z nichž každá patří novému zvířeti, a v těchto nových tělech získává další zkušenosti. Tento proces, jak už jsem vysvětlil, pokračuje tak dlouho, dokud se skupinová duše není s to individualizovat jako lidská bytost.

Těch několik let, co zvíře stráví v astrálním světě, je vždycky šťastných - dokonce i v tom případě, kdy pes zajde žalem, když ho opustí jeho pán, takové zvíře si rychle najde nový domov. V astrálním světě psi nežadoní o jídlo, zatímco mnozí lidé, jak jste sám viděl, nepřestávají jíst a pít prostě proto, že jsou tak zvyklí. Pes nebo kočka jí jenom když má hlad, zřídka z nenasytlosti. Lovečtí psi jsou vycvičení k lovu; po smrti dělají totéž. Jejich instinkt je nutí pátrat po kořisti, a protože i takové pátrání je myšlenka, kořist se okamžitě objeví a pes se za ní pustí. Zdali ji chytí, není důležité, neboť kořist je jen myšlenková forma, kterou nelze zabít v normálním smyslu slova, ale psův štvanice líbí a je šťasten.

Kůň, který byl za života miláčkem svého pána, si brzy najde jiného majitele podobných zálib a vztah se opakuje ku prospěchu a potěšení koně i jezdce. V některých případech majitel a zvíře, o které přišel, intenzívně myslí, než jde spát. Zvíře toto "volání" cítí a někdy se s ním dokáže setkat a strávit v jeho společnosti několik hodin. Žádoucí to ovšem není, ježto kůň nebo pes, když se jeho pán musí vrátit do fyzického těla, pociťuje ztrátu znova, a je proto ohleduplnější umožnit jim, aby získali nového majitele tam, kde jsou. Vyskytnou se vzácné případy, kdy vztah - mezi člověkem a jeho zvířecím kamarádem je tak silný, že skupinová duše, jejíž částí zvíře je, bývá v určitém smyslu spojena i s lidskou bytostí. To se stává pouze ke konci existence skupinové duše, která je rozdělena jen na dvě poloviny a čeká na polidštění. Poněvadž člověk této skupinové duši velice prospěl tím, že svěřená zvířata zbavil poslední stopy strachu, celá skupinová duše, skládající se například ze dvou psů nebo ze dvou koček, prožije v téže domácnosti dva nebo tři životy za

sebou. Tím lze podstatně zkrátit dobu, která ještě zbývá do individualizace. Mohl bych uvést autentické příklady, ale není na to dost času.

Doba, kterou zvíře stráví v astrálním světě, je příliš krátká, než aby tamější prostředí mohlo nějak výrazně ovlivnit vývoj skupinové duše. Proto když toto období skončí, zvířata prostě zmizí z domů, kde našla svůj útulek, a vrací se ke své skupinové duši za účelem nové inkarnace ve fyzickém světě, kde získají další zkušenosti.

Otázka: Proč už se s námi Charles nesetkal při druhé astrální cestě? Je to tím, že ho už nezajímám, když je jeho nový život o tolik jiný a fantastičtější než tady, nebo s námi nemůže jít, když vy to nezařídíte?

Odpověď: Jsem rád, že se na to ptáte, protože i když mé vysvětlení bude chvíli trvat, je velice potřebné, aby vám bylo jasno, proč jsou možnosti pohybu v astrálním světě jiné pro krátkodobé návštěvy a jiné pro trvalé obyvatele. Zatímco fyzický život pokračuje, astrální tělo je tělo pomocné, kterého však můžete použít ve spánku pro činnost v astrálním světě. Toto tělo, skládající se z astrální hmoty, má v sobě částice pro různé sféry astrálního světa, a pokud máte tělo fyzické, tyto částice jsou vzájemně promíchány. Můžete se dostat do kterékoli sféry pouhou koncentrací vůle a podle toho, jakou sféru si vyberete, se aktivují i částice vašeho astrálního těla a cestu vám umožní. Abych se vyjádřil ještě přesněji: když se zdržujete v první sféře, aktivují se částice příslušné pro tuto sféru, ale jakmile přejdete třeba do čtvrté, znamená to aktivaci částic čtvrté sféry, zatímco částice týkající se ostatních sfér jsou, pokud máte co dělat s čtvrtou, v klidu.

Toto platí, pokud jde fyzické tělo; jakmile se ho ale člověk v okamžiku smrti zbaví, astrální tělo, jež bylo předtím směsí kroužících částic, se přeorientuje. Abyste to řádně pochopil, představte si astrální tělo po smrti jako pomeranč vejčitého tvaru s jádrem a sedmi různými oddělenými slupkami kolem. Jádro představuje trvalý atom, který má vztah ke všem sférám astrálního i mentálního světa. Sedm slupek se skládá z hmoty patřící sedmi různým sférám astrálního světa, o němž teď už něco víte. V okamžiku smrti astrální tělo přeorganizuje svou hmotu tak, že vnější a nejhustší slupka vznikne z atomů, jaké potřebuje pro funkci v první a nejhustší sféře. Když pak po čase první sféru opustí a přejde na druhou, té vnější slupky se zbaví a tím se obnaží atomy druhé sféry, které se stanou aktivním povrchem astrálního těla. Totéž se děje při postupu na další roviny. Pokaždé odpadne vnější slupka a odhalí slupku spodní, která se okamžitě aktivuje a umožní plně vnímat sféru, kam trvalý obyvatel postoupil. Chce-li se vrátit opět dolů, dejme tomu z čtvrté sféry na první, musí využít atomu obsaženého v jádru pomeranče, tj. trvalého atomu. To ovšem vyžaduje mnohem větší vypětí vůle než v případě krátkodobého pobytu, protože astrální tělo se musí obklopit novou slupkou podle povahy sféry, kde chce fungovat.

Charles nás na druhé astrální cestě nedoprovázel, poněvadž jsem ho nepozval, a proto nevěděl, že takovou cestu zamýšlíme. Po mém výkladu vám teď bude jistě zřejmé, že kdybychom ho bývali vzali s sebou, byl bych mu musel podrobně vysvětlit, co má dělat, aby se dostal zpátky do první sféry, kde se stále ještě zdržuje. Posledních několik dní jste ho neviděl ne proto, že by užíval života na astrální rovině, ale prostě proto, že průměrný jedinec, který žije v astrálním světě, netouží po kontaktu s lidmi z tohoto světa tak silně, jako jste po něm toužil vy. Chcete vědět, zdali by mohl jít s námi bez mé pomoci. Rozhodně ano, pokud by na nás myslel dostatečně intenzívně, abychom se to dověděli. Mohl například čekat ve vaší ložnici, až se odpoutáte od těla, a mohl vám při té příležitosti říci, že chce jít s vámi, ať půjdete kamkoli. Tu snahu neměl, takže jste se s ním nesetkal. Pokud máte o něj starost, musím vás ubezpečit, že váš bratr je teď zrovna zaujat jistou kráskou, která nedávno zemřela, a že jí s potěšením dělá průvodce a dokazuje, o kolik toho ví víc než ona. Navrhují, abychom ho zatím nechali být; později se s ním opět setkáme a bude to k vzájemnému prospěchu.

Otázka: Dosud jste se nezmínil, že se někteří lidé rodí jako mrzáci a jiní slepí. A opět jiní hluchoněmí. Má to nějaký důvod?

Odpověď: Důvod samozřejmě existuje a mých několik poznámek o karmě, tj. zákonu příčiny a účinku, by mělo být odpovědí. Musíte si jasně uvědomit, že *všechny tyto tragédie si způsobují lidé výhradně sami svými činy v předchozích životech a že to není dno nějakého sadistického Boha, který se vyžívá v lidském utrpení.* Člověk se občas narodí jako mrzák, protože v

minulém životě způsobil velké utrpení jiné lidské bytosti nebo zvířeti. Možná že v opilosti zbil dítě tak krutě, že mu způsobil tělesnou vadu, kterou lékaři nedokázali napravit. To bylo nepochybně příčinou, že se v dalším životě narodil tělesně postižený a byl tak donucen trpět stejným způsobem. Lidé se někdy narodí hluchoněmí, protože v předešlém životě měli hluchoněmé dítě, a místo aby pro ně zajistili v rodině příznivé podmínky, dávali najevo své zklamání tím, že si na ubožáka vylévali zlost, a tím mu připravili horší život, než bylo ve skutečnosti nutné. Někdy si ani vyvinuté bytosti, které vědí, proč se rodí postižené děti, neuvědomují, že mít abnormální dítě představuje velice výhodnou příležitost splatit karmické dluhy, bude-li se s ním nakládat s láskou a pochopením. Můžete namítnout, že dnešní spravedlnost je zcela jiná než v minulosti, nicméně za nedomyšlené činy minulých životů se musí platit, i když v minulých inkarnacích byl člověk méně citlivý vůči bolesti než teď a byl zvyklý na mnohem bezohlednější jednání. Nezapomeňte, že směřodatný pro výši trestu není čin sám nýbrž *úmysl*.

Podobné karmické důsledky má krutost citová a psychická. Často se vyskytne vdova, která brání synovi, aby se oženil, jen proto, že ho chce mít sobecky pro sebe. Přesvědčuje ho, že je to nevhodné manželství, nebo že sama nevystačí s penězi na domácnost, nebo že je nemocná a neměl by ji opouštět. Její syn se z pocitu povinnosti sňatku vzdá a nesobecky zasvětil svůj život sobecké matce. Její sobectví si nemusí vždycky uvědomovat, ale všechny ostatní bije do očí. Karmický důsledek je zcela spravedlivý: v budoucím životě se taková žena zamiluje, ale milovaná osoba zemře nebo padne ve válce dřív, než dojde k sňatku. Za několik let se žena ze ztráty vzpomene a najde si jiného partnera. Zdánlivě není důvodu, proč by to tentokrát nemělo dopadnout dobře, ale osud opět zasáhne a jeden ze snoubenců nevyléčitelně onemocní, takže manželství nepřichází v úvahu. Poněvadž lidé neznají pravé důvody těchto událostí, soudí, že dotyčná osoba je hříčkou v rukou nemilosrdného Stvořitele. Ale není tomu tak. *Člověk sám je příčinou svého utrpení; jinak trpět nemůže.*

Otázka: Proč se někteří lidé narodí takřikajíc 'pod šťastnou hvězdou', tj. bohatí, zdraví, s různými privilegii, zatímco jiní přicházejí do chudého prostředí, bez jakýchkoli výhod a často ještě s nemocemi zděděnými po rodičích?

Odpověď: Prostředí, do něhož vstupujeme, si vytváříme sami předchozí inkarnací, rovněž podle zákona karmy. Když se někdo narodí takzvaně 'pod šťastnou hvězdou' se spoustou peněz a bezvadným zdravím, svět se domnívá, že je mu nakloněna božská Prozřetelnost. Jenže takovou příležitost dostane jen ten, kdo si ji zaslouží. Ten, kdo se narodil v chudobě s mnoha nedostatky a možná i dědičnou chorobou, se považuje za nešťastného; ovšem já vás ujišťuji, že si to také plně zasloužil. Najít člověka, který získal právo narodit se do 'zámožné rodiny', není ostatně tak těžké. Stačí se podívat kolem sebe. Často bývá velkorysý a šlechetný právě ten, kdo neoplývá pozemskými statky; přes svou chudobu pomáhá druhým, kteří jsou na tom ještě hůř. Bezohlední lidé ho často využívají. Dobré skutky, jež takový člověk koná, mu získávají právo narodit se v budoucí existenci do velmi odlišného prostředí a on pak jen velmi zřídka promarní příležitost, kterou mu poskytuje bohatství, neboť pomáhá svým bližním jako dřív. Kdo tuto příležitost promarní, vytvoří zlou karmu místo dobré a bylo by lépe, kdyby se byl narodil do prostředí ze světského hlediska méně příznivého.

Narodit se v chudobě není pro člověka žádné neštěstí. Vždycky má totiž možnost postavit se na vlastní nohy. Mnoha lidem se podaří překážky prostředí zdolat a stávají se úspěšnými, dokonce někdy vůdčími osobnostmi své generace. Je k tomu zapotřebí odvahy, ale zpevňuje to charakter a vytváří kladnou karmu. Kdo se nedá odradit, získá obvykle v dalším životě mnohem příznivější podmínky.

Otázka: Mohl byste vysvětlit, proč existují bílé a barevné rasy? Je běloch evolučně dál než černoš? Hodí se vstupovat v manželství s osobou jiné barvy pleti? Vrací se běloch mezi barevné, když už měl jednu tělo bílé?

Odpověď: Z duchovního hlediska nemáme nejmenší důvod se domnívat, že bílá plet' je lepší než barevná. Barva pleti nevyjadřuje vývojový stupeň člověka, je pouze výsledkem podnebí země, kde se narodil. Otázka národnosti je obvykle rozhodnuta předem, i když ego mívá na vybranou několik alternativ. Než se vrátí do fyzického života, dozví se, které vlastnosti mu chybějí, a vstupuje

obvykle do takového národa, jehož základní přednosti a charakteristiky nemá a jež by si mělo pro budoucnost osvojit.

Před mnoha tisíci lety obývali zalidněné části této planety většinou domorodci barevné pleti. Ačkoli je Austrálie dnes v podstatě zemí bělochů, původní obyvatelstvo bylo černé. Také v jižní Africe žili původně lidé tmavé pleti, i když tam dnes vládnou běloši. Každý z nás měl ve svých nejstarších inkarnacích tmavou pleť. S postupem civilizace se začaly osídlivat země známé dnes pod pojmem Západ, a aby se vyvíjely co nejrychleji, dokonalí lidé, kteří dohlížejí na vzestup a zánik národu, zařídili, aby se tam narodily pokročilejší duše jako děti průkopnických rodin, které první zalidňovaly západní země. Poněvadž podnebí tu bylo většinou chladnější než ve východních zemích, slunce působilo na kůži těchto lidí méně a tak vznikla bílá rasa. Pokrok se dnes soustřeďuje hlavně na Západě, proto je žádoucí, aby se tam převtělovali lidé nejzkušenější, takzvané staré duše. Británie měla vládnoucí postavení nejméně sto let, takže dostala svůj příděl pokročilých jedinců. Ted' přebírá tuto velkou odpovědnost Amerika. Rozhodně není náhoda, narodí-li se člověk Angličanem, Američanem, Němcem nebo Číňanem.

Doufám ale, že je vám jasné, že nelze tvrdit, že by snad všichni běloši byli na vyšším vývojovém stupni než všichni barevní. Každý národ na světě vyžaduje určitý počet zkušených a vyvinutých eg, aby ho vedla a pomáhala mu, proto se určitý počet starých duší rodí v každé zemi. Tím ovšem netvrdím, že by se staré duše stěhovaly do těl australských divochů, bylo by to nemožné, poněvadž to není národ, nýbrž vymírající rasa, jediné entity žijící v těchto tělech jsou původní příslušníci této rasy, kteří však nepostoupili tak rychle nebo tak daleko jako jejich ostatní soukmenovci, co už dávno přešli k jiným rasám. Porovnejte to s Indií: jsou tam milióny nevyvinutých bytostí, ale zároveň velký počet intelektuálů a mnoho duchovně orientovaných lidí. Indie si vždycky vážila duchovního potenciálu. Má starobylou kulturu a určitě bude mít v budoucích staletích ve světě významnou roli. Je zřejmé, že taková země musí mít osobnosti, které budou řídit osudy miliónů jejich obyvatel tak, aby v příštích letech mohla hrát úlohu, která jí byla přisouzena.

Zda je dobré uzavírat sňatek s osobou jiné barvy pleti, je otázka. Někdy se totiž může stát, že duše převtělené do různých ras, byly v předchozích životech spojeny - například manželstvím. Když se tito lidé setkají v dalším životě, síla, která je k sobě přitahuje, může působit stejně jako dřív, i když ted' patří k různým plemenům. Někdy je dokonce výhodné, aby se vzali. Má-li mít takové rozhodnutí nějaký smysl, je třeba zkoumat jejich minulé zkušenosti. Přesto si myslím, že není nejlepší, když si běloch vezme barevnou ženu nebo obráceně, protože se kulturou a zvyklostmi k sobě nehodí a manželství nemůže fungovat ku prospěchu obou. Kromě toho přivedou na svět míšence a ti pak pro svůj původ zbytečně trpí.

Člověk, který byl v jednom životě bělochem, se nemusí nutně v příští inkarnaci vrátit na zem s bílým tělem. Je to opět otázka karmy a mnoha okolností, takže obecnou odpověď dát nelze. Pokud třeba z pocitu nadřazenosti zotročoval lidi jiné barvy pleti, uplatní se zákon příčiny a účinku a tyran se bude muset v příštím životě narodit jako barevný, aby se naučil snášenlivosti a pochopení, které mu jsou zřejmě cizí.

Otázka: Co se stane, když člověk spáchá sebevraždu? Je to velký zločin?

Odpověď: Vzít si život je nejenom zločinné, ale nesmírně pošetilé. Potíží se tak nezbavíme, pouze odkládáme jejich řešení do dalšího života. Sebevrah je přesvědčen, že okolnosti, jimž musí čelit, jsou příčinou, proč opouští život, ve skutečnosti jsou podmínkou jeho pokroku a on se s nimi musí dříve nebo později vyrovnat. Jako dítě, které chodilo za školu, nepostoupí do vyšší třídy, dokud ve všech předmětech nedostane uspokojivější známku, tak se sebevrah vrací v dalším životě na svět, kde ho čekají stejné překážky a obtíže jako ty, před nimiž utekl. Musí je přijmout a překonat, vyhne-li se jim znovu, zpožďuje jen svůj vývoj, a dokud se s nimi nevyrovná a nenaučí se, čemu ho měly naučit, nemůže pokračovat na cestě k dokonalosti.

Sebevrah svého činu záhy hluboce lituje, a jakmile se octne v astrálním světě, dal by cokoli za to, aby svůj skutek mohl odčinit. Bohužel se vrátit nemůže a musí čekat, až uzraje čas pro další inkarnaci. Přitom je mu nadevší pochybnost jasné, že se v příštím životě znovu setká se stejnými potížemi.

Protože ho trápí výčitky svědomí a protože se chce vrátit do fyzického těla za každou cenu, odmítá se většinou zbavit éterického dvojníka, který, jak si vzpomínáte, se v okamžiku smrti ovine kolem astrálního těla. Jako sebevrahu se mu nedostane podpory astrálních pomocníků, která se jinak obětavě poskytuje všem, kdo přicházejí na onen svět normálním způsobem, svou nevědomostí je proto "připoután k zemi" a cítí se nesmírně osamělý, neboť není schopen fungovat ani ve fyzickém, ani v astrálním světě. Po určité době, jež mu připadá jako věčnost, přivolá změnou smýšlení pomoc, která mu umožní přizpůsobit se astrálním podmínkám.

Neobyčejně nepříjemná situace v "zemi nikoho" často způsobí, že postižený začne proklínat Stvořitele i lidstvo a bloudí kolem místa, kde si vzal život, ve snaze ovlivnit jiné, aby učinili totéž. Důvodem je strašlivá opuštěnost a představa, že kdyby se mu podařilo k sebevraždě přemluvit někoho dalšího, nebyl by v své žalostné situaci tak zoufale sám. Ve vzácných případech se mu to povede a karmický výsledek je ještě další utrpení v následujícím životě. Sebevražda není nikdy osvobozením, pouze odkladem a žádná situace na světě není tak zlá, aby ji člověk musel řešit únikem.

Otázka: Existuje-li Bůh, který řídí lidský život, proč dopouští války, zejména když si většina lidstva přeje mír?

Odpověď: Proč si myslíte, že války způsobuje nebo dopouští Bůh? Války jsou jednoznačně výsledkem lidských činů a agresivních tendencí. Bude k nim docházet, pokud budou na světě existovat různé národy a pokud některé budou chtít ovládnout a vykořisťovat druhé. Národy mají svou karmu, právě tak jako jednotlivci, a skupiny lidí, jež se sdružily v určitý národ a zasahují do života jiného národa, musí nést následky takových činů, ať jsou dobré, nebo zlé. Mnohdy takový stát tvrdí, že to myslel s poraženými dobře, ovšem dějiny většinou dokazují, že porobený národ se vítězově vůli nikdy úplně nepřizpůsobí a že se nevyvíjí tak rychle, jako když může o svém osudu rozhodovat sám a svobodně.

Války vedou k dalším válkám a bude tomu tak, dokud si lidé neuvědomí, že patří všichni ke stejné lidské rodině, v níž by mělo vládnout vzájemné pochopení a porozumění a kde pomoc by měla být něčím samozřejmým. Není daleko doba, kdy nebudou existovat jednotlivé státní celky a všichni budou žít v souladu; budou si vzájemně prodávat plodiny, které lze nejnázemně pěstovat v jejich části světa, a výrobky, které díky svému vzdělání a zručnosti umějí dělat dokonale. Národy se stanou součástmi jednoho světového společenství a dávat zákony a vládnout jim budou moudří lidé vybraní z každé národnostní skupiny. Je zcela nepochybné, že většina lidí si přeje mír, bohužel však o válce a míru rozhodují ti, kdo právě mají moc. Odpovědnost národů nebo politických skupin za rozpoutání takové války, jakou právě prožíváme, je obrovská a skoro nikdy nelze takovou válku ospravedlnit, ať se uvádějí jakékoli důvody ve snaze dokázat, že nebylo vyhnutí. Svět si brzy uvědomí, že i ten, kdo v moderní válce vyhraje, ji ve skutečnosti prohrál a že všechny údajné výhody jsou bezvýznamné ve srovnání s poválečnými problémy, jimž musí vítěz čelit. Nikdy si nemyslete, že mocnosti, jež řídí svět, si přejí válku. Tito dokonalí lidé dělají vše, co je v jejich silách, aby vedli lidstvo po cestách míru a pokroku, ale jejich snahy jsou omezené, protože člověk má svobodnou vůli. Ta je jeho zvláštním dědictvím a výsadou.

Otázka: Dosahují vyvinutí lidé kontinuity vědomí, která jim umožňuje pamatovat si, co dělají mimo tělo ve spánku?

Odpověď: Záleží na tom, co se rozumí pojmem vyvinutý člověk. Průměrný člověk absolvuje pět až šest set inkarnací v různých tělech a pak prodělá páté zasvěcení a stává se adeptem. Ačkoli těch šest set životů je obvykle nutných, aby se naučil všemu, co se ve světě má naučit, teprve asi během posledních padesáti životů se vyvíjí v okultním smyslu a naučí se používat schopností, které existují v latentním stavu u každého, jako například intuice, jasnozřivost, schopnost vystoupit vědomě z těla, kdykoli je zapotřebí. Obecně lze říci, že vyvinutá osobnost má tyto schopnosti. Ale i ten, kdo je méně vyvinutý, může získat určitou schopnost, jak ostatně ukazuje váš případ. Máte před sebou pravděpodobně víc než padesát inkarnací, než dosáhnete stavu dokonalého člověka, ale protože jste to velice potřeboval, dostalo se vám zvláštní výuky, a já doufám, že svou vděčnost projevíte tím, že předáte toto vědění jiným, kteří neměli takové štěstí. Budete-li nadále pracovat tak, jak pracujete, zjistíte, že vzpomínky na to, co jste zažil ve spánku, budou čím dál tím jasnější a

znalosti o posmrtném životě vám umožní postupovat mnohem rychleji, než je běžné. Současně vám to přinese i klid mysli a spokojenost. Nepředstavujte si však, že tím, že jste získal tuto schopnost, se nějak lišíte nebo jste lepší než mnoho jiných lidí, kteří by pravděpodobně také uvítali podobnou příležitost. *Pýcha je vždycky nebezpečná, neboť jej vinou přichází člověk o pomoc shůry a upadá do bažiny zoufalství.*

Otázka: Máme stejný počet mužských reinkarnací jako ženských, nebo je pohlaví pouze náhoda?

Odpověď: Na to je snadná odpověď. Pohlaví není náhoda a nerodíme se stejně často jako muži a jako ženy. Musíme pouze získat určité vlastnosti v ženských tělech a jiné zase v mužských. Až dosáhneme dokonalosti, budeme mít alespoň minimum kladných vlastností, které dohromady tvoří pojem dokonalého člověka. Mnozí to minimum ovšem daleko překročí. Člověk, který se vyvíjí činností, má pochopitelně jinou povahu než ten, který se vyvinul životem světce a věnoval se dlouhým meditacím ve snaze prospět bližním. Všechny tyto druhy dokonalých bytostí jsou však nutné a každý naplňuje svůj osud osobitým způsobem. Jestliže někdo nemá odvalu a schopnost se rozumně rozhodovat a moudře zvládat své okolí, bude se muset s největší pravděpodobností tak dva nebo tři životy za sebou narodit v mužském těle, kde získá dostatek příležitostí osvojit si potřebné vlastnosti. Jestliže na druhé straně někomu chybí takzvaný mateřský (*nebo i otcovský*) cit a není schopen nesobecké oddanosti a lásky (*i když je odmítána*), pak potřebuje prožít jeden nebo dva životy v ženském těle, kde se tomu naučí. Teoreticky by měl člověk strávit z celkového počtu životů polovinu v ženských a polovinu v mužských tělech; ve skutečnosti ale tomu tak není, protože někteří lidé se v jednom typu těla vyvíjejí snáz než v druhém. Kdo potom dosáhne dokonalosti, má všechny základní vlastnosti obou pohlaví v dostatečné míře. Až budete mít příležitost se setkat s některou z těchto osobností, dáte mi za pravdu.

Tím končím. Přepište si svůj těsnopisný záznam a znovu všechno pročtete. Doufám, že můj výklad bude jasný. Doporučuji vám, abyste šel dnes brzy spát, protože jste unaven, a nesnažil se před usnutím koncentrovat, ani ráno vzpomínat, co jste dělal v noci. Opět vás navštívím až za týden, takže budete mít dost příležitostí experimentovat na vlastní pěst, a jak jsem řekl včera, dostanete-li se do nesnázi, budu nablízku a pomohu vám. Pokoj buď s vámi, můj synu. Odcházím.

Mohl bych podrobně popsat řadu událostí, jež se přihodily v následujícím týdnu; omezím se však jen na přehled těch nejdůležitějších. Hned první noc se mi podařilo navštívit Daphne u ní doma. Měla zrovna na návštěvě několik přátel. Představila mě a dali jsme se do zajímavého hovoru o současných událostech ve světě - zjistil jsem, že jsou velmi dobře informováni. Pak mi promítli několik filmů se zahradami kolem bungalovů v údolí. Krásnější jsem nikdy předtím neviděl. V nekultivovaných zahradách se vyskytovali přírodní duchové, drobné bytůstky, v porovnání se známými květinami asi tak pět až osm centimetrů velké. Občas vtančili na scénu a zase ven, a kdykoli vyskočili na květinu, lehce se zakymácela, jako když na ni dosedne velký motýl nebo čmelák. Byly to věrné podoby pohádkových bytostí z knížek, jaké mají rády děti každého věku. Lišily se pouze v jednom - neměly křídla; ale to se dalo lehce vysvětlit tím, že na rovině, kde přírodní duchové existují, jsou křídla zbytečná.

Druhou noc jsem vystoupil z těla a chtěl jsem se znovu podívat do třetí sféry, ale zrovna když jsem se vznesl nad postel, uslyšel jsem Charlese, který na mě spustil: "No, to je dost, kde se couráš? Co jsme byli v Londýně, vartuji tu nejmíň tři noci. Ta tvoje slupka sice ležela v posteli, ale ty nikde. Nevěděl jsem, kam ses vypařil, tak jsem za tebou nemohl. Jsem tu dneska dřív, abych tě nepropás." "To mě ale hrozně mrzí," odpověděl jsem. "Netušil jsem, že mě hledáš. Byl jsem na mnoha místech a viděl spoustu zajímavého." "Co kdyby jsme se podívali do toho podkroví, co jsme vždycky sedávali," navrhl Charles, "můžeme si tam trochu popovídat jako za starých časů." "To je dobrý nápad, jdeme," souhlasil jsem. A tak jsme se vydali do mého někdejšího pokojíku, kde jsme dřív rozmlouvali celé hodiny, a já jsem mu vyprávěl víceméně všechno, co jsem mezitím prožil.

"Jsem strašně rád, žeš měl tu kliku a setkal se s Acharjou, protože když jsem umřel a viděl, jak se trápíš, tak mi to dělalo starosti. Dělal jsem, co jsem mohl, abych s tebou promluvil, jenže tys mě neslyšel- dyť jsme byli takoví kamarádi, i když mi občas připadlo, že jsi proti mně bůhvíjak

starej. Jsem ti strašně vděčný za všechno, cos pro mě udělal, třeba jak jsi mě učil hrát fotbal nebo držet kriketovou pátku. Život je legrace! Já jsem si ho chtěl užít a mít se dobře; potom bych si třeba mohl vzít nákou hezkou holku a mít děti. Když jsem se setkal s Acharjou, udělal na mě dojem, jak řek, že se *člověk po smrti nemění, že jen prostředí, kde žije, je jiný*, a to je, myslím, fakt."

"Rozhodně," odpověděl jsem. "Od Acharji jsem se dozvěděl, že ses neměl zrovna nejhůř. Říkal, že sis našel nějakou dívku, která nedávno opustila svět. Je to tak?"

Začervenal se, nebo se mi to jen zdálo? "No, tak nějak," přiznal se. "Když má člověk přítelkyni, tak aspoň není taková nuda. V jejím případě to trochu lechtá mou ješitnost; myslí si totiž bůhvíjak nejsem dobrý jen proto, že vím o něco víc než ona. Na světě se neměla nejlíp, a tak možná jí ty divadla a restaurace připadají na čas atraktivní." "Poslouchej," přerušil jsem ho, "chtěl bych se tě na něco zeptat. Existuje u vás sexuální vztah, když nemáte fyzické tělo?" Tentokrát jsem si byl zcela jist, že zrudl, nicméně odpověděl: "No, v určitém smyslu jo, a myslím, že většina lidí to dělá, ale není to úplně totéž jako na světě. Začíná to stejně, jenže mně se o tom moc nechce mluvit, asi jako by se mi nechtělo mluvit o milostných avantýrách, dokud jsem byl naživu, kdyby ses mě tenkrát zeptal."

"Nechtěl jsem být osobní," omlouval jsem se, "jen bych rád získal co nejvíc informací o rozdílech mezi fyzickým a astrálním světem. Říkal jsem ti přece, že jsem se na jedné z vyšších rovin setkal s Daphne, která tam studuje hudbu. Když ještě žila, měl jsem ji velice rád a byl bych ji požádal, aby si mě vzala, jakmile bych byl s to ji uživit. Ačkoli jsme nikdy nebyli manželé, mám dojem, že platonický vztah, který teď budeme udržovat, přetrvá astrální existenci a bude nám k užítku v příští inkarnaci. Což kdybychom ji spolu navštívili?" "To bych docela rád," řekl Charles. Navrhl jsem tedy čtvrtek večer a on souhlasil.

Charles mi sdělil, že se nedávno setkal s otcem, který zemřel před několika lety. Z jeho slov jsem vyrozuměl, že otec žije v druhé sféře. Prý pěstuje růže - to ho bavilo odjakživa - a v poslední době si prý dělá starosti kvůli psovi, skotskému teriéru, který mu byl velice oddán a teď najednou zmizel, a otec myslí, že se ztratil. Vysvětlil jsem Charlesovi, co se ve skutečnosti stalo, ale nejevil velký zájem. Pak jsme hovořili ještě delší dobu, až na mě přišel zvláštní pocit neklidu. Ještě jsem stačil Charlesovi připomenout, že se sejdeme ve čtvrtek, a pak jsem se najednou probudil v posteli. Vůbec si nepamatuji, jak jsem se tam dostal.

Ve středu v noci jsem měl ošklivý sen, v němž se vyskytovala Daphne. Zdálo se mi, že jsme byli v tmavé jeskyni. Z neznámého důvodu jsme nemohli uniknout odporné gorile, jež seděla vedle nás a podmračeným pohledem zírala na Daphne, která ji zřejmě přitahovala. Pamatuji se, že jsem se snažil Daphne chránit, ale gorila byla tak obrovská a silná, že jsem věděl, že ji nezmůžu. Naše snahy uniknout ji zřejmě bavily, protože vyrážela divoké skřeky a chraplavě se smála, zatímco jsme pobíhali po jeskyni a hledali východ. Už ve snu jsem se strašně potil a snažil se myslet na Acharju, aby nám přišel na pomoc - ale nic se nedělo: byli jsme zřejmě ponecháni svému osudu. Po chvíli gorila vstala, přistoupila k Daphne, popadla ji dlouhými chlupatými rukama a vlekla na druhý konec jeskyně. Daphne křičela a bránila se ze všech sil a já, ačkoli jsem neměl žádnou zbraň, jsem se v zoufalství na obludu vrhl a začal ji škrtit v naději, že se obrátí proti mně a Daphne pustí. Ještě teď cítím páchnoucí dech té bestie, poněvadž jsem se probudil uprostřed zápasu celý zpocený na zmuchlaném prostěradle. Nemám nejmenší tušení, co by to mohlo znamenat. Co nejdřív o tom Daphne povím, snad to bude umět vyložit.

Ve čtvrtek jsem začal pracovat jako astrální pomocník. Toho večera jsem chtěl s Charlesem navštívit třetí sféru. Musel jsem však na něj čekat, a když přišel, byl rozrušen, protože při náletu na Londýn sestřelili Němci právě jednoho z jeho kolegů, Billa Fletchera. Požádal mě, abych šel s ním a pomohl mu, a tak jsme se okamžitě vydali do Londýna. Charles věděl, kde Billa najde, a naši pomoc přivítali tři nezkušení, ale horliví astrální pomocníci. Asi dvě hodiny jsme pak všichni Billa přemlouvali, aby se zbavil éterického dvojníka, a když to nakonec udělal, byl z něho úplně jiný člověk. Vzali jsme si ho s bratrem na starost a doprovodili ho domů, kde jsme se snažili připravit jeho mladou ženu na zprávu, kterou dostane druhý den ráno.

Charles prohlásil, že zůstane s Billem, protože prý ví až příliš dobře, jak chudákovi teď je, a

já jsem se vrátil na místo náletu, abych zjistil, zdali nepotřebují mou pomoc. Spatřil jsem sanitku a rozhodl se, že půjdu tam, kam pojedou. Octli jsme se ve velké londýnské nemocnici a na nosítkách, která vyndali z vozu, ležela mladá dívka. Tatáž dívka, velmi rozrušená, šla v astrálním těle vedle nosítek. Po vyšetření přenesli její tělo do jednoho z nemocničních pokojů, kde už bylo hodně raněných. Bez jakéhokoli spěchu a zmatku a s pohotovostí, kterou jsem velmi obdivoval, uložili dívku do postele a připravili transfúzi. Nejprve se zoufale pokoušela navázat kontakt s lékaři a sestrami, kteří ošetřovali její bezvědomé tělo, pak mně ale věnovala pozornost. Ujistil jsem ji, že se uzdraví, protože jsem to intuitivně věděl. Také jsem jí řekl, že jí velmi prospěje, když zůstane klidná a bude jen přihlížet a zároveň silou vůle podporovat úsilí lékařů a ošetřovatelek. Ani nevím, proč jsem jí to radil. Neměl jsem nejmenší tušení, zdali jí to pomůže, ale nějak mi to přišlo jako samozřejmé.

Viděl jsem zcela jasně tenkou šňůru éterické hmoty mezi jejím astrálním tělem a fyzickou schránkou na nemocničním lůžku, takže jsem věděl, že není mrtvá - a byl jsem si jist, že nezemře. Zbytek noci jsem s ní rozmlouval, a když mi řekla, že dům těsně vedle nich dostal plný zásah a že má strach, co se stalo s matkou, začal jsem jí trochu vysvětlovat, co bylo nedávno vysvětleno mně. V pokoji se pohybovali ještě jiní astrální pomocníci a jeden z nich, kterého jsem předtím neviděl, ale který říkal, že se jmenuje Jim, mě pochválil za mé úsilí a podotkl, že by mělo být víc takových lidí, kteří v podobných situacích dovedou přispět svými znalostmi.

V pátek jsem zažil něco tak zvláštního, že to musím podrobně popsat. Setkal jsem se s Daphne v její pracovně v Akademii. Hned jsem se jí zeptal, jestli ví něco o mém hrozném snu, ale ujistila mě, že tam nebyla. Rozhodli jsme se, že se pokusíme dostat na vlastní pěst do čtvrté sféry, ale neměli jsme žádný opěrný bod, kterého bychom se mohli zachytit. Seděli jsme venku a soustředili se; snažil jsem se představit si některý z ústavů pro duševně choré, o nichž mluvil Acharja, ale nepomohlo to. Litoval jsem, že s námi není, a musel jsem ho svými myšlenkami přivolat, protože když jsme se znovu marně pokusili o přechod, ozval se za mnou lehký smích - a byl to on. Řekl, že nám pomůže a že nám na každé sféře ukáže opěrné body, které si musíme zapamatovat. Vzali jsme ho za ruce, a když jsem otevřel oči, to, co jsem spatřil, nelze vůbec popsat, poněvadž to bylo nejkrásnější údolí, jaké jsem kdy viděl. Bylo zčásti zalesněné a rostl tam hustý vřes nejrůznějších barev, jaký se snad vyskytuje jen v jižní Africe, ale na dotyk mnohem jemnější. Na tomto překrásném koberci bylo daleko široko rozseto bezpočtu květin - petrklíčů, zvonků, narcisů, pomněnek, tulipánů, šípkových růží a červených máků. Zřejmě tu nechyběla žádná polní nebo lesní květina. "Tenhle opěrný bod si určitě zapamatujete," řekl Acharja, "jmenuje se Údolí víl. Je vlastně kolébkou všech děvů, protože sem se každý po splnění svých úkolů vrací. Měli byste si je při nejbližší příležitosti prohlédnout - ale velice tiše a nenápadně, protože dévové nemají rádi vlezlé lidské zvědavce a jejich návštěvám se brání. Postavili tu proti nim z astrální hmoty silnou zeď, asi takovou, jako se na hmotném světě staví z cihel.

Pak jsme se znovu vzali za ruce a přenesli vůlí do další, tj. páté roviny. Když jsem otevřel oči, bylo to zvláštní: stáli jsme na otevřené pláni, která se podobala poušti, až na to, že tam místo písku rostla tráva. V dálce se rýsovalo velké město s mnoha věžemi a věžičkami, obklopené mohutnými hradbami. Nad městem svítilo něco jako slunce a ozařovalo střechy budov, které se leskly jako zlato. "Tak tohle je, moji milí, takzvané Zlaté město," řekl náš průvodce, "a doporučuji vám, abyste je navštívili a prohlédli. Najdete tam vše, co se kdy mluvilo, psalo nebo malovalo v souvislosti s ortodoxním nebem, o němž káží kněží a duchovní křesťanských náboženství. Celé město je obrovskou myšlenkovou formou Boha Otce, Krista a jeho dvanácti apoštolů a mnoha svatých, kteří figurují v učení církve."

Opět jsme se vzali za ruce a vystoupili na šestou rovinu. Během vteřiny jsme stáli na břehu jezera obklopeného mohutnou skalní stěnou. V dálce vlevo bylo vidět malý otvor a napadlo mě, kam asi vede. "Dobře si to jezero zapamatujte," radil Acharja. "Pobývají tady hlavně lidé, kteří chtějí pro svou práci absolutní klid. Na světě je jistá sekta, která se věnuje výhradně duchovním cvičením. O tomhle místě se učí asi tak, jako se křesťané učí o nebi. Lodičky, které tu vidíte, používají místní poustevníci. Spodní proudy je ženou neměnnou rychlostí kolem celého jezera, takže se vzájemně nemohou předhánět. Okružní jízda trvá čtyřiaadvacet hodin (*pozemského času*),

což přesně odpovídá době, kterou potřebují pro meditaci. Všiml jste si také toho malého otvoru vlevo; vede k podobnému, jenže menšímu jezeru, také obklopenému vysokými skalami. Vytvořil je jeden zdejší poustevník. Jednou ho vyrušili v jeho rozjímání jiní lidé, kteří používali jezera jako on. Vytvořil tak silnou myšlenkovou formu, že vzniklo jezero jenom pro něj. Musím tu s vámi mluvit skoro šeptem; kdybych mluvil normálním hlasem, burácel by v jezerním prostoru jako hrom. Lidé, kteří tu bydlí, vědí o této zvláštnosti a raději vůbec nemluví. Jezero se proto nazývá Vody ustavičného mlčení. Teď vás ale musím už opustit. Při návratu byste neměli mít potíže, i když s vámi nebudu."

Jak předpokládal, neměli jsme na zpáteční cestě žádné těžkosti. Když jsme však sestoupili do čtvrté sféry a znovu spatřili Údolí vil, neodolali jsme a chvíli jsme tam zůstali. Všimli jsme si, že je tam velice živo a že se tam zřejmě připravuje nějaká slavnost. Bylo tam tisíce dévů. Sedli jsme si a dívali se. Naši přítomnosti si všimli pořadatelé, a když se k nám jeden z nich vydal, čekali jsme, že nás požádá, abychom odešli - zvláště potom, co nás Acharja upozornil, že lidé tu nejsou vždy vítáni. Pořadatel, který k nám plul zvolna a důstojně, měl velice pěknou, inteligentní hlavu a oduševnělé rysy, takže jsme, když k nám dorazil, bezděčně vstali. Měl zvláštní úbor, který se podobal dlouhému kabátu čínského mandarína s pestrobarevným vyšíváním, jež zobrazovalo květiny rostoucí v Údolí. Podle výrazu jeho obličeje jsme poznali, že není naladěn nepřátelsky, a tak jsme se na něj sympaticky usmáli. Následoval velice nezvyklý telepatický rozhovor beze slov; otázky a odpovědi se střídaly daleko rychleji, než kdyby je bylo nutné vyjadřovat slovy.

Uvědomoval jsem si, že se nás ptá, co pro nás může udělat. Odpověděl jsem pouhým formulováním myšlenky, že Daphne trvale sídlí v astrálním světě, kdežto já ještě žiji ve světě hmotném a jsem tu na krátké návštěvě během spánku. Rozuměl dokonale a řekl, že dostal příkaz od svého představeného, aby nás k němu uvedl. Naznačili jsme, že půjdeme velice rádi, a okamžitě jsme se vydali do středu velkého otevřeného kruhu, na jehož obvodě za šňůrou spletenou z květin stály nebo seděly davy zdejších obyvatel. Uprostřed kruhu bylo pódium z trsů zeleného mechu, podepřené v každém rohu květinovými pilířky. Nad ním byl baldachýn z velice jemného kapradí, jež připomínalo netík. Pódium bylo vystláno mechem ve tvaru pohodlných sedadel, která přímo vyzývala k usednutí. V popředí se tyčila dvě velká křesla, téměř trůny, také z mechu, ale mnohem ozdobnější než ostatní.

Zatímco jsme čekali na náčelníka, průvodce nám vysvětlil, co se zde má konat. Řekl v podstatě, že jde o kvalifikační zkoušky a vlastně jakousi promoci skupiny přírodních duchů, kteří chtějí přejít do dalšího stádia vývoje, kde se stanou dévy, ale předtím musí na takovémto shromáždění podat důkaz své zdatnosti. Uspokojí-li členy zkušební komise, změní se z přírodních duchů v dévy a převzou nové povinnosti. Jejich úkoly se týkají tří hlavních oborů: (1) energetická oblast, kde se pracuje hudbou a barvou; (2) řízení rostlinné říše, která těží z pokusů prováděných dévy v astrálním světě; (3) spolupráce s lidmi. Přírodní duchové se často stýkají s lidskými bytostmi, zejména s dětmi: hrají si s nimi, když přijdou v útlém věku do astrálního světa, a učí je zacházet s plastickou astrální hmotou, aby mohli prožívat pohádkové příběhy zcela reálně tak, že se pouhým přáním změní v jakoukoli smyšlenou postavu a zůstanou jí, jak dlouho chtějí. Zdůraznil, že tato sféra astrálního světa je pro dévickou vývojovou linii tím, čím je hmotný svět pro lidi. Mezi jednotlivými životy se ptáci vracejí do této čtvrté sféry asi tak, jako do šesté a sedmé přicházejí zvířata, aby tam čekala na návrat do světa. Ryby, ptáci, motýli a mnoho jiných okřídlených tvorů se nakonec změní v přírodní duchy a stanou se částí dévické říše. Lidského vývoje se neúčastní.

V té chvíli se z nedalekého háje vynořil podivuhodný průvod. Byl to vlastně kouzelný koberec, jaký se vyskytuje v pohádkách. Na něm asi metr nad zemí seděly se zkříženými nohama dvě hlavní postavy slavnosti a po každé straně nad hlavami dalších, majestátně vyhlížejících hodnostářů letěli ptáci nejrůznějších barev s girlandami květin v zobácích a zdáli se posunovat onen čarovný obřadní koberec kupředu. Jiní ptáčkové poletovali kolem celého procesí a házeli mu na cestu růžové lístky, jež trhali za střemhlavého letu z okolních růžových keřů. Současně se z dalších tisíců ptačích hrdel ozýval v celém Údolí jásavý zpěv. Když průvod došel k pódiumu, obě hlavní osobnosti se usadily na připravené trůny. První z nich byl náčelník a druhý, soudě podle obřadního

roucha, velekněz. Ostatní hodnostáři také zaujali svá místa a průvodce představil Daphne a mě náčelníkovi, který nám pokynul, abychom se též posadili. Daphne bylo nabídnuto křeslo po jeho pravici a mně po levici velekněze. Než začal vlastní program, velký orchestr hrál neobyčejně veselou a melodickou hudbu, která byla dílem děvů. Když dozněla, nastalo všeobecné ticho; z tisíců zpěvavých ptáčků nepípl ani jediný.

Do kruhu pak vešel hlasatel se stříbrnou trubkou a oznámil první číslo pořadu. Předstoupila skupina přírodních duchů. Bez použití slov jim dal hlavní examinator za úkol, aby zvukem představili řeku protékající zvolna zalesněnou krajinou s vysokými stromy na obou březích. Skupina okamžitě vytáhla dechové nástroje a zvláštní druh kytar a začala hrát. Viděl jsem, jak jejich myšlenková forma postupně nabývá tvaru a zpodobuje přesně to, co chtěli hudbou vyjádřit. Následoval další příkaz vytvořit hudbu znázorňující živly. Nástroje se změnil v bubny, cimbály a dva větší neobvyklé dechové nástroje podobné nejspíše hobojům. Opět bylo velmi snadné uhádnout, i bez pohledu na myšlenkovou formu, která se jasně rýsovala před námi, že hudba představuje bouři na moři. Bylo téměř slyšet skřipání stěžňů a lodních lan, jež vichřice napínala k prasknutí. Také blesky a hromobití si přišly na své, a když hudba skončila, dav posluchačů povstal jako jeden muž a místo potlesku a ovací, jak je zvykem u nás, vztyčil ruce k nebi. To bylo vše, co měla první skupina předvést, a jsem si jist, že všichni vykonali zkoušku s úspěchem.

Pak byla ohlášena druhá skupina - bylo jich pouze pět. Měli prokázat výsledky roubování různých ovocných stromů, keřů a dokonce i květin. Odpovědi se objevily okamžitě v podobě myšlenkově vyvolaných obrazů, kde bylo jasně vidět všechny změny. Dostali také otázku, které květiny lze pěstovat společně na jednom záhoně a které by to nepřežily. Pak měli popsat střídavý osev a vysvětlit, proč je podobný postup nutný. I v tomto druhém případě byli zkoušející i publikum zřejmě spokojeni.

Stříbrná trubka zazněla potřetí a v kruhu se objevila skupina velmi malých přírodních duchů a myšlenkové formy tří dětí, vytvořené zkoušejícími. Byly to světlovlasé děti mezi pěti a sedmi lety. Vyprávěly si pohádku o Popelce. Přírodní duchové se s nimi ihned spřátelili a začali si s nimi hrát. Nejprve se přidělovaly role: nesympatické úlohy ošklivých sester, macechy a slabošského otce převzali přírodní duchové a dětem ponechali Popelku, vílu kmotřičku a prince. Pak následovala v krátkosti hra samotná, která byla včetně kouzelného kočáru a Popelčiny proměny provedena tak dokonale, že jsem nic lepšího nikdy předtím neviděl. Myslím, že na dobrý výsledek zkoušky měla vliv i nesobeckost malých opatrovníků při rozdělování rolí.

Po krátké přestávce vyplněné veselou hudbou se všechny tři skupiny vrátily na místo zkoušky. Opět se ozvala stříbrná trubka, examinatori se chvíli radili s náčelníkem a s veleknězem o výsledku a pak hlavní examinator požádal náčelníka o souhlas s povýšením přírodních duchů do stavu děvů.

Velekněz vstal, uklonil se náčelníkovi a slavnostně odkráčel doprostřed kruhu, kde stáli přírodní duchové. Teď poprvé jsem slyšel pronášet slova. Velekněz zvedl ruce nad hlavu a zanotoval invokaci stejným nesrozumitelným jazykem jako nedávno na mýtině třetí sféry. Hlasatel mu pak podal velký meč, jehož čepel zářila v jasném astrálním světle. Velekněz ho zvedl do výše, vyslovil další slova a odebral se zvolna k prvnímu z přírodních duchů, kteří tam stáli v dlouhé řadě. Položil meč na hlavu prvního a řekl dvě slova, která patrně znamenala „Bůh budiž s tebou“ (*nevím a nedovedu vysvětlit, proč jsem si to myslel*), a v tom okamžiku se přírodní duch, který se podobal starému skřítkovi, změnil na mladou dívku. Totéž se opakovalo u všech absolventů. Někteří se stali mužskými dévy, jiní ženskými. Všichni vypadali nově a mladě.

Zrovna když jsem chtěl poděkovat náčelníkovi za všechno, co jsme viděli, pocítil jsem bez jakéhokoli předběžného varování, že mě mé tělo volá, a hned nato jsem se probudil na posteli v Colombu.

Když jsem druhého dne večer, byla sobota, vystoupil z těla, zjistil jsem, že na mě čeká Jim, astrální pomocník, s nímž jsem se seznámil v londýnské nemocnici. Přišel mě požádat o pomoc. Řekl, že se mu velmi líbilo, jak jsem se ve čtvrtek v noci věnoval oné zraněné dívce - jmenovala se Mary - a chtěl se mě zeptat, jestli bych pro ni mohl ještě něco udělat. Dověděla se totiž od nezodpovědné návštěvy, že její matka přišla za náletu o život, a rozrušilo ji to tak, že s ní nikdo nic

nesvede. A poněvadž má ještě malou sestru Irenu, které je teprve sedm, bylo by tragické, kdyby Mary také zemřela. Byl jsem velice rád, že mohu prakticky použít, čemu jsem se nedávno naučil. Když jsme přišli do nemocničního pokoje, viděl jsem, že se dívčino tělo zmítá v horečce na lůžku, zatímco Mary sama chodí po místnosti a rve si symbolicky vlasy. Přivítala mě a podařilo se mi ji trochu uklidnit. Posadili jsme se na pohodlnou pohovku, jejíž myšlenkovou formu jsem vytvořil, a snažil jsem se ji poučit podle informací, které mi poskytl Acharja. Zmínil jsem se o Ireně a o tom, jak to bude pro ni zlé, zemře-li kromě matky také její sestra. Ujistil jsem Mary - nevím jakým právem - že bude žít, projeví-li náležitou vůli, a jestliže se rozhodne pro život, bude se moci stýkat s matkou ve spánku. Požádala mě, zdali bych jí nepomohl. Slíbil jsem jí to a vzal tak na sebe určitou zodpovědnost. Řekl jsem, že přijdu opět další noc.

V neděli na mě už čekala a byla úplně klidná. Navrhl jsem, že vyhledáme její matku. Ukázal jsem jí, jak snadno se lze pohybovat astrálním světem, a brzy ji to začalo zajímat. Zavedla mě do činžáku, kde bydlely. Irenu jsme našli u sousedů a u postele seděla její matka a snažila se utěšit plačící dítě, které ji nevidělo. Nejprve si myslela, že je Mary také po smrti, ale když seznala, že tomu tak není a že se bude moci o Irenu postarat, uklidnila se. Nechal jsem je, aby si popovídaly, a s předpokladem, že se ještě uvidíme, jsem se vrátil do nemocnice. Díval jsem se chvíli na Johna a jeho kolegy, abych se seznámil s jejich pracovními metodami. Pak přišla Mary s matkou a Irenou a já jsem se jim zbytek noci snažil pomoci tak, jak Acharja pomohl mně. Matka nebyla příliš vyvinutou osobností - jeden z astrálních pomocníků mi řekl, že mu trvalo dva dny, než ji přemluvil, aby se zbavila éterického dvojníka. Nakonec pochopila, že spojení s rodinou nemusí být přerušeno a že je možné s nimi komunikovat v noci. To ji velmi uklidnilo. Myslím, že se pro první dobu plně spokojí s první sférou. Poslední, co jsem učinil, než jsem se vrátil do těla bylo, že jsem Ireně veškerou silou vůle vštípl, že až se probudí, musí si zapamatovat něco z toho, co se dověděla ve spánku.

Kapitola 10

Acharja přišel, jak jsem předpokládal, úderem jedenácté. Ze všeho nejdřív chtěl vidět můj záznam o zkušenostech minulého týdne. Četl ho velmi pečlivě a z výrazu jeho obličeje bylo patrné čím dál tím větší uznání. Nebyl jsem nijak překvapen, když pravil: "Musím vám opravdu blahopřát ke všemu, co jste za posledních sedm nocí vykonal. Nechat vás jednat v tomto počátečním stádiu výuky samostatně bylo riskantní, ale výsledky dokazují, že jsem se nemýlil v předpokladu, že i v této počáteční fázi jste schopni převzít určitou míru odpovědnosti. Jsem velice rád, že jsem dostal za úkol zmírnit váš žal, který byl při našem prvním setkání tak zřejmý.

K vašim pondělním zážitkům bych poznamenal jen velice málo. Trvalí obyvatelé astrálního světa používají často barevných filmu, aby ukázali svým přátelům určitá místa nebo výjevy, kterými si nechtějí zatěžovat paměť. Zacházet s astrální obdobou filmu je velmi jednoduché, a pokud si ten, kdo je promítá, přinesl s sebou určité technické znalosti, je výsledek stejný jako na světě.

Jsem rád, že si uvědomujete, že Charles asi ještě dlouho neopustí tu část astrálního světa, kde žije.

Pak je tu ta střední noc, z níž si pamatujete jen ošklivý sen. Už jste se ptal Daphne, zdali s tím měla něco společného, a ona vás ujistila, že nic. Na její odpověď se můžete spolehnout, protože v astrálním světě neexistuje ztráta vědomí, kdy člověk neví, co dělá. Abyste pochopil mé vysvětlení této události, musím vám připomenout náš předešlý rozhovor. Zmínil jsem se v něm o dokonalých lidech, takzvaných Mistrech, kteří si za určitých okolností vybírají a vychovávají žáky. Jsou vlastně dva druhy žáka, uchazeči a přijatí. Základní rozdíl mezi nimi je, že jakmile Mistr žáka přijme, stává žák jeho trvalým spolupracovníkem nejenom v současném životě, ale i po smrti a v životech následujících. Uchazeč je všelijak zkoumán a zkoušen, a teprve když se osvědčí, většinou během několika životů, dostává se s Mistrem do bližšího styku a ocitá se mezi přijatými. V žádném případě nejde o nějaký nátlak nebo donucování, protože nikdo nemá právo ovlivňovat svobodnou vůli, kterou dostal každý člověk při individualizaci. Avšak než je někdo vybrán pro spolupráci s těmito

velkými bytostmi, musí dokázat, že se zcela zbavil strachu a že je ochoten se v zájmu své práce obětovat. Kandidát musí absolvovat pět astrálních testů, které se většinou uskutečňují v podobě hrozných snů. Byl jsem pověřen, abych vám sdělil, že vašeho úsilí překonat potíže v chápání astrálního světa si všiml jeden z těchto velkých Mistrů, a je možné, že vám dá časem příležitost pracovat v Bílém bratrstvu, k němuž sám patří - to znamená, že budete pravděpodobně přijat jako uchazeč. Sen, který jste měl ve středu, byl de facto astrální zkouškou. Obstál jste v ní docela úspěšně. Měl ukázat - i když vám ta gorila, kterou vytvořil jako myšlenkovou formu dotyčný Mistr, nahnala strach - že jste schopen zapomenout na sebe a obětovat i život za Daphne, jež byla opět jenom umělou myšlenkovou formou, přestože se vám zdála skutečná. Kdybyste byl odmítl ji zachránit, byl byste se vrátil do těla o něco dřív se stejnou vzpomínkou na zlý sen, ale v tom případě byste propadl a Mistrovi, který vás celou dobu pozoroval, byste dokázal, že nejste ještě dostatečně pokročilý a že se pro zamýšlený úkol nehodíte. V příštích letech budete mít pravděpodobně ještě podobné sny, další astrální testy, jimiž musíte projít, než budete uznán způsobilým pro danou práci. Osobně o tom víte málo, ale vaše skutečné já, ego, má velký zájem, abyste uspěl a mohl pracovat k prospěchu lidí.

Protože jste projevil zájem o výklad, který jsem vám podal, povím vám stručně, co vás čeká, než převezmete tuto zvláštní funkci. Budete se muset naučit rychle a spolehlivě pohybovat na všech astrálních rovinách. Musíte se seznámit se všemi nižšími astrálními tvory včetně těch, co mají éterická těla - jako elementálové, které jste viděl na mořském dně - a musíte zvládnout jejich hypnotický pohled, aby vás nevyvedl z míry. Podstoupíte zkoušku ohněm v podobě rozsáhlého lesního požáru, kterým budete muset projít bez strachu a beze spěchu. Obrovské vedro, jež vaše astrální tělo bude muset snést, se nijak neliší od horka fyzického a mohlo by vás odstrašit, poněvadž se budete bát, že uhoříte. Pokud si ale uvědomíte, že se astrálnímu tělu nemůže nic stát, ohněm klidně projdete a zkoušku uděláte. Pak přijde vodní test, v němž budete muset prokázat, že se dovedete pohybovat pod vodou. Byl byste překvapen, kolik kandidátů při takové zkoušce propadne. Podlehnou představě, že se dusí - je sice naprosto nereálná, ale přesto vyvolává strach; ten pak je zažene zpět do fyzického těla, kde se probudí se vzpomínkou na zlý sen. Mistr, který se o vás zajímá, se bude muset také přesvědčit, že dokážete rozeznat trvalé obyvatele astrálního světa od hostů, kteří tam pobývají jen během spánku. Budete muset prokázat, že dovedete účinně spolupracovat s dévy, což bývá často nezbytné. Musíte být s to rozpoznat myšlenkovou formu určité osoby od osoby skutečné. Když vás totiž Mistr pošle se vzkazem za někým, kdo žije v jiné astrální sféře, mohl byste narazit na bytost Mistrovi nepřátelskou, jež by na sebe vzala vzezření osoby, kterou hledáte (*ve skutečnosti by šlo o pouhou myšlenkovou formu*), a vy byste jí vzkaz předal v domnění, že jde o pravého příjemce; to by pak mohlo mít vážné následky pro činnost, jíž se Mistr zrovna zabývá. Takové triky jsou v astrálním světě běžné a je třeba, abyste se naučil identifikovat určité příznaky, které vám jasně řeknou, jde-li o osobu skutečnou či nikoli. Pravděpodobně jste slyšelo upírech. Vyskytují se, ale naštěstí dost vzácně. Žijí v podobných podmínkách jako sebevrazi. Také jsou připoutáni k zemi a musíte se naučit jim pomáhat a osvobodovat je od jejich údělu. Tím jsem vám snad řekl dost z toho, co vás ještě čeká.

Ted' bych se vrátil k vaší páteční cestě, kdy jste nemohl proniknout do vyšších rovin pro nedostatek opěrných bodů. Myšlenkově jsem byl s vámi stále ve spojení, protože jsem předpokládal, že se o něco takového samostatně pokusíte. Jak jste zjistil, je zcela prosté dostat se do jakékoli části astrálního světa, pokud se máte oč opřít. Domnívám se, že příště už mé pomoci potřebovat nebudete. V sedmé sféře jsem vám žádný bod na soustředění neudal, protože je tam málo toho, co by vás mohlo zajímat; a kromě toho ani není příliš zdrávo dostat se do styku s astrálními slupkami, které tam přežívají.

Měl jste velké štěstí, že jste se mohl zúčastnit děvické promoce (*abych užil názvu, kterým jste tu slavnost označil*). Přírodní duchové patří samozřejmě k děvické vývojové linii, ale mezi nimi a skutečnými dévy je obrovský rozdíl. Ve vaší vývojové linii něco podobného neexistuje. Velmi málo lidí, ať žijí v astrálním nebo ve fyzickém světě, mělo příležitost spatřit, co jste viděli vy, a jsem nesmírně rád, že jste se při návratu zastavili v čtvrté sféře.

Na tom, že jste v sobotu a v neděli prakticky použil některých mých informací, nemám

žádnou zásluhu a nijak jsem tuto příležitost neovlivňoval. Musím však bez váhání konstatovat, že vaše práce byla nejenom nesmírně cenná, ale též velmi zdařilá. Když jste se rozhodl předat určité poznatky té dívce, vzal jste na sebe jistou odpovědnost a je víc než pravděpodobné, že astrální pomocník jménem Jim se na vás znovu obrátí, jakmile bude jeho skupina zavalena prací. To vám jednak poskytne velkou příležitost k službám, z nichž vzniká mnoho dobré karmy, jednak to obrovsky zvýší váš zájem o tuto práci a prohloubí pochopení pro ostatní lidské bytosti. Způsob, jak jste s dívkou a její rodinou jednal, byl naprosto správný. Nesmíte být ovšem zklamán, nevezme-li si Mary vaše poučení stoprocentně k srdci a nebude-li tak učenlivou žačkou, jako jste byl vy učenlivým žákem. Zdůraznil jsem vám přece už mnohokrát, že *nezáleží na výsledku, ale na úmyslu*. Vaše úsilí, aby si malá Irena pamatovala, až se probudí, něco z toho, co jste jí řekl ve spánku mělo úspěch; dnes už se dívá na smrt své matky docela jinak. Přenechávám vašemu rozhodnutí, zda chcete tu rodinu ještě navštívit; vzal jste si je teď jaksi na starost a jiní jim budou pomáhat pouze tehdy, kdybyste vy svůj dobrovolný závazek nesplnil.

Ještě bych vám chtěl říci něco o mentálním světě. Už jsem vám vysvětlil, že po určité době musíme všichni odložit i astrální tělo a odejít z astrálního světa do světa mentálního neboli duchového. Doba se různí podle stupně vývoje: člověk, který má za sebou pouze padesát životů, zůstává v astrálním světě mnohem déle než ten, kdo prožil pět set životů v různých tělech a v různém prostředí, kde měl příležitost se zabývat různými intelektuálními zájmy. V jednom z předešlých výkladů jsem řekl, že *máme tři těla, duchové, astrální a hmotné, jež lze přirovnat k spodnímu prádlu, šatům a svrchnímu kabátu. Smrti na fyzické rovině se zbavujeme svrchního kabátu, tj. hmotného těla, a smrti na astrální rovině odkládáme šaty, tj. astrální tělo; takže člověk zůstává jakoby ve spodním prádle, tj. v duchovém těle, a takto oděn vstupuje do duchového světa*.

Jak jsem se už zmínil, duchové tělo je prvním tělem, které si ego obléká při sestupu z kauzální roviny. Je z ještě jemnější látky než tělo astrální. V podstatě jde o myšlenkovou formu člověka. Poněvadž by vám byl podrobnější výklad tohoto nedefinovatelného stavu, který nemá téměř žádnou hustotu, nesrozumitelný, pokusím se o hmotné přirovnání. *Duchové tělo nevyvinutého člověka, jenž má za sebou tak asi padesát inkarnací u srovnání s vyvinutou lidskou osobností, řekněme po pětistech inkarnacích se podobá proutěnému koši v počáteční a závěrečné fázi výroby. Nejprve má koš pouze základní tvar s několika vpletenými pruty. Nakonec ale pletivo zhoustne a vyplní všechny mezery; hotový koš se pak skládá z několikaset jednotlivých prutu, jež působí dojem jediného celku. Každý z nich lze přirovnat k určitému stupni duchovního vývoje, který člověk víceméně zvládl*.

Kdo dokončí život v astrálním světě, přejde do jeho sedmé sféry, a když nastane čas, aby i odtud odešel, usne a ztratí vědomí a probudí se téměř okamžitě ve světě duchovém. Když si člověk po fyzické smrti plně uvědomí astrální svět, má pocit blaženosti a kypícího zdraví. Když si po astrální smrti plně uvědomí svět duchový, prožívá nejprve nesmírné štěstí a pocit míru a jednoty s lidstvem. Zpočátku si ani nemusí všimnout, že přešel do mentálního světa; je tak spokojený a šťastný, že to nebere v úvahu; časem si však změnu prostředí uvědomí a ti, co mu přišli naproti, ho poučí o rozdílu mezi životem předchozím a současným.

Duchový svět je svět myšlenek. Myšlenky tu jsou jedinou realitou: jsou to věci, tak jako židle a stoly jsou věci, až na to, že jsou z látky daleko jemnější, podobně jako je duchové tělo z daleko jemnější látky než tělo fyzické. Kdybychom mohli přenést astrální nebo fyzickou hmotu do myšlenkového světa, což je ovšem nemožné, pro tamní obyvatele by neexistovala. Bylo by to s ní stejné jako s myšlenkovými formami v pozemském světě; jsou všude kolem nás, ale nevidíme je, ačkoli ovlivňují naše myšlení. Co se mentálního světa týče, je největší potíž v tom, že nemáme slova, jimiž by bylo možno podrobně popsat tuto rovinu vědomí; neboť v podmínkách fyzického světa se naprosto vymyká chápání. Na mentální rovině nevidíme lidi jako individua, ani jako astrální protějšky fyzických tvarů, nýbrž pouze jako myšlenkové formy příslušných jedinců odpovídající jejich duchovnímu vývoji.

Na mentální rovině se člověk podobá rozhlasovému přístroji, který vysílá i přijímá. Počet vlnových délek, jež může přitom použít, závisí na počtu témat, s nimiž je obeznámen. Může přijímat myšlenky druhých za předpokladu, že se dokáže naladit na určitou vlnovou délku – jinými

slovy má-li určité ponětí o věci, již se myšlenka týká - a hovořit o daném předmětu, tj. přijímat a vysílat myšlenkové formy, které zachytí všichni, kdo mají podobné znalosti a zájmy.

Na astrální rovině jste viděl intelektuální obry tvořící krásnou hudbu, obrazy a jiné podobné věci a vyučující vědám a umění. Když přejdou z astrálního do duchového světa, učí dál všechny, kdo se rozhodli jít v jejich stopách; jejich výuka však dostává podobu technických a teoretických přednášek vysílaných nepřetržitým myšlenkovým proudem, který může zachytit každý, kdo se zajímá o daný obor; pochopí však jen tolik, kolik mu umožňuje předchozí intelektuální činnost. Co nemůže pochopit, prostě nezachytí, poněvadž přijímací systém je omezen mírou dosavadních zkušeností. Kdo nestudoval například matematiku nebo chemii, není schopen vnímat a reagovat na sdělení, vysílaná v tomto oboru, i když je jimi vyplněna celá okolní atmosféra. Život na mentální rovině je mnohem zajímavější pro vzdělance než pro člověka s omezeným rozhledem. Kdo například studoval celý život určitý obor, dostane se zde do styku s velkými kapacitami své profese právě tím, že vnímá myšlenkové formy, které vysílají. A protože už není vázán na omezený mozek, chápe zcela jasně nejen to, co zvládl na světě, ale i věci, jež v pozemském životě mohl realizovat jen částečně bez důkladného porozumění.

Myšlenkový vývoj tu pokračuje určitou dobu a působí nejen bezprostřední potěšení, ale má též velký význam pro budoucí životy, neboť právě na základě práce zde vykonané získává lidská bytost právo dostat v příští inkarnaci mozek schopný plně obsáhnout vědomosti, jež si osvojila během pobytu v astrálním světě. Fakt, že lidé s vysoce vyvinutým intelektem strávili na mentální rovině dva až tři tisíce let, svědčí o tom, že se tam patrně nenudili. Naopak, méně vyvinutý člověk setrvává na této rovině velmi krátce, protože nemá co ověřovat a konsolidovat a zdejší život mu zdaleka nepřipadá tak příjemný a zajímavý jako intelektuálům. Svou omezenost si však neuvědomuje, takže nijak netrpí. Když přejdou do duchového světa obyvatelé Zlatého města, jsou v podstatě posedlí jednou jedinou myšlenkou, a to je jejich představa nebe. Náboženští učitelé jim vštíplili, že jakmile se "dostanou do nebe", budou tam navěky. Jsou přesvědčeni, že se to stalo, poněvadž žijí ve stavu, který odpovídá příslibu věčné blaženosti, na niž se těšili. Předpokládají, že tu zůstanou trvale, a z této víry pak vzniká dominantní iluze nebe, jak si je běžně představovali. V ní pak žijí a vyměňují si myšlenky s ostatními, kteří podlehli témuž omylu. Jejich veškerý duševní život se tak stává obrovskou myšlenkovou formou. I když jsou naprosto šťastni, z duchového světa nemají většinou takový prospěch jako jiní, kteří ho využívají jednak ke konsolidaci vlastní duševní činnosti, jednak k rozšiřování dosavadních znalostí. Život v zajetí vlastní představy ráje je však dokonale uspokojuje, takže je těžko posoudit, zda jsou na tom hůř než jiní, kteří se dali jinou cestou.

V duchovém světě je opět sedm sfér vědomí, jež odpovídají sférám astrálním až na to, že lze jimi procházet oběma směry, nahoru i dolů, bez potíží. Ve skutečnosti se tam však trvalí obyvatelé pohybují velice málo. Průměrný člověk si najde v jedné z prvních čtyř sfér svůj přirozený domov, který mu nejlépe vyhovuje a kde se cítí šťasten. Jen výjimečně vzdělaní jednotlivci pronikají nad čtvrtou sféru. Většinou se každý, kdo se s pomocí místních průvodců, kteří mu přijdou naproti, dostane z astrálního do duchového světa, octne téměř okamžitě v rovině vědomí, jež odpovídá jeho vývoji, a tam zůstává, dokud neodloží své duchové tělo, aby strávil krátký čas na kauzální rovině, která je trvalým sídlem jejich ega.

Než vám o tom povím víc, navrhuji, abychom se ve středu noci vypravili do druhé sféry mentálního světa, kde lépe pochopíte, o čem mluvím. Tam si uvědomíte nejenom s jakými potížemi vám tady o tom sám vyprávím, ale zároveň také zjistíte, až budete chtít své zkušenosti popsat, že vám chybějí slova. Potom přijdu v pátek dopoledne, takže budete mít tři noci na experimentování v astrálním světě; velmi vám však doporučuji, abyste se dnes úmyslně nikam nevydával a nechal svůj mozek trochu odpočinout. Středu večer si rezervujte pro mne." Po těch slovech odešel a já jsem zůstal sedět u stolu udiven vším, co jsem se dnes dověděl.

První noc jsem spal klidně a probudil se velmi osvěžen - bez jakékoli vzpomínky na to, co se v noci dělo.

Další noc se mi velmi snadno podařilo setkat s Daphne. Z Údolí víl se vrátila domů bez potíží, takže zřejmě vládne dostatečnou silou vůle, aby se pohybovala po jednotlivých sférách zcela

svobodně. Vyprávěla mi, že po mém odchodu byla svědkem překrásné taneční produkce, jíž se účastnili dévové, přírodní duchové a dokonce i ptáci. Když se loučila s náčelníkem, řekl jí, že jsme oba v Údolí kdykoli vítáni.

Zeptal jsem se jí, zdali by se chtěla podívat na Zlaté město zblízka. S radostí souhlasila, a tak jsme se vzali za ruce a zakrátko přistáli u opěrného bodu páté sféry - cestou jsme se stavěli v Údolí vil. Mohutná, zřejmě zlatá brána Města byla zavřená, ale otevřel nám stařec, který se podobal legendárnímu svatému Petru; zeptal se nás, co si přejeme, a my jsme se představili a řekli, že hlavním důvodem naší návštěvy je zvědavost. Vůbec ho to nepřekvapilo a nabídl nám průvodce, který nám Město ukáže.

Ulice, jak se zdálo, byly dlážděny ryzím zlatem a stromy, které je vroubily, byly obtíženy drahokamy. Šlo o velmi krásné myšlenkové formy diamantů, smaragdů, rubínů, perel a jiných vzácností, ale celkový dojem byl spíš jako nekonečná řada vánočních stromků. Všiml jsem si, že v každé ulici je nejméně jeden kostel; průvodce nás zavedl do chrámu, který označil jako malou katolickou svatyni. Po architektonické stránce byla vynikající; hlavní oltář byl pravděpodobně vytesán z obrovské perly; zato varhaník, který tam cosi preludoval, působil dojmem dileta. Pak nám průvodce ukázal kostely jiných církví. Zeptal jsem se ho, zdali se církve nějak sdružují. Odpověděl, že v nebi žije každá svým vlastním životem a hlásá své učení, ale k rozporům že nedochází, protože si každý uvědomuje, že základ všech nauk je v podstatě stejný, jen vnější projevy kultu jsou odlišné. Na mou další otázku prohlásil, že Bůh zde vládne jako Nejvyšší a že občas Zlaté město také navštěvuje. Normální obyvatelé ho sice nevidí, ale jeho hlas je slyšet z mraku, jímž se obklopuje. Dodal, že po ulicích tu chodí Kristus s dvanácti apoštolů a učí a káže zástupům. Zeptal jsem se, proč není apoštolů pouze jedenáct, když Jidáš, jak známo, zradil a do nebe se nedostal. Průvodce mě však ujistil, že Jidáš pykal za svůj čin hroznými výčitkami svědomí, což pro něj muselo být skutečným peklem, a jeho pokání bylo přijato a směl se vrátit k ostatním apoštolům. Navštívili jsme amfiteátr, kde bylo na tři tisíce lidí v bílých řízách. Naslouchali sboru, který zpíval za doprovodu harf a stříbrozvukých varhan a podobali se andělům z kýčovitých obrázků, ale na obláčcích s harfami v rukou neseděli.

Potom jsme se vrátili do Daphnina domu a probrali jsme vše, co jsme zažili. Později přišli na návštěvu ještě někteří její přátelé.

Ve středu večer se Acharja objevil úderem desáté. Pozdravil mě slovy: "Jste-li připraven, můžeme jít" a vyrazili jsme.

Dali jsme se stejnou cestou jako předtím: nejprve do vesnice v druhé sféře, pak k Akademii na třetí, do Údolí vil na čtvrté, k Zlatému městu na páté a k jezeru na šesté. Tam jsem si všiml, že se obou loděk zřejmě používá, jedna byla na druhé straně jezera a druhá poblíž vstupu k malému jezírku. Musel jsem se chvíli dívat, abych zjistil, že se velmi zvolna pohybují. Bylo to skutečně ideální místo pro poustevníky oddávající se meditaci.

Poněvadž jsem v sedmé sféře ještě nikdy nebyl a žádný opěrný bod jsem tam neznal, Acharja mě vzal za ruku, a když se kolem nás opět rozjasnilo, zjistil jsem, že stojíme na nejvyšším vrcholku jakéhosi pohoří. Acharja mě poučil, že se mu říká Vyhlídka na svět, protože se odtud lidé, než se znovu převtělí, naposledy dívají na okolní svět. Krajina byla do značné míry zalesněna, všechno kvetlo, ale nikde jsem neviděl žádné domy, a kam oko dohlédlo, bylo pusto a prázdno. V tomto prostředí prý tráví většinu svého života mnoho asketů a svatých mužů; byl jsem rád, že mystika není mým oborem. Pak jsem si všiml dvou postav, jež vypadaly jako muž a žena a pluly zvolna údolím. Když jsem se zeptal, kdo to je, Acharja odpověděl, že si je můžeme prohlédnout zblízka. Vydali jsme se k nim, a když jsme se přiblížili, jejich pohyb, který byl o málo rychlejší než normální chůze, se nijak nezpomalil. Acharja je oslovil, ale neodpověděly. Já jsem se také pokusil navázat rozhovor se ženou, jejíž tvář byla obrácena směrem ke mně, ale dívala se skrze mne, jako bych neexistoval, a neřekla jediné slovo. Oči měla prázdné a obličej bez výrazu. Propluly kolem nás po dráze, která byla patrně kruhová. Můj průvodce řekl, že to jsou astrální slupky, které tam zanechaly dvě osoby přecházející do duchového světa.

Pak mi vysvětlil, že k cestě do duchového světa je třeba odložit astrální těla. Aby bylo o ně dobře postaráno a nezmocnily se jich nějaké astrální bytosti, rozhodl se, že je svěří svým dvěma

přátelům, na které se muže spolehnout. Soustředil se a asi za minutu mi sdělil, že jsou na cestě. Téměř současně připluli dva Evropané velmi inteligentního a duchovního vzhledu. Pozdravili jsme se a Acharja jim řekl, co od nich chce. Pak mě vyzval, abych si lehl na záda a založil ruce pod hlavou; sám udělal totéž, pouze pravou ruku si nechal volnou a položil mi ji na čelo. Poradil mi, abych se uvolnil a snažil se na nic nemyslet.

Jak předvídal, je téměř nemožné popsat duchový svět slovy. Asi za tři minuty potom, co mi položil ruku na čelo a řekl, abych se uvolnil, jsem si uvědomil, že se mnou mluví, ale že nepoužívá žádných slov ani zvuků. Otevřel jsem oči a zjistil, že je všude úžasné ticho; vznášeli jsme se v prostoru obklopeni podivnými chuchvalci mlhy, které možná, co já vím, představovaly krajinu, budovy nebo i lidi. Některé z těchto chuchvalců byly zabarveny, ale všechno bylo strašně neurčité; i ty útvary, co byly možná lidmi, se neustále měnily. Vlastně jsem je neviděl v pravém slova smyslu očima, nýbrž je vnímal způsobem, který jsem dosud neznal. Viděl jsem myšlenkové formy vznášející se za mnou i přede mnou, takže jsem se nemusel ohlížet, abych se přesvědčil, jak co vypadá. Bylo to všechno velice zvláštní a záhadné a asi bych se byl trochu bál, kdy bych neměl tak spolehlivý doprovod. Acharja ke mně neustále vysílal své myšlenky a já jsem jim naprosto jasně rozuměl, jako kdyby na mě mluvil. Bylo také zřejmé, že i on dostává mé odpovědi, jakmile se mi zrodí v hlavě. Řekl, že toto je nejnižší sféra duchového světa, kterou obývají bytosti velmi málo vyvinuté. Upozornil mě na myšlenkové formy několika lidí žijících v této sféře. Byly to matné chomáčovité bytosti bez jakékoli vnitřní soudržnosti; mnohé neměly skoro vůbec žádný tvar. Vypadaly spíš jako oblak nebo pára, která občas nabude lidské podoby, ale pro nedostatek hutnosti se brzy rozplývá. Podobné obrazce vytváří kouř vycházející z komína: trvají jen krátce a téměř okamžitě se vytrácejí do vzduchu. Mezi těmito stíny, jež defillovaly před mým zrakem, vypadal Acharja - na rozdíl od těl astrálního nebo pozemského světa - mnohem skutečněji a jeho obrysy byly daleko zřetelnější a souvislejší. Při té příležitosti jsem si vzpomněl, jak výstižně přirovnal duchové tělo lidí nevyvinutých a těch, co mají za sebou velký počet životů, k výrobě proutěného koše.

Pak mě vyzval, abych k němu přistoupil blíž, položil mi ruku na rameno, aniž jsem cítil jeho dotek, a řekl, že přejdeme do druhé sféry. Scéna se začala měnit asi jako na filmovém plátně, ale na rozdíl od předchozích zkušeností jsem žádný pohyb nevnímal. Nové prostředí se příliš nelišilo od předešlé roviny až na to, že bytosti, které teď pluly kolem nás, měly jasnější obrysy.

Navrhl, abych si vybral téma, o němž bych chtěl s některým z trvalých obyvatel promluvit. Své myšlenky jsem měl vyslat do éteru a požádat zájemce o dané téma, aby se se mnou spojil. Bez dlouhých úvah jsem zvolil srovnání různých náboženství. Okamžitě jsem dostal odpověď v podobě dotazu, ke kterému náboženství se hlásím. Odpověděl jsem, že jsem katolík, i když ne příliš horlivý. Na to mi můj partner řekl, že *všechna náboženství mají svůj smysl, protože umožňují lidem, neschopným myslet samostatně, o něco se opřít a pomáhají v rozhodujících životních situacích. Dodal, že každé náboženství bylo založeno za určitým účelem, avšak základní pravdy jsou v podstatě všem společné.*

Pak dokazoval, že hlavním rysem křesťanství je láska a že podle této nauky se člověk může vyvíjet pouze, miluje-li svého bližního a je tolerantní k názorům a činům jiných lidí. Učení, jež hlásal Buddha, je stejně hodnotné jako zvěst Kristova. Jeho základním principem je moudrost jednající v duchu zákona karmy, který působí, že lidé trpí, nebo jsou odměňováni podle svých činů, myšlenek a slov. Snahou tohoto náboženství je zvládnout emoce. Primárním požadavkem hinduismu obnoveného téměř před dvěma tisíci lety Šri Krišnou je čistota a ukázněnost - jeho ortodoxní vyznavači provádějí v pravidelných intervalech rituální omývání. Islám založený Mohamedem klade největší důraz na odvahu a jeho stoupenci jí rozhodně nemají málo. Pársistické náboženství Zarathustrovo se vyvinulo z mnoha inkarnací Zarathustry. Jeho posvátným symbolem je oheň, a poněvadž byl vždy považován za nástroj očišťování, je charakteristickým znakem tohoto náboženství neposkvřenost. Jeho vyznavači jdou dokonce tak daleko, že soudí, že oheň nesmí být znesvěcován ani zapálením cigarety nebo dýmky. Mluvíci pak odsoudil jakékoli snahy o obrácení na víru a přesvědčoval mě, abych se nikdy nepokoušel přemlouvat někoho ke změně náboženských názorů, pokud nebudu určitě vědět, že ten člověk ztratil zájem o konfesi, v níž byl vychován, a

hledá něco nového. Řekl, že nedokáže pochopit žádného ateistu, protože si nikdo nemůže být jist, zda neexistují minulé či budoucí životy, ale že sympatizuje s agnostiky, neboť jde o čestné lidi, kteří jsou ochotni se dát přesvědčit přijatelnými argumenty. Podle jeho mínění je však škoda, že si neuvědomují, že většina náboženských nauk se týká metafyzických otázek, které nelze na pozemské rovině zodpovědět jednoznačným experimentálním důkazem.

Byl bych rád zkusil i jiná témata, ale můj průvodce mě upozornil, že musím skončit, ježto pro dnešní noc už toho bylo dost a nemusel bych to podržet v paměti, až se vzbudím.

Zeptal jsem se, zdali se na této rovině zabývají také hudbou. Acharja odpověděl, abych mu jmenoval svou oblíbenou symfonii. Řek jsem, že je to Beethovenova Devátá, a on mě vyzval, abych vytvořil myšlenkovou formu věty, kterou mám nejraději, že pravděpodobně zažiji velké překvapení. Pomyslel jsem samozřejmě na nádherné finále a sotva se to stalo, uslyšel jsem odevšad kolem nás tuto milovanou skladbu. Okouzlen jsem naslouchal až do závěrečných taktů Schillerovy Ódy na radost. Myslím, že na to nikdy nezapomenu. Provedení bylo daleko krásnější, než co jsem kdy slyšel v podmínkách pozemského světa. Čistota hlasů a dokonalost hry předčila jakékoli očekávání.

Acharja mi pak řekl, že nemá smysl, abych se snažil zapamatovat si nějaký opěrný bod, protože se v současném stadiu svého vývoje do duchového světa už nedostanu. Vydali jsme se na zpáteční cestu stejným způsobem, jak jsme přišli, a za chvíli jsem se probudil v astrálním těle v téže poloze, jak jsem je opustil, a spatřil jsem oba astrální pomocníky, kteří tam stáli "na stráži". Usmívali se, když viděli, jak jsem zmaten; ale nemohl jsem si pomoci, neboť jsem stále musel myslet na všechno, co jsem zažil. Rozloučili se s námi zdvořilou úklonou a zmizeli v dálce. Brzy nato jsem se probudil ve své posteli v Colombu. Bylo teprve čtvrt na čtyři. Vstal jsem a zaznamenal každou událost, kterou jsem si dosud jasně pamatoval.

Další noc jsem se rozhodl, že navštívím Mary, abych se přesvědčil, jak se jí vede, ale když jsem vystoupil z těla, zjistil jsem, že na mě čeká Charles. Neměl žádný program, a tak jsem mu navrhl, aby mě doprovodil do londýnské nemocnice - myslel jsem, že mu ta zkušenost prospěje. Souhlasil a vydali jsme se na cestu. Když jsme dospěli do nemocničního pokoje, dívka ještě nespala. Jen tak zkusmo jsem bratrovi navrhl, že bychom se, než usne, mohli podívat do třetí sféry a navštívit Daphne. Můj nápad se mu však vůbec nezamlouval, a tak jsme bloudili po nemocnici, dokud Mary neusnula a neodpoutala se od těla.

Oznámila mi, že od doby, kdy jsme se viděli naposled, se její situace podstatně zlepšila a že si Irena už pamatuje víc, než když jsem s ní mluvil poprvé. Mary trávila každou noc doma ve společnosti své matky a sestry, ale mnoho si z toho nepamatovala. Dal jsem jí ve své nové funkci průvodce různé rady. Také jsem jí řekl, že bude-li napříště potřebovat mou pomoc, musí na mne usilovně myslet a že se vynasnažím její signály zachytit.

Jediné, nač se Charles zmohl, bylo jeho sdělení, že Mary je velice hezká dívka. Pak navrhl, abychom strávili zbytek noci spolu; prý mi ukáže alespoň jednu věc, v níž nade mnou vyniká. Souhlasil jsem, načež vytvořil myšlenkovou formu dvousedadlové stíhačky, ve které jsme se vznesli nad Austrálii, a vysvětloval mi, jak se letadlo ovládá. Zanedlouho jsem pocítil známé nutkání k návratu a opustil jsem stroj ještě za letu, abych se opět octl ve svém těle v Colombu.

Kapitola 11

Acharja se objevil o deset minut dřív než obvykle, právě když jsem končil se snídání. Popis událostí posledních dnů mi zabral dost času a neodvažoval jsem se oholit ani vykoupat, dokud neskončím, protože jsem se bál, že by mě opustila paměť a to, co jsem viděl v noci na dnešek, by se mohlo zčásti ztratit. Ani mu příliš nevadilo, že ještě nejsem hotov; omluvil se, že přišel trochu brzy, posadil se jako obvykle na koberec a požádal mě, zdali si může přečíst mou zprávu. Předložil jsem mu strojem psané stránky o tom, co jsem zažil od jeho pondělní návštěvy, a zeptal se, proč to chce vidět, když přece dobře ví, co jsem dělal.

„Ano, „ odpověděl, "byl jsem s vámi ve spojení, protože mi bylo dovoleno udržovat s vámi myšlenkový kontakt po dobu vaší výuky. Až skončíme, vztah mezi vaším a mým duchovým tělem se okamžitě přeručí, neboť nesmíme nahlížet do myšlení druhých lidí, leda za velmi zvláštních

okolností, jako je třeba naše spolupráce v posledních dvou týdnech. Každý je odpovědný jedině sám sobě a svému Stvořiteli a jak víte, je za své myšlenky a činy bud' odměňován, nebo trpí. Chtěl jsem se podívat na váš zápis, poněvadž bych rád věděl, kolik jste si toho zapamatoval - bez čtení se to nedozvím."

Pečlivě ho prozkoumal až do konce a pak pokračoval: "Vaše zpráva o úterku je docela dobrá, z návštěvy ve Zlatém městě jste si pamatoval skoro všechno. Opomněl jste pouze jedinou, avšak dost důležitou věc, totiž, že vás průvodce zavedl na předměstí a ukázal vám shromáždění, které naslouchalo myšlenkové formě kázajícího Krista. Chvíli jste to vy i Daphne sledovali a pak jste poznamenal, že všechno, co Kristus říká, bylo už zaznamenáno v evangeliích. To by samo o sobě mělo být dostatečným důkazem, že nejde o velkou bytost, známou na světě pod Kristus nýbrž jen o jakousi podobu tohoto zakladatele křesťanství, která se uchovala v myšlení jeho nejvěrnějších stoupenců. Jsem si jist, že kdyby to byl býval Kristus sám - a on žije a řídí duchovní vývoj této planety - jeho slova byste tak snadno nezapomněl. Zeptejte se na to Daphne, až ji příště uvidíte. Určitě si to budete pamatovat.

S tím, co jste napsal o zážitcích střeďeční noci, jsem velmi spokojen. Je to lepší, než jsem čekal. Upozornil jsem vás, že vám budou k popisu duchové činnosti chybět slova, ale myslím, že každý, kdo si váš zápis přečte, pochopí alespoň trochu, co jste měl na mysli. Jsem rád, že jste docela dobře porozuměl všemu, co jsem se vám při posledním výkladu snažil vysvětlit

Vaše putování dnes v noci nepotřebuje komentář. Mělo samozřejmě svůj význam: zjistil jste, že je třeba respektovat názory druhých a do jisté míry se jim přizpůsobovat, a to nejen na pozemské, ale i na astrální rovině. Jsem si jist, že vaše chráněnkyně Mary vás znovu co nejdříve zavolá, a vím, že se jí vynasnažíte její problémy ulehčit. Bude to pro vás dobrá zkušenost.

Dnes vám ve svém posledním výkladu řeknu nejprve něco o takzvané třetí smrti, a co se děje, když ego odloží i nositele vědomí, kterému se říká duchové tělo, a žije po určitou dobu v jediné trvalé složce, kterou má, tj. v kauzálním těle. Sledujte to velmi pozorně; ze zkušenosti vím, že mnoho posluchačů to nepochopí.

Třetí smrt se podobá přechodu z astrálního do duchového světa: člověk pozvolna ztrácí vědomí, a když se zbaví duchového těla, zjistí, že je v těle kauzálním. To se tak jmenuje proto, že funguje pouze, na takzvané kauzální rovině, kterou tvoří šestá a sedmá sféra duchovního světa. Kauzální tělo je permanentní lidskou složkou od doby, kdy se člověk individualizoval z živočišné říše a stal se samostatnou entitou.

Kauzální rovina je přirozeným domovem ega, které zde zůstává během období, jež nazýváme inkarnacemi, kdy se část ega projevuje na nižších rovinách vědomí a získává zkušenosti potřebné k tomu, aby ego zcela osvobodilo a zbavilo nutnosti opakovaně sestupovat do různých fyzických těl.

Kauzální tělo působí na následující život pouze tím, že k němu přidá zkušenosti, jež člověk získal během poslední inkarnace: z toho důvodu o něm často mluvíme jako 'rezervoáru vědění'. Vyvinutý člověk může na pozemské rovině z tohoto rezervoáru libovolně čerpat zkušenosti svých minulých životů, takže se určitým věcem nemusí učit pokaždé znovu, i když si jeho nový mozek minulé zážitky sám o sobě nepamatuje. Z toho důvodu jsou vyvinutí lidé vůči méně vyvinutým ve velké výhodě - této úrovně a schopností ovšem jednou dosáhne každý. Důležité je vědět, že jakýkoli pokrok závisí jen a jen na vlastním úsilí.

Těmto věcem by byla věnována větší pozornost, kdyby jim lépe rozuměli a víc je propagovali takzvaní dobrodinci lidstva. *Málokdo si uvědomuje, že člověk, jak ho známe zde na světě, je pouze nepatrnou částí skutečného člověka - ega - a toto ego neboli individualita chrání a vede pozemšťana, jak nejlépe umí, ovšem v mezích svobodné vůle, která je dána všem lidem, jakmile jednou dosáhli úrovně lidských bytostí.*

Na kauzální rovině minulost, přítomnost a budoucnost splývá. Ozřejmím vám to příkladem z tohoto světa. Představte si řeku plnou ohybů a zákrutů. Když po ní plujeme na parníku, vidíme z paluby jenom tu část, kde se parník právě pohybuje. Za námi je úsek, kterým jsme projeli, ale ten už nevidíme; a před námi, za příští zátočinou, kam parník teprve dorazí je úsek, který ještě nevidíme. Pak si představte, že někdo jiný podniká tutéž cestu vrtulníkem; spatří celý průběh řeky najednou.

Úseky za parníkem i před parníkem jsou shora krásně vidět; shlédne v jediném okamžiku to, co cestující na parníku viděl v minulosti, vidí v přítomnosti a uvidí v budoucnosti. Pro pozorovatele z helikoptéry neexistuje minulost ani budoucnost; všechno je přítomnost. A teď smysl tohoto přirovnání: nevyvinutý člověk se podobá cestujícímu na parníku, vyvinutý cestujícímu v helikoptéře.

Na kauzální rovině spatří každý svůj minulý život v pásmu obrazů na způsob promítaného filmu. Doví se přesně, kdy selhal a kdy uspěl. Také zjistí, co bude jeho úkolem v příštím životě a jak musí svou povahu změnit, aby dosáhl dalšího pokroku. Tohle všechno vidí i nevyvinutý člověk - podobá se cestujícímu na parníku - ale při své omezené inteligenci význam předváděných obrazů nechápe. Naopak osobnost vyvinutá vidí okamžitě - jako cestující z vrtulníku - nejen důsledky omylů předchozího života, ale i důvody, proč se jich dopustil, a činí předsevzetí, že už v příštím životě tímto způsobem nezhřeší. Zdrojem poučení, jež načerpal z filmu o svém minulém životě, je jeho permanentní atom, rezervoár vědění obsahující podstatu zkušeností ze všech předchozích inkarnací, a kdykoli se v příštím životě setká s podobnými problémy, ozve se hlas svědomí, jímž ho ego z kauzální roviny, kde onen rezervoár vědění existuje, upozorní, že se podobné chyby už podruhé nesmí dopustit. Uvědomí si, proč je pro něj žádoucí, aby se napříště narodil do určité oblasti nebo národa, neboť tím získá prostředí, jaké potřebuje; proto také ochotně spolupracuje, když zjistí, jak bude vypadat jeho další inkarnace. Ví velmi dobře, že život, který je pro něj připraven, je nejvhodnější a zajistí mu největší pokrok. A dosáhnout toho v době co nejkratší je základním přáním každého ega.

Ačkoli se my všichni nesmírně rádi zdržujeme na rovině, kde má naše ego své trvalé sídlo, musíme ji poslušně zákona evoluce opustit. Odcházíme, když přijde náš čas, protože toužíme po dalším sebeuskutečňování a zkušenosti; víme totiž, že vývoje lze dosáhnout jen nespočetnými životy v pozemském světě, poněvadž nedokážeme plně reagovat na vibrace kauzální roviny, dokud se nedostaneme na úroveň, kdy už není třeba se znovu narodit. Jednou však, až budeme znát všechno, čemu se lze na zemi naučit, se naše pozornost obrátí k jiným oblastem činnosti, daleko za fyzickým nebo astrálním světem. Ega, jež dosáhla tohoto stupně dokonalosti, se někdy sama z vlastního popudu rozhodnou - v podstatě z velké lásky k lidstvu a z touhy pomáhat mu ve vývoji - zůstat ve spojení s nižšími rovinami vědomí. Je dobře, že se takové obětavé duše vyskytují, protože jinak by byl pokrok lidstva mnohem pomalejší.

Můj výklad o sestupu do nové inkarnace není obtížné pochopit, vzpomenete-li si, co jsem řekl už dříve. Nahé ego se musí znovu obléci - dostane tři těla, aby mohlo fungovat na příslušných rovinách vědomí. První tělo je z duchové látky (*spodní prádlo*), za tím účelem se musí ego obrátit ke svému permanentnímu atomu, kde existují, jak se pamatujete, částice odpovídající všem sférám duchové čili mentální roviny. Převezme z něj duchovou částici, oživí ji a shromáždí kolem ní další částice existující na duchové rovině asi tak, jako se obaluje krystal ponořený do roztoku. Látka, kterou takto získá, dostane podobu posledního duchového těla, jež člověk odložil, když skončil svůj pobyt na duchové rovině, až na to, že tentokrát je duchová složka lepší než předchozí, neboť obsahuje výsledky duchovního úsilí minulé inkarnace. Člověk se vrací do nového života s novým duchovým tělem obohaceným vědomostmi, jež získal ve všech minulých životech, ale nezná to, čím se dosud nezabýval. Tím lze vysvětlit, proč se lidé na světě tolik liší; jejich rozumové schopnosti jsou různé, poněvadž odpovídají různým stupňům vývoje duchového těla. Proto by se ten, kdo má vynikající intelekt, nikdy neměl vyvyšovat nad lidi méně zkušené - jeho úkolem je mladším bratrům pomáhat, ne jim překážet.

Po vytvoření duchového těla proces pokračuje. Ego získá astrální částici a oživí ji. Okamžitě se obalí další astrální hmotou stejného druhu, jako mělo v předešlém astrálním těle v době, kdy je odložilo. To znamená, že emocionální pokrok dosažený v posledním životě se stane součástí nového astrálního těla (*šatů*) určeného pro novou existenci. Nové tělo pak bude obsahovat výsledky práce vykonané během let astrálního pobytu; kdo například studoval hudbu, bude se v nadcházejícím životě snažit zabývat se jí buď profesionálně, nebo ve volném čase a jeho hudební nadání se rozvine velmi snadno. Nové astrální tělo bude mnohem vnímavější než staré, jinými slovy bude schopno zachycovat citové projevy mnohem hlouběji než dříve.

Pak přijde na řadu hmotné tělo (*svrchní kabát*). To získáváme, jak známo, zrozením do pozemského světa. Nemusí být nutně lepší než v předchozí inkarnaci - záleží na tom, čemu se máme v novém životě naučit; tělo bude takové, jaké k tomu účelu potřebujeme. Nejvýznamnější roli zde hraje, jaké změny povahy máme uskutečnit. Odpověď na tuto otázku pak určuje různé okolnosti, zejména do jakého národa se narodíme - neboť každý národ má své charakteristické vlastnosti. Poněvadž jste Angličan, uvedu váš národ. Nejvýznamnějším rysem britské povahy je smysl pro povinnost. Jestliže se člověk v dřívějších životech s tímto problémem nevyrovnal - nedostává-li se mu vlastností, které jsou silnou stránkou Britů - pak bude patrně nejvhodnější, aby prožil alespoň jeden život mezi nimi a získal tak, co potřebuje.

Po výběru národa je třeba zvolit vhodnou rodinu. Je to choulostivá záležitost, která vyžaduje zvláštní péče a nikdy se neponechává náhodě. Ačkoli může být řada rodin schopných poskytnout potřebné prostředí, mnohé nepřicházejí v úvahu, prostě proto, že si je člověk následkem svých minulých skutků nezaslouží. Také to musí být rodina, jež umožní obnovení určitých osobních vztahů z minulosti, které vznikly na základě lásky, nenávisti, manželství, rodičovství, otcovství nemanželského dítěte, opuštění ženy v nesnázích a tak dále, neboť tímto způsobem se splácejí karmické dluhy. Pak je tu ještě problém dědičnosti a otázka, zda si člověk zaslouží zdravé tělo nebo zda bude postižen různými neduhy a nemocemi, zda bude ošklivý či hezký, hloupý či chytrý. Neopomine se ani osobní způsoblost rodičů a jejich manželský vztah, zda se dítě narodí matce, která si je přeje a učiní vše, co je v jejích silách, aby je řádně vychovala; zda rodiče budou s dítětem jednat jako se samostatnou osobností a všimnou si jeho zájmů a nadání, dejme tomu pro hudbu (*pravděpodobně výsledek školení v astrálním světě*), nebo zda se narodí do takového prostředí, jež těmto sklonům nepřeje a bude člověka omezovat i v dospělosti; zda rodiče budou nábožensky tolerantní či bigotní, a podobně.

Dítě se narodí, jakmile se toto všechno vyřeší a zvolí vhodná astrologická doba. Úkolem ega je teď překonat překážky zrození a vnějších životních podmínek. Typickým příkladem mohou být lidé, kteří vzešli z chudého a neperspektivního prostředí a stali se nakonec velkými osobnostmi. Ten, komu se podaří překonat podobné zábrany, se už v příští inkarnaci dostane do vhodných podmínek, kde nebude muset bojovat o přežití.

Než skončím, musím se ještě zmínit o jedné důležité věci, a tou je výchova. Z mých výkladů jste jistě seznal, že vztah rodičů k dítěti má na jeho vývoj velký vliv a může ho nejen podpořit, ale i zabrzdit.

Existuje poměrně málo lidí, kteří se dovedou věnovat potřebám dětí, takže je dnes dost těžké najít rodinu, která by byla schopná uvést pokročilé ego odpovědně do světa. Abyste si plně uvědomil zásadní význam výchovy, uvedu nejprve několik nejdůležitějších faktů týkajících se lidského vývoje.

Vývoj člověka lze rozdělit na sedmiletá období, v nichž se pokaždé objevuje nová schopnost nebo vlastnost. Tyto stupně souvisejí s činností žláz s vnitřní sekrecí. Datum narození platí pouze pro zrození fyzického těla, které začne plně fungovat mnohem dříve než neviditelná těla ega. Během těhotenství je lidský zárodek uzavřen v mateřském lůně. Podobným způsobem jsou i jemnější složky - éterické, astrální a duchové tělo - které jsem se snažil popsat v těchto výkladech, uzavřeny v ochranných obalech z éterické, astrální, popřípadě duchové látky v lůně kosmu či přírody, dokud neuzrají natolik, aby vydržely v prostředí hmotného světa. Fyzický vývoj v mateřském lůně nelze urychlit a podobně nelze uspišit ani vývoj těchto dalších těl. Je to proces, který chce svůj čas a vhodnou výchovu. Rodiče musí být pomocníky, rádci a přáteli svých dětí až do jedenadvaceti let, kdy vedení převezme jejich duchové tělo. Potom ale veškerá rodičovská péče, má-li se mladý člověk stát samostatnou dospělou osobou, přestává. Rodiče už smějí na základě svých bohatších zkušeností jen radit, pokud jsou o to požádáni. Jestliže se dospělý syn nebo dcera i nadále "drží maminčiny sukně", jak často pod různými záminkami vyžadují sobečtí rodiče, poškozují to obě strany.

Sedmiletá období mají své mezníky. U prvních tří je to vznik éterického těla v sedmi letech, kdy dítě dostává druhé zuby, pak astrálního neboli emocionálního těla ve čtrnácti v době puberty a

duchového těla, jež se začne plně projevovat až v jednadvaceti a jímž se člověk stává hotovou lidskou bytostí. U novorozence se projevují pouze negativní vlastnosti těchto těl; kladné musí teprve dozrát. V prvních sedmi letech jsou v činnosti síly záporného pólu éterického prostředí; proto se děti v tomto věku vyznačují jasnozřivostí stejné negativní povahy jako spiritistická média; často si hrají s bytostmi, které jsou pro dospělého neviditelné. Později se stejným způsobem, tj. pasivně, projevují síly emocionálního těla: city sice existují, ale jsou přechodné. Období mezi čtrnáctým a jedenadvacátým rokem, kdy se projevuje prudká a nespoutaná žádostivost, je pravděpodobně pro rodiče nejobtížnější, neboť vyžaduje svrchovanou toleranci a porozumění. Děti jsou nesmírně vnímavé vůči silám, jež působí na negativním pólu mysli; proto jsou také velmi učenlivé a mají snahu vše napodobovat. Je třeba s nimi jednat s pochopením, dokud nepřevládnu pozitivní vlastnosti. Jakmile k tomu dojde, je ego připraveno jednat samostatně a touží po nezávislosti. Musí se mu to umožnit. Dopustí se chyb jako my všichni, ale je to jedna z nejučinnějších metod jak se učit.

V nejstarších dobách měli rodiče málo zkušeností a dětem se příliš nevěnovali; dnes se však situace změnila natolik, že se rodičovství stalo vědou, kterou by měli všichni studovat. Při plánovaném rodičovství s dvěma nebo třemi dětmi mají dnes lidé na podobné studium více času a jsou s to osvojit si vědomosti k prospěchu a zdárnému vývoji svých potomků. Každý otec a matka by si měli uvědomit, že děti nejsou hračky, s nimiž mohou nakládat, jak chtějí, nýbrž že to jsou lidské bytosti svěřené do jejich péče a výchovy nebeskými mocnostmi. Vést je a vychovávat je jedním z nejdůležitějších úkolů lidstva. Podle zákona karmy jsou rodiče zodpovědní za to, jak se této povinnosti zhostí, a jejich vlastní vývoj se podle toho může zrychlit nebo zpomalit.

Všechny normální dívky se chtějí vdát, mít rodinu a domov; je to správné, protože každé dítě by mělo vyrůstat v prostředí, kde je chtějí a kde se mu dostane lásky. Mladé ženy, míní-li být úspěšnými manželkami a matkami, by se měly ještě před svatbou naučit vedení domácnosti a domácím pracím, správnému hospodaření s penězi, výběru a přípravě vhodných jídel, neměly by podceňovat význam dostatečného odpočinku a spánku a blahodárny vliv čerstvého vzduchu a slunce na tělesnou i duševní zdatnost. Avšak být úspěšnou matkou znamená též snahu porozumět některým tajemstvím přírody. Tím by se ovšem měli zabývat i otcové, neboť se na výchově dětí musí účastnit oba rodiče. Moudře si budou počínat jen ti, kteří mají určité ponětí o lidském vývoji a jsou ochotni sami přinášet oběti. Musí také vědět, že nejlepší výchovnou metodou je vlastní příklad, protože děti především napodobují dospělé - je to vlastně hlavní zdroj a podnět jejich růstu - a ti by nikdy neměli dělat to, co by neradi viděli u svých dětí.

K citové výchově patří dvě témata, o kterých by se mělo s dětmi mluvit otevřeně od nejujtějšího věku - prvním je sex a druhým náboženství. Rodiče jistě znají rostlinnou, živočišnou a lidskou biologii natolik, aby dovedli bez potíží vysvětlit i docela malým dětem, s ohledem na jejich věk a chápání, o čem jde. Pro ty nejmenší si vymyslí pohádky z říše rostlin. Ukáží jim květiny s pestíky, které přirovnají k dívkám a květiny s tyčinkami, které přirovnají k chlapcům. Mohou jim ukázat i pyl v prašnicích a v miniaturních košíčcích na nožkách včel.

Stejným nenásilným způsobem lze mluvit i o náboženství. Nikdo nepředpokládá, že dítě bude rozumět doktrínám a dogmatům různých vyznání; to může počkat, až bude schopno myslet samostatně. Náboženství, jež se hodí pro současnost i pro dobu příští, je obsaženo v životě a učení bytostí, které se za svého pozemského pobytu jmenovaly Ježíš Kristus a Buddha, a jiných velkých osobností. I kdybychom neznali nic jiného, měli bychom v nich vynikající vzor. Proto by měla náboženská výuka mladých lidí vycházet z velkého životního dramatu těchto učitelů. Je to vynikající škola, v níž se člověk může dovědět o svých možnostech. Jako sexuální výchovu i náboženskou výuku je třeba přizpůsobit věku a chápání dítěte. Může vycházet z biblických příběhů vyprávěných prostým jazykem, ale zejména a především z příkladu rodičů. Jestliže rodiče znají a prakticky uskutečňují sedmero blahoslavenství, tak jak je Kristus doporučoval ve svém kázání na hoře, poskytne to dětem názor na život, který se stane spolehlivým základem pro pochopení všeobecné lásky a lidského bratrství.

Rodiče, kteří si osvojí velkorysost a pochopení tím, že se naučí dívat očima svých dětí, posuzovat věci z jejich hlediska, cítit jejich srdcem, přemýšlet jejich rozumem a ptát se jejich

otázkami, budou schopni, až jednou jejich výchovná činnost skončí, poznávat lépe i sami sebe a pomáhat moudře a trpělivě bližním, což by mělo být hlavním úkolem v přítomné fázi jejich vývoje - úkolem, z kterého pak vzejdou další pozitivní vlastnosti jejich duchovní výbavy.

Pověděl jsem vám jen velice stručně o významu výchovy dětí a příkladu rodičů - víc času mi na to nezbývá. Mohu jen zdůraznit, že nikdy nebyla potřeba řádné výchovy větší a naléhavější než v dnešním světě. Budou-li se rodiče nadále vyhýbat své odpovědnosti a dávat přednost zábavě před těmito povinnostmi a bude-li i nadále tolik rozpadlých rodin, v nichž láska a porozumění jsou neznámými pojmy, pak by stálo za úvahu, zda by nebylo lepší vychovávat děti podle věkových skupin v ústavech, kde se jim budou věnovat školení a obětaví lidé. Je to ovšem řešení, které by bylo třeba nejdříve důkladně promyslet. Dá se samozřejmě argumentovat pro i proti; bude-li však rozhodnuto ve prospěch domácí výchovy, musí tu být především moudří a odpovědní rodiče.

Jsem rád, že víte, že nejsme na světě náhodou. Pochopil jste, že musíme prožít na pozemské rovině mnoho životů, máme-li získat dostatečnou zkušenost a osvobodit se od opakovaného rození a umírání. Shledal jste, že smrt, ze které má tolik lidí velký strach, není nic jiného než přechod z jednoho stavu vědomí do druhého a že se této změny nikdo bát nemusí, i když ji občas předchází určité fyzické utrpení. Přesvědčil jste se, že nerovnost mezi lidmi není dílem nějakého nespravedlivého Boha, který protežuje jedny před druhými, nýbrž že vyplývá z různého vývojového stadia, které lidé právě dosáhli na cestě k dokonalosti, nebo je důsledkem pošetilých činů v minulých životech. Jsem si jist, že si uvědomujete, že *žádné snažení není marné*, protože na konci každé inkarnace berete s sebou i plody své práce, které se ukládají v permanentním atomu, kde je rezervoár vašich znalostí a zkušeností.

Až dnes odejdu, budete opět rozhodovat o svém osudu sám. Doufám, že budete udržovat obnovený vztah k Daphne, protože jí můžete v mnohém pomoci, jako ona může pomoci vám. Je vám oběma souzeno spolupracovat v příštím životě, a čím víc se teď vzájemně poznáte, tím větších pokroků dosáhnete, až budete jednou spolu žít na pozemské rovině. Je ovšem možné, že se, než odejdete z tohoto světa, setkáte s někým, kdo vás bude přitahovat a koho si budete chtít vzít. Dojde-li k tomu, neváhejte Daphne vysvětlit, co zamýšlíte, protože podvádění se nevyplácí, ani když jedna osoba žije v astrálním a druhá v hmotném světě. Podvádět je vždycky nemoudré, poněvadž to způsobuje potíže, které pak člověk vyrovnává po několik životů.

Myslím, že Charles teď s vámi už nebude chtít mít nic společného. Vaše ego je starší, a on s vámi nedokáže jít cestou, která by byla podle vás pro něj nejvhodnější; ale přesto mu můžete pomáhat a pravděpodobně se s ním setkáte v příštím životě, protože láska vytváří velmi silné pouto. Nezapomeňte na svůj závazek vůči Mary. Nebude to patrně nic obtížného, ale nesmíte ji zanedbávat, když už jste tu odpovědnost na sebe vzal. Astrální průvodce jménem Jim vám může být velmi užitečný a naopak vy jemu, takže byste to přátelství měli pěstovat, kdykoli se naskytne příležitost. Mějte na paměti, že poznání, kterého se vám dostalo, není určeno jen pro vás. Máte odpovědnost za jiné, méně šťastné, než jste sám, a doufám, že si to uvědomujete. Pravdivé poznatky nesmí zůstat majetkem jediného člověka, nýbrž se musí šířit a jsem si jist, že budete šťastnější, sdělíte-li je ostatním, kteří by z nich měli mít také určitý prospěch. Možná že zjistíte, že mnozí, jimž nabídnete tento chléb vědění, ho odmítnou. Takoví lidé ho ještě nejsou schopni přijmout, ale to by vás nemělo odradit dát jim alespoň příležitost, aby vás vyslechli.

A teď už se budu muset rozloučit. Neznamená to však, že se nikdy neuvídíme, neboť vztah, který se mezi námi za těchto posledních týdnů vyvinul, se nedá odepsat a zřídka se přerušuje nadobro. Až odejdu, nebudu už vědět, co děláte - to mi bylo povoleno jen na krátkou dobu mých výkladů; nicméně nepochybuji, že pokrok, který jste pod mým vedením zahájil, bude trvalý. Budete-li mě někdy potřebovat, stačí, když si o mně vytvoříte velmi silnou myšlenkovou formu a vyšlete do éteru přání, že se chcete se mnou setkat. Může se stát, že se mi nepodaří reagovat na váš signál okamžitě, ale buďte ujištěni, že jsem ho slyšel a že se s vámi spojím, jakmile mi to práce, kterou se právě budu zabývat, umožní. Velmi jsem oceňoval pochopení, s nímž jste přijímal má slova, která se mohla někdy zdát vůči vám i ostatnímu světu dosti kritická. Věřte však, že to nebylo mým úmyslem. Jeden velký filozof kdysi řekl: 'Kdykoli je žák ochoten naslouchat, Mistr je vždycky přítomen.' Platí to doslova, protože ať budou vaše potíže jakékoli, nebudete nikdy sám.

Mistři neopouštějí ty, kdo pro ně pracují. Díky svému úsilí jste se dostal do styku s některými velkými bytostmi, které se snaží vést naše kroky po cestách nejvhodnějších pro náš vývoj. Reagoval jste na jejich pomoc kladně, a to vás k nim přiblížilo. Vědí o našich omezených možnostech a potížích, ale čekají jen, až zatoužíme po jejich pomoci, a té se nám pak ihned dostane. Pokoj a mír, pro který s takovou trpělivostí pracují, budiž s vámi i se všemi, kdo se snaží ulehčit břemeno lidstva. Mějte se dobře; Bůh dá, že se opět setkáme."

Epilog

Už je tomu měsíc, co jsem přepsal načisto Acharjův poslední výklad, a stále se ještě nedovedu smířit s tím, že nepřijde.

Vždycky jsem se těšil na jeho návštěvy tak, jak by mi to ještě nedávno připadalo zcela absurdní. Jsem nesmírně rád, že si každé ráno pamatuji hodně z toho, co jsem dělal v noci, protože jsem se původně domníval, že tato schopnost zmizí, až s ním přeruším spojení. Před několika dny jsem navštívil Daphne a zeptal se jí na prohlídku Zlatého města. Jak Acharja správně předpokládal, pamatovala se na Kristovo kázání stejně dobře jako na všechno ostatní, co jsme tenkrát viděli a slyšeli. Rozhodl jsem se proto, že vše co spolu zažijeme, si pak u ní vždy dodatečně ověřím. Spřátelil jsem se s několika lidmi, kteří bydlí v tomtéž údolí jako Daphne, a zřejmě neměli nic proti tomu, abych se tam občas podíval, i když vlastně do jejich společnosti nepatřím.

Před dvěma dny jsem se vypravil do šesté sféry, protože jsem si už dávno přál projet se v jedné z lodiček upoutaných u břehu jezera. Když jsem tam dospěl, zjistil jsem, že dvě jsou volné; v třetí plul nějaký osamělý poutník, který byl asi v polovině okruhu. Posadil jsem se do jedné, odvázel ji a vydal se bez veslování na cestu kolem jezera. Pokusil jsem se o meditaci a přesto, že se mi to dřív nikdy nedařilo, tady mi to najednou - zřejmě díky místním podmínkám - připadalo docela snadné. Snažil jsem se vnuknout myšlenku míru lidem, kteří v té době rozhodovali o osudu národů; měl jsem představu, že mír je důležitý jak pro nás, tak pro naše nepřátele. Nevím, zdali mé úsilí bylo co platné, ale alespoň jsem vysílal myšlenky, které mají v těchto vyšších sférách úžasnou moc. Až po osmi hodinách jsem pocítil, že se musím vrátit, a zcela spontánně jsem loďku opustil a octl se v pozemském světě. Ani nevím, co se s ní stalo, krouží-li dosud kolem jezera, nebo zda proud přestal působit, když objížďka skončila.

Mary jsem navštívil poslední měsíc několikrát, poněvadž Acharjova předpověď, že mě opět brzy zavolá, se splnila asi za čtrnáct dní. Snažil jsem se jí radit co nejlépe, dokonce byla našemu rozhovoru přítomna i malá Irena. Je mnohem vnímavější než Mary a mám dojem, že si toho zapamatuje víc a sestře to zopakuje, až se ráno probudí.

Jednou v noci mě požádal Jim, abych mu pomohl s letci, kteří přicházejí o život v bitvě o Británii. Bylo to dramatické. Myslel jsem si, že přechod do astrálního světa je alespoň v těchto případech stejný, ale bylo to pokaždé jiné. Postupně se učím, co všechno mám dělat, a Jimovi jsem slíbil, že mě může zavolat, kdykoli bude mít nedostatek pomocníků. Víím, že je to jeden způsob jak se odvděčit za výsady, kterých se mi dostalo, a vítám každou příležitost, jež se naskytne.

Charlese jsem už neviděl a nemám možnost se s ním setkat, ledaže bych použil v případě nutnosti tísňového volání. Pravděpodobně si žije normálním životem v astrálním světě a doufám, nejenom že je šťasten, ale že mu časem budu moci být i nějak prospěšný. Je zajímavé, že mé zoufalství nad jeho smrtí, které bylo příčinou Acharjovy návštěvy, mi teď připadá mnohem méně důležité než jiné vztahy, které jsem navázal.

Ukazuje to, jak určité poznatky mohou úplně změnit naše nazírání.

Dvojí život, který vedu, mě velmi zaměstnává a zajímá. Někdy mám dokonce dojem, že život mimo tělo je jediný skutečný a život na světě je daleko méně významný. Musím se tomu ovšem bránit, jinak se ze mne stane snílek a začnu podceňovat a zanedbávat to, co se má člověk během pozemské existence naučit.

Je nad mé síly vyjádřit vděčnost velkým bytostem, které řídí tuto planetu. Plán, podle něhož vše probíhá, se mi jeví tak logický, že každý krok, který učiníme, je přirozeným důsledkem kroku předchozího, a je opravdu těžké si představit, že by tomu mohlo být jinak. Nechápu pouze, proč

informace, které jsem se dověděl já, nezná více lidí. Často se mi chce zavolat Acharju, ale tu touhu musím v sobě potlačit. Jeho život je vskutku fantastický. Jsem zvědav, zda budu jednou moci dělat něco podobného. Pokud se to splní, budu sloužit svému Mistru, ať je to kdokoli, věrně jako Acharja. Nezapomněl jsem, že mám své poznatky sdělit též ostatním, a tím alespoň trochu poděkovat za pomoc, které se mi dostalo. Své zkušenosti budu zaznamenávat i nadále, a zjistím-li, že je o ně zájem, budu uvažovat o vydání další knihy.

Můj úkol popsat zvláštní a pozoruhodné události posledních týdnů tím končí. Zda čtenáři uznají jejich pravdivost, už není mou věcí. Svou povinnost jsem splnil tím, že jsem je zapsal, a jsem si naprosto jist, že ti, kdo mají uši k slyšení, budou mít z mé zprávy prospěch. Nesmíme zapomínat na příslib, který nám dal největší ze všech Mistrů: "*Bud'te dobré myslí, neboť' mocnosti, jež řídí osud světa, nespí.*"

Mnohostranná příroda

VI. kapitola z knihy Davida Conwaye Tajná moudrost (Secret Wisdom) vydané roku 1985 nakladatelstvím The Aquarian Press Wellingborough, Northamptonshire, Velká Británie

Ve starověku podstupovali kandidáti duchovního zasvěcení rituální smrt napodobující smrt a zmrtvýchvstání některého hérao nebo poloboha. Nejstarším příkladem je hlavní mýtus egyptských mystérií, v němž je Osiris zavražděn a pak na kusy roztrhán svým bratrem Setem. Z Egypta se dostal mýtus do Řecka, kde se jeho hrdina změnil na Dionýsa, který prý byl roztrhán a sněden Titány. Tento příběh se stal základem orfických mystérií, pojmenovaných podle Orfea, jenž sám byl roztrhán thráckými bakchantkami, zatímco mystérie Kabeirů na ostrově Samothráké oslavovaly Kašmalu zmrzačeného a zavražděného jeho třemi bratry. Rituální smrtí a znovuzrozením se měl každý neofyt rozloučit se životem smyslů a na základě nového poznání si uvědomit vlastní vyšší já a pravou podstatu věcí, pro niž se měla jeho mysl napříště stát vnímavou. Symbolická smrt představovala, stručně řečeno, jakousi hřbitovní bránu k plnějšímu životu.

Nejvýrazněji se to projevuje u eleuzínských mystérií mýtem o Persefoně, dceři bohyně Démétér, kterou unesl Hádes do podsvětí a držel ji tam (*jako svou manželku a spoluvládkyňi*), dokud rozhněvaná matka nevymohla na Diovi, že se má Persefoné na část roku vracet na zem. Persefoné zde představuje duchovní složku člověka, jejíž pravý domov je mimo "podsvětí", kde lidské já uvězněné v těle žije dočasně ve vyhnanství. Mystérie se dělily na menší a větší. Menší trvaly devět dní odpovídajících devíti měsícům mezi početím a narozením. Během této doby se věnovala pozornost zejména Persefonině únosu a věznění, představující jednak náš sestup do hmotného světa, jednak život, který musí naše já vést upoutáno za bdělého stavu k zemi. Větší mystérie zdůrazňovaly Démétrino hledání ztracené dcery; bohyně měla dvě pochodně - jedna symbolizovala rozum, druhá intuici, neboť' obou musí člověk užívat, aby dosáhl osvětlení přislíbeného okultní tradicí. Spojení této tradice s mystériemi potvrzuje rozloučení Konx Ompax, jež podle některých vykladačů pochází ze sanskrtu a jímž dvouleté eleuzínské slavnosti vrcholily.

Pokud bychom chtěli shrnout esoterický obsah mystérií, lze říci, že se snažila poučit zasvěcence jak dosáhnout plného vědomí zážitků ve spánku a využít jich - odtud neustálé zmínky o smrti - trvale, až člověk opustí fyzické tělo. Jinými slovy, umožnit ještě zaživa přístup k mimosmyslovému poznání, které je naše já v současné fázi svého vývoje schopno normálně získat pouze po smrti, čímž se zasvěcenec stává "osobou, jež spatřila, co je skryté" (*řecky eoptés*). Proto nejvhodnější cestou k poznání metapsychických skutečností je zkoumat, co se s námi děje po smrti. Že se s námi opravdu něco děje a že naše mysl přežívá rozklad těla, by nemělo nikoho překvapovat, neboť' to vyplývá ze všeho, co jsem až dosud povědělo lidské přirozenosti.

Že vůbec musíme zemřít, je dáno tím, že naše tělo napadají během pozemské existence různé přírodní síly. Jde o síly nepřátelské, doklad destruktivních snah přírody (*bůh Šiva jako ničitel světa v hinduismu a sféra Geburah na kabalistickém stromu života*), které jsou v ustavičném, nicméně plodném zápase s jinými silami, jejichž vliv je konstruktivní a z lidského hlediska příznivější. Během nejrůznějších životních situací jsme neustále vystaveni jejich zhojbnému

působení a unikáme mu pouze v noci, kdy naše astrální tělo a ego odcházejí do příjemnějšího a zdravějšího prostředí. Tam se zotaví a každé ráno se pak s novými silami spojí s étero-fyzickým organismem a oživí ho. Přesto však, jako staré automobilové baterie postupně slábnou, ať je nabíjíme sebečastěji, nejsme ani my s to odčerpanou energií doplnit na úroveň předchozího dne, takže za určitou dobu všichni bez výjimky podléháme stáří nebo nemoci, kterou už nedokážeme zvládnout.

Přesně řečeno, stáří nebo nemoci podléhá pouze naše fyzické tělo. Mysl naopak, která se teď může projevovat nezávisle na mozku, zůstává živá a zdravá ve dvou neviditelných tělech, která jsou spolu s naším vlastním já - egem - dalšími složkami každé lidské bytosti. Podle okultní tradice učiní naše éterické tělo poprvé to, co dělá naše astrální tělo a ego každou noc: opustí svého fyzického partnera, který se začne, zbaven opory, okamžitě rozkládat. (*Éterické tělo je individuální silové pole koordinující naši molekulární strukturu a udržující naši fyzickou identitu i přesto, což je pozoruhodné, že naše buněčná skladba se každých sedm let úplně vymění. Lidé, kteří se dostali do těsné blízkosti smrti, zejména ti, kdo přežili takzvanou klinickou smrt, podávají cenné zprávy o tomto přechodu, i když současně všichni upozorňují na to, že se zážitek nedá lidskou řečí popsát.* 1) Je nicméně velmi zajímavé, že všichni vypovídají, že měli pocit neskonaleho štěstí a míru, a někteří dokonce uvádějí, že se ulekli, když zjistili, že mohou myslet, i když už nejsou ve fyzickém těle. Mnozí se také zmiňují o tom, že prošli temným tunelem, na jehož konci zářilo jasné bílé světlo, zdroj silného pocitu tepla a lásky. Někteří je považovali za duchovní bytost, jiní za pohled do světa, který takové vznešené bytosti obývají.

Ve většině těchto anamnéz se také mluví o tom, že člověk znovu detailně prožívá vlastní život v podobě živých a názorných obrazů asi tak, jako se prý tomu, kdo se topí, promítne celá minulost v jediné bleskové retrospektivě. Okultisté učili ovšem už dávno předtím, než věda projevila o tyto věci zájem, že po smrti vždy následuje jakási životopisná rekapitulace, která trvá několik hodin nebo i dva až tři dny. V této době (kterou lze měřit pouze z hlediska pozemského času, která je však sama o sobě bezčasová), předává éterické tělo myslí veškeré vědomé i nevědomé poznatky, jež nashromáždilo ve spolupráci s fyzickým tělem za uplynulý život. Tím se také vzdává vlastní individuality a osvobozuje se, aby se rozpustilo do amorfního éteru, z něhož původně převzalo svou jemnou hmotu.

Panoramatický obraz minulosti, který předchází ztrátě éterického těla, je důležitý, protože se vtiskne do astrálního vědomí a umožní nám vstoupit do dalšího světa s jasnou vzpomínkou na to, čím jsme byli a jaký byl náš pozemský život. Z toho důvodu a zejména také proto, že naše osobnost byla do značné míry ovlivněna smysly a tím, co jsme se jejich prostřednictvím dověděli, máme ze začátku dojem, že se nové prostředí skoro vůbec neliší od toho, které jsme opustili. Sufismus je nazývá "světem podobností"; ve skutečnosti však o žádné místo, jež bychom mohli nazvat "další svět" nebo svět podobný zemi, nejde. Příchozí se octnou v prostředí, které je, aniž si to uvědomují, pouze myšlenkovým výtvozem jeho obyvatel a jehož látku se brzy naučí ztvárňovat podle svého přání. Není pak divu, že obyvatelé této oblasti, kterou okultismus nazývá astrální, ji začnou považovat za idealizovanou verzi pozemského světa a že spiritistická literatura ji často s romantickým obdivem popisuje jako záhrobní "letovisko" s nádhernými jezery, lesy a horami, jaké se nenajdou v žádném prospektu cestovních kanceláří. Lidé se zájmem o hudbu se tam shromažďují ve velkých koncertních sálách, aby poslouchali astrální orchestry, lékaři provádějí výzkum v bezvadně zařízených laboratořích (*samozřejmě bez vivisekce*), velcí spisovatelé píší svá díla a astrální zahradníci spokojeně ošetřují úpravný trávník. Dovídáme se dokonce i o milovnících zvířat, kteří vedou rehabilitační střediska pro dobytek porážený v chicagských jatkách a přecházející náhle k jeho velkému úžasu na šťavnaté astrální louky. Také záhrobní svět Tibetanů, pomezí zvané bardo (ju-kai), se prý k nemalému zděšení příchozích podobá hmotnému světu a nižší sféry egyptského Amente stejně jako mohamedánské nebe slibují každému, kdo se tam dostane, bohatství světských požitků. Jsou to všechno jen zbožná přání, jenomže jejich propagátoři si to neuvědomují. Naivita těchto výroků - duch, který se při spiritistické seanci představil jako syn známého anglického fyzika sira Olivera Lodge, dokonce tvrdil, že tam jsou k dostání doutníky havana - vede nutně ke skepsi nebo dokonce k posměchu, pokud si neuvědomíme subjektivní a psychogenní povahu této oblasti a

radovánek, jež poskytuje. Tuto myšlením vytvořenou oblast zná okultismus pod indickým, celkem dost výstižným názvem "kamaloka" neboli "země touhy".

Paradoxně je to ovšem místo, kde naše touhy - alespoň ty, jež se týkají fyzického světa - pozvolna vyhasínají, protože si nakonec uvědomíme, že nás všechny ty krásné věci okolo vůbec nezajímají; tvoříme je sami a rovněž i všechny příjemné pocity, které nám přinášejí, opírajíce se přitom o vzpomínky na radosti a potěšení, jak jsme je kdysi znali na světě. Každý zemřelý postupně zjistí, že bez fyzického těla zůstávají přání a emoce nesplněny. V té době, která trvá, měřeno pozemským časem, asi tak třetinu uplynulého života, se astrální tělo jako sídlo vůle a citu očišťuje od žádostivých sklonů, které až dosud mělo. Vzdálenou připomínkou této zkušenosti je katolická nauka o očistci, kde se duše očišťuje před vstupem do nebe.

Jiným dobrodružstvím, jež prožívá naše astrální vědomí v kamaloce, je druhá rekapitulace skončeného života, tentokrát pozpátku od smrti k narození, kdy zakoušíme sami na sobě důsledky svých činů tak, jak je ještě za našeho života vnímali jiní, a to nejen lidské bytosti, nýbrž vůbec příroda a celý svět. Po smrti se nevyměřují tresty; vlastně to ani není zapotřebí, protože zpětný pohled na život nás hluboce dojí, takže jsme ochotni napravit vše, čím jsme vědomě i nevědomě druhým ublížili a bránili tak duchovnímu vývoji vesmíru. Není bez zajímavosti, že k témuž závěru dospěl dr. Raymond Moody, jehož průkopnická práce o klinické smrti v podstatě potvrzuje okultní výklad. Když se zmínilo účinku, kterým by taková retrospektiva působila na ty, co mají na svědomí zvěrstva, "strašlivé lidské ponížení, roky hladu, válek a trápení", dr. Moody dodává: "Kdyby se těmto lidem stalo totéž, co zažili mí dotazovaní, spatřili by, jak všechny jejich zločiny před nimi vyvstávají se všemi hrůznými podrobnostmi a důsledky, jako by se právě odehrávaly. Ani v nejbujnější fantazii si nedovedu představit peklo hroznější a nesnesitelnější než tohle." Není tedy divu, že druhá rekapitulace vždy končí pokáním a naléhavou touhou všechno odčinit.

Esoterická tradice dále učí, že jakmile učiníme tento mravní závazek, astrální tělo, očištěno od pozemských vztahů, svou funkci končí a předává vyššímu já, které se jmenuje též ego nebo atma, buddhi či manas, očištěnou podstatu osobnosti z uplynulého života a pak se, následujíc příkladu éterického těla, rozplyne v astrálním fluidu. Oddělení astrálního těla označuje okultismus jako druhou smrt, protože ego, zbaveno "karmické", tj. pozemské zátěže (*jež je sama určitým druhem smrti*), může svobodně vystoupit do duchového světa, což egyptské mystérie označovaly jako Osiridův vstup do bezmračného království Sektenova, když jeho nižší já pozřel had Urhek.

Rozpad astrálního těla, které lze vzhledem k tomu, že nemá vlastníka, nazvat slupkou, může trvat, zejména v případech silné žádostivosti, dosti dlouho. Astrální hmota si totiž podržuje, ačkoli jí ego už neoživuje, určité reziduum paměti člověka, kterému patřila. Muže v astrálním světě pokračovat v některých jeho návycích, a nemá-li příležitost uspokojovat své touhy, zdržuje se alespoň na pomezí fyzického světa, který kdysi znala. Mnohdy se jí po určitých místech tak stýská, že se tam dokonce vrací - odtud strašidla, zjevení a duchové - nebo navštěvuje spiritistické seance, kde se vydává za osobu, jejíž vzpomínky a způsoby si stále ještě podržuje. Také si někdy přisvojuje slavná jména: Shakespeare, Chopin, Pasteur, Marilyn Monroeová a spiritistické listy pak píší o jejich rozvláčných blábolech. Dříve nebo později se ovšem ukáže, že "sdělení" těchto astrálních slupek i přes patetický jazyk, kterým mluví, neobsahuje nic nového, tím méně cenného, a právě banalita jejich výroku je jedním z důvodů, proč spiritismus ztratil svůj kredit jako způsob komunikace mezi živými a mrtvými.

Kromě nedávno zemřelých a prázdných slupek po těch, co postoupili dál, je astrální svět domovem ještě jiných bytostí, pro něž je život v této oblasti částí evolučního cyklu asi tak, jako život na zemi je částí našeho evolučního cyklu. Patří k nim dévové neboli andělé, jejichž různorodá společnost zahrnuje jednak lidi, kteří dokončili svůj pozemský vývoj, jednak jiné entity, většinou nedosažitelné, jejichž sestup do hmoty a následný vývoj se odehrál na planetách mimo sluneční soustavu. Kromě nich se tam vyskytují ještě jiné dévické bytosti - hinduistická tradice odhaduje jejich počet na 330 miliónů - někteří, například kamadékové, tu jsou domovem od začátku, kdežto jiní, například arupadékové a ještě vyšší arupadékové, sem přišli pouze na návštěvu z duchové roviny dévachan. Aktivní okultisté spatří občas na astrálních cestách kamadévy, kteří sice nahánějí strach, ale jsou v podstatě neškodní; většinou se však setkávají s bytostmi nižších dévických řádů,

kteří jako přírodní duchové mají trvalý vztah k našemu světu. Tradice je dělí bez nároku na nějakou vědeckou přesnost podle Empedoklových živlu na čtyři skupiny: salamandry (*ohně*), sylfy (*vzduch*), undiny (*voda*) a gnómy (*země*). Jde o středověké názvy, které by neměly nikoho odradit, neboť se jich používá jen za účelem utřídění. S jevovou (*fenomenální*) stránkou živlu uvedených v závorkách nemá toto dělení nic společného a týká se spíš jejich skutečné (*noumenální*) podstaty, jak existuje sama o sobě. Tak to chápal v 5. století před Kristem řecký lékař a filozof Empedokles z Akragantu na Sicílii, který považoval živly za určité stupně, jimiž jakákoli existence musí projít na cestě do husté látky:

*Z toho pochází všechno, co bylo, co jest i co bude:
vyrostli z toho stromy i muži, jakož i ženy,
dále čtvernožci, ptáci i ryby, jež ve vodě žijí,
boží též dlouhověcí a poctami nade vše slavní.*

Empedokles, O přírodě 2)

Nepřekvapuje, že teosofka ruského původu madam Blavatská o Empedoklových čtyřech elementech řekla: "Bylo zapotřebí dlouhých tisíciletí, aby nakonec v našem osvíceném věku sklesly na pouhé chemické prvky. 3)

Pokud bychom se chtěli nějak vyslovit o silách živlů v astrálním světě, musíme rovnou přiznat, že nám jejich pravá podstata uniká. Stejně nepoznatelná je ovšem podstata všech sil ve vesmíru, i těch, které působí na fyzické rovině. Jsou sice samy o sobě reálné, ale známe pouze jejich projevy, zejména vliv na hmotu. Newton prý objevil zákon přitažlivosti, když mu na hlavu spadlo jablko. Stejnou náhodou se nevědec dovídá o elektřině díky tomu, že otočí vypínačem a rozsvítí v pokoji. Přesto je nepopíratelné, že gravitace a elektřina existují odděleně od svých projevů. My však můžeme pouze konstatovat, že tyto síly působí všude kolem nás; čím jsou ve skutečnosti, nevíme.

Totéž zřejmě platí ještě daleko více o parafyzických silách astrálního světa, které se hmoty vůbec nedotknou. Je tedy nemožné se o nich přesvědčit na základě přímých projevů, jakými se vyznačují fyzikální síly (pád na chodníku nebo svítící zářivka), nebo údajů, jež můžeme vyčíst z jemných fyzikálních přístrojů. Zásadní nepřístupnost je tedy činí nepoznatelnými; pouze zkušení okultisté je mohou studovat přímo v astrálním prostředí. Ale i těm, mají-li popsat, co viděli, nezbývá než používat slov převzatých ze světa smyslů, přestože jsou naprosto nevhodná; proto je třeba při rozhovoru určité trpělivosti: když mluví například o gnómech, rozhodně nemíní ružolíci trpaslíky v zelených oblečcích, kteří se lopotí hluboko pod zemí.

Ve skutečnosti jsou gnómové, máme-li přijmout jméno, které jim dal Paracelsus, pravděpodobně nejaktivnějšími elementály fyzického světa. Většinou jde o síly neastrálního původu, syntetické myšlenkové útvary, které vznikly z přírodních procesů zde na zemi. I když počáteční popud k jejich existenci - který například působí, že se z žaludu vyvine mladý doubeček - pochází z dévické síly v astrálním světě a zase se tam po skončení daného úkolu vrací, proces vytváří vlastní elementální vědomí spojující se často s dalšími faktory, takže vzniká jakási absolutní duše určitého místa, například údolí, lesa nebo horského vrcholu. Senzitivní osoby často "cítí" tuto elementální přítomnost, někdy nepřátelskou, jindy přátelskou; ovšem bytosti, které to působí a které se kdysi zjevovaly našim předkům, přežívají dnes pouze jako víly, elfové a skřítky lidových pohádek. Pro starověké Egyptany to bývaly polobožské bytosti Khnumu, jež pomáhaly bohu Ptahovi v jeho stvořitelském díle, a pro Řeky nymfy horské (*oreády*), lesní (*dryády*) a vodní (*najády*), které se v klasické mytologii často stýkaly se smrtelníky.

Podle tradice tyto přírodní elementálové, poněvadž jsou pouhým produktem stvořených bytostí, nakonec hynou a dříve nebo později poznávají, že se blíží jejich konec. Z toho vznikla dojemná víra, že zejména ti zemští a vodní od nás čekají pomoc a doufají, že si jich všimneme, že se o ně budeme zajímat a naučíme je jak získat individualitu a stát se nesmrtelnými. Díky našemu porozumění dokáží pak myslet samostatně a získávají identitu, která je osvobodí od neúměrné činnosti, jež je jejich údělem. Z naší strany cítíme jen nedefinovatelný vztah k určitému místu nebo

věci - může to být třeba potok nebo květina nebo i zahrada za domem - naše sympatie však prý jsou s to zlomit kouzlo, které je spoutává, takže se elementál stane pánem vlastního osudu 4)

Jiných elementálních sil, sídlících tentokrát v astrálním světě, využívala odjakživa alchymie, neboť jejich transfer do étero-fyzické roviny poskytoval energii potřebnou pro Velké dílo asi tak, jako se o něco prozaičtěji využívá ve dvacátém století elektřiny na vytápění a svícení. Také mágové prý čerpali z těchto elementálních zdrojů sílu nezbytnou pro úspěch svých rituálů. Za tím účelem vytvářeli vlastní umělé elementály, kteří pak jako "fámulové" pro ně vykonávali různé pomocné služby. Tibetští kouzelníci se prý zvláště dobře vyznali ve výrobě podobných myšlenkových kreací různého trvání zvaných tulpa. Jméno je příbuzné slovu tulku (v *sanskrtu aveša*) a vyjadřuje psychickou schopnost potřebnou pro jejich vytvoření. Experimenty tohoto druhu, vyžadující zvláštní duševní schopnosti známé na Východě jako krijašakti, jsou však neobyčejně riskantní: myšlenkové formy velmi často ovládnou svého tvůrce, a místo aby mu sloužily, se brzy stávají jeho pány. Zažila to francouzská badatelka Alexandra David-Neelová, které se v Tibetu po několikaměsíčním úsilí podařilo vytvořit vlastního tulpu v podobě tlustého bodrého mnicha. Po určité době jí však odepřel poslušnost a vyhrožoval jí, takže se ho musela s vynaložením značného úsilí zbavit. "Můj myšlenkový výplod," napsala později poučena touto zkušeností, "velmi lpěl na životě." 5)

Fakt je, že elementální síly nepatří do téhož řádu jako člověk, třebaže mnohé z nich přijímají, když je spatří jasnovidce, lidskou podobu, a právě pro tuto odlišnost je lépe nechat je i s jejich neškodnými nápady na pokoji. Nemají inteligenci srovnatelnou s naší a jejich vědomí je plně zaměstnáno úkoly, kterými je pověřují jejich andělské nadřízené. Poněvadž už ze své přirozenosti nejsou s to přemýšlet nebo dokonce pochybovat o tom, co činí, nemají mravní odpovědnost, jež vyplývá ze svobodné vůle, i když někteří, pokud se s nimi setkáme poprvé, působí dojmem šelmovské a do jisté míry půvabné nezávislosti. Ve styku s nimi je třeba se vyvarovat jak nadměrné uctivosti, tak i nezdvořilosti a začínajícím okultistům lze jen doporučit, aby se na ně dívali neosobně a pouze jako na součást určitého proudu kosmického života, kterou nepochybně představují.

Lze-li většinu elementálů vyskytujících se v přírodě považovat za umělé výtvořiny, platí totéž o řadě entit astrálního světa. Vznikají ze zbytkové energie našich myšlenkových procesů, přežívají jako myšlenkové formy, a poněvadž mají přísun vhodných elementálních sil, mohou na čas předstírat jakousi nezávislou existenci. Ovšem ne každá z našich myšlenek je s to vytvořit astrální formu: většina je tak slabá a pomíjivá - i když se žádná nikdy neztratí - že rychle pozbude své tvořivé síly, nebo se spojí s jinými myšlenkami a zplodí složený astrální útvar. Mnoho těchto útvarů existuje celá staletí v podobě symbolu, které Jung identifikoval jako významné archetypy kolektivního nevědomí národních a civilizačních celků, vytvořené minulými generacemi.

Podobný zánik čeká astrální těla mrtvých zvířat, která okamžitě přicházejí o všechny individuální charakteristiky, neboť se jim za života nedostalo vědomí vlastního já. O něco déle vydrží astrální těla domácích psů a koček nebo i dobytka, protože se, podobně jako přírodní elementálové, individualizovali delším stykem s lidmi. Měli bychom mít stále na paměti, že vývoj všeho, co existuje, má jednotný základ a že nerost, rostliny a zvířata stejně jako člověk nesetrvávají v daném stavu navěky, nýbrž neustále postupují a překračují hranice svého bytí. V jedné povídce se vypráví o starším japonském buddhistickém knězi, který denně zaléval záhon kosatců s takovou péčí a láskou, že si toho kdekdo všiml. Když se ho zeptali, proč to dělá, odpověděl: "Víte, jednou budou tyhle květiny lidmi." Na tento výrok bychom měli myslet pokaždé, kdy máme co činit s přírodou. 6)

Z toho, co jsme se zatím dověděli o bizarním světě astrálních slupek, myšlenkových útvarů, elementálních duchů a dévických bytostí, by mohl vzniknout dojem, že vetřelcům hrozí nebezpečí, že se tam ztratí nebo se jim něco stane, protože tamní flóra a fauna, stejně jako v Africe nebo i na méně odlehlých místech, jim nemusí být vždy nakloněna. Přesto ale patří návštěva astrálních rovin ke vzdělání každého okultisty. Pro mnohé z nich je cesta do duchového světa cílem jejich mystických snah, a přestože se tam nemusí dlouho zdržovat, seznámí se s největší pravděpodobností i s podivnou topografií této přechodové oblasti. Pro ty, kteří jsou zvědavější, jsou

charakteristické jevy astrálního světa samy o sobě velmi zajímavé už tím, že odhalují některé skryté funkce jejich vlastní mysli. Proto by měl každý učitel, než svěří svým okultistickým žákům klíče od této zvláštní říše, zajistit, aby si i v bdělém stavu dokázali poradit s jeho obyvateli. Měli by se obeznámit se symboly, jež slouží jako ukazatele cesty, rozumět významu všech tvarů a barev, které uvidí, a vědět za každých okolností, kde a v jaké společnosti jsou. Zvýšené vědomí vlastního já, ega, které je výsledkem esoterického výcviku, přijde zejména vhod, až adept vkročí do oné mlhavé oblasti, kde sice jeho individuální uvažování nepřestane, ale octne se těsně na hranicích kolektivní mysli, která je všude kolem.

I kdyby astrální pout', jak soudí někteří psychologové, nebyla ničím víc než zkoumáním vlastní vnitřní psýchy, ani tak by se neobešla bez nebezpečí, neboť bychom se stejně dostali k onomu opevněnému místu, kde se naše bdělé vědomí brání kloakálním myšlenkám, jež se ustavičně dožadují vstupu. Každá astrální cesta vyžaduje, abychom zvedli padací mříž své mysli a odstranili vodní příkop, kterým je obehnána, máme-li se odvážit do oblasti za ní. Číhají tam nebezpečné Sirény, jejichž nástrahám naše vědomí rychle podlehne, pokud na ně není dobře připraveno, a rozloží se, jako byl v mystériích symbolicky roztrhán legendární Osiris, Orfeus a Dionýsos. Jde o stejné síly, jež za jiných okolností, například při používání drog nebo při nesprávné aplikaci narkotik, mohou vést k šílenství. Pro zkušeného okultistu je toto nebezpečí nepatrné; ostatním však hrozí za branou do astrálního světa ztráta zdravého rozumu, z čehož plyne, že klíč k ní je třeba spolehlivě hlídat.

Přes všechna opatření se nicméně stává, že se klíč dostane do rukou osob, které ho nehledaly a nemají tušení, kam nedopatřením vkročily. Můj otec mi kdysi vyprávěl, že se to za jeho mládí přihodilo ve Walesu skupině žen, která se vypravila na borůvky na pusté svahy hory Plynlimon. Slunce bylo toho odpoledne za mraky, ale bylo teplo a nehnul se ani vánek. Asi v pět hodin se v tomto skličujícím tichu ozvaly zvláštní, ne příliš hudební, ale přesto vábivé tóny, které se ženám - jak všechny svorně tvrdily - nezapomenutelně vryly do paměti, a dokonce je cosi nutilo, aby je zpívaly nahlas.

Nejprve naslouchaly těm podivným harmonickým zvukům bez obav, pak ale jedna dostala strach a prosila ostatní, aby šly pryč, že jde určitě o něco strašidelného. Nejistotu zvýšil ještě přicházející soumrak, a tak všechny vzaly své košíky a spěchaly domů - až na dospívající dívku jménem Wenna, která kouzlu podlehla a nervozity svých společnic si nevšimla. Šlo jí jen o jedno: objevit zdroj oněch zvuků a s tou myšlenkou opustila skupinu a vydala se směrem, odkud zaznívaly. "Samozřejmě že ve skutečnosti neslyšela nic, alespoň ne tak, jak ty slyšíš mne," dodával otec a měl pravdu. Tenkrát odpoledne došlo k něčemu neobvyklému: do Wennina mladistvého světa proniklo něco, co mělo za normálních okolností zůstat vně. Wenna i ostatní ženy se při sběru borůvek bezděčně dostaly na místo - znám několik podobných - kde se náš každodenní svět a širší svět astrální přitahují tak mocně, že se občas překryjí a nadsmyslová realita se k nám přiblíží tak, že máme dojem, že ji vidíme, nebo jako Wenna, slyšíme. Naši předkové věděli lépe než my, že taková místa existují, a stavěli tam monumentální kameny, nebo později první křesťanské chrámy. Existuje dokonce názor, že kdyby se spojnice těchto starobylých míst zakreslily do mapy, vznikl by zajímavý obrazec znázorňující siločáry neznámých zemských proudů. Ať je tomu jakkoli, venkovské ženy tenkrát narazily náhodou na jedno takové místo, ale poslechly, až na Wenu, svůj zdravý instinkt a utekly.

Wenna se vrátila domů až za čtyři dny a zprvu se zdálo, že na ní její zážitek nezanechal stopy. Teprve později se ukázalo, že přišla o rozum, i když to na jejím chování nebylo příliš znát. Šlo spíš o nenápadný ústup do skrytého světa snů, kde se jí žilo patrně příjemněji než ve všedním světě, jaký až dosud znala. Za půl roku zemřela. Podle úřední, samozřejmě nepřesné diagnózy byla příčinou smrti "tělesná ochablost". Její poslední slova matce, jež už předtím po návratu z Plynlimonu často opakovala a jež byla vlastně poslední dobou jejím jediným mluveným projevem, dávala dokonce jakýsi smysl: "Já se tam vrátím," šeptala, "já se tam vrátím." Je pochopitelné, že pozůstalí usoudili, že se její přání nakonec splnilo.⁷⁾

Na rozdíl od dementní Wenny zkušené okultisté nevstupují do astrálního světa náhodou.

Také to nedělají pro zábavu nebo ze zvědavosti; vědí, že tato oblast je sice podivuhodná, nicméně že jde o pouhý myšlenkový výtvar, kde se specifickým způsobem zrcadlí náš pozemský svět i čas, protože právě zde existují akašické záznamy, obsahující naši kosmickou minulost, a těch několik málo jedinců, kteří jsou k tomu oprávněni, si v nich může číst. Hlavním cílem okultistu při těchto výpravách je přiblížit se vyšším inteligencím, jež ovládají tyto končiny. Z našeho přítomného hlediska je astrální rovina v podstatě kauzativní přechodná oblast, kde se čistě duchovní vlivy mohou přizpůsobovat fyzickým podmínkám (asi tak jako adaptér modifikuje elektrický proud pro určitý spotřebič) a přenášet na rovinu husté hmoty. A poněvadž vesmír sám je souhrnem těchto vlivů, je v astrálním světě možno dostat se jakoby do zákulisí a spatřit příčinu každého účinku, možnost za skutečností a, což je patrně ze všeho nejpoučnější, úmysl za příčinami. Je to, stručně řečeno, okno do duchového světa, kam naše posmrtné já vystoupí z oblasti vyhaslé touhy, z měsíční krajiny kamaloka.

Na rozdíl od kamaloky, kterou lze srovnat alespoň přibližně s poměry na zemi, se duchový svět dévachan naprosto vymyká všemu, co si naše mysl nyní dokáže představit. Název je složeninou sanskrtského déva - světlo - a tibetského chan - příbytek. Ve skutečnosti jde o samostatný a soběstačný kontemplativní stav na rovině Atma-Buddha (*abychom opět použili orientálního výrazu*), kde se já bez ztráty vlastní integrity sjednocuje s veškerenstvím. Nejlepší je popsat dévachan jako stav, v němž osvobozené já prožívá neskonale štěstí, a dál se o tom nešířit. Pokud bychom chtěli něco dodat, například že toto štěstí spočívá kromě jiného též v blaženém společenství druhých (*neboť tam nejsme sami*), navodíme představu sobotních hospodských sedánek a obraz se tím zatemní. Tomuto úskalí neunikl právě Rudolf Steiner, který v četných přednáškách líčil, jak ego vstoupivší do oblasti dévachan putuje z lunárního okrsku světa mrtvých (kamaloka) nejprve k Merkuru (kterým ve skutečnosti - ke zvýšení zmatku: - mýnil Venuši), pak k Venuši (tj. k Merkuru) a odtud ke Slunci. Když se krátce pobavilo se solárními bytostmi, které tam žijí, pokračuje ego k Marsu a ukolébáno hudbou sfér kolem Jupitera a Saturna ke stálícím, kde pak - pochopitelně - usíná. 8) Jsou to vesměs pokusy popsat, co ego prožívá v duchovém světě; cestování mezi planetami bylo ostatně běžné už u novoplatoniku a gnostiků, kteří tím vyjadřovali smír a harmonii mikrokosmu s makrokosmem jako výsledek všeobsláhlého vědomí sebe, jehož se nám dostane po smrti. Bohužel je však nutno přiznat, že pro generaci vychovanou pojmy jako hvězdné války a kosmické sondy mají tyto představy mezihvězdných cest pro lepší pochopení této tematiky význam pramalý.

Přesto se nelze nadlouho vyhnout objektivním nebo dokonce prostorovým výrazům, máme-li získat trochu jasnější obraz o životě v oblasti dévachan, který následuje po takzvané druhé smrti. Ve sféře kamaloka se naše já oproštěné od těla zbavuje hrubších prvků své minulé osobnosti a přizpůsobuje se tomu, co zbylo. Pokud bychom chtěli popsat celý proces jinak a snad i názorněji, mohli bychom říci, že se ego v kamaloke začne distancovat od pozemské sféry ne tím, že se náhle ponoří do kosmického prostoru, nýbrž že se postupně odlučuje od pozemských vztahů. Proto není nijak zvláštní, jestliže se Rudolf Steiner podle vzoru novoplatoniků vyjádřil, že v oblasti dévachan se naše já neboli atman (s malým a) spojuje se svou duchovou částí, která se nepřevtluje, a jako Atman pak putuje sluneční soustavou - jejíž zmenšeninou, přijmeme-li hermetickou zásadu "jak nahoře, tak dole", je v podstatě každý z nás. Mluví-li o Slunci a o planetách a o hvězdách a hudbě sfér, popisuje vlastně objektivními pojmy času a prostoru řadu vnitřních zkušeností, které přímo s časem ani prostorem nesouvisejí. Určitou analogií tu může být encefalograf zaznamenávající v podobě křivek snový život pacienta, aniž by sděloval něco z jeho skutečných zážitků.

Zmínka o planetách má ještě jiný esoterický význam. Zatímco v kamaloke dochází k rekapitulaci předchozího, právě skončeného života a člověk pocítuje důsledky všech svých činů, v dévachanu nazírá svou minulost vcelku a opět si uvědomuje své trvalé já, tj. transpersonální ego, jež se vyvinulo v řadě inkarnací z původní monády, která na počátku sestoupila do hmoty. Tato minulost sahá ovšem mnohem dál, až do prehistorie vesmíru, jejíž jednotlivé etapy odpovídají určitým fázím našeho kolektivního prehumánního vývoje a kde viditelné planety sluneční soustavy představují jakési zhmotnělé pozůstatky onoho dávného kosmického dění. Každá je výsledkem činnosti určitých sil, prozíravě řízených vyššími bytostmi přispívajícími k naší evoluci. Proto je

zcela na místě popisovat nové pohroužení do celkové minulosti, jež naše já postupně prožívá v dévachanu, jako putování mezi planetami v blízkosti země.

Jestliže jsem kamaloku popsal jako část širšího astrálního světa, dévachan mohu z osobní zkušenosti označit za oblast duchového světa, který někteří okultisté nazývají mentální rovinou. Tento název se hodí, protože mentální rovina je domovem veškerých archetypálních myšlenek, jež se během času konkrétně projeví v hmotném světě, Jakmile se ke svému uskutečnění propracují dlouhou řadou evolučních procesů. Jejich podrobný abstraktní plán existuje v podobě celkového realizačního záměru na horních rovinách dévachanu, avšak jeho konkretizace ve hmotě prostřednictvím andělských, dévických a elementálních sil je postupná a probíhá pouze v čase. Pro duchové bytosti zodpovědné za jeho provedení to představuje zvláštní úkol, jehož úspěšné splnění je podmínkou jejich vlastního dalšího vývoje. Poněvadž ale tyto bytosti nejsou vševědoucí ani všemohoucí, dochází občas k chybám, jež se projevují mylnými odhady a neúspěchem. Proto mnoho vědců považuje evoluci za pouhý sled náhod a z nich vyplývající nutnosti.

Pokud bychom měli o této archetypální oblasti, kterou Platón nazývá světem idejí, říci něco bližšího, lze snad poznamenat jen to, že zde probíhá neustálá činnost duchových bytostí, jejichž spolupráce je tak dokonalá, že ji lze nejlépe nazvat hudbou andělských chórů či harmonií sfér. Se zvuky, jak je známe na světě, to však nemá nic společného. Se známými pojmy rovněž nevystačíme, budeme-li chtít vysvětlit, že na sedmé duchové rovině existují nejen archetypy formy, ale i archetypy života a citů, nemluvě o archetypech archetypů. Naštěstí jsou hierarchie entit majících na starosti tvoření kosmických idejí mnohem chytřejší než my. Současná okultní literatura je označuje sanskrtsko-tibetským názvem dhyán-čóan, kníže přemýšlení. Jsou to bytosti, které dokončily lidskou fázi evoluce a jejichž přítomný stav lze odvodit jen z kontextu, v němž se toto slovo vyskytuje. (*Nejstarší védské hymny používají jména déva v stejném všeobšhlém smyslu.*) Jiní autoři sklesávají často do určité formy polyteismu a zmiňují se o nich prostě jako o "bozích". Do této vznešené kategorie patří veškeré duchové bytosti, vyšší než andělé, které mají za úkol vymýšlet a tvořit vše, co existuje.

To, co lidské já prožívá po smrti v dévachanu, je totožné se zkušeností, o kterou se snaží každý zasvěcenec ještě za života, totiž o souznění se základní jednotou mnohotvárného vesmíru. Tato jednota neznamena všeobecnou uniformitu a popření různorodosti stvořeného. Naopak, jednota, kterou vnímáme, nebo lépe řečeno prožíváme na duchové rovině (neboť jsme sami její součástí/, je, abychom parafrázovali Descarta, "jednotou v mnohém, nikoli jednotou mnohého". Uvědomujeme si evoluční cíl, k němuž všechno podle své přirozené povahy vytrvale směřuje, přičemž je ovšem znovu nutno zdůraznit, že nejde o dokonalost jednotlivou, nýbrž o souhrn dokonalostí všech částí. Z této diferenciacie vyplývá, že lidské ego, jež navštíví tuto sféru jen dočasně a spatří svou vlastní budoucí dokonalost i budoucí dokonalost lidstva, zůstává stále samo sebou a nezhasíná - podle názoru mahajánské buddhistické školy - "jako svíčka ve větru". (Abychom však byli k buddhistům spravedliví, zdá se, že jejich pojem zničení neznamená -zánik všeho, nýbrž se patrně snaží popsat situaci, kterou si nedovedeme zatím představit a která vznikne, teprve až celý vesmír dospěje svého konce, tj. do stavu "mokša", kdy se definitivně zbaví nutnosti opakovaných inkarnací, jež jsou pro zatím charakteristickým rytmem jeho existence. Pak teprve nastane jednota přesahující jednotu a mnohost, jak je chápeme dnes, jednota zcela jiného řádu, kdy se všechno stane součástí nedualistického bytí Absolutna a dojde k pravé apoteóze neboli zbožštění veškerenstva.)

Abychom to tedy shrnuli: mystické splnutí naší podstaty s podstatou všeho ostatního, čím se vyznačuje život na duchové rovině, neohrožuje ani integritu našeho já, ani jednotu, k níž toto já patří. Lze říci, že se v duchovém světě naplňují slova vlámského mystika 14. století Jana van Ruysbroeka, který doporučoval, "žít plně v Bohu a současně plně sám v sobě", což neznamená ani tak sjednotit se s Absolutnem jako objevit Absolutno ve vlastním nitru. Šířit se o tomto tématu dále by znamenalo obezřelé putování po takzvané via negativa, cestou záporu, a popisovat místo pozitivních zkušeností spíš to, čím život v dévachanu není. Ale ani tak bychom se nedostali o mnoho dál, protože ať se vyjádříme jakkoli, kladně či záporně, musíme se spokojit jen se vzdálenými analogiemi, které jsme sklídili na neúrodných polích času a prostoru. Proto se, celkem

vzato jeví nejrozumnější konstatovat, že dévachan existuje, a tímto výrokem končit. Kdo si upřímně přeje dovědět se víc, bude se muset věnovat okultním vědám; kdo ne, musí počkat...

Než toto téma opustím, rád bych se ještě zmínil o posmrtném egu, které se na cestě vesmírným prostorem dostane až tam, co astronomie nazývá vnějším okrajem sluneční soustavy, kde ve svém osvíceném stavu údajně ozařuje okolní hustou tmou. Na tomto místě, od Země nejbližším, se v něm náhle probudí touha vrátit se na naši planetu. Tuto zkušenost nazývá hinduismus trišna (pal.: tanha) neboli žízeň po osobnosti. Od tohoto okamžiku se začne zvolna vracet planetárními sférami a cestou ztrácí vzpomínky na svou vše zahrnující minulost, které předtím získalo. Jeho pozornost je pak už obrácena pouze do budoucnosti a zároveň souhlasí s vytvořením plánu pro nadcházející návrat do hmotného světa. Co udělá s budoucím životem, je už jeho věc - za omyly a úspěchy pozemské existence jsme odpovědni jen my sami - pouze čas a místo příští inkarnace nám určují vyšší bytosti, abychom měli dostatek příležitosti pro pokrok a vývoj.

Částí tohoto plánu je neodvolatelný závazek, který jsme učinili před druhou smrtí v kamaloce, že vyrovnáme své minulé skutky, jimiž jsme porušili harmonii, kterou se náš vesmír neustále snaží dosáhnout. Tímto slibem jsme se dobrovolně podrobili zákonu karmy, což je sanskrtské slovo znamenající - dost výstižně - činnost; neboť karma je mravní síla způsobující změny, jimiž musí projít vše, co existuje. Některé jsou obrovské, jiné tak nepatrné, že unikají naší pozornosti. Podle upanišady Brihadaranjaka pocházející z roku 500 před Kristem znali tajemství karmy neboli zákon života pouze zasvěcenci nejvyššího stupně. Zřejmě však pouze věděli, jak se projevuje, jeho pravé podstatě nerozuměli. Teprve Gautama Buddha (?563-483 př. Kr.) ozřejmil obecný dosah karmického zákona a zejména jeho vliv na duchovní pokrok každého člověka. Platí tak nekompromisně a pro každého, že veškeré životní události jsou víceméně určovány předchozími příčinami, čímž vlastně odpadá potřeba Boha soudícího naše chování. Dokonce lze říci, že mnoho lidí, kteří považují karmu za dostatečný důvod proměnlivosti lidského údělu, se obejde bez Boha úplně. 9)

Na Západě se dlouho nerozlišovalo mezi karmou a nutností či osudem a karma se považovala za mechanický zákon, který my ubozí smrtelníci můžeme těžko změnit. Ti, kdo hájí tento názor, často pohoršeně poukazují na rezignaci, s jakou masy indického obyvatelstva celá staletí snášejí životní útrapy - ačkoli je dost obtížné si představit, že by je vzdor a zoufalství mohly učinit šťastnějšími. Ve skutečnosti to, že lidé věřící v karmu nejsou zatrpklí, vyplývá nikoli z nějaké pasívní lhostejnosti, ale z živého přesvědčení, že její činnost lze řídit. Abychom to pochopili, musíme si především uvědomit dobrovolný souhlas posmrtného já s karmickým závazkem napravit v některém budoucím životě všechny minulé chyby. Za druhé, musíme mít na mysli, že neštěstí i štěstí, jež prožíváme v současné inkarnaci, je výsledkem činů, které jsme svobodně vykonali v životě předchozím: *"Naše skutky," prohlašuje Mahábhárata nekompromisně, "nás vyhledají tak jistě, jako tele dokáže najít svou krávu ve stádu dobytka." Také nesmíme zapomenout, že díky svobodné vůli můžeme v každém životě řídit své myšlenky a činy tak, abychom svým chováním vytvářeli účinky, které se projeví v příštích životech. V každé inkarnaci máme proto příležitost splatit své karmické dluhy a ovlivnit tak své budoucí konto. Orientální nauky doporučují zachovávat určitou promyšlenou míru zdrženlivosti a aktivity a Bhagavadgíta nás nabádá, abychom plnili svědomitě, ale s určitým odstupem společenské i jiné povinnosti a přitom zasvětili veškeré úsilí službě Bohu.*

Ačkoli karma, neviditelná a nepoznatelná, rozdílí své odměny a tresty neosobně, činí to s naprostou spravedlností; jejím konstantním cílem je obnovit rovnováhu, kterou jsme porušili. Nejde o nějakou slepou nebo dokonce bezohlednou sílu, neboť, jak jsme zdůraznili, předpokládá, že lidstvo je schopné sebezdokonalování, a v tomto smyslu spolupůsobí s našimi snahami o mravní zlepšení. V žádném případě neomezuje tím, co nás v životě potká, naši svobodnou vůli: jestliže se například setkáváme - jak se často děje - s lidmi, které jsme znali v minulých životech, dochází k novým vztahům nových osobností a vznikají nové situace a nová řešení. Karma nemá vliv na naši nezávislost, které si tolik ceníme, a umožňuje nám rozhodovat se na základě vlastního uvážení, protože se týká našeho duchovního vývoje vcelku, podle něhož se máme stát anděly a bohy. Karmický zákon začíná působit, jakmile náš duchový element sestoupí do světa času a prostoru

(samsára), a dbá na to, abychom se neustále převtělovali (samtana), dokud nedosáhneme takové duchovní úrovně, kdy budeme s to se osvobodit (mokša) od kola znovuzrození. V té chvíli získáme právo přebývat v blaženém prostředí nirvány, dokud nás tam nakonec nedostihne i ta poslední z lidských bytostí, což bude znamenat další, už posthumánní stadium našeho vývoje, kdy Země zůstane jen vyhaslou hvězdou. Prozatím však je nutno konstatovat, že následkem slabostí našich i většiny ostatních lidí bude planeta Země zářit ještě hodně dlouho. 10/

Víra v reinkarnaci je dnes v Evropě a v Americe dosti běžná, přestože ortodoxní křesťanství už téměř dva tisíce let hlásá vzkříšení těla a život budoucího věku (nikajské vyznání víry: "et expecto resurrectionem mortuorum et vitam venturi saeculi ") a sv. Pavel v epištole k Židům (9,27) napsal, že "každý člověk umírá jen jednou a potom bude soud" - čímž zneuznalo fakt, že přesvědčení o reinkarnaci bylo předtím obecně rozšířeno na Západě i na Východě. Toto dědictví vzdálených věků, kdy lidstvo mělo ještě nadsmyslové poznání takových věcí, se tradovalo v mystických školách v Řecku a v Římě a Gaius Julius Caesar vypráví v Zápiscích o válce galské, že podobné učení měli i britští druidové. Později je oživilí manichejci a kabalisté, avšak tou dobou už nebylo běžné. V novověku je zastávali kromě jiných samostatných myslitelů Hume a Kant, a když Lessing v roce 1780 obhajoval reinkarnaci ve spise Výchova lidského pokolení (Erziehung des Menschengeschlechtes), získal řadu přívrženců, mezi nimiž byli Goethe, Fichte, Benjamin Franklin a později Schopenhauer. Od té doby zájem o tuto tematiku vyrostl zejména díky větší znalosti orientálního myšlení s jeho tradiční vazbou na představu znovuzrození a vyskytlo se mnoho nadšenců, kteří o sobě tvrdili, že byli v minulých životech egyptskými vládci, čínskými dvořany a římskými centuriony. Patřila k nim i Joan M. Grantová, jejíž kniha Okřídlený faraón (The Winged Pharaon) při prvním vydání krátce před druhou světovou válkou vzbudila menší senzaci. Následovaly další práce o údajných vzpomínkách na minulé životy, které většinou popisovaly výstřední historické události oblíbené v tehdejším Hollywoodu. (Podobný žánr se vyskytoval už v starověku a satirizoval ho řecký spisovatel Lukianos /115-200 po Kr./ například v příběhu jirchám Mikylla, kterému káže mluvící kohout, jenž o sobě prohlašuje, že je převtěleným Pythagorou.)

Poněkud méně exoticky působí vzpomínky na minulé životy, které patrně umožňuje hypnotická regrese do doby před narozením. Tuto techniku poprvé použil francouzský hypnotizér de Rochas, jehož subjekty vypovídaly hodnověrně o svých minulých inkarnacích, často s podrobnostmi, jejichž pravdivost a přesnost se dala později ověřit. 11)

Tyto experimenty, pokud se provádějí tak, aby byl vyloučen podvod, prozrazují sice určité paranormální prvky, ale nemohou sloužit jako nezvratný důkaz reinkarnace už proto, že víme příliš mnoho o paralelních osobnostech projevujících se v jediné mysli. 12) Počítáme-li u těchto osob s určitou dávkou exhibicionismu, nepřekvapí, že se v hypnóze s velkým potěšením předvádějí jako lidé z dávné minulosti. Jejich současné znalosti tehdejší doby, získané zčásti nevědomě, propůjčují jejich zkazkám určitou věrohodnost. Lze je srovnat s případem amatérského média, známého pod pseudonymem Hélelne Smithová, kterou na přelomu století zkoumala švýcarská psycholožka Théodore Flournoy. Tato mladá žena předstírala, že zprostředkuje jednomu z účastníků seancí zprávy od zemřelého syna, který se údajně převtělil na Mars, a doplňovala obvyklé spiritistické tlachy hojnými příklady jazyka, jímž se prý na planetě mluví. Nejprve se zdálo, že jde o nějakou novou, logickou a složitou řeč; důkladnější rozbor však ukázal, že se lexikem i skladbou nápadně podobá rodné francouzštině slečny Smithové a že si martánský původ vymyslelo její vynalézavé podvědomí. Domovu blíže byly její vlastní předchozí inkarnace: nejprve Marie Antoinetta, v těchto kruzích oblíbená od začátku, a pak indická kněžna z šestnáctého století jménem Simondini, která ještě navíc pronášela celé věty v arabštině a v sanskrtu, jež se však potom bohužel všechny našly v knihovně jejího otce, kde si je slečna Smithová přečetla a bezděčně zapamatovala 13)

Badatelé o reinkarnaci tvrdí, že na předchozí životy ukazuje často chování a určité zájmy malých dětí. Západní rodiče si takových projevů většinou nevšimnou, poněvadž jim představa, že by jejich "vrnící a blinkající" potomek měl za sebou už několik dospělých životů, připadá poněkud nezvyklá. Zato v Orientě, asi proto, že tu lidé přijímají reinkarnaci jako samozřejmou - Gándhí prý jednou jen tak mimochodem prohodil, že se pamatuje téměř na sto minulých životů - se vyskytuje řada zajímavých případů malých dětí. Pro ilustraci uvedu jen jeden, velmi dobře doložený a

hodnověrný. Týká se malého děvčátka jménem Šanti Devi. Když jí byly čtyři roky, oznámila svým rodičům v New Dillí, že předtím žila v městě Muttra a že tam před dvanácti lety zemřela při porodu druhého dítěte. Uvedla i své bývalé jméno Lugdi a jméno svého manžela Kedar Nath. Další pátrání místního učitele a jiných osob je pak zavedlo k onomu vdovci do zmíněného města. Dítě předem popsalo i svůj někdejší domov a vyprávělo mnoho podrobností ze svého tehdejšího života. Jakmile se dostalo do bývalého domu v Muttre, vyňalo z úkrytu pod dřevěnou podlahou jakousi skříňku a bylo zklamáno, že je prázdná. Zmatený Kedar Nath vysvětlil návštěvníkům, že v krabičce bývaly peníze, ale že je odtud po smrti své ženy vybral. 14)

V těchto věcech se svědectví malých dětí považuje za spolehlivější než výpověď dospělého, protože jejich omezená zkušenost neobsahuje obrovské množství informací, jež člověk během let vědomě či nevědomě nahromadí a asimiluje. Zajímavý výzkum provedl v této oblasti dr. Ian Stevenson z University of Virginia, který vyšetřil řadu případů z celého světa, často s překvapujícími výsledky. 15) Přesto okultisté, i když možnost vzpomínek na minulé životy nevylučují, vědí až příliš mnoho o akašických záznamech a úskocích, v nichž si libují astrální slupky, než aby jim jako důkaz reinkarnace stačilo několik popsaných případů, kde lze vyloučit potlačené emoce, sebeklam nebo dokonce přímý podvod. Celkem vzato je asi dosti sporné, zda lze reinkarnaci vůbec někdy "dokázat" na základě svědectví, jaká se občas parapsychologům předkládají.

Zcela jinou otázkou však je, zda se člověk dokáže sám rozpomenout na předchozí životy, i když se minulých osobností dávno zbavil. Podle okultistu to možné je; ovšem příslušné metody, vyžadující často přístup k akašickým záznamům, ovládají pouze zasvěcenci, jejichž zvědavost je odůvodněná a opírá se o seriózní záměr, například překonat obtíže - vlastní nebo cizí - které souvisí se soukromým životem či zdravím a jejichž karmickou příčinu je třeba zjistit. Tyto metody se pohybují od přímé meditace orientující se na sefiru druhé sféry kabalistického stromu života (*hebrejsky chesed*) až k složitým postupům, jako je starý egyptský rituál ze IV. Dynastie královských stavitelů pyramid starý egyptský rituál ze IV. dynastie královských stavitelů pyramid Snefru, Cheopse a Chefrena, známý jako A Chonsu, heq t' etta a prováděný prvního dne sothického roku (první úplňk v našem měsíci červenci), nebo patnáctého dne kteréhokoliv, nejlépe devátého, lunárního měsíce, poněvadž tento den byl ve starověku považován za posvátný. Paměť prý podle tradice osvěžují i určité byliny.

Ať jsou naděje na úspěch jakékoli, jisté je, že většina lidí přicházejících na tento svět vědomé vzpomínky na minulé inkarnace nemá. Touha po novém životě, jak jsem už vyložil, přinutí naše ego sestoupit duchovými sférami až k hranicím dévachanu. Když se tam dostane, jsou už okolnosti jeho návratu do fyzického světa - rodina, dědičné dispozice, společenské prostředí a dokonce i vzhled - určeny a poskytují jakousi půdu, v níž začínající osobnost zapustí kořeny. V okultní terminologii se zárodky takové osobnosti nazývají sanskrtským slovem skandha, jež se, v užším smyslu týká pěti buddhistických rysů pozemské existence, z obecnějšího hlediska však také karmických předpokladů, v jejichž rámci bude naše nové vědomí fungovat. Skandhu lze tedy jako morální reziduum našich myšlenek a skutků z předchozí inkarnace přirovnat k jakémusi mikročipu, který byl naprogramován podle naší individuální karmy. Na cestě z dévachanu do astrálního světa na nás tento mikročip trpělivě čeká, a tak nás naše minulost nakonec vždy dohoní. Stane se karmickým břemenem, jehož obsah sice neznáme, ale jež nás provází od sedmáctého dne těhotenství (*nebo podle mínění jiných od okamžiku prvního nadechnutí*), kdy se naše já spojí s hmotným tělem a étero-astrálními složkami dítěte, do kterého jsme se měli narodit. 16)

Pro některé zasvěcence představuje zrození - podobně jako Persefonin sestup do podsvětí - určitý druh smrti, protože jsme tak vyhnáni z duchovní říše, kde plně a skvěle žije naše pravé já. Jiní, kteří nejsou tak pesimističtí, vítají nový vstup do hmoty jako příležitost začít novou inkarnací, polepšit se a dosáhnout nakonec vysvobození z cyklu života a smrti. Moderní okultisté sdílí v podstatě tento pozitivní přístup, neboť je utěšuje vědomí, že všechno kolem nás má podobnou duchovou podstatu, která se vrací k svému původnímu zdroji.

Je pozoruhodné, že jejich úsilí nejen odhaluje nadzemskou realitu, ale současně přibližuje i hmotný svět, abychom jej milovali, vážili si ho, spojili s ním svůj osud a starali se o něj pečlivěji než

kdykoli předtím.

1) Několik set anamnéz klinické smrti uvedl dr. Raymond A. Moody v knize *Lije after Lije: the investigation of a phenomenon - the survival/ of bodily death* (Bantam Books, New York 1975) a v jejím pokračování *Reflections on Lije after Lije* (tamtéž, 1978). Podobné práce, jež vydali Maurice Rawlings (*Beyond Death's Door*, Sheldon, London 1979) a jeho kolega kardiolog Michael Sabom (*Recollections of Death*, Harper & Row, London 1982), potvrzují Moodyho výsledky. Všechna tato zjištění odpovídají esoterické tradici.

2) Zlomky B 21 ze *Simplikia*, přeložil Karel Svoboda, *Zlomky předsokratovských myslitelů*, Praha 1944. /

3) Viz H. P. Blavatsky, *The Secret Doctrine*, sv. II., s. 182. Platón a jeho žáci dlouho učili, že má-li se objevit pravá povaha živlu, je třeba věnovat pozornost nehmotným principům, jež se v nich projevují - v terminologii východních nauk to jsou souběžné funkce; noumenálních a fenomenálních rovin (loka a tala). Bhagavatgíta (VII, 30, VIII, 4) mluví o jejich prostém či hmotném aspektu (*adhibhuta*) a jejich duchovém či subjektivním životě (*adhidaiva*). Nedorozumění se lze nejlépe vyhnout tím, že si uvědomíme, že když okultní tradice mluví o "živlech" - v sanskrtu "tanmatras" - obvykle míní jejich potenciál, nikoli skutečný projev, rozdíl, který věda s nadšením uznává u silových polí. (V těchto oblastech zkoumá fyzika i okultismus tutěž skrytou skutečnost, jež je částí toho, co Paracelsus nazval *mysterium magnum* čili velké tajemství.) Ve východní tradici čtyři živly - *tedžas* (oheň), *vaju* (vzduch), *apas* (voda), a *prithivi* (země) - spadají pod dohled čtyř lokapalasu (strážců země): *Agni*, *Pavana*, *Indra* a *Kšiti*. V kabalistickém systému jim vládnou čtyři archandělé: *Michael* (oheň), *Rafael* (vzduch), *Gabriel* (voda) a *Uriel* (země). Titiž archandělé vládnou jako ochránci lidstva (ve stejném pořadí/ čtyřem světovým stranám: jihu, západu, východu a severu. Jejich orientální protějšky jsou (opět ve stejném pořadí): *Virudhaka*, *Virupakša*, *Dhritarasra* a *Vaišvanara*. K tomu je nutno ještě poznamenat, že podle okultní nauky je živlu vlastně sedm: pátý jakožto *quinta essentia* (*pravděpodobně éter*) předpokládal Aristoteles, další dva se zatím vymykají lidskému vnímání.

4) Rakouský zakladatel antroposofie Rudolf Steiner (1861-1925) dokonce tvrdil, že "lidská existence by měla být neustálým osvobozováním elementálních duchů zakletých v nerostech, rostlinách a zvířatech". (Druhá přednáška jeho vídeňského cyklu v září a v říjnu 1923, otištěná ve sborníku *Anthroposophy and the Human Gemut*, Anthroposophic Press, New York 1946, s. 22). Vzdušní elementálové (*syľfové*) hledají prý tutěž pomoc u andělských bytostí, kdežto salamandrové, aristokrati světa elementálu, se spoléhají na dobrou vůli některých solárních entit, jako je *Agnišvatta Pitris*, který má na starosti kosmický vývoj a na mikrokosmické rovině rozvoj lidské inteligence.

5) Alexandra David-Neel, *With Mystics and Magicians in Tibet*, Penguin, Londýn 1936, s. 283-4; nové vydání tamtéž pod názvem *Magic and Mystery in Tibet*, 1971. Entity tohoto druhu nutno rozlišovat od homunkulu, které údajně vyráběli alchymisté a kteří vyvolali řadu teologických sporů, zda tito umělí lidé mají duši. Třetí skupinou jsou golemové připisované židovským kabalistům, kteří obvykle vymodelovali lidskou postavu z hlíny a vložili jí do úst papírek s posvátnými jmény. Vybraná společnost pak četla úryvky z *Genese* s dalšími magickými jmény a gesty. Když pak hlavní kabalista na hliněnou postavu dýchl, golem prý tajemně zazářil, zachvěl se a otevřel oči. Podle tradice se takové věci děly zejména v Praze v šestnáctém století, kde působilo mnoho kabalistu, mezi nimi i slavný rabi Low ben Bezaleel (1513-1609). Jednoho melancholického golema, který bydlel na půdě Staronové synagogy a konal různé služební práce, prý vyslyšel sám císař Rudolf II., známý svým zájmem o alchymii. Poslední golem se vyskytl v devatenáctém století v Rusku.

6) Velký jogín Šri Aurobindo (1872-1950) učil, že ve svých projevech (*išvara*) se Absolutno vyvíjí na všech rovinách bytí a vrací se, kromě jiných cest, přes nerostnou, rostlinnou, živočišnou a lidskou říši do svého duchovního zdroje. Už před ním prohlašovala nesmlouvavě paní Blavatská, že "žádná bytost se nemůže zrodit do sféry lidského života znenadání jako nějaký vyvinutý anděl", nýbrž musí nejdřív projít všemi rovinami existence. "Bytí," píše, "je nekonečný cyklus v rámci

jediné absolutní věčnosti, v níž probíhá nespočetné množství vnitřních cyklů, konečných a podmíněných." (H. P. Blavatsky, *op. cit.*, sv. I., s. 268) Pro okultisty má vývoj všech pozemských věcí tři aspekty. Týkají se 1) monády duchovního elementu, 2) mysli neboli intelektu, jímž monáda získává vědomí sebe jako individuálního ega, 3) fyzického těla, jehož zdárný vývoj - zejména u cerebrálních partií - umožňuje v přítomném stádiu našeho vývoje existenci obou prvních složek.

7) Wennino neštěstí připomínající lidové pohádky svědčí o tom, že tento druh literatury může mít základ ve skutečnosti. Běžné pohádkové příběhy by nás neměly svádět k domněnce, že popisované události jsou pro ty, kdo je prožili, méně reálné než Wenniny zážitky. Totéž platí o řadě případů, někdy zcela objektivně doložených, kdy se lidé objeví jakoby "odnikud", anebo zase zmizí "nikam". V minulém století byl nejznámějším takovým nalezcem Kaspar Hauser, šestnáctiletý hoch, který se 26.května objevil v Norimberku na ulici a zemřel následkem pobodání v prosinci 1833. Dříve se tvrdilo, že byl nemanželským synem Karla Ludvíka, velkovévody bádenského (1786-1818), nebo dokonce Napoleona, který byl velkovévodovým tchánem. Dnes tento výklad historikové odmítají, i když se nedostali ani o krok dál - přestože o Hauserově původu bylo napsáno na 10.000 knih (*patrně nejznámější bude stejnojmenný román Jakoba Wassermanna*), učených pojednání a článků. Rudolf Steiner a jiní připisují krátkému životu Kaspara Hausera velký okultní význam. Podobný je případ Nety Fornariové, která se zvláště zajímala, jak píše anglická kabalistka Dion Fortune (*Psychic Self-Defence*, Aquarian Press, Londýn 1963, s.100), o kontakt se zelenými elementály, a bla posléze nalezena mrtvá na ostrově Iona. Podle Fortunové Podnikla astrální cestu, z níž se už nevrátila. Stejnou záhadou byla smrt Harryho Deana v roce 1939 na Bredon Hill, prehistorickému kultovnímu okrsku v gloucesterském hrabství. (Viz Colin Wilson, *Enigmas and Mysteries*, Aldus, Londýn 1976, kapitola IV.)

8) Jde zejména o přednášky uveřejněné v knize *Life between Death and Rebirth*, Anthroposophic Press, New York 1968. Není náhodou, že ve stavu klinické smrti, jak uvádí jeden z dotazovaných dr. Raymonda Moodyho, "ví člověk všechno, co se stalo od počátku světa a co se bude dít dál do nekonečna, a že na okamžik zná všechna tajemství věků, smysl vesmíru, hvězd, měsíce - zkrátka naprosto vše". (*op. cit.*, s. 10)

9) S výmluvností sobě vlastní to madam Blavatská, přestože není ateistka, shrnuje takto: „Když člověk neznalý té vznešené nauky se podívá kolem sebe a spatří všechny ty nerovnosti mezi lidmi, ať jde o zrození, životní osudy či nadání a dovednosti, když pozoruje, jak se čest vzdává hlupákům a zhýralcům, které štěstěna obdařila svou přízní jen pro jejich původ a výsady, a jak jiní lidé v jejich bezprostřední blízkosti přes všechn svůj intelekt a mravní hodnoty hynou hladem a strádají nedostatkem pochopení, ačkoli mají zásluhy daleko větší; když tohle všechno vidí a musí se odvrátit, protože nedokáže pomoci v nezaviněném trápení, zní mu v uších a srdce ho bolí nad vším tím nářkem a strastmi- jediné znalost karmického zákona mu zabrání, aby neproklel život a lidstvo včetně jejich předpokládaného Stvořitele. Největší ze všech hrozných rouhání je falešná pokora, která nutí 'zbožného' křesťana prohlásit navzdory všemu zlu a nezaslouženým ranám, že 'je to vůle boží.'" (*Op. cit.*, sv. III., s. 304-5) Pojem samočinně fungující karmy je bližší džinismu než ortodoxnímu hinduismu, který vidí za každým jejím projevem prst boží.

10/Z lidí, kteří dokončili inkarnační cyklus, nezůstávají v světě blažených všichni. Někteří se ze soucitu k zaostávajícím lidem vracejí na zem, kde je vedou, učí a povzbuzují. Tyto altruistické bytosti se v severním buddhismu nazývají bodhisattvové, což znamená nádoby moudrosti. Jeden z nich, nepálský bůh Avalokita, se podle tibetské tradice převtěluje v podobě dalajlámu. Velkodušnost bodhisattvu připomíná jinou, často přehlíženou oběť, kterou příroda – kameny, rostliny a zvířata – podstupují kvůli nám tím, že zpožďují svůj vlastní vývoj, aby s námi držely krok. (*Všechno převyšuje pravidelné sebeobětování duchových bytostí hierarchických řádu, které jsou několik stupňů nad lidskou úrovní. Zde narážíme na jedno z nejhlubších tajemství okultní filozofie.*)

11) Tyto případy popsal de Rochas v knize *Les Vies successives*, kterou kriticky zhodnotil profesor Gustave Geley ve své práci *Reincarnation*, Londýn 1924. V poslední době se podobnými experimenty zabýval Ian Wilson ve studii *Mind out of Time*, Gollanz, Londýn 1981. Už otec moderní hypnózy, rakouský lékař F. A. Mesmer (1734-1815)- nazýval ji somnambulismus -

prohlašoval, že "v hypnotickém spánku se člověk svým vnitřním smyslem dostává do styku s celou přírodou a je schopen vnímat souvislost mezi příčinou a účinkem; všechno ve vesmíru se stává přítomností: minulost a budoucnost jsou pouze různé vztahy oddělených částí." Příbuzným jevem je psychometrie, kdy se senzitivní osoba uvedená do hypnotického spánku dotkne určitého předmětu a "oživí" jeho historii. Výzkumem v této oblasti se zabývá dr. Walter Franklin Prince ve studii Past Events' Seership (*American Society for Psychical Research's Proceedings*, sv. XVI, část 6)

12) O jednom takovém případě pojednává kniha *The Three Faces of Eve* od C. H. Thigpena a H. M. Cleckleyho (Secker & Warburg, Londýn 1957), podle níž byl také natočen film. Jiným slavným příkladem spojeným s reinkarnací je případ Bridey Murphyové. Bridget (Bridey) Kathleen Murphyová, narozená údajně v irském Corku v roce 1798, byla prý předchozí inkarnací Virginie Tigheové, kterou hypnotizoval coloradský obchodník Morey Bernstein. V transu popisovala neobyčejně podrobně svůj minulý život v Corku a v Belfastu, kde byl její manžel profesorem práva. V roce 1956 vyšel bestseller *The Search for Bridey Murphy*, který byl rovněž zfilmován. Z podrobného zkoumání případu profesorem C. J. Dukassem vyplynulo, že údaje takzvané Bridey byly sice získány paranormální cestou, pro potvrzení reinkarnace však nestačí (viz článek *How the Case of the Search for Bridey Murphy Stands Today*, *American Society for Psychical Research Journal*, sv. IV., s. 22). Kvůli úplnosti uvedme ještě tvrzení (které se nejprve objevilo v chicagských novinách), že paní Tigheová, někdejší Bridey, pouze použila nevědomých vzpomínek skutečné Bridey Murphy, která bydlela, když byla Tigheová malá, na druhé straně ulice.

13) Celou historii vylíčila Floumoyová v knize *Des Indes á la planéte Mars*, *Etude sur un Cas de Somnambulisme*, Paříž a Ženeva 1900. Anglický překlad vyšel roku 1963 v New York University Press pod názvem *From India to the Planet Mars: a study of a case of somnambulism with glossolalia*.

14) Viz Ranhuat Banshi Dhar, *Study of Spontaneous Cases*, *Indian Journal of Parapsychology*, sv. I., s. 76-80, červen 1959.

15) Dr. I. Stevenson, *Twenty Cases Suggestive of Reincarnation I*, Virginia University Press 1974.

Felix qui potuit rerum cognoscere causas
Šťasten, komu je dáno poznat příčiny věcí

Vergilius, *Georgica* (Báseň o rolnictví) II, 490

Aproximace pravdy

Mezi teology se traduje anekdota. Dva starší jezuité se dohodnou, že kdo z nich umře dřív, pokusí se druhému sdělit, jaké to tam nahoře je. Stane se. Mrtvý se zjeví a jeho přítel se zeptá: „Existuje nebe, peklo a očistec?“ „Totaliter tanter – přesně tak,“ potvrdí duch. „A je to takové, jak učí cirkev?“ „Totaliter aliter – naprosto jiné,“ zní odpověď.

Humor této historky je samozřejmě zčásti založen na žertovné zvukové příbuznosti dvou latinských slov, nicméně dobře charakterizuje vžitě ideologie všech organizovaných náboženství ve smyslu jiného okřídleného výroku, který praví: všechno je jinak.

Jak, to bohužel spolehlivě nevíme. K úplně a správně odpovědi se vždycky jen přibližujeme, pokud se ji ovšem nevzdalujeme, jdouce zcela opačným směrem. Tato kniha je pokusem o aproximaci pravdy, zajímavou alternativou onoho jinak. Z dost nepochopitelných důvodů tyto otázky většinu lidí nezajímají. Když jim umře někdo blízký, více či méně upřímně si popláčí při pohřbu a občas jdou i na hřbitov, aby tak svému citovému vztahu učinili zadost – a život jde ve své zdánlivě tuposti a nesmyslnosti dál. V podstatě jde o pocit příbuzného, který se vrací z návštěvy v nemocnici a je rád, že tam sám neleží.

Jenomže smrt se týká každého, je to cesta do neznámých končin, o nichž se rozumný člověk chce něco předem dovědět, aby se vyhnul nepříjemným překvapením. Proto odedávna shání kdekry a mapy různé úrovně a hodnoty. Ti, co se mu snaží namluvit, že po smrti nic není, že tohle je jediný život, který máme, nakonec vždycky bez omluvy zmizí, odpadnou a zradí - jako to učinili

po jedenačtyřiceti letech myšlenkové a hospodářské devastace komunisté - a postižený zůstává sám. Není to ostatně nic neobvyklého; v klíčových, nebo jak někteří říkají, existenciálních situacích bývá člověk, kromě pomoci shůry, vždycky sám.

Co svět světem stojí, se smysl lidské existence pokouší vysvětlit, nebo alespoň napovědět filozofie, náboženství, mytologie, věda, literatura. Je to mlhavá oblast goethovské Wahrheit und Dichtung, kde pravda a smyšlenka jsou nerozlučně propleteny. V zásadě jde o to odpovědět, jakkoli částečně a neuspokojivě, na čapkovskou otázku, jak je svět zařízen, vnést sem trochu chabého světla lidského intelektu, převést do pojmových a slovních kategorií všeobšáhlu skutečnost, jež je ve své hloubce nepoznatelná a do škatulek vědy nezařaditelná. Filozofie, která si toto vzala od svého začátku za hlavní úkol, zůstává stále, od Platóna k dnešku, jen nedokončeným a nedokončitelným torzem. Filozofovat není nic výjimečného a elitního; znamená to snahu poznat sama sebe (*jak řekl kdysi Sókratés*) či zjistit, jak jsem naprogramován (*jak bychom řekli dnes*) - podle daných sil a schopností a stavu poznání porozumět světu a vlastní existenci v něm, přejít od dvojrozměrného názoru na trojrozměrný a vícerozměrný. Není to zásluha ani výsada, nýbrž základní příkaz a tendence života - transcendovat sebe a své bytí. Nerespektujeme-li tuto výzvu, propadáme iluzi, že jediné, co zbývá, je bezohledná seberealizace tady a teď a kariéra za každou cenu. Strach nepromarnit tento jediný život, který máme, vede ke ztrátě vlastní identity, k přijímání a podřizování se tomu, s čím nesouhlasíme, ke kolaboraci a nakonec ke koncentračním táborem a holocaustu.

Richelieuovo vyprávění o astrálních cestách zní jako pohádka nebo napínavá science fiction typu Clarkovy Vesmírné odyseje. Je to fantazie? Je to skutečnost? Zdá se, že hranice, kterou bychom už kvůli své jistotě a bezpečnosti rádi stanovili, se na této snové rovině rozplývá. Ale směs fantazie, snu a skutečnosti se vyskytuje ve všech literárních dílech minulých dob od homérských básní, Bhagavadgíty, Beowulfa, Niebelungenlied přes Shakespearova dramata, Swiftova Gullivera, Goethova Fausta až k Tolstého Vojně a míru, ke Karlu Čapkovi, Borisu Pasternakovi či Williamu Faulknerovi. Svými sférami a popisem jejich činnosti, což je zřejmě archetypální prvek, není Putování duše nepodobné Dantově Božské komedii, Komenského Labyrintu světa a Bunyanově Cestě poutníkův. Všechny tyto fiktivní skladby mají zašifrované jádro, které ukazuje na nějakou skrytou pravdu nebo neznámou, nikoli neexistující rovinu. Co do literárních kvalit je možná Richelieuova kniha s mistrovskými díly nesouměřitelná. Přesto má svou vnitřní logiku a to, co se zde dovídáme, není o nic nepravděpodobnější než mytologie různých náboženství počínaje starověkým Egyptem a Řeckem a středověkými legendami konče. Jejich pravda je metodou exaktních věd stejně nedokazatelná, jako je pravda knih podobných Richelieuově. Jenže nejde asi o vědecký důkaz, neboť vědeckým důkazem nemůžeme vysvětlit v podstatě nic. Stále jde jen o řetěz příčin a následků vedoucích do nekonečna. Směrodatným důkazem pravdivosti je tu spíš vnitřní logika a důslednost vývodů a historický a geografický konsensus.

Buď tedy můžeme celý přístup odmítnout jako naivní dětskou báchorku, nebo zaujmout pohled z druhé strany a uvědomit si, že pohádky právě tak jako mýtické příběhy se vlastně odněkud vzaly, že jsou možná zkreslenou a zasutou vzpomínkou na realitu, která někde existuje, nepřístupná obecnému lidskému poznání, a inspirovala všechny tyto hádankovité příběhy. Jde o fundamentálně jiný než "vědecký" pohled na svět a skutečnost - na detailech vzhledem k mlhavému prostředí, v němž se ocitáme, v této fázi příliš nezáleží. Setkáváme se tu spíš s celkovým pojetím, které je staré jako lidstvo samo a prostupuje celé dějiny, aby se dnes po řadě myšlenkových zvrátů a zlomu znovu vynořilo a oživilo jako plodná alternativa náboženských ideologií, která je schopná, jak ještě ukážeme, vysvětlit daleko víc.

Práce britského okultisty Davida Conweye Mnohostranná příroda (s. 169) je uvedena pro srovnání. Je zajímavé, že zde se už dojem pohádky, i když se mluví v podstatě o tomtéž, téměř vytrácí. Jeho výklad je věcný a odborný, autor své téma suverénně ovládá v nejširších historických a filozofických souvislostech, je zběhlý nejen v okultní literatuře, kterou hojně cituje, ale i v lingvistice a v básnictví, je výrazně orientován na východní nauky a terminologii, mnohé představy kritizuje a zavrhuje a dává tušit, že mluví z vlastní okultní zkušenosti. Jeho jazyk není čtivý jako u Richelieu, je tu snaha o osobní stylizaci s použitím neobvyklých ozvláštňujících výrazů a metafor.

Nijak se netají s tím, že lidská výpověď v této oblasti selhává. Odtud nesnadnost překladu a větší nároky na čtenáře.

Conway není zdaleka tak optimistický jako Richelieu, přestože shoda obou autorů v zásadních výpovědích o posmrtném životě je víc než pozoruhodná. Astrální svět mu není rekreační oblastí, nýbrž pouhým psychogenním světem nesplněné touhy, takže spíš připomíná známý Achillov výrok, jehož ducha vyvolal Odysseus z hádu (Odysseia, XI, 277-280), že by "raději byl posledním pasákem na světě než králem v podsvětí". Také se velice zdrženlivě vyjadřuje - ve shodě s nejnovější publikací dr. Raymonda A. Moodyho (Life before Life, Macmillan, Londýn 1990) - o hypnotické regresi jako možném důkazu existence minulých životů. Astrální svět kamaloka je mu analogií očištění a možná i pekla; teprve duchová sféra dévachan je sídlem skutečné nebeské blaženosti.

Reinkarnační hypotéza* dovede vysvětlit to, v čem náboženské i politické ideologie selhávají: jaký je smysl a cíl života, co je osud, co je smrt, co je spánek, co je zlo, proč je na světě utrpení, proč existují rozdíly mezi lidmi, co je nadání, co je láska, co je svědomí, jaké je postavení nerostné říše, flóry a fauny ve vývoji života, proč nesmím pohrdat druhým, proč mám být laskavý k zvířatům, proč je důležitá modlitba a meditace. Vysvětluje i původ antických bohů, polobohů a héroů, mýtických a pohádkových bytostí, strašidel a zjevení a řadu jiných otázek.

1/Nejde o výlučnou záležitost buddhismu. Je to zasutá vzpomínka celého lidstva. V buddhismu, který se stal domnělým „majitelem klíčů“, degenerovala na pyšnou náboženskou ideologii.

Jediné, o čem se většinou mlčí, ale čeho mají organizovaná náboženství stále plná ústa, je poznání; kromě Boha je všechno "mnohostranná příroda" a patří vlastně do velmi rozšířeného pojmu přírodních věd, které se jednou vzpamatují a budou se zabývat tím, co se dnes považuje za "nevědecké". Poslední příčinu věcí nepoznáme na světě nikdy; museli bychom poznat samotného Boha a o tom lze říci s Karlem Jaspersem jen, že je - a možná ani to ne: poněvadž v nekonečnu protiklady splývají (Mikuláš Kusánský (1401-1464), De coincidentia oppositorum), dualismus kladu a záporu pozbývá platnost a o Bohu lze tedy říci, že zároveň je i není (*ateisté a marxisté si přijdou na své, jenomže způsobem zdaleka netušeným!*).

Podobné paradoxy, ovšem nižšího řádu, existují i jinde. V civilizovaných a demokratických zemích se stále právem zdůrazňuje zásadní rovnost mezi lidmi, dokonce tak začíná jeffersonovská Deklarace nezávislosti (1776). Přesto vidíme každý den kolem sebe pravý opak: rozdíly v nadání, majetku a společenském postavení, rozdíly mezi mlčící většinou a ctižádostivými dravci, kteří mají pocit, že se musí uplatnit za každého režimu, rozdíly mezi lidmi zdravými a lidmi všelijak postiženými (s nezodpověditelnou otázkou: Proč zrovna já?), světskou spravedlnost, jejíž nedostatky nás dohánějí k zoufalství. Tomu, kdo zavrhl ateismus a z něho vyplývající náhodné řetězení příčin, se jako lákavé řešení nevysvětlitelného zla, utrpení a absurdity světa nabízí představa božího sadismu. Je to rozcestí, na němž se nepochybně octli mnozí intelektuálové, zejména existencialističtí spisovatelé jako Franz Kafka, Albert Camus nebo Graham Greene. Takový postoj však pro svou nekonstruktivnost nikam nevede, nebo prožít důsledně končí v šílenství. Křesťanství řeší tento problém zbožněním utrpení po vzoru Ježíše Krista, který se obětoval za hříchy lidstva. Je to sadomasochistický přístup - "Koho Bůh miluje, toho křížkem navštěvuje" - a v podstatě také nikam nevede. Je sice pravda, že utrpení je nástrojem rychlejšího pokroku a vývoje jak jednotlivce, tak celých společností, ale má individuální meze dané tím, co člověk snese. Za nimi dochází ke zborcení a rozkladu osobnosti. Všechny tragédie si způsobují lidé výhradně sami svými činy buď v přítomném, nebo v předchozích životech. (121) ČLOVĚK SÁM JE PŘÍČINOU SVÉHO UTRPENÍ; JINAK TRPĚT NEMŮŽE.(122) Také nemůže nikdo trpět za druhého: náhradní oběť, vykoupení a usmiřování "uraženého" Boha je antropomorfismus nedůstojný Absolutna a z hlediska přísného karmického účetnictví je absurdní. Kristovo vykupitelské dílo se pak z tohoto hlediska jeví dosti sporné. Něco jiného je milost, milosrdenství a odpuštění vyplývající z boží lásky - a z optimálního naprogramování života tak, aby člověk svým úkolům /s boží pomocí/ dostal a dluhy splatil, neboť to za něj zřejmě nemůže udělat nikdo jiný. Odpovědnost je pouze naše. Významnou úlohu tu má modlitba, i když je prosebná. Je to protiklad

nejrozšířenější lidské neřesti - pýchy - a realistické uznání faktu, že nejsme pány tvorstva. Je nutná proto, že když nic nechceme, nic nežádáme a po ničem netoužíme, nevyvíjíme se.

Sem patří i ironické výtky katolické církvi, že stačí hříchů litovat a vyzpovídat se z nich a je člověku odpuštěno. Není to pravda. Církev rozlišuje odpuštění a trest, který se nesmazává a musí se odčinit - pravděpodobně v očistci, nebo dokonce v pekle (*zde už katolická teologie stojí na půdě velice nepevné*). Jisté je, že záporné konto "má dáti" zůstává a musí být vyrovnáno protipoložkou v kladném sloupci. Jinak toto morální účetnictví nefunguje. Je-li ovšem založeno na matematicky přesné spravedlnosti karmického dluhu podle zákona příčiny a následku, jeví se jako jediné milosrdné řešení odplaty lidských vin.

Ambivalentní idea Boha je, jak jsme ukázali, paradoxem par excellence. Z ní pak jako ze zdroje plynou následkem nedostatečnosti našeho intelektu paradoxy další, jimiž je lidských živo~ protkán a obsypán. Patří sem zejména fenomén smrti. Na jedné straně je to nejvyšší zlo, jež světsky smýšlejícího člověka může stihnout, a v jistém smyslu určitě ztráta nenahraditelná. Na druhé straně víme nebo alespoň tušíme, že to není hodnota nejvyšší - a nemusí nás o tom přesvědčovat víra - jinak bychom jej nenasazovali v úsilí a v boji za hodnoty vyšší, například za svobodu. Jako každý pravý paradox (nikoli verbální, který se vyskytuje hojně například u Oscara Wilda), má i tento paradox metafyzické kořeny. Kristus ho vyjádřil slovy: "Kdo ztratí svůj život pro mne, nalezne jej." (Mat. 10,39) (Není to však vzhledem ke "svatým" válkám křesťanství a islámu výzva právě nejčistší: stojí těsně na hranicích náboženského fanatismu, které pak daleko překročil korán aplikací téhož příkazu na takzvané mohamedánské hrdiny a mučedníky.) Pochopení závisí na stupni našeho vývoje, jinými slovy na samostatnosti našeho myšlení a svobodě, jež je přímo úměrná množství získaných informací. Otázka smrti je jedno z bílých míst na mapě našeho poznání, které se pozvolna kompletuje, takže platí - ale ne v marxistickém, nýbrž ve všeobsáhlém kosmickém smyslu reinkarnačních cyklů - že "neexistuje nepoznatelné, nýbrž pouze nepoznané". Zatím víme, že smrt je v podstatě jen změna způsobu existence. Je úkolem nezaujaté vědy, zejména jejího odvětví, které se nazývá thanatologie, vnést do této mlhavé oblasti více světla.

Reinkarnační hypotéza je, jak se zdá, jediná schopná vysvětlit další paradox současné rovnosti a nerovnosti lidí a zbavit člověka pýchy, pohrdání a arogantní nadřazenosti vůči ostatním méně schopným, méně nadaným a méně úspěšným. Stačí si uvědomit, že právě takovým jsem s největší pravděpodobností byl v některém z minulých životů já sám, a hřebínek nadutosti a snobství splaskne. Jsme všichni recidivisté: nač stavět skutečné nebo imaginární pomníky, které až na malé výjimky historie dříve nebo později smete a srovná se zemí? Pěstujme spíš vědomí společenství lidského rodu a osudu bez podlézavosti, závisti a vyvyšování. Čím jsem dnes já, může být v budoucnu každý, a čím je druhý, proti mně zaostalejší, tím jsem byl já sám. Pouze z tohoto vědomí vyplývá vzájemná solidarita, bratrství, pochopení a pomoc, jež je jediným skutečným zdrojem demokracie. Všechny revoluce včetně francouzské vyšly neuvědoměle z této základní myšlenky. Celý duchovní svět je proniknut myšlenkou vzájemné spolupráce a pomoci, jež se týká především "bojovníků v přední linii", ~. na pozemském světě. I ten je propojen neviditelnými vzájemnými pouty lidské odpovědnosti. Cokoli se stane v jedné části světa, projeví se dříve nebo později jako důsledek jinde. Proto je izolacionistická politika nevměšování absurdní, hanebná a nemorální. To dobře věděl už anglický metafyzický básník a děkan svatopavelské katedrály v Londýně John Donne (1573-1631), z jehož kázání si Ernest Hemingway vybral motto pro svůj známý román: "Nikdy se neptej, komu zvoní hrana. Tobě zvoní." Jakoukoli chybu, selhání nebo slabost svobodného světa odnáší na svém těle svět ohrožený. Jsou to spojitě nádoby, uzavřený kruh. Omyl v úsudku na jedné straně znamená ztrátu svobody a životů, utužení útlaku a zesílení brutality a teroru na straně druhé. Prototypem je mnichovská zrada. Ale příkladů poskytuje posledních šest desetiletí tolik, že to až zaráží.

S tím ovšem souvisí konstatování, že tento svět, v němž se člověk ocitá jakoby na školení, byl nepleťou zahradou vždycky. Byl odjakživa vydán zlu napospas, ale zlo v něm nikdy definitivně nezvítězilo. Proč? Zdá se, že odpovědí je poslední věta Epilogu Richelieuova Putování duše.

Další záhadou je otázka geniálních talentů. Jak vysvětlit neočekávaný výskyt vynikajících básníků, malířů a skladatelů? Třeba takového Mozarta, Smetany, Dvořáka? U Mozarta se lze

odvolat na domácí dril, který začal v útlém věku a je možná důvodem "zázračného dítěte", ale nikoli velkého skladatele, který své skladby slyší předem v bezčasovém vnímání a zapisuje je téměř bezchybně, jako by mu je někdo diktoval. Smetana a Dvořák byli v podstatě samouci. Smetana, do dvaceti let divoký talent, skládá skvělé Salónní a poetické polky, Triumfální symfonii se slavným scherzem a fantastické Klavírní trio g moll v necelých třiceti letech, doma bez klavíru, "vyškolen" v harmonii a kontrapunktu problematickými lekcemi slepého teoretika Proksche. Zázrak géníu pouhou píli vysvětlit nelze. Jak neuvěřitelně zní skromný výrok Johanna Sebastiana Bacha, že "kdo bude studovat tak jako já, dosáhne téhož"! Jediné logické vysvětlení je, že se tito lidé sokratovsky rozpomínají na to, co dělali už dříve, ať v minulých životech, nebo v astrálním či duchovém světě, kde se svému umění, možná pod vedením velkých odborníků, mohli věnovat velice důkladně.

Někteří spisovatelé a básníci vypovídají o svém vztahu k životu mezi životy daleko srozumitelněji, protože jejich sdělení jsou pojmová. Většinou jde o určitý druh vzpoury vůči tomuto světu, pro kterou se dnes vynalezl existenciální termín "odcizení". Typický je případ Franze Kafky, jehož dílo s centrálním tématem odsouzení za neznámou vinu bez použití reinkarnační hypotézy interpretovat nelze. Kafka naráží neustále na bariéru oddělující hmotný svět od nehmotného a nemožnost proniknout přes tuto hranici dokumentuje symbolikou bezvýchodných románů a povídek jako je Proces, Zámek, Proměna, Trestanecká kolonie. Jeho netrpělivost končí zoufalstvím, sadismem - a smrtí. Totéž lze říci o Karlu Hynku Máchovi. Nejenom slavné pasáže Máje, ale i ostatní jeho lyrické básně vyjadřují zásadní nespokojenost se světem, v němž se proti své vůli ocitl, a nostalgii po tom, co opustil:

Temná noci! jasná noci!
obě k želu mě budíte; -
temná noc mě v hloubi tiskne,
jasná noc mě k světlu vábí:
temné hlubiny se hrozím,
ach a k světlu nelze jíti.

Vy hvězdy jasné, vy hvězdy na výši,
K vám já toužím tam světla ve říši,
Ach a jen země je má!
Člověkem jsem, než člověk pohyne,
ve své mě luno zas země uvine,
zajme, promění a v tvářnosti jiné
matka má země zas mě vydá.

Dalším metafyzickým paradoxem je protiklad svobodné vůle a osudu neprávem připisovaného Prozřetelnosti. Z hlediska inkarnační hypotézy rozpor v této obávané antinomii neexistuje. Stručně řečeno, osud si vytváří člověk sám svou svobodnou vůlí, ovšem v rámci dlouhodobého cyklu svých životů. To, co nazýváme osudem, předurčením nebo moderně naprogramováním, je bilance našeho karmického konta, vliv našich dluhů, do nichž jsme svou svobodnou vůlí upadli a které toutéž svobodnou vůlí splácíme. S Prozřetelností to má co dělat jen potud, že Bůh, který je mimo čas, zná minulost, přítomnost i budoucnost, tedy i náš „osud“.

Je otřesné, jak bylo toto v podstatě jednoduché účetnictví během historie překrouceno a deformováno nejrůznějšími náboženskými a filozofickými systémy. Typickým příkladem jsou reformační teologové v čele s ženevským Janem Kalvínem a skotským Johnem Knoxem. Výsledkem byla zrůdná nauka o predestinaci, podle níž někteří lidé jsou, ať dělají, co chtějí, od věčnosti Bohem předurčeni ke spáse, jiní zase k zatracení. Jde o zřejmé zúžení původně správné myšlenky, že ke spáse jsou určeni všichni bez rozdílu. Teprve křečovitým výkladem bible, z něhož je patrná snaha nějak vysvětlit záhadné rozdíly mezi lidmi, vznikla doktrína, která je rovnocenným předchůdcem ideologie privilegované nacistické a komunistické elity. Stejným, v podstatě fašistickým elitářstvím jedinců vyvolených ke spáse, trpí sekta Svědků Jehovových.

Pojem dokonalého člověka, zbaveného břemene karmy a přibližujícího se božství, zmrzali víceméně v dobré víře ve smysl svého počínání také filozofové a spisovatelé. Je jich celá řada; například Friedrich Nietzsche se svým nadčlověkem, který žije už na světě mimo dobro a zlo. V Nietzscheovi a Bergsonovi duchu zkonstruoval G. B. Shaw pětidílnou hru Zpět k Metuzalémovi, zahrnující časové rozpětí od počátku světa až do daleké budoucnosti. Adam, nespokojený se svou nesmrtelností (sic!) se rozhodne stát smrtelným a od té doby lidé umírající touží po životě a snaží se prodloužit svůj věk. Dokáží to po dlouhé době usilovným chtěním, až v jejich životě dojde ke zvratu, který Shaw dovede popsat jen slovy "věc se stane". Roku 31.920 žijí již lidé osm set let staří, ale ukáže se, že se prodloužením život vlastně zkrátil. Rodí se z velkých vajec, z nichž vyskakují v plné životní síle, a za krátké období čtyř let si odbudou vše, co dnes nazýváme plným životem: lásku, nenávisť, zájem o kulturu, údiv, radost, smích, prostě všechno, co považujeme za typicky lidské. Pak ztratí krásu i běžné životní zájmy; láska se jim jeví jen jako dětská hra, umění a věda jako šílenství a bezcenná výplň života, neboť poznávají, že je pošetilé chtít tvořit něco jiného než sebe. Jako bezpohlavní bytosti odsouzené k samotě těkají po kraji a litují, že jsou dosud otroky vlastního těla a že se ještě nemůže uskutečnit jejich úděl - nesmrtelnost. Závěr vyznívá v naději, že přijde den, kdy nebudou lidé, jenom myšlenky. A to bude život věčný. Je zřejmé, že jde o další variantu základní představy posmrtného bytí, tentokrát značně fraškovitou. Její scestnost ještě zvýrazňují zvláštní oblasti, obehnané ostnatým drátem, kde žijí lidé, u nichž dosud „změna kvantity v kvalitu“ nenastala – tedy vlastně koncentrační tábory. Hra byla napsána roku 1921.

Snad nejhorším a nejnebezpečnějším znetvořením víry v posmrtný život je islámský fundamentalismus. Stojí za to zde zkráceně zopakovat, co o něm napsal londýnský dopisovatel Respektu Benjamin Kuras v článku Proč se muselo do války (Respekt č.6 ze 4.2.1991):

1. Islám je zhruba o šest století mladší než křesťanství a prochází podobným emocionálním, iracionálním, fanatickým a krutým středověkem jako křesťanství před šesti staletími. Mezi křížáckými a dobovatelskými válkami křesťanství a svatou válkou dnešního islámu je jen ten rozdíl, že křížácké války se vedly ohněm a mečem, kdežto džihád počítá s chemickými, biologickými a snad i jadernými zbraněmi, dalekonosnými střelami a světovým terorismem. Křesťanství stačilo zmasakrovat půl Evropy a Latinské Ameriky, než se vybouřilo a uklidnilo k jakés takés toleranci. Dnešní těsně propojený svět si nemůže dovolit čekat další staletí, než se vybouří a uklidní rozzuřený islám.

2. Islám je postaven na koránu, jedné z nejvíc fascinujících, ale i nejnesrozumitelnějších knih, jaké kdy byly napsány. Jeho praktický výklad se vymyká univerzálnímu humanistickému zákonodárství a byl vždy výsadou duchovních a vládařů. Ač od bible převzal mnohé, zapomněl na nejdůležitější: desatero přikázání. Hovoří hodně o spravedlnosti, ale nestanoví, co je univerzálně spravedlivé a co nespravedlivé. Ve jménu Boha Milosrdného se cokoli smí a cokoli se může zakázat. Povoluje nebo zakazuje ten, kdo ve jménu Boha Milosrdného vládne.

3. Jeto ideologie hluboce emocionální, která sice dokázala po sedm staletí v době evropského středověku inspirovat k nebývalé tvořivosti ve vědě, umění, filozofii, ekonomice a státotvornosti, ale která stejně dobře dokáže jedince i masy vybičovat k nepředstavitelné krutosti, k jejímuž ospravedlnění stačí označit někoho za nepřítele božího.

4. Jedním ze zákonů islámu, kterým podléhají pravověrní muslimové, je šířit tuto ideologii do celého světa všemi dostupnými prostředky. Svět se podle islámu dělí na dvě části: kde vládne islám a kde dosud nevládne. Existence svrchovaných států na územích, která islámu už jednou patřila, je pro pravověrného muslima urážkou, s níž se nemůže nikdy smířit. To se týká nejen Izraele, nýbrž také Španělska, za jehož navrácení se dodnes v mešitách zpívají modlitby. Muslim, který přestoupí na jiné náboženství, se vystavuje podle koránových zákonů trestu smrti.

5. Kristovo "miluj bližního svého jako sebe sama" je v islámu nahrazeno přikázáním "nenávid' nevěřící", jímž oplývá každá druhá stránka koránu. Islám a demokracie se vzájemně vylučují. Je to vidět nejen v Pákistánu, kde se vede tuhý politický boj mezi demokracií a islámskými zákony, ale i na neschopnosti britských muslimů chápat principy demokracie v souvislosti se Salmanem Rushdiem.

6. Islám víc než co jiného posvěcuje posmrtný život a podle koránu bojovník, který zahynul ve svaté válce proti nevěřícím, jde rovnou do ráje, kde na něho čekají davy krásných žen, rozprostřených na zelených sametových poduškách. Není divu, že lidský život na Středním východě má tak nepatrnou cenu.

Nakonec je nutno konstatovat, že určitou deformaci přirozeného náboženství přineslo svým pojmem jednoho Boha i křesťanství. Jeho monoteismus zbytečně konkretizoval neuchopitelný pojem Absolutna, zatímco nekřesťanské kultury se svými Apollóny, Athénami, Titány, Thory, Svantovíty a posvátnými háji pojem nejvyššího Boha vlastně chránily, přidělujíce antropomorfní představy nižším mýtickým bohům. Záleží na tom, co se slovem Bůh nebo bůh míní. Antika jím rozuměla bytost vyšší než člověk, avšak ne nutně dokonalou. Křesťanství pohanské bohy zlikvidovalo v podstatě násilím ve prospěch Boha trojjediného. Bylo to neoprávněné zjednodušení neviditelného světa. Vzniklé vakuum se muselo něčím zaplnit, takže antičtí polobozi a héroové vstoupili znovu na scénu v podobě andělů a svatých. Co se násilným obrácením lidí na "správnou" víru získalo, je více než sporné. Jde o stejný omyl, jakého se dopustily ve jménu své ideologie islám, nacismus a komunismus. Je-li svoboda naším nejdražším statkem a válka ospravedlnitelná jen snahou svobodu získat, pak veškeré náboženské a ideologické války a tažení jsou jen jedním ze způsobů zločinného zotročování člověka.

Úkolem doslovů bývá kromě jiného upozornit na zajímavé myšlenky, které by mohly čtenáři uniknout. V žádném případě nemá jejich výběr ovlivňovat úsudek (*jehož samostatnost by se měla zvláště v současné posttotalitní době neustále zdůrazňovat*). Jde spíš o další stimulaci myšlení, k níž mohou přispět následující citáty:

Žádná skupinová (*zvířecí*) duše se nemůže individualizovat na samostatnou duši lidskou, dokud úplně nepřekoná strach z člověka. Láska není cit, který se týká výlučně lidské sféry; ve svém nejvyšším projevu zahrnuje veškerou přírodu, a proto je úkolem člověka při vývoji zvířat dbát o to, aby "dokonalá láska zbavovala strachu". Bez lidského porozumění a pomoci se může postup zvířat na vývojové cestě nebezpečně zabrzdit na neurčitou dobu. (7)

Jaký je člověk před smrtí, takový bývá i po smrti, samozřejmě zbaven fyzického těla a bez omezení, které mu kladl hmotný svět. (11)

Smrt není žádná tragédie, jak se často soudí, a v některých případech ji lze považovat dokonce za velké dobrodiní. Způsob posmrtné existence závisí do značné míry na tom, jak člověk žil na světě; o osoby, které mají vztah k umění, jako například k hudbě, malířství a literatuře, nebo se zajímají o filozofii, je po smrti dobře postaráno. Na druhé straně lidé orientovaní čistě hmotně, jejichž zábava a zájmy se týkají fyzického těla, kteří vsadili především na sport, tělesné požitky a získávání peněz, si nevědí se svým časem na onom světě rady a prožívají určitou frustraci, dokud si nenajdou nějaký nový zájem. (28)

Mít někoho rád je už samo o sobě velmi cenné, protože v tomto stavu - i když si lásku třeba jen namlouváme - je člověk ochoten dávat a nic za to nechtít. Jinými slovy vyzařuje z něj to nejvzácnější, co může nabídnout. Toto dávání se stává příčinou, jež musí mít svůj účinek, zákon karmy se musí nějak projevit. Ze skutečné vzájemné lásky vzniká ideální vztah umožňující dalekosáhlý pokrok, neboť každý z partnerů je ochoten a má zájem pomáhat tomu druhému ve všem a v maximální míře. (42)

Bylo zapotřebí nějaké velké tragédie, aby pátral po světle, po tom, co je skryté; bylo zapotřebí krize, neboť touha vědět je nám vrozena - to, co člověk opravdu chce, dostane, pokud je ochoten o to usilovat. (43)

Většina potíží se dá řešit v podstatě silou vůle. (52)

Pýcha je vždycky nebezpečná, neboť její vinou pozbývá člověk pomoci shůry a upadá do bažiny zoufalství. (61)

Nezáleží na výsledku, ale na úmyslu. (68)

Máme tři těla, duchové, astrální a hmotné, jež lze přirovnat ke spodnímu prádlu, šatům a svrchnímu kabátu. Smrtí na fyzické rovině se zbavujeme svrchního kabátu, tj. hmotného těla, a smrtí na astrální rovině odkládáme šaty, tj. astrální tělo; takže člověk zůstává jakoby ve spodním prádle, tj. v duchovém těle, a takto oděn vstupuje do mentálního světa. (69 též 9)

Duchové tělo nevyvinutého člověka, jenž má za sebou tak asi padesát inkarnací u srovnání s vyvinutou lidskou osobností, řekněme po pěti stech inkarnacích, se podobá proutěnému koši v počáteční a závěrečné fázi výroby. Nejprve má koš pouze základní tvar s několika vpletenými pruty. Nakonec ale pletivo zhoustne a vyplní všechny mezery; hotový koš se pak skládá z několika set jednotlivých prutů, jež působí dojmem jediného celku. Každý z nich lze přirovnat k určitému stupni duchovního vývoje, který člověk víceméně zvládl. (69)

Každý pochopí jen tolik, kolik mu umožňuje předchozí intelektuální činnost. Co nemůže pochopit, prostě nezachytí, poněvadž přijímací systém je omezen mírou dosavadních zkušeností. Kdo nestudoval například matematiku nebo chemii, není schopen vnímat a reagovat na sdělení, vysílaná v tomto oboru, i když je jimi vyplněna celá okolní atmosféra. (69)

Kauzální rovina je přirozeným domovem ega, které zde zůstává během období, jež nazýváme inkarnacemi, kdy část ega se projevuje na nižších rovinách vědomí a získává zkušenosti potřebné k tomu, aby se ego zcela osvobodilo a zbavilo nutnosti opakovaně sestupovat do různých fyzických těl.

Kauzální tělo mění každý život tím, že k němu přidá zkušenosti, jež člověk získal během poslední inkarnace: z toho důvodu o něm často mluvíme jako o "rezervoáru vědění". Vyvinutý člověk může na pozemské rovině z tohoto rezervoáru libovolně čerpat zkušenosti svých minulých životů, takže se určitým věcem nemusí učit pokaždé znovu, i když si jeho nový mozek minulé zkušenosti sám o sobě nepamatuje. Z toho důvodu jsou vyvinutí lidé vůči méně vyvinutým ve velké výhodě - ovšem každý z nás této úrovně a schopnosti jednou dosáhne. Důležité je si uvědomit, že jakýkoli pokrok závisí jen a jen na vlastním úsilí. (75)

Málokdo si uvědomuje, že člověk, jak ho známe na pozemské rovině, je pouze nepatrnou částí skutečného člověka - ega - a toto ego neboli individualita chrání a vede pozemského člověka, jak nejlépe umí, ovšem v mezích svobodné vůle, která je dána všem lidem, jakmile jednou dosáhli úrovně lidských bytostí. (75)

Žádné snažení není marné. (78)

"Naše skutky," prohlašuje Mahábhárata nekompromisně, "nás vyhledají tak jistě, jako tele dokáže vyhledat svou krávu ve stádu dobytka." Také nesmíme zapomenout, že díky svobodné vůli můžeme v každém životě řídit své myšlenky a činy tak, abychom svým chováním vytvářeli účinky, které se projeví v příštích životech. V každé inkarnaci máme proto příležitost splatit své karmické dluhy a ovlivnit tak své budoucí konto. Orientální nauky doporučují zachovávat určitou promyšlenou míru zdrženlivosti a aktivity a Bhagavadgíta nás nabádá, abychom plnili svědomitě, ale s určitým odstupem společenské i jiné povinnosti a přitom zasvětili veškeré úsilí službě Bohu.

Přes všechny moudré výroky, které působí velice logicky a věrohodně, není třeba přistupovat k Richelieuově knize nekriticky. Conwayova Mnohostranná příroda je krátká, věcná a neholduje příliš "básnické" fantazii; proto se zdá vůči laickým výtkám neokultistů víceméně imunní. Naproti tomu Richelieu se občas pouští do přílišných vyprávěčských detailů a neopatrných konkrétních, takže se nevyhne různým banálním omylům, například v názorech na hudbu, které dost nešťastně připisuje Chopinovi. Hudba rozhodně není napodobení přírody nebo dokonce namalovaných obrazů (41). Má, včetně hudby programní, dostatek vnitřních zdrojů, aby vyjadřovala sama sebe. Ovšem co svou podstatou je - jako u ostatního umění a vůbec všech jevů - bohužel nevíme a ani esoterické nauky nám o této otázce mnoho neřeknou. Logickým nedostatkem je zřejmě též rozpor mezi objektivním vzhledem krajiny a subjektivním vnímáním lidí, kteří na astrální rovině vypadají tak, jak si je druzí představují. Také se nedovíme, kam se v Richelieuově "blaženém světě" vytratila lidská zloba: kam se poděli všichni ti Hitlerové a Stalinové a kam zmizela základní lidská vada, pýcha a ješitnost, která postihuje zejména vědce a umělce.

Vyplývá z toho jediné: má-li být tato kniha k užítku, je nutné ji číst s odstupem a nadhledem, ba dokonce skepticky. Téma, o něž tu jde, si to může nejen dovolit, ale přímo to vyžaduje. Jde totiž o konstruktivní přibližování se pravdě, které bude na tomto světě vždycky naším údělem.

Tematiku, s níž se tu setkáváme, nelze spolehlivě zařadit ani k vědě, ani k náboženství. Svou otevřeností obojí přesahuje. Na rozdíl od ideologie je aproximativní povaha tohoto poznání

jakémukoli fixnímu dogmatu cizí. Ten, kdo přijímá určitou ideologii, ať ve vědě či v náboženství, omezuje dobrovolně svou svobodu myšlení. Je nutné hluboce respektovat *postupné poznávání reality*. Pocit naprosté jistoty je duševní choroba, která nás zaslepuje před informacemi a příležitostmi. Bude nutno se vymanit ze zajetí Machova 1/ logického pozitivismu, který stigmatizoval současnou vědu požadavkem empirického ověřování opakovatelnými a měřitelnými pokusy a tím uzavřel cestu jakémukoli jinému druhu poznání. Pokud to věda nemůže pochopit a uznat, vymyká-li se to jejím dnešním měřítkům, pak je to její nedostatek a musí své metody změnit. Morální, ekonomické a estetické principy také nelze vědecky dokázat a přesto platí, a kdykoli je společnost přestane zachovávat, jde ke dnu.

Lze říci, že v celých lidských dějinách je hlavní příčinou zla a utrpení falešná metafyzika. Odmítnutím metafyziky, která počítá s mnohvrstevnou nadsmyslovou skutečností, se uvolnil prostor pro lživé gangsterské systémy, které pod záminkou osvobození od předsudku člověka spoutaly a zotročily. Proto byly knihy tohoto druhu u nás zakázané. Proto zmizela důvěra ve filozofování, jež se obírá jevy nezměřitelnými a nezvažitelnými. Myslitelé jako Pythagoras, Platón, Plótínos, Paracelsus byli nazváni bahenními květy filozofie a ztratili svůj kredit.

Filozofické, morální a náboženské systémy se vždy podobaly neúplné mozaice, v níž většina kamenů chybí, a ty, co existují, jsou zčásti deformovány nebo zašpiněny tak, že obraz je stěží viditelný a vede k různým, často protichůdným dohadům. Pokusy o rekonstrukci dávají uvolněné kameny často tam, kam nepatří, anebo na bílá místa dosazují kameny nepravé. Jde však o úkol, kterého se člověk, má-li zůstat člověkem, tj. poznávat svou identitu a své určení, nikdy nesmí vzdát. Takzvané tajné okultní nauky nebyly nikdy běžně dosažitelné. Dnes jsou ve světle racionálního přístupu ke všemu a zejména zásluhou nejnovějších výzkumu západní psychologie a psychiatrie, jak se zdá, odtajňovány. Ale ani tak jejich esoteričnost a výlučnost průměrného člověka neosloví, neboť je nechápe a pokládá je za blábol, smyšlenku a pouhý produkt bujné fantasmie asi tak, jak se v minulém století dívala společnost na Verneovy romány. Myšlenky předkládané v této knize jsou podobné povahy, a nezůstávají-li již výlučným majetkem "osvícených" jedinců, přece jen jsou uzavřeny v jakémsi duchovním trezoru, který je chrání před zraky nepovolaných zcela automaticky. Přístup k nim je však, stejně jako v minulosti, potenciálně dán každému. Musí však zpokornět a splnit následující podmínky: *Nepřijímat nic nekriticky, ale také to zásadně neodmítat. Brát takové věci jako možnost a aproximaci pravdy a pak se to pokusit nějak sám pro sebe dokázat. Nikdy neodmítat myšlenku jenom proto, že je nezvyklá, nýbrž prozkoumat problém ze všech stran a utvořit si vlastní názor.*

15.2.1991

Překladatel

1/ Ernst Mach, 1838-1916, rakouský fyzik a filozof. Studoval experimentálně mechaniku, teplo, akustiku a optiku. Machovo číslo je v aerodynamice poměr rychlosti proudění tekutin k rychlosti zvuku v témže místě. S R. Avenariem formuloval v 70.-80. letech 19. století zásady pozitivistické filozofie empiriokriticizmu, podle něhož lze platnost vědeckého zákona dokázat pouze pokusem.